

**UCHWAŁA NR LXX/479/2023
RADY MIEJSKIEJ W SZCZYRKU**

z dnia 27 grudnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030”

Na podstawie art. 10e ust. 1-4, art. 10f ust. 4 oraz art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, t.j.)

**Rada Miejska w Szczyрку
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Szczyrk.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

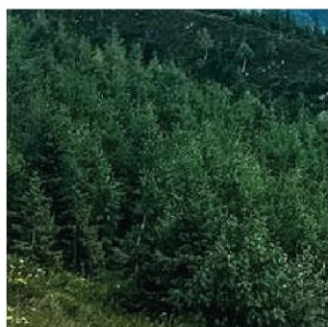
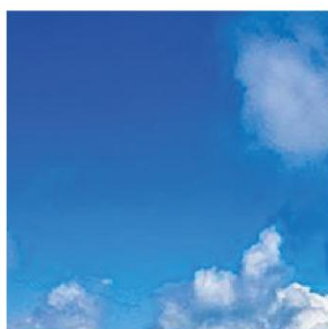
§ 4. Traci moc Uchwała Rady Miejskiej w Szczyрку nr LIX/325/2014 z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2014-2022”.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Szczyрку

mgr Borys Matlak

Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030

Opracowanie:

Spis treści

Wstęp	5
Podstawa prawna.....	6
Komplementarność	7
Dokumenty strategiczne i planistyczne.....	7
Dokumenty planistyczne – gospodarka wodna.....	11
Obszary Strategicznej Interwencji	17
Metodyka	25
Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy	28
Charakterystyka gminy	28
Wnioski z diagnozy strategicznej.....	30
Analiza danych statystycznych i wyników badania ankietowego	30
Wnioski z badania ankietowego.....	32
Analiza SWOT	33
Część strategiczna	38
Wizja i misja rozwoju gminy	39
Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	41
Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	47
Schemat interwencji strategicznej	54
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.....	55
Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.....	59
Rezultaty planowanych działań	64
Część wdrożeniowa	66
System zarządzania strategią	66
Monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii.....	67
Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	68
Finansowanie strategii	70
Ewaluacja ex-ante.....	71
Załącznik 1. Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	73
Analiza danych statystycznych	73
Gmina oczami mieszkańców	99
Załącznik 2. Analiza oddziaływania na środowisko realizacji Strategii Rozwoju	110
Załącznik 3. Mapy ryzyka powodziowego	118

Wstęp

Szczyrk od dekad jest jednym z najpopularniejszych ośrodków turystycznych w kraju – bogata infrastruktura sportowo-rekreacyjna i komplementarna do niej baza noclegowa i gastronomiczna sprawiają, iż miasto rokrocznie przyciąga rzesze turystów, zwłaszcza tych zainteresowanych aktywnym spędzaniem czasu wolnego. Funkcje turystyczne Szczyrku odgrywają ważną rolę w funkcjonowaniu miasta – ruch turystyczny niesie ze sobą wiele korzyści, lecz wiąże się z nim również szereg problemów i zagrożeń, zwłaszcza tych związanych z presją na środowisko naturalne i oddziaływanie na lokalną społeczność. W ostatnich latach Szczyrk zmaga się ponadto z typowymi dla polskich miast problemami: depopulacją oraz starzeniem się społeczeństwa, a także zjawiskiem suburbanizacji. W celu zapobiegania negatywnym skutkom zidentyfikowanych zagrożeń i barier rozwojowych oraz maksymalizacji korzyści wykorzystania potencjałów miasta, samorząd lokalny podjął się opracowania *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030*.

Strategia rozwoju gminy stanowi jeden z kluczowych dokumentów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego. Jej założenia są podstawą do podejmowania zintegrowanych działań w kierunku rozwoju określonego obszaru zarówno pod względem gospodarczym i społecznym, jak i przestrzennym. *Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030* powstała zatem, aby zapewnić ciągłość jego rozwoju poprzez realizację szczegółowych celów zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców i tworzenia warunków wzrostu gospodarczego. Będzie się to odbywało poprzez wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w zarządzaniu strategicznym. Ponadto, opracowanie spójnej strategii daje możliwość wykorzystania jej jako podstawy do pozyskiwania środków finansowych na realizację przedsięwzięć planowanych przez gminę.

Niniejsza Strategia składa się z części diagnostycznej, planistycznej i wdrożeniowej, które to zostały przygotowane na podstawie badań ilościowych i jakościowych oraz analizy dostępnych informacji i danych statystycznych. Opracowanie powstało również w oparciu o zapisy nadrzędnych dokumentów strategicznych i planistycznych obowiązujących na szczeblu krajowym i regionalnym, dzięki czemu jego założenia wpisują się w politykę rozwojową województwa śląskiego i Polski.

Prace nad *Strategią Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030* miały charakter partycypacyjno-ekspercki. W proces tworzenia Strategii zostali zaangażowani mieszkańcy oraz przedstawiciele władz gminy i podmioty zewnętrzne, co pozwoliło na wypracowanie rozwiązań odpowiadających potrzebom różnych grup interesariuszy. Wspólnymi siłami wypracowano misję, zgodnie z którą podstawą interwencji strategicznej będzie *zapewnienie wysokiej jakości życia w mieście poprzez zrównoważony rozwój funkcji turystycznych, mieszkaniowych i usługowych Szczyrku oraz ochronę środowiska*.

Podstawa prawna

Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030 powstała na podstawie przepisów zawartych w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40). Według zapisów ustawy, strategia rozwoju gminy obejmuje wnioski z diagnozy oraz określa przede wszystkim:

1. *cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;*
2. *kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;*
3. *oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;*
4. *model struktury funkcjonalno-przestrzennej;*
5. *ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;*
6. *obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 oraz z 2021 r. poz. 1038), wraz z zakresem planowanych działań;*
7. *obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano wraz z zakresem planowanych działań;*
8. *system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych;*
9. *ramy finansowe i źródła finansowania.*¹

Niniejszy dokument został opracowany z uwzględnieniem zapisów ustawy o samorządzie gminnym i zawiera wszystkie wymagane przez nią komponenty. Poza aspektami gospodarczymi i społecznymi, w *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030* ważną rolę odgrywają aspekty funkcjonalno-przestrzenne, które zostały przedstawione w postaci modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej. Ponadto, dokument zawiera ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie. Zgodnie z nowelizacją ustawy, w strategii uwzględniono także działania konsultacyjne, w które zaangażowano interesariuszy zewnętrznych, takich jak m.in. sąsiednie gminy i ich związki, a także lokalni partnerzy.

¹ Art. 10e ust. 3 pkt 1-9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40)

Komplementarność

Rozdział odnosi się do Art. 10f. ust. 2. ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40): *Projekt strategii rozwoju gminy opracowuje wójt oraz przedkłada go zarządowi województwa w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.*

Niniejszy dokument jest spójny z dokumentami planistycznymi obowiązującymi na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Integralność z nadrzędnymi dokumentami ma zapewnić komplementarność działań podejmowanych w ramach realizacji ich ustaleń.

Wśród kluczowych dokumentów, z którymi spójna jest niniejsza Strategia, wymienia się:

- Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+,
- Strategię Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+,
- Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy Szczyrk,
- Programem Rewitalizacji Gminy Szczyrk,
- Planem gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Szczyrk,
- Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Szczyrk na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 roku.

Dokumenty strategiczne i planistyczne

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej w perspektywie do 2030 r., wyznaczającym model rozwoju regionalnego Polski. Dokument przedstawia działania i zadania, jakie należy podjąć na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i lokalnym, aby osiągnąć główny cel, jakim jest społecznie i terytorialnie zrównoważony rozwój kraju. Główny cel polityki regionalnej wsparto trzema celami szczegółowymi: 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym, 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych, 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

W związku ze wzrastającą rolą strategii województwa wynikającą z nowelizacji przepisów, odwołanie się do zapisów Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” (SRWS 2030) jest niezwykle

ważne, zwłaszcza z punktu widzenia dostępności środków finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” to kluczowy dokument określający cele rozwoju regionu oraz instrumenty ich realizacji w perspektywie roku 2030. Wyznaczone w dokumencie cele i kierunki wskazują drogę oraz narzędzia pozwalające na istotne zmiany gospodarcze prowadzące do pobudzenia tempa rozwoju gospodarczego regionu w oparciu o dynamicznie rozwijający się sektor przedsiębiorstw innowacyjnych. Strategia „Śląskie 2030” stanowi również odpowiedź na wyzwania demograficzne stojące przed województwem, przede wszystkim starzenie się społeczności oraz malejącej liczby mieszkańców.

Zgodnie z wizją zawartą w Strategii „Śląskie 2030”, w perspektywie 2030 roku województwo śląskie *będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwości rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku*. Do osiągnięcia zakładanego rezultatu ma przyczynić się realizacja 4 celów strategicznych oraz wyznaczonych w ich ramach 12 celów operacyjnych przedstawionych w poniższej tabeli.

CEL STRATEGICZNY A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej	CEL STRATEGICZNY B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca
A.1. Konkurencyjna gospodarka A.2. Innowacyjna gospodarka A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość	B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych B.2. Aktywny mieszkaniec B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki
CEL STRATEGICZNY C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni	CEL STRATEGICZNY D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym
C.1. Wysoka jakość środowiska C.2. Efektywna infrastruktura C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu	D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu D.3. Nowoczesna administracja publiczna

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (PZPWS) poprzez jego ścisłe powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” stanowi kluczowy element zintegrowanego planowania strategicznego. Celem jego opracowania było wykreowanie polityki przestrzennej województwa w zakresie określenia podstawowych elementów układu przestrzennego, ich zróżnicowania i wzajemnych relacji.

Zgodnie z zapisami PZPWŚ, rozwój przestrzenny województwa śląskiego powinien być oparty na konkurencyjności, efektywności, innowacyjności i postępie technicznym. Priorytetem polityki przestrzennej województwa jest zatem rozwój miejskich aglomeracji i ich obszarów funkcjonalnych jako biegunów wzrostu gospodarki opartej na wiedzy. W dokumencie wyznaczono 4 cele polityki przestrzennej województwa:

1. Nowoczesna gospodarka – Promocja gospodarczego wzrostu i innowacji
2. Szanse rozwojowe mieszkańców – zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych
3. Przestrzeń – zrównoważone wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego
4. Relacje z otoczeniem – infrastrukturalne powiązania regionu

Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+

Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego 2021+ (SRPB 2021+) określa cele rozwoju regionu oraz instrumenty ich realizacji w dłuższej perspektywie. Dokument jest podstawą do właściwego zarządzania powiatem – przedstawia cele i kierunki działania, których realizacja przez Samorząd Powiatowy przyczyni się do stymulowania rozwoju powiatu na wielu płaszczyznach. Zgodnie z misją zawartą w SEPB 2021+, powiat bielski *to wysoka jakość życia w Beskidach, dynamiczny rozwój społeczno-gospodarczy, bezpieczeństwo i czyste środowisko*. W dokumencie wyznaczono 4 cele strategiczne:

- Cel strategiczny 1. Wzmacnianie jakości świadczonych usług publicznych oraz potencjału instytucjonalnego
- Cel strategiczny 2. Wysoka jakość środowiska naturalnego
- Cel strategiczny 3. Wspieranie budowy nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy
- Cel strategiczny 4. Efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych i dziedzictwa powiatu bielskiego oraz kreowanie silnej marki „Beskidy”

Program Rewitalizacji Gminy Szczyrk

Gminny Program Rewitalizacji (GPR) stanowi plan działań ukierunkowanych na rozwiązanie problemów obszaru charakteryzującego się natężeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz poprawę sytuacji zamieszkującej go społeczności lokalnej. GPR jest zatem dokumentem ułatwiającym przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, co stanowi zadanie własne gminy. W wyniku przeprowadzenia diagnozy delimitacyjnej dla Gminy Szczyrk, w mieście wyznaczono obszar zdegradowany, który obejmuje większą część miasta, za wyłączeniem jego części centralnej. Największa liczba aspektów kryzysowych została zidentyfikowana na obszarze nr 8, dlatego na jego terenie wyznaczono obszar rewitalizacji.

Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy Szczyrk

Zgodnie z zapisami Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy Szczyrk (Studium), podstawowym celem rozwoju przestrzennego i społecznego miasta jest jego *harmonijny, zrównoważony rozwój, ukierunkowany na tworzenie unikalnego systemu przestrzennego i funkcjonalnego miasta górskiego, postrzeganego jako ponadregionalny całoroczny park rekreacji, turystyki i sportu*. Wśród głównych celów rozwojowych Szczyrku znajdują się:

1. Zdefiniowanie stabilnych uwarunkowań stanu istniejącego, stanowiących płaszczyznę odniesienia i weryfikacji dla planowanych kierunków rozwoju przestrzennego,
2. Stworzenie podstaw dla realizacji strategicznego planu rozwoju miasta, jako całorocznego parku rekreacji, turystyki i sportu, w skali regionalnej i lokalnej,
3. Zwiększenie konkretyzacji i atrakcyjności miasta w stosunku do sąsiednich ośrodków osadniczych o funkcjach rekreacyjnych,
4. Wypracowanie zasad i standardów jednoczesnej ochrony dziedzictwa środowiska naturalnego i kulturowego z zagwarantowaniem niekonfliktowego rozwoju przestrzennego i funkcjonalnego,
5. Poprawa warunków życia mieszkańców oraz standardów obsługi przyjezdnych, równoznaczna z kreowaniem nowego wizerunku miasta.

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Szczyrk

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Szczyrk to strategiczny dokument wyznaczający kierunki dla gminy w zakresie działań inwestycyjnych i miękkich w takich obszarach jak: transport publiczny i prywatny, oświetlenie uliczne, budownictwo publiczne, gospodarka przestrzenna, produkcja energii elektrycznej i ciepłej. W dokumencie wyznaczono cele w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych, efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gminie.

Uszczegółowieniem polityki samorządu lokalnego na rzecz poprawy jakości powietrza, opisanej w Planie gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Szczyrk jest Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Szczyrk na lata 2017-2019 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2020-2022 (PONE), koncentrujący się na sprawach spalania paliw na cele grzewcze w budynkach mieszkalnych. Na lipiec/sierpień 2023 r. planowane jest przyjęcie nowego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szczyrk.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szczyrk na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 roku

Podstawowym celem *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szczyrk na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 roku* (POŚ) jest umożliwienie realizacji przez władze Szczyrku polityki ochrony środowiska spójnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Ma

on za zadanie wyznaczanie ram dla podejmowanych przedsięwzięć i zapewnienie efektywnego i sprawnego wykorzystania środków finansowych w celu zapewnienia należytej ochrony środowiska i poprawy jego stanu. Cele przedstawione w dokumencie dotyczą: ochrony powietrza i klimatu, ochrony przed hałasem, ochrony przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarowania zasobami geologicznymi, ochrony gleb, gospodarowania odpadami, ochrony zasobów przyrodniczych (w tym leśnych) oraz zagrożeń poważanymi awariami.

Dokumenty planistyczne – gospodarka wodna

Poza ustawą o samorządzie gminnym oraz ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, niniejsza Strategia uwzględnia także regulacje ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo Wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625 z późn. zm.). W art. 315 i art. 326 wspomnianej ustawy wskazano bowiem dokumenty planistyczne ważne w procesie gospodarowania wodami, które powinny zostać uwzględnione w strategiach rozwoju gminy. *Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030* jest spójna z ustaleniami dokumentów planistycznych w zakresie gospodarki wodnej, w szczególności: planami gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planami zarządzania ryzykiem powodziowym i mapami zagrożenia powodziowego, a także planem przeciwdziałania skutkom suszy.

Jednym z podstawowych dokumentów planistycznych gospodarki wodnej jest Plan Gospodarowania Wodami. Jego zapisy określają cele środowiskowe dla poszczególnych części wód i obszarów chronionych.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Miasto Szczyrk znajduje się na obszarze dorzecza Wisły, w przeważającej części w regionie wodnym Górnej-Zachodniej Wisły. Jego niewielki fragment znajduje się również w regionie wodnym Małej Wisły. W planie gospodarowania wodami, będącym jednym z podstawowych dokumentów planistycznych gospodarki wodnej, ustalane są cele środowiskowe dla poszczególnych części wód i obszarów chronionych. W sytuacji gdy jednolita część wód osiągnęła już pożądany stan, celem jest nie pogorszenie tego stanu.

Od 17 lutego 2023 r. obowiązuje druga aktualizacja Planu gospodarowania wodami (II aPGW, cykl planistyczny 2022-2027) zatwierdzona Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły. W poniższej tabeli nr 1 przedstawiono charakterystykę jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), które zlokalizowane są na terenie gminy, zgodnie z załącznikami do II aPGW.

Tabela 1 Charakterystyka JCWP i JCWPd zlokalizowanych na terenie gminy Szczyrk

Numer JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCW/status	Stan ogólny	Stan lub potencjał ekologiczny /chemiczny	Działania wskazane w II aPGW
RW200004211149	Brennica	Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym, silnie zmieniona część wód	Zły stan wód	Słaby potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego	- Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta - Działania renaturyzacyjne - Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność
RW20000421327999	Soła od Wody Ujsolskiej do zb. Tresna	Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym, silnie zmieniona część wód	Zły stan wód	Umiarkowany potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego	- Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta - Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych - Weryfikacja i aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych - Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50) - Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP - Kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb - Działania renaturyzacyjne - Opracowanie programu poprawy retencji leśnej w zlewni JCWP - Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej/sztucznej retencji leśnej w zlewni JCWP - Opracowanie programu poprawy retencji glebowej i krajobrazowej w obszarach rolniczych w zlewni JCWP - Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych w zlewni JCWP - Kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin - Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych - Monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb - Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie realizacji wymogów dla rzek włosienicznikowych
RW2000062132749	Żylica	Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym, silnie zmieniona część wód	Zły stan wód	Słaby potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego	- Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych - Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe JCWP - Działania renaturyzacyjne - Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych

RW2000042111353	Wista od źródeł do Dobki wraz z Dobką	Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym, silnie zmieniona część wód	Zły stan wód	Dobry potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego	- Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta - Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych - Weryfikacja i aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do jcwp - Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50) - Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe jcwp - Kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb - Działania renaturyzacyjne - Opracowanie programu poprawy retencji leśnej w zlewni jcwp - Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej/sztucznej retencji leśnej w zlewni jcwp - Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych w zlewni jcwp - Kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin - Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych. - Monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb. - Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie realizacji wymogów dla rzek włosienicznikowych
RW20000421149	Biała	Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym, silnie zmieniona część wód	Zły stan wód	Słaby potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego	- Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta - Weryfikacja i aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do jcwp - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych - Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń - Działania renaturyzacyjne - Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami - Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami - Opracowanie programu poprawy retencji leśnej w zlewni jcwp - Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej/sztucznej retencji leśnej w zlewni jcwp - Opracowanie programu poprawy retencji glebowej i krajobrazowej w obszarach rolniczych w zlewni jcwp - Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych w zlewni jcwp - Kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin - Kontrola gospodarowania wodami oraz przeglądy pozwoleń wodnoprawnych
RW2000042112891	Wapienica	Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze	Zły stan wód	Słaby potencjał ekologiczny, stan	- Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta - Dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych

	krzemianowym, silnie zmieniona część wód		chemiczny poniżej dobrego	- Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych - Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych - Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń - Ocena wpływu budowli poprzecznych na ciągłość biologiczną i cele środowiskowe jcwp - Działania renaturyzacyjne - Uporządkowanie i poprawa infrastruktury związanej z gospodarką ściekową na obszarze gminy poza aglomeracjami - Analizy techniczno-ekonomiczne gospodarowania ściekami w obszarze gminy poza aglomeracjami - Rozbudowa sieci monitoringu przepływu w rzekach zagrożonych znaczącym zmniejszeniem przepływów - Analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych
Numer JCWPd	Stan ogólny/ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Działania
PLGW2000162	Dobry stan ogólny/ niezagrożona	dobry	dobry	brak zestawów działań dla jcwpd
PLGW2000158	Dobry stan ogólny/ niezagrożona	dobry	dobry	
PLGW2000157	Słaby stan ogólny/ zagrożona ilościowo i chemicznie	dobry	słaby	- Ograniczenie zużycia wody w rolnictwie - Ograniczenie zużycia wody w przemyśle - Dodatkowy przegląd udzielonych pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych - Rozpoznanie występowania nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych - Szkolenia z zakresu dobrowolnego stosowania "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej", mającego na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych - Dobrowolne stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej" - Opracowanie dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych - Weryfikacja zasobów eksploatacyjnych ujęć wód podziemnych ustalonych na podstawie dokumentacji hydrogeologicznych wykonanych przez 2004 r.
PLGW2000163	Dobry stan ogólny/zagrożona chemicznie	dobry	dobry	- Rozpoznanie występowania nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych - Szkolenia z zakresu dobrowolnego stosowania "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej", mającego na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych - Dobrowolne stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej"

Źródło: opracowanie własne na podstawie załączników do Drugiej aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły

Szczyrk znajduje się w granicach udokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych: GZWP nr 348 – Zbiornik warstw Godula (Beskid Śląski). Według dokumentacji hydrogeologicznej jest to zbiorniku typu porowo-szczelinowego o klasie jakości wody I, II (wg rozporządzenia MŚ z dnia 23 lipca 2008 r.), bardzo podatny na antropopresję.

Wszystkie Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujących się w granicach Miasta Szczyrk odznaczają się stanem ogólnym określonym jako zły. W celu zapobiegania pogarszania stanu wód oraz poprawy jakości środowiska, w *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030* zaplanowano szereg działań ukierunkowanych ochronę środowiska i wzmacnianie odporności miasta na zmiany klimatu. Ponadto, interwencja zakłada realizację przedsięwzięć związanych z racjonalną gospodarką wodną, w tym m.in. wspieranie naturalnej retencji wodnej oraz zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły oraz Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego

Głównym celem Planu zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) jest zminimalizowanie możliwych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi a także środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

W dokumencie wyznaczono trzy cele główne:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego,
2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego,
3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

W załączniku nr 3 do niniejszej Strategii przedstawiono mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego dla obszaru gminy Szczyrk, uwzględniające prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynoszące 1% i 10%². Na podstawie map zagrożenia powodziowego stwierdzono, że na terenie miasta Szczyrk występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Żylica, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%) oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%). Ponadto, zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, na terenie miasta występują obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

Zgodnie ze zaktualizowanym Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym przyjętym na mocy rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022r. (Dz. U. z 2022r. poz. 2739), obowiązującym od 23 marca 2023r., w granicach gminy Szczyrk nie planuje się żadnych działań.

² Źródło map: <https://isok.gov.pl/hydroportal.html>

Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Jednym z głównych dokumentów planistycznych w gospodarowaniu wodami o zasięgu ogólnokrajowym jest Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS). Gmina Szczyrk znajduje się na obszarze zaklasyfikowanym w klasach zagrożenia suszą rolniczą do klasy I – słabo zagrożone, w klasach zagrożenia suszą hydrogeologiczną do klasy II – umiarkowanie zagrożone, w klasach zagrożenia suszą hydrologiczną – III silnie zagrożone, a w przypadku zagrożenia suszą atmosferyczną do klasy IV – ekstremalnie zagrożone. Według klas łącznego zagrożenia suszą teren gminy Szczyrk zakwalifikowany został jako umiarkowanie zagrożony.

Najważniejsze cele wymienione w dokumencie to:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
- edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

W Planie przeciwdziałania skutkom suszy zawarto działania rekomendowane do wdrożenia w poszczególnych aJCWP, mające na celu przeciwdziałanie skutkom suszy. W przypadku gminy Szczyrk, w katalogu znalazły się działania takie jak m.in. zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych, realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji, przebudowa urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji glebowej, a także budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych.

Obszary Strategicznej Interwencji

Rozdział odnosi się do Art. 10e. ust. 3. pkt 6) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094), wraz z zakresem planowanych działań.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przez obszar strategicznej interwencji (OSI) rozumie się „określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne”³.

OSI krajowe

Kluczowe obszary problemowe z punktu widzenia rozwoju kraju zidentyfikowano w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* (SOR) oraz w *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030* (KSRR 2030).

OSI, do których dedykowane jest specjalne wsparcie z poziomu krajowego istotne dla województwa śląskiego to:

- OSI obszary zagrożone trwałą marginalizacją,
- OSI miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- OSI Śląsk.

W KSRR 2030 uwzględniono szczególną interwencję skierowaną do województwa śląskiego ze względu na koncentrację problemów rozwojowych wynikających ze specyficznej struktury gospodarki na danym obszarze. Gospodarka w województwie oparta jest bowiem na tradycyjnych sektorach przemysłowych, co sprawia, że region ten cechuje stopniowe spowalnianie tempa wzrostu gospodarczego oraz konieczność podejmowania działań w zakresie rekultywacji oraz ochrony środowiska. W województwie śląskim widoczne są również istotne problemy w sferze społecznej – przede wszystkim nasilony proces depopulacji miast górniczych.

Polityka regionalna skierowana do województwa śląskiego obejmuje działania zorientowane na niwelowanie barier rozwojowych związanych z trudnościami adaptacyjnymi i restrukturyzacyjnymi.

³ Art. 5. ust. 6b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2023 poz. 225)

Konieczne jest m.in. wsparcie procesów reindustrializacji, rozwoju branż kreatywnych i nowoczesnych oraz projektów rewitalizacji.

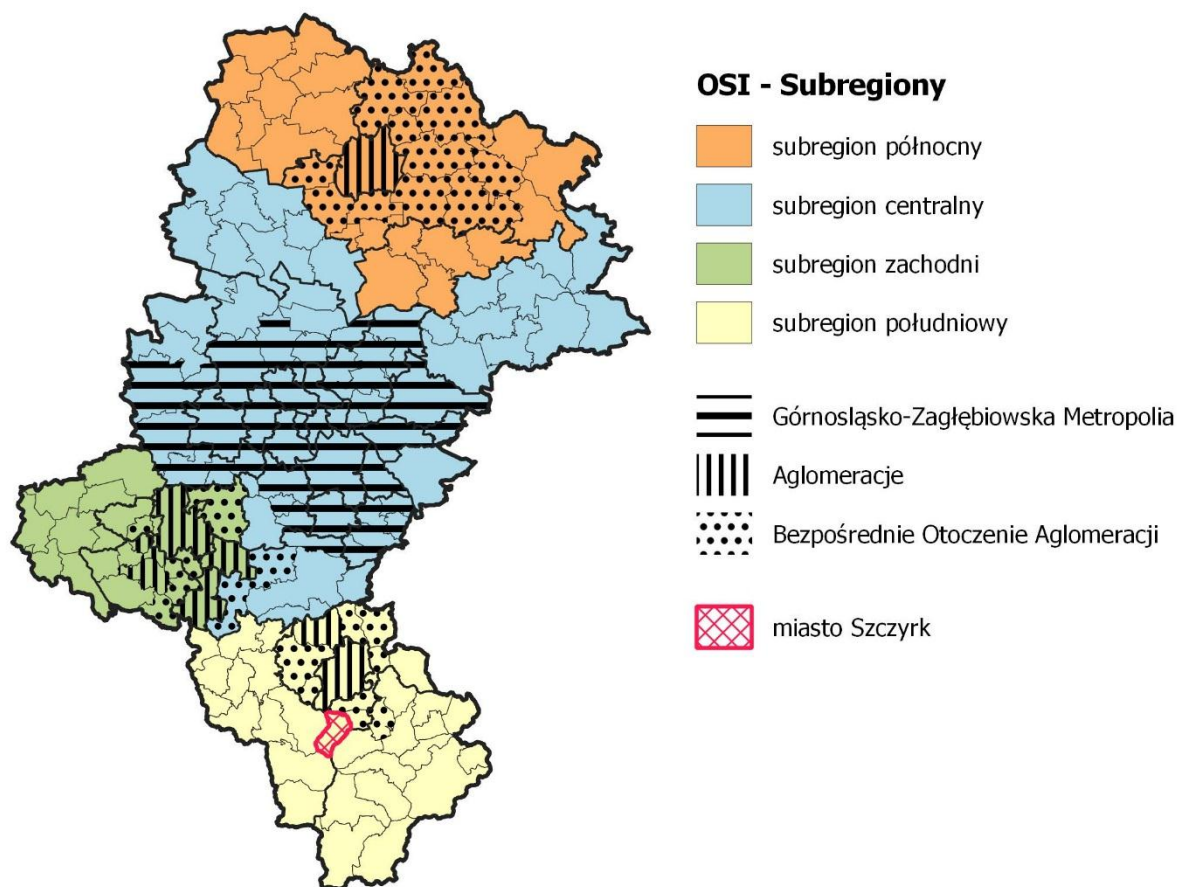
OSI regionalne

Zgodnie z uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VI/24/1/2020 z dnia 19 października 2020 r. przyjęta została Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”. W dokumencie zdefiniowano obszary strategicznej interwencji (OSI) w ujęciu funkcjonalnym, istotne z punktu widzenia organizacji procesów rozwojowych oraz podstawowych typów ośrodków osadniczych:

- OSI Subregiony – północny, południowy, centralny i zachodni;
- OSI Obszary miejskie i wiejskie.

Miasto Szczyrk wpisuje się w **OSI Subregiony – Subregion południowy**. Zgodnie z zapisami Strategii „Śląskie 2030”, Subregion ten zajmuje powierzchnię 2 354 km² i zamieszkuje go ok. 668 tys. osób. Jego centrum stanowi Aglomeracja Bielska.

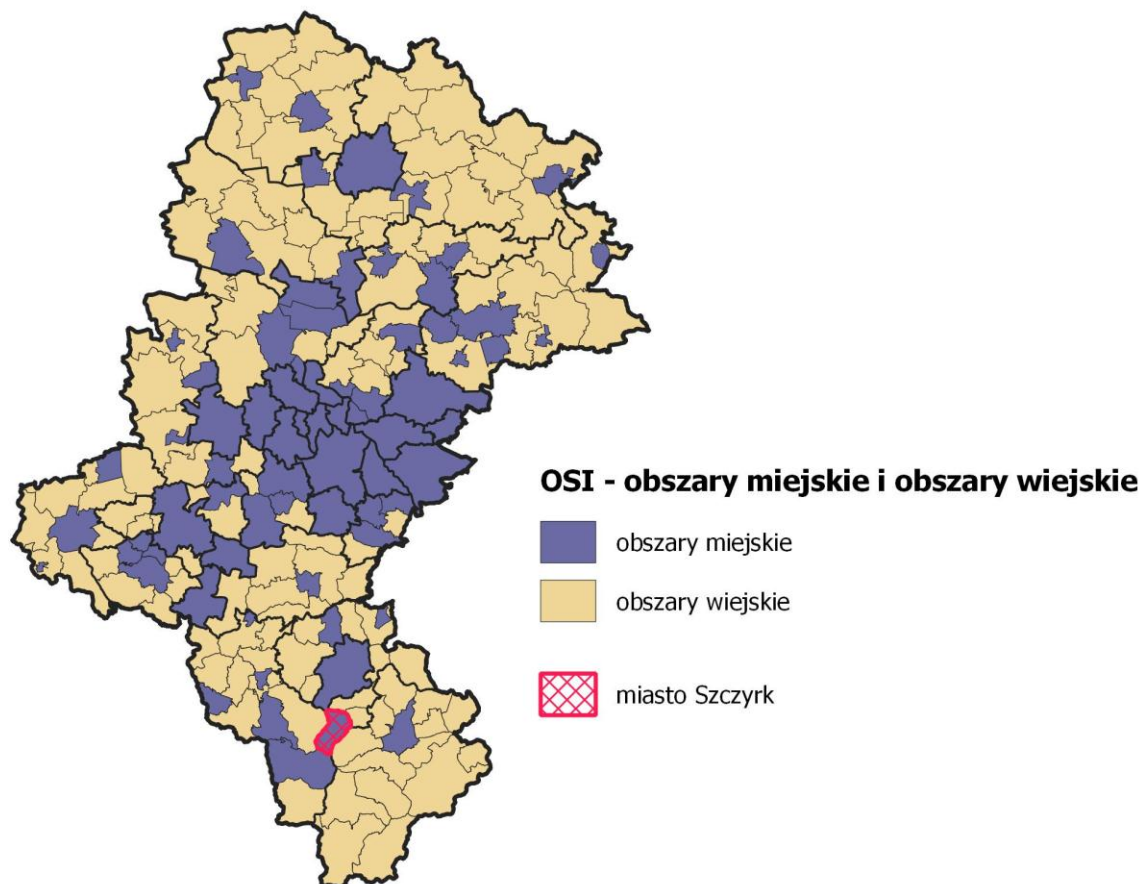
Grafika 1 OSI Subregiony

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Drugi typ OSI w ujęciu funkcjonalnym znajduje swoje odzwierciedlenie w podstawowych typach jednostek, tj.: obszarach wiejskich i miejskich. Miasto Szczyrk wpisuje się w **OSI Obszary miejskie**, w ramach którego przewiduje się interwencję ukierunkowaną na poprawę jakości i efektywności transportu publicznego, promocję transportu przyjaznego środowisku, poprawę jakości powietrza, dostosowywanie do zmian klimatu oraz kształtowanie systemu przyrodniczego miast województwa. Ponadto, ze względu na problemy w sferze społecznej ważne jest podejmowanie inicjatyw hamujących proces utraty dotychczasowych funkcji społeczno-gospodarczych miast poprzez rozwój ich bazy ekonomicznej, usług publicznych oraz poprawę jakości przestrzeni.

Grafika 2 OSI Obszary miejskie i wiejskie

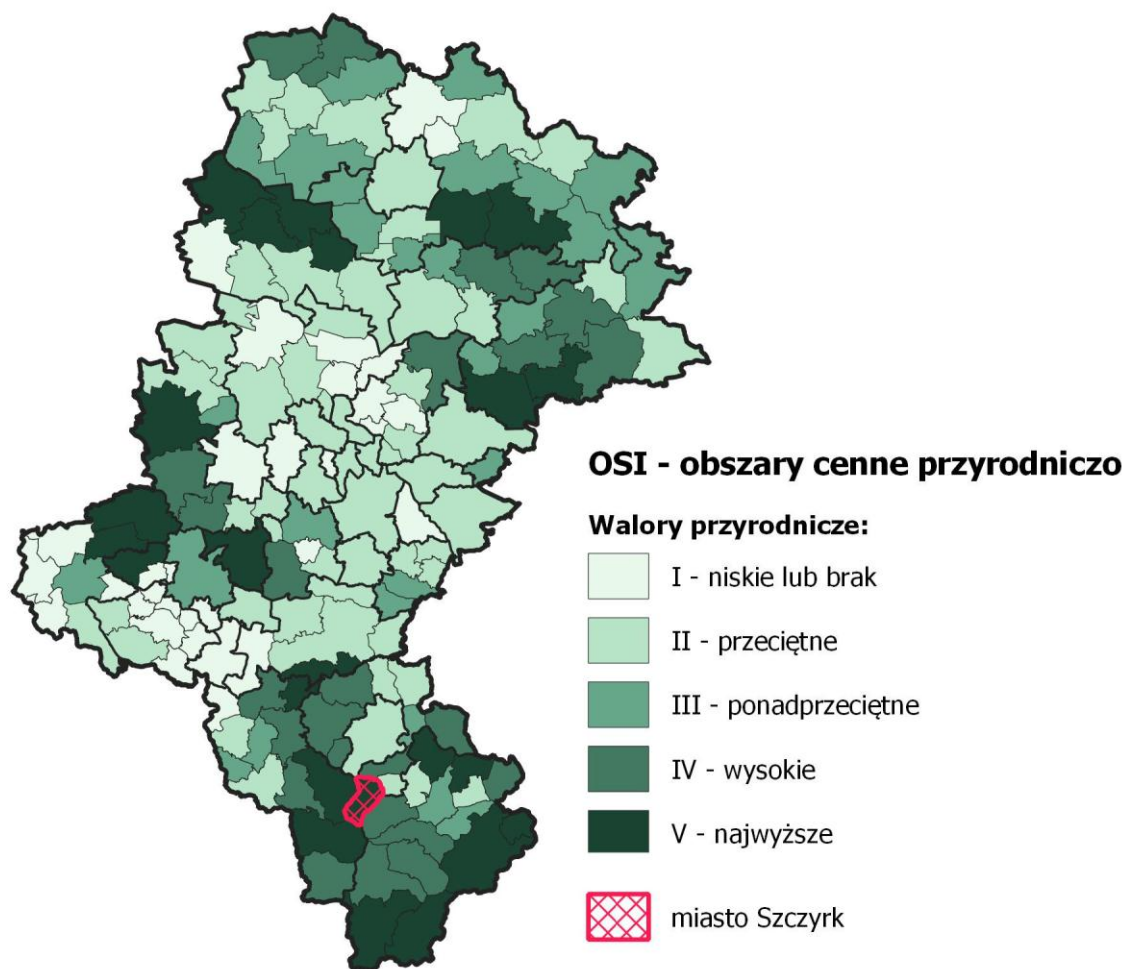
Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Z uwagi na wzrastające znaczenie koncentracji tematycznej w europejskiej oraz krajowej polityce rozwoju, w Strategii wyznaczono również obszary szczególnie ważne z punktu widzenia zidentyfikowanych wyzwań rozwojowych województwa śląskiego, tzw. Obszary Strategicznej Interwencji w ujęciu tematycznym. Wyznaczono 5 OSI, w podziale na OSI konkurencyjne i OSI problemowe:

- OSI konkurencyjne:
 - Obszary cenne przyrodniczo,
 - Ośrodki wzrostu;
- OSI problemowe:
 - gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
 - gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza,
 - gminy w transformacji górniczej.

Ze względu na wysokie walory środowiskowe gminy Szczyrk, wpisuje się ona w [OSI Obszary cenne przyrodniczo](#). W Strategii dokonano kategoryzacji terenów cennych przyrodniczo m.in. w oparciu o powierzchniowe formy ochrony przyrody (rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe) oraz korytarze ekologiczne (korytarze dla ssaków kopytnych i drapieżnych oraz korytarze spójności). W wyniku oceny gminie Szczyrk przypisano kategorię V – najwyższe. Ponad 80% powierzchni miasta objęte jest bowiem ochroną prawną ze względu na wysokie walory przyrodnicze – występujące tu formy ochrony przyrody to Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego, specjalny obszar ochrony Natura 2000 Beskid Śląski, a także niewielka część zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Dolina Wapienicy.

Grafika 3 OSI Obszary cenne przyrodniczo

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” dla poszczególnych OSI wskazano propozycję wybranych kierunków działań, które powinny być priorytetowo realizowane na wyznaczonych obszarach wsparcia. Poniżej przedstawiono kierunki działań dedykowane OSI Obszary cenne przyrodniczo wraz ze wskazaniem odpowiadających im kierunków działań zaplanowanych w ramach interwencji Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030.

Tabela 2 Kierunki działań dedykowane OSI Obszary cenne przyrodniczo wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030

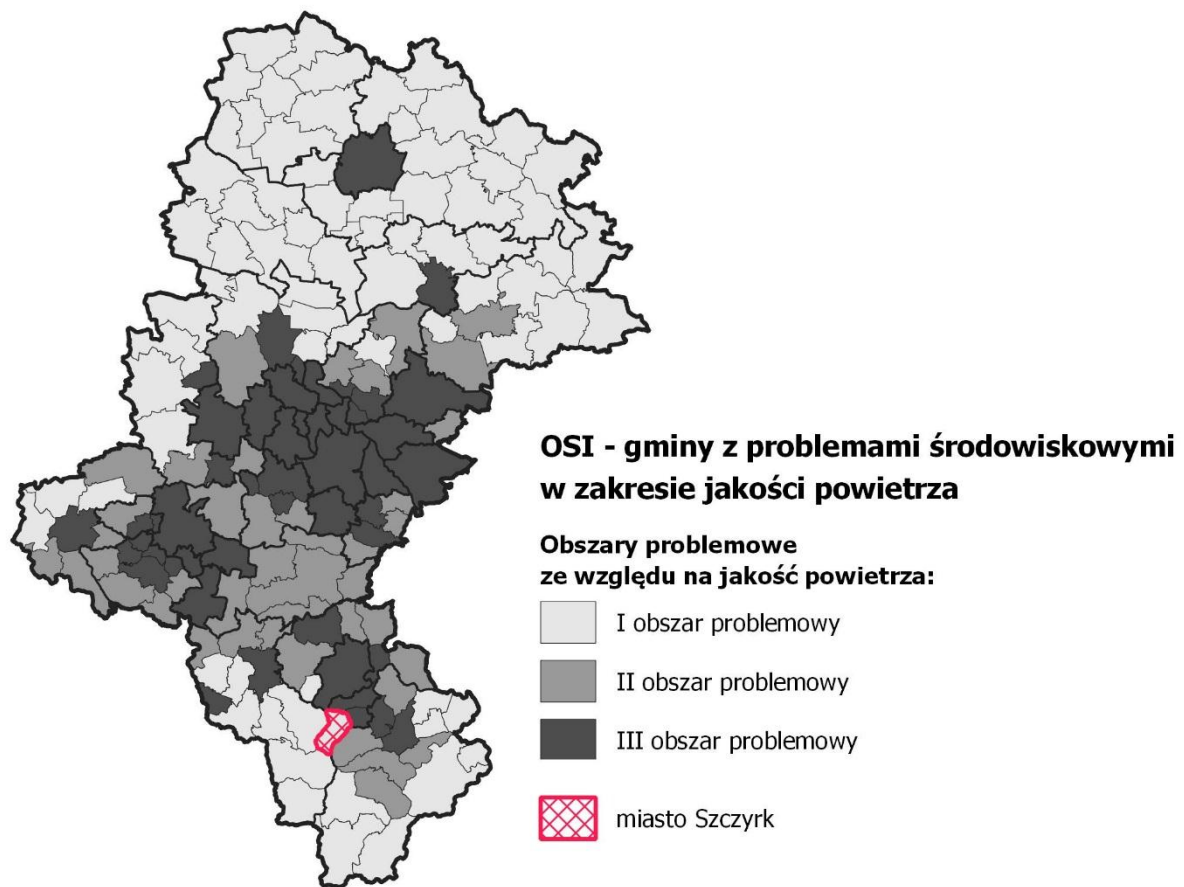
Kierunki działania dedykowane OSI Obszary cenne przyrodniczo	Kierunki działania w ramach Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030
- Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług czasu wolnego wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne. - Rozwój istniejących i tworzenie nowych produktów turystycznych oraz wzmacnianie marek terytorialnych, w tym poprzez rozwój	2.1. Zrównoważona turystyka

Kierunki działania dedykowane OSI Obszary cenne przyrodniczo	Kierunki działania w ramach <i>Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030</i>
infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej. • Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty i infrastruktury kultury, sportu, rekreacji i turystyki umożliwiającej wszechstronny rozwój mieszkańców.	• 1.4. Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i oferty sportowo-rekreacyjnej • 1.5. Kształtowanie tożsamości kulturowej
• Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza. • Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym wspieranie wdrażania rozwiązań w zakresie zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w zlewni, ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy. • Wsparcie działań zmierzających do zachowania i odtwarzania bio- i georóżnorodności, w tym ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, leśnych i korytarzy ekologicznych. • Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych. • Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej. • Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej. • Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego.	• 3.2. Tworzenie sprawnego systemu transportowego • 3.4. Ochrona środowiska i wzmacniania odporności miasta na zmiany klimatu
• Rozwijanie współpracy międzynarodowej, transgranicznej i międzyregionalnej, w tym w pasie Polski południowej oraz z miastami Ostrawą i Żyliną. • Wsparcie działań podnoszących jakość systemu planowania i wdrażania na poziomie regionalnym i lokalnym. • Wspieranie rozwoju zróżnicowanych i wysokiej jakości usług publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców regionu. • Ochrona, promocja oraz podnoszenie atrakcyjności miejsc i obiektów o wartości historycznej, symbolicznej, architektonicznej, przyrodniczej, stanowiących „wizytówki” regionu.	• 1.1. Rozwój usług społecznych • 1.5. Kształtowanie tożsamości kulturowej • 1.6. Zapewnienie sprawnej pracy Urzędu Miejskiego • 2.2. Budowanie marki Szczyrku i jego promocja • 3.1. Racjonalna gospodarka przestrzenna i utrzymanie ładu przestrzennego • 3.3. Rozwój gospodarki komunalnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Gmina Szczyrk wpisuje się również w OSI Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza. Gmina została zakwalifikowana jako I (najniższy) obszar problemowy, co oznacza, że według danych przekroczony jest na tym obszarze poziom jednego z trzech analizowanych wskaźników. Poprawa jakości powietrza jest kluczowym wyzwaniem województwa śląskiego ze względu na szczególne jego zanieczyszczenie pyłami zawieszonymi MP2,5 i PM10 oraz benzo(α)pirenem pochodzącymi głównie z emisji z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych. Mniejszy wpływ na jakość powietrza ma emisja przemysłowa i liniowa.

Grafika 4 OSI Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Poniżej przedstawiono kierunki działań dedykowane OSI Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza wraz ze wskazaniem odpowiadających im kierunków działań zaplanowanych w ramach interwencji Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030.

Tabela 3 Kierunki działań dedykowane OSI Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030

Kierunek działania dedykowany OSI Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza	Kierunek działania w ramach Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030
- Wsparcie zdolności firm do generowania i wdrażania innowacji oraz nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w tym tworzenie i implementacja usług i technologii medycznych. - Wsparcie sektorów tradycyjnych w zakresie podnoszenia ich konkurencyjności m.in. poprzez unowocześnienie procesów technologicznych, poprawę bezpieczeństwa pracy, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko oraz rozwój zasobów ludzkich.	2.3. Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości
- Podniesienie jakości infrastruktury placówek ochrony zdrowia (w szczególności w obszarach deficytowych) oraz podniesienie jakości obsługi pacjentów, w tym wykorzystanie nowoczesnych technologii. - Aktywna profilaktyka i zapewnienie kompleksowości usług medycznych, w szczególności w zakresie chorób cywilizacyjnych i wynikających ze zmian demograficznych. - Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia.	1.2. Poprawa dostępności opieki i profilaktyki medycznej
- Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza. - Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych. - Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE. - Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej. - Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego. - Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej.	3.2. Tworzenie sprawnego systemu transportowego 3.3. Rozwój gospodarki komunalnej 3.4. Ochrona środowiska i wzmacniania odporności miasta na zmiany klimatu
Rozwój instrumentów oraz współpracy na rzecz monitorowania procesów rozwoju.	1.6. Zapewnienie sprawnej pracy Urzędu Miejskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Metodyka

Analiza desk research

Analiza desk research polega na analizie danych zastanych, co stanowiło podstawę do prowadzenia prac nad niniejszą Strategią. W ramach tego etapu dokonano analizy informacji zawartych w dokumentach diagnostycznych i planistycznych w wymiarze lokalnym i regionalnym, ze szczególnym uwzględnieniem raportów o stanie gminy. Niezbędne dane i informacje czerpano także z ogólnodostępnych opracowań i ekspertyz, a także studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Ponadto, analizie poddano dostępne zbiory danych statystycznych, które gromadzą: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Urząd Miejski w Szczyrku, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczyrku, czy Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej.

Badania ilościowe

Biorąc pod uwagę fakt, iż głos mieszkańców jest niezwykle istotny w procesie tworzenia strategii rozwoju, w ramach prac nad niniejszym dokumentem przeprowadzono badania ilościowe z ich udziałem.

Badanie zostało przeprowadzone na przełomie grudnia 2022 r. i stycznia 2023 r. oraz miało formę ankiety elektronicznej, którą udostępniono na stronie internetowej miasta Szczyrk (www.szczyrk.pl).

W badaniu wzięło udział 175 mieszkańców Szczyrku, których opinie pozwoliły na ocenę obecnej sytuacji w mieście. Mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie mocnych i słabych stron miasta oraz ocenę poziomu jego podstawowej oferty. Ponadto, w ramach badania respondenci wyrazili swoje zdanie na temat oferty usług publicznych i dostępności elementów infrastruktury technicznej na terenie miasta. Na podstawie wniosków z zebranych odpowiedzi możliwe było określenie newralgicznych problemów Szczyrku oraz nakreślenie kierunków jego rozwoju

Badania jakościowe

Badania jakościowe zostały przeprowadzone w celu zebrania pogłębionych informacji na temat uwarunkowań gminy Szczyrk i przyjęły formę warsztatów strategicznych moderowanych przez ekspertów. W ramach tego etapu przeprowadzono 3 warsztaty strategiczne, które odbyły się w lutym 2023 r. W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele władz miasta, kierownicy wydziałów oraz jednostek podległych samorządowi terytorialnemu, a także przedstawiciele rady miasta. Podczas warsztatów rozpoznano potrzeby, oczekiwania i potencjały odnoszące się do rozwoju lokalnego, a także dokonano ich hierarchizacji.

Analiza SWOT

Analiza SWOT ma na celu integrację informacji zebranych na wcześniejszych etapach analizy strategicznej. W jej ramach dokonano kategoryzacji uwarunkowań gminy uzyskanych na drodze przeprowadzonych analiz i badań. Zebrane informacje posłużyły do zdefiniowania mocnych i słabych stron gminy oraz określenia szans i zagrożeń mających wpływ na jej rozwój.

Analiza SWOT, dzięki swojej przystępnej formie, jest instrumentem wizualizacji strategii i stanowi punkt wyjścia do sformułowania celów i kierunków rozwoju.

Opracowanie misji i wizji gminy

Wizję i misję miasta Szczyrk wypracowano na podstawie wniosków zawartych w syntezie diagnozy strategicznej. Stanowią one bowiem odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby i problemy miasta, a ich zdefiniowanie umożliwiło określenie najważniejszych celów i kierunków działań przyczyniających się do ich osiągnięcia.

Sformułowanie celów i kierunków działań

Cele strategiczne zostały sformułowane na podstawie wniosków z diagnozy oraz bilansu strategicznego. Stanowią one przede wszystkim odpowiedź na problemy zidentyfikowane na etapie diagnostycznym, a ich zdefiniowanie pozwala na określenie kierunków działań. Odnoszą się ponadto bezpośrednio do wypracowanej misji i wizji miasta Szczyrk.

Opracowanie modelu funkcjonalno-przestrzennego oraz rekomendacji w tym zakresie

Model funkcjonalno-przestrzenny stanowi zilustrowanie założeń opracowywanego dokumentu. Za jego pomocą prezentowane są główne elementy strategii, a jego forma graficzna przyczynia się do łatwiejszego odbioru określonych kierunków rozwoju i wypracowanej wizji.

Opracowanie części wdrożeniowej

Część wdrożeniowa zawiera m.in. szczegółowe informacje na temat mechanizmów wdrażania, takie jak monitoring, ewaluacja i aktualizacja. Ponadto, w tej części określa się np. podmioty zaangażowane w realizację strategii, zasady współpracy lub wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych. Strategia określa także ramy finansowe i źródła finansowania, które ułatwiają ocenę możliwości jej realizacji.

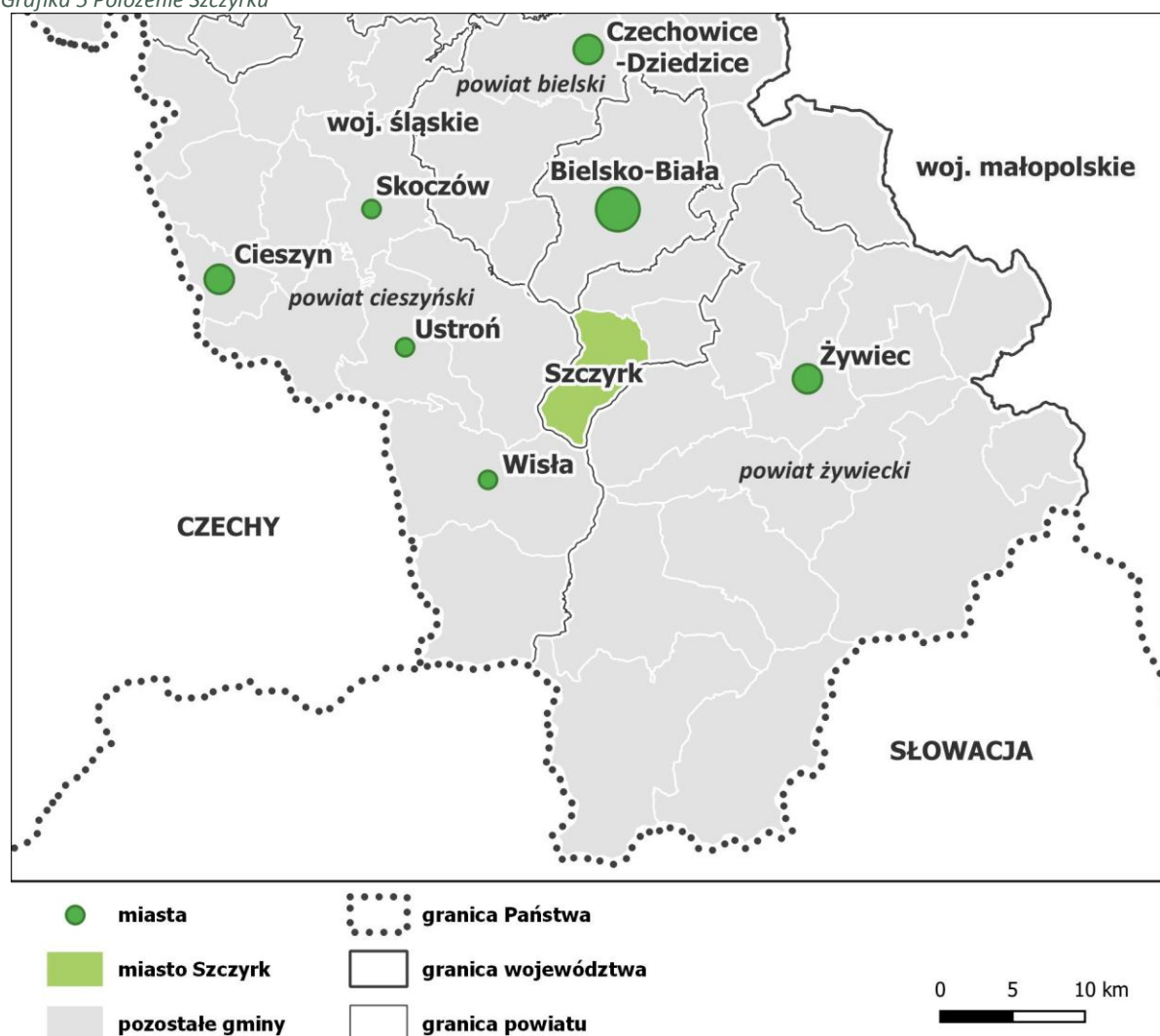
Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3. ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. 2023 r. poz. 40) wskazującego, że *Strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057, z 2022 r. poz. 1079, 1846)), przygotowanej na potrzeby tej strategii.*

Charakterystyka gminy

Szczyrk to gmina miejska położona w południowej części województwa śląskiego, w powiecie bielskim. Zajmuje powierzchnię ok. 39 km², którą zamieszkują 5 454 osoby⁴, a więc ok. 3,3% populacji powiatu bielskiego. Sąsiaduje z gminami: Bielsko-Biała i Wilkowice od północy, Buczkowice i Lipowa od wschodu, Wisła od południa oraz Brenna od zachodu.

Grafika 5 Położenie Szczyrku

Źródło: Opracowanie własne

⁴ Wg danych GUS, stan na 31.12.2022 r.

Szczyrk to miejscowość o charakterze turystyczno-wypoczynkowym, o wysokich walorach krajobrazowo-widokowych i dobrze rozwiniętej bazie turystycznej. Jego położenie w Beskidzie Śląskim pomiędzy masywem Klimczoka a Skrzycznem sprawia, że miasto jest doskonałą bazą wypadową dla turystów nastawionych na aktywny wypoczynek, a bogate dziedzictwo kulturowe dodatkowo podnosi jego atrakcyjność turystyczną. Bogata infrastruktura sportowo-rekreacyjna Szczyrku sprzyja wypoczynkowi o każdej porze roku, a rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna stanowi uzupełnienie szerokiej oferty turystycznej miasta.

Miasto należy do Stowarzyszenia „Region Beskidy”, w ramach którego współpracuje z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie m.in. wymiany doświadczeń i informacji, rozwiązywania wspólnych problemów, rozwoju turystyki, czy wspierania działań na rzecz wymiany kulturalnej i opieki nad wspólnym dziedzictwem kulturalnym.

Wnioski z diagnozy strategicznej

Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła na wypracowanie wniosków, które posłużą do zdefiniowania aktualnego stanu miasta Szczyrk oraz wyznaczenia głównych kierunków jego rozwoju w oparciu o jej zidentyfikowane mocne i słabe strony. Wnioski te przedstawiono poniżej.

Analiza danych statystycznych i wyników badania ankietowego

Sfera społeczna:

W Mieście Szczyrk występują niekorzystne tendencje demograficzne – w ostatnich latach liczba ludności miasta uległa zmniejszeniu o 5,3%, a prognozy demograficzne dla kolejne lata także nie są optymistyczne. W mieście notowany jest także ujemny przyrost naturalny (-6,8 na 1000 osób w 2021 r.) oraz ujemne saldo migracji (-2,2 na 1000 osób w 2021 r.). Problemem jest także postępujące starzenie się społeczności – 19,6% populacji stanowią osoby powyżej 65. roku życia.

Pomimo wysokiej atrakcyjności turystycznej miasta, atrakcyjność osiedleńcza jest niska. Duża część młodych osób wyjeżdża z miasta (np. na studia) i już nie wraca, co zwiększa udział osób starszych w liczbie ludności Szczyrku ogółem. Przyczynami tego problemu mogą być np.: mało atrakcyjny rynek pracy dla osób młodych, niska dostępność komunikacyjna Szczyrku (słabo rozwinięty system transportu publicznego), wysokie ceny nieruchomości czy niewystarczająca liczba mieszkań na wynajem.

Na terenie miasta brakuje żłobka. Działają natomiast dwa przedszkola (publiczne i prywatne), jednakże liczba dostępnych miejsc może nie być wystarczająca. Gmina Szczyrk jest organem prowadzącym dla dwóch szkół podstawowych (nr 1 i nr 2). W mieście brakuje natomiast szkoły ponadpodstawowej – aby kontynuować naukę, młodzież musi wybrać szkołę położoną w innej gminie, np. w mieście Bielsko-Biała.

W zakresie kultury działa Ośrodek Kultury Promocji i Informacji im. Jana Więzika, oferujący szereg zajęć dla różnych grup wiekowych. W Szczyрку co roku odbywają się imprezy kulturalne, głównie te związane z muzyką folklorystyczną, które cieszą się dużym zainteresowaniem.

W ostatnich latach w mieście można zauważyć zmniejszone zapotrzebowanie na pomoc społeczną, co może być związane ze zmniejszającym się poziomem ubóstwa wśród mieszkańców. Problemem jest jednak wzrastająca liczba osób starszych wymagających opieki – przewiduje się, że w przyszłości tendencja ta będzie się pogłębiać. Ponadto, brakuje lekarzy rodzinnych i specjalistów przyjmujących na terenie miasta.

Szczyrk jest miejscowością o charakterze turystycznym – oferuje szereg atrakcji, szczególnie dla osób lubiących aktywnie spędzać czas wolny. W mieście działa szereg obiektów sportowych, w tym kilka wyciągów narciarskich. Przez Szczyrk przebiega wiele tras pieszo-rowerowych, w tym także szlaki górskie prowadzące na okoliczne szczyty.

Sfera gospodarcza:

W strukturze lokalnej gospodarki dominują przedsiębiorstwa związane z turystyką, gastronomią, branżą naprawy pojazdów oraz budownictwem. Mieszkańcy miasta są przedsiębiorczy – wskaźniki dotyczące liczby osób prowadzących działalność gospodarczą oraz liczby zarejestrowanych podmiotów znacznie przewyższają wskaźniki powiatowe i wojewódzkie.

Liczba osób bezrobotnych utrzymuje się na stosunkowo niskim poziomie. W ostatnich latach zauważalny jest wzrost liczby osób pracujących. Na lokalnym rynku pracy dominują oferty związane z branżą hotelarską i gastronomiczną. Część mieszkańców znajduje zatrudnienie w okolicznych gminach, m.in. w Bielsku-Białej.

Sytuacja finansowa miasta w ostatnich latach była zróżnicowana – w latach 2017-2021 dwukrotnie odnotowano deficyt budżetowy. Zauważa się także negatywne zjawisko zmniejszania udziału dochodów własnych w dochodach budżetu ogółem na rzecz dotacji i subwencji – udział dochodów własnych zmniejszył się aż o 20 pp. w latach 2017-2021.

Sfera przestrzenna:

Miasto położone jest w malowniczej, górskiej okolicy. Cechuje się wysoką lesistością i dużym udziałem powierzchni prawnie chronionej (ponad 80%). W okolicy występuje wiele cennych przyrodniczo siedlisk, na których spotkać można rzadkie i chronione gatunki flory i fauny.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna jest słabo rozwinięta, ze względu na m.in. rozproszenie zabudowy i ukształtowanie terenu. Duża część mieszkańców korzysta z przydomowych ujęć wody i oczyszczalni ścieków. Najlepiej rozwinięta jest sieć gazowa, z której korzysta większość mieszkańców, w tym także do ogrzewania domów.

Jednym z największych problemów miasta jest zatłoczenie głównych ulic, szczególnie w sezonie turystycznym. Jest to znacząca uciążliwość dla mieszkańców. Problem z roku na rok narasta, ze względu na coraz większą liczbę turystów odwiedzających Szczyrk. Ze względu na układ urbanistyczny i ukształtowanie terenu, w mieście nie jest możliwe poszerzenie szlaków komunikacyjnych. Ponadto, z analiz wynika, iż dostępna oferta komunikacji publicznej nie jest wystarczająco atrakcyjna, zarówno dla mieszkańców, jak i turystów.

Niewątpliwie słabą stroną miasta jest niska jakość powietrza, szczególnie w sezonie jesienno-zimowym. Spowodowane jest to m.in. niską emisją pochodzącą z indywidualnego ogrzewania domów paliwem niskiej jakości. Drugim czynnikiem wpływającym na jakość powietrza jest nadmierny ruch samochodowy.

Wnioski z badania ankietowego

Opinia mieszkańców biorących udział w badaniu na temat Szczyrku jest zróżnicowana – około 45% uważa, że jest to dobre miejsce do życia, a prawie drugie tyle jest odwrotnego zdania. Tylko połowa ankietowanych planuje nadal mieszkać w Szczyrku w perspektywie najbliższych pięciu lat.

W obszarze przyrodniczym respondenci najlepiej oceniają dostępność lasów i terenów zieleni. Najgorsze oceny dotyczą jakości powietrza – ponad połowa osób biorących udział w badaniu źle ocenia ten aspekt.

W przypadku rynku pracy, ankietowani uważają, że trudno znaleźć satysfakcjonującą pracę na terenie miasta. Także m.in. wysokość zarobków nie jest dobrze oceniana.

Oferta skierowana do dzieci i młodzieży jest różnie oceniana – najwięcej pozytywnych wskazań uzyskała infrastruktura sportowa, natomiast najmniej dostępność żłobków (brak na terenie miasta). Osoby biorące udział w badaniu nie są także przekonane do dostępności atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.

Respondenci źle oceniają dostępność lekarzy rodzinnych i specjalistów, co wskazuje na problem z opieką zdrowotną na terenie miasta.

Wśród aspektów komunikacyjnych najgorzej oceniana jest przepustowość głównych dróg miasta, szczególnie w godzinach szczytu i w sezonie turystycznym.

Miasta dotyczy szereg problemów, wśród których ponad połowa respondentów wskazała: niską aktywność społeczną mieszkańców, zaśmiecanie okolicy oraz migracje młodych osób do innych miejscowości.

Wśród proponowanych kierunków rozwoju Szczyrku, najwięcej głosów uzyskały: atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego, zielone miasto oraz nowoczesny transport i komunikacja.

Duża część respondentów w pierwszej kolejności kojarzy Szczyrk z problemami komunikacyjnymi. Większy odsetek wskazań stanowią jednak łącznie aspekty związane z atrakcyjnością turystyczną miasta: przede wszystkim góry oraz infrastruktura sportowo-rekreacyjna.

Według osób biorących udział w badaniu, mocną stroną miasta jest przede wszystkim infrastruktura sportowa i walory przyrodnicze, natomiast głównymi wadami – problemy transportowe i działalność deweloperów. Wynikają z tego najczęściej proponowane przedsięwzięcia do realizacji, czyli rozwój infrastruktury drogowej i systemu transportu oraz zrównoważone gospodarowanie przestrzenią i jej estetyzacja.

Analiza SWOT

Analiza danych zastanych oraz przeprowadzenie badań jakościowych i ilościowych pozwoliły na zidentyfikowanie kluczowych problemów i potencjałów Szczyrku. Stanowią one podstawę do określenia celów i wytyczenia kierunków działań strategicznych. Strategia rozwoju powinna bowiem uwzględniać przedsięwzięcia, których realizacja pozwoli na przeciwdziałanie i niwelowanie negatywnych czynników stanowiących słabe strony miasta oraz wzmocnienie zidentyfikowanych szans rozwojowych i wykorzystanie potencjałów.

W celu usystematyzowania zebranych informacji, na bazie wypracowanych wniosków z diagnozy strategicznej przeprowadzono analizę SWOT. W jej ramach wyodrębniono:

S	Strengths – mocne strony (pozytywne uwarunkowania wewnętrzne), a więc cechy, które wyróżniają miasto od innych, warunkują jego przewagę konkurencyjną i stanowią potencjał rozwojowy
W	Weaknesses – słabe strony (negatywne uwarunkowania wewnętrzne), stanowiące konsekwencję organiczne szeroko rozumianych zasobów i hamujące rozwój miasta
O	Opportunities – szanse, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym gminy, które właściwie wykorzystane mogą stanowić istotny impuls rozwojowy
T	Threats – zagrożenia (negatywne czynniki zewnętrzne), niekorzystne zjawiska, które mogą być poważną barierą rozwoju dla miasta, potencjalnie ograniczające możliwość wykorzystania pojawiających się szans rozwojowych

S	Mocne strony:
	• Położenie w Beskidzie Śląskim – atrakcyjne ukształtowanie terenu, dostępność terenów zielonych • Bogata infrastruktura sportowo-rekreacyjna – możliwość uprawiania sportu o każdej porze roku • Silny wizerunek miasta turystyczno-wypoczynkowego, utrwalona marka • Atrakcyjny lokalny folklor i tradycje góralskie, produkt lokalne (m.in. ceramika, ozdoby szydełkowe, wyroby drewniane) • Organizacja cyklicznych imprez kulturalno-rozrywkowych w skali lokalnej i regionalnej • Malejące zapotrzebowanie na pomoc społeczną • Wysoki poziom nauczania w lokalnych szkołach • Spadający poziom bezrobocia • Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców, wzrastająca liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą • Wysoka dostępność hoteli i pensjonatów oraz lokali gastronomicznych • Wysoka aktywność społeczna wyrażana przez dużą liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych • Atrakcyjne środowisko przyrodnicze – zróżnicowana flora i fauna, wysoki udział terenów chronionych w ogólnej powierzchni miasta
W	Słabe strony
	• Stopniowa depopulacja miasta wynikająca z ujemnego przyrostu naturalnego i ujemnego salda migracji • Problemy komunikacyjne (korki) wynikające z dużego natężenia ruchu samochodowego, słabo rozwiniętej komunikacji publicznej oraz braku połączeń kolejowych • Brak dojazdu do niektórych posesji (nieunormowane przepisy dotyczące dróg leśnych, nieuregulowany stan prawny niektórych dróg) • Problem przydrożnych, „dzikich” parkingów • Niekontrolowana działalność deweloperów i związany z nią chaos przestrzenny oraz presja zabudowy na środowisko naturalne • Słabo rozwinięte usługi opiekuńczo-wychowawcze – brak żłobka, niski odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym • Niska dostępność usług medycznych, zwłaszcza lekarzy specjalistów • Niewystarczające zagospodarowanie przestrzeni publicznych (parków, skwerów, deptaków)

- Słabo zdywersyfikowany lokalny rynek pracy – hotelarstwo, turystyka i gastronomia to dominujące branże
- Uciążliwe natężenie ruchu turystycznego w sezonie letnim i zimowym i wynikające z niego konflikty społeczne
- Stosunkowo słabo rozwinięta infrastruktura sieciowa, zwłaszcza wodno-ściekowa
- Problem niskiej jakości powietrza w sezonie jesienno-zimowym powodowany niską emisją i nadmiernym natężeniem ruchu samochodowego
- Niski poziom objęcia powierzchni miasta obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
- Ograniczenia rozwoju przestrzennego miasta wynikające z wysokiego odsetka obszarów prawnie chronionych w ogólnej powierzchni oraz górskiego ukształtowania terenu
- Niski poziom dbałości o zachowanie czystości w mieście: śmieci w lasach, rzekach
- Deficyt wody

O

Szanse

- Możliwość pozyskania środków unijnych w ramach nowej perspektywy finansowej na lata 2021-2027 oraz środków z budżetu państwa
- Wysoka atrakcyjność turystyczna wynikającego z atrakcyjnego położenia i ukształtowania terenu
- Współpraca z innymi gminami w ramach Stowarzyszenia „Region Beskidy” w zakresie m.in. wymiany doświadczeń, rozwiązywania wspólnych problemów, rozwoju turystyki
- Współpraca z miejscowościami ościennymi w zakresie ograniczania problemów komunikacyjnych
- Współpraca z miastami: Bielsko-Biała, Wisła i Żywiec w zakresie budowania komplementarnej oferty kulturalno-rozrywkowej i oferty usług publicznych

T

Zagrożenia

- Negatywne trendy demograficzne –starzenie się społeczeństwa i nasilający się proces suburbanizacji miast
- Niestabilna sytuacja w Europie związana z konfliktem na Ukrainie oraz wzrostem inflacji
- Niepewna sytuacja gospodarcza w Polsce związana z pandemią COVID-19 i trudności w przewidzeniu jej długotrwałych skutków i konsekwencji
- Słaba dostępność komunikacyjna miasta przy rosnącej liczbie samochodów i niedostatecznie rozwiniętej komunikacji zbiorowej
- Uzależnienie sytuacji ekonomicznej miasta od ruchu turystycznego

- Konkurencja ze strony innych ośrodków turystyczno-wypoczynkowych
- Ryzyko wstępowania ekstremalnych zjawisk pogodowych związanych ze zmianami klimatycznymi
- Niekontrolowany proces zabudowy i związany z nim chaos przestrzenny oraz presja na środowisko naturalne
- Wzmożony, niekontrolowany ruch turystyczny
- Restrykcyjne przepisy w zakresie ochrony środowiska uniemożliwiające realizację zakładanych inwestycji
- Ograniczone możliwości zastosowania energii odnawialnej ze słońca i wiatru

Część strategiczna

Niniejszy rozdział zawiera założenia rozwojowe dla miasta Szczyrk. Powstał w odpowiedzi na zapisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, które określają, iż strategia rozwoju gminy, poza wnioskami z diagnozy, zawiera w szczególności:

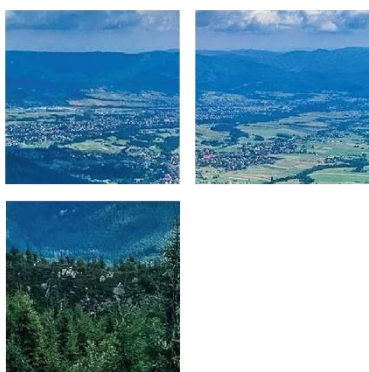
- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia (art. 10e ust. 3. pkt 1-3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym).

Kierunek rozwoju miasta Szczyrk określa przede wszystkim wizja i misja, których realizacji podejmuje się samorząd lokalny. Zostały one zdefiniowane w odniesieniu do wyzwań stojących przed gminą, jak i zidentyfikowanych potencjałów wynikających z uwarunkowań przestrzennych, gospodarczych i społecznych całego regionu.

Wizja i misja rozwoju gminy

Kierunek rozwoju Miasta Szczyrk określa przede wszystkim wizja i misja, których realizacji podejmuje się samorząd lokalny. Zostały one zdefiniowane w odniesieniu do wyzwań stojących przed miastem, jak i zidentyfikowanych potencjałów wynikających z uwarunkowań przestrzennych, gospodarczych i społecznych całego regionu oraz stanowią podstawę do sformułowania celów strategicznych i szczegółowych kierunków działań strategicznych.

Wizja przedstawia wizerunek miasta w efekcie wdrażania zapisów *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030*. Stanowi ona swoistą charakterystykę Szczyrku w perspektywie roku 2030 – jej treść to obraz, stan, do którego dąży wspólnota mieszkańców. Jednocześnie wizję należy traktować jako zobowiązanie, deklarację ideową samorządu, ilustrującą ambicje i aspiracje wszystkich interesariuszy.

WIZJA

Szczyrk w 2030 r. to jednocześnie popularny ośrodek turystyki całorocznej i dobre miejsce do życia, gwarantujące swoim mieszkańcom wysoką jakość usług publicznych.

Dzięki rozwojowi zrównoważonej turystyki i budowaniu oferty ukierunkowanej na świadomego turystę udaje się odpowiadać na ich potrzeby i oczekiwania przy jednoczesnym tworzeniu dogodnych warunków do życia dla mieszkańców miasta.

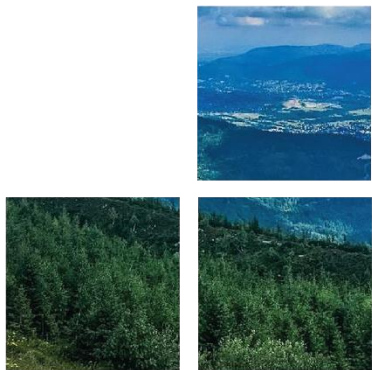
Mieszkańcy czerpią korzyści, jakie niesie ze sobą ruch turystyczny, są świadomi rozwoju miasta i mają na niego realny wpływ.

Bogata oferta turystyki całorocznej, wysokiej klasy stoki narciarskie oraz malownicze szlaki piesze sprawiają, że miasto jest jednym z najpopularniejszych ośrodków turystyki górskiej nie tylko w Polsce, ale i Europie.

Szczyrk pielęgnuje swoje tradycje i tożsamość, a organizowane w mieście liczne imprezy kulturalno-rozrywkowe przyciągają z całego kraju osoby zainteresowane jego unikalną ofertą.

Szczyrk jest atrakcyjnym miastem, nie tylko ze względu na walory przyrodnicze i ukształtowanie terenu, ale również dzięki racjonalnej gospodarce przestrzennej, utrzymywaniu czystości i ładu przestrzennego.

Misja natomiast stanowi główny cel rozwoju miasta w perspektywie 2030 roku i definiuje główny kierunek, w jakim powinny zmierzać wszystkie działania podejmowane w ramach planów strategicznych. Zawarte w misji założenia stanowią odpowiedź na zidentyfikowane na drodze diagnozy deficyty i wyzwania oraz opierają się na wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowaniach sprzyjających rozwojowi.

	MISJA <i>Zapewnienie wysokiej jakości życia w mieście poprzez zrównoważony rozwój funkcji turystycznych, mieszkaniowych i usługowych Szczyrku oraz ochronę środowiska</i>
---	--

Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3. pkt 1) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym*.

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę strategiczną oraz zrealizowane badania jakościowe i ilościowe odnoszące się do sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej miasta oraz płynące z przeprowadzanych analiz wnioski, wypracowana została koncepcja strategiczna, która zawiera najważniejsze założenia polityki rozwoju lokalnego.

Aby urzeczywistnić wypracowaną wizję Szczyrk w 2030 roku, samorząd lokalny wraz ze wszystkimi interesariuszami zobowiązuje się do realizacji nadrzędnego celu wyrażonego w misji. Zgodnie z założeniem, aby osiągnąć zakładane rezultaty, niezbędne będzie podjęcie działań ukierunkowanych na podnoszenie jakości życia w mieście poprzez wykorzystanie zidentyfikowanych potencjałów oraz maksymalizowanie korzyści z nich wynikających. Realizacji obranej misji posłużą cele strategiczne wyznaczające kierunki działań, jakich podejmie się samorząd m.in. we współpracy z podmiotami gospodarczymi, instytucjami pozarządowymi oraz mieszkańcami.

Poziom strategiczny interwencji składa się z trzech celów strategicznych wypracowanych w ramach trzech domen planistycznych: **społecznej, gospodarczej i przestrzennej**.

Cel strategiczny 1.

Poprawa jakości życia Szczyrkowian

Z analizy sytuacji demograficznej w Szczyrku wynika, iż miasto zmagą się z typowymi dla polskich miast problemami: spadkiem liczby mieszkańców będącym wynikiem malejącego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji, a także starzeniem się społeczeństwa. Od lat w Szczyrku odnotowuje się bowiem odpływ ludności, przede wszystkim na rzecz obszarów podmiejskich i wiejskich, co świadczy o postępującej suburbanizacji. Z przeprowadzonego badania ankietowego wśród mieszkańców Szczyrku wynika, iż część z nich nie jest zadowolona z życia w mieście, czego przyczyną są m.in. wysokie ceny nieruchomości, niesatysfakcjonująca oferta miejska czy uciążliwości związane z natężeniem ruchu turystycznego.

W odpowiedzi na te problemy wypracowano 1. Cel strategiczny, skupiający się na poprawie jakości życia Szczyrkowian poprzez:

kształtowanie tożsamości kulturowej

budowanie silnej społeczności, kształtowanie tożsamości lokalnej, wzmacnianie aktywności obywatelskiej

rozwój usług społecznych z zakresu: usług opiekuńczych i opiekuńczo-wychowawczych, oświaty, bezpieczeństwa publicznego, pomocy społecznej, kultury

poprawę dostępności opieki i profilaktyki medycznej

kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i oferty sportowo-rekreacyjnej

zapewnienie sprawnej pracy Urzędu Miejskiego

Kształtowanie tożsamości kulturowej w Szczyrku obejmuje działania z pogranicza edukacji, kultury i turystyki. Skupione są na budowaniu świadomości oraz kształtowaniu tożsamości społecznej i postaw sprzyjających ochronie dziedzictwa regionu. Istotne jest tutaj uwzględnienie szczególnych uwarunkowań przyrodniczych i kulturalnych Szczyrku oraz stwarzanie warunków do rozwoju rzemiosła i rękodzielnictwa, z dziedzin takich jak m.in. ceramika, rzeźba, malarstwo, hafciarstwo, krawiectwo regionalne, bibułkarstwo, stolarstwo artystyczne, kowalstwo, czy wyrób zabawek regionalnych. Promocja i upowszechnianie lokalnego dziedzictwa przyczyni się nie tylko do budowania marki Szczyrku, ale również do wzmacniania poczucia tożsamości Szczyrkowiaków, przywiązania do rodzinnych stron i pobudzania dumy z pochodzenia. Istotne w tej kwestii jest również zwiększanie poziomu partycypacji mieszkańców w procesach rozwojowych miasta i wzmacnianie ich aktywności obywatelskiej. Ważną rolę w kształtowaniu i umacnianiu więzi społecznych odgrywa kontynuacja organizacji wydarzeń integracyjnych, takich jak Zlot Mieszkańców Szczyrku Na Szczycie, podczas którego Szczyrkowiacy mają możliwość spotkania z władzami Miasta, co sprzyja również **utrzymaniu dialogu z samorządem**.

Jednym z kluczowych elementów polityki społecznej w Szczyrku będzie **rozwój i poprawa jakości usług** skierowanych do wszystkich grup wiekowych jego mieszkańców. Działania ukierunkowane będą m.in. na zwiększenie dostępności opieki medycznej, podniesienie jakości programów społecznych, czy upowszechnienie usług opiekuńczych, zarówno dla dzieci, jak i seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. Ze względu na postępujący proces starzenia się społeczeństwa kluczowe jest bowiem rozwijanie usług dla seniorów, a także wzmacnianie polityki prorodzinnej poprzez budowanie dogodnych warunków do zakładania rodziny i realizację przedsięwzięć mających na celu zatrzymanie w mieście ludzi młodych. Poza stabilnym rynkiem pracy i szerokim dostępem do usług publicznych, dla młodych liczy się również atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego, uwzględniająca elementy kulturalne oraz sportowo-rekreacyjne. **Kształtowanie funkcjonalnych przestrzeni publicznych** przyczyni się nie tylko do zapewnienia tego typu rozrywek, ale również do zwiększania odporności miasta na zmiany klimatu poprzez utrzymanie wysokiego udziału zieleni w powierzchni terenów zabudowanych.

Cel strategiczny 2.

Wzmocnienie lokalnej gospodarki poprzez rozwój funkcji turystycznych Szczyrku

Szczyrk jest miejscowością o charakterze turystyczno-wypoczynkowym – turystyka odgrywa najważniejszą rolę w jego strukturze gospodarczej. Ze względu na specyfikę miasta i ograniczenia w jego rozwoju przestrzennym wynikające z położenia i ukształtowania terenu, jego ono pozbawione możliwości rozbudowy terenów inwestycyjnych, co implikuje konieczność intensyfikacji funkcji turystycznych.

Od dekad Szczyrk jest jednym z najpopularniejszych ośrodków sportowych w regionie – bogata infrastruktura sportowo-rekreacyjna i komplementarna do niej baza noclegowa i gastronomiczna sprawiają, iż miasto rokrocznie przyciąga turystów, zwłaszcza zainteresowanych aktywnym spędzaniem czasu wolnego. Mimo że ruch turystyczny niesie ze sobą wiele korzyści dla Szczyrku, wiąże się z nim również szereg problemów i zagrożeń, zwłaszcza związanych z presją na środowisko naturalne i oddziaływanie na lokalną społeczność.

W tym celu w ramach 2. Celu strategicznego wypracowano szereg działań skupionych na:

rozwijaniu koncepcji zrównoważonej turystyki

budowaniu marki Szczyrku i jego promocji

wzmacnianiu lokalnej przedsiębiorczości

Idea **turystyki zrównoważonej** (turystyki odpowiedzialnej) opiera się na minimalizowaniu negatywnego wpływu turystyki na środowisko naturalne, lokalną kulturę oraz społeczność, przy jednoczesnym wykorzystaniu możliwości, jaką niesie ze sobą ruch turystyczny. Podstawą działań jest zatem dążenie do rozwoju regionu poprzez promowanie jego zasobów i zarządzanie nimi w taki sposób, aby zachowana została zarówno różnorodność biologiczna, jak i integralność kulturowa obszaru. Kluczowe jest tutaj godzenie potrzeb i oczekiwań turystów z potrzebami i prawami mieszkańców, a także ochrona środowiska naturalnego, dzięki czemu możliwe jest łagodzenie niepożądanych oddziaływań turystyki na środowisko naturalne, historyczne, kulturowe i społeczne.

Istotny element prowadzenia polityki miejskiej zgodne z zasadami zrównoważonej turystyki stanowią mieszkańcy miasta. Wspieranie ich działalności oraz ich angażowanie w obsługę ruchu turystycznego przyczynia się bowiem do maksymalizowania ich korzyści z rozwoju funkcji turystycznych Szczyrku. Ważne jest tutaj zarówno **wspieranie rozwoju lokalnych przedsiębiorstw** (m.in. oferujących unikalne, lokalne produkty), jak i **poszukiwanie alternatywnych branż** działalności gospodarczej nie powiązanych z turystyką, które w sytuacji zapaści gospodarczej mogą stanowić źródło dochodów przedsiębiorców.

Cel strategiczny 3.

**Zrównoważony rozwój
przestrzenny Szczyrku
i ochrona jego zasobów
przyrodniczych**

Szczyrk położony jest w malowniczym Beskidzie Śląskim, w dolinie między górkami szczytami. Takie położenie z jednej strony stanowi największy walor miasta, a z drugiej ogranicza możliwości jego rozwoju przestrzennego. Ponad 80% jego powierzchni zajmują bowiem obszary charakteryzujące się bogactwem fauny i flory, które ze względu na wysokie walory przyrodnicze objęte zostały prawną ochroną w ramach Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i specjalnego obszaru ochrony Natura 2000 Beskid Śląski. Ponadto, ograniczeniem dla rozwoju zabudowy jest specyficzne górskie ukształtowanie terenu.

Aby zagwarantować zrównoważony rozwój Szczyrku i chronić jego zasoby przyrodnicze, wypracowano katalog działań w ramach 3. Celu strategicznego, który obejmuje przedsięwzięcia z zakresu:

racjonalnej gospodarki przestrzennej i utrzymania ładu przestrzennego w mieście

tworzenia sprawnego systemu transportowego

rozwoju gospodarki komunalnej

ochrony środowiska i wzmacniania odporności miasta na negatywne skutki zmian klimatu

Ze względu na coraz bardziej zauważalną w Szczyrku działalność deweloperów i związaną z nią wzrastającą presję zabudowy na tereny zielone, wypracowano przedsięwzięcia skupione na **racjonalnej gospodarce przestrzennej**, która poza ochroną środowiska przyczyni się również do utrzymania ładu przestrzennego w mieście. Katalog działań obejmuje również tworzenie **sprawnego systemu transportowego**, co będzie odpowiedzią na problemy komunikacyjne związane z natężeniem ruchu samochodowego. Dzięki modernizacji dróg i parkingów, a także rozwijaniu i promocji komunikacji zbiorowej Szczyrk przyczyni się nie tylko do rozładowania korków, ale również poprawy jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń. Kolejnym istotnym elementem 3. Celu strategicznego jest **gospodarka komunalna**, a więc rozwój i poprawa dostępności sieci wodno-kanalizacyjnej, gospodarki odpadami czy termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. Ponadto, w celu ochrony środowiska zaplanowano szereg działań skupionych na ekologii, ukierunkowanych również na mieszkańców miasta. Odgrywają oni bowiem ważną rolę w **promowaniu przyjaznych środowisku zachowań**, są w stanie dawać przykład i zachęcać do powielania proekologicznych działań przez turystów i przyjezdnych.

Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3. pkt 2) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych*.

Wypracowane cele i kierunki działań odpowiadają na potrzeby rozwojowe Miasta Szczyrk i wskazują sposoby przezwyciężenia najważniejszych barier oraz maksymalnego wykorzystania potencjałów. Poniżej zestawiono sześć głównych celów strategicznych miasta wraz z priorytetami rozwojowymi, na podstawie których wyznaczono kierunki działań, jakich realizacja przyczyni się do osiągnięcia zakładanych rezultatów wyrażonych w wizji Szczyrku w 2030 roku.

Cel strategiczny 1.

**Poprawa jakości życia
Szczyrkowsian**

1.1. Rozwój usług społecznych

1.2. Poprawa dostępności opieki i profilaktyki medycznej

1.3. Budowanie silnej społeczności lokalnej

1.4. Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i oferty sportowo-rekreacyjnej

1.5. Kształtowanie tożsamości kulturowej

1.6. Zapewnienie sprawnej pracy Urzędu Miejskiego

Zakres interwencji:

1.1. Rozwój usług społecznych

- Pozyskiwanie i efektywne wykorzystywanie środków unijnych i środków z budżetu państwa w zakresie rozwoju polityki społecznej miasta
- Współpraca z okolicznymi gminami (w tym Bielsko-Biała, Wisła i Żywiec) w celu budowania komplementarnej oferty usług publicznych (handel, usługi, kultura)
- Rozwój usług opieki nad dziećmi do lat 3
- Powołanie instytucji straży miejskiej w celu utrzymania porządku publicznego
- Kontynuacja i rozwój programów pomocy dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami
- Rozwój oferty skierowanej do seniorów, w tym utworzenie na terenie miasta Uniwersytetu Trzeciego Wieku

- Uruchomienie systemowych rozwiązań szkoleniowych, organizacyjnych, finansowych i prawnych realnie poprawiających sytuację opiekunów osób niesamodzielnych, w tym osób starszych, wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu
- Rozwój usług opiekuńczych dostosowanych do potrzeb starszych i chorych mieszkańców oraz członków ich rodzin, godzących życie zawodowe z opieką nad osobą chorą / niesamodzielną
- Działania ukierunkowane na rozwiązywanie problemu braków kadrowych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej oraz podnoszenie kompetencji jego pracowników
- Rozwój nowoczesnej infrastruktury szkół: tworzenie pracowni przedmiotowych, upowszechnianie wykorzystania Internetu w edukacji, doposażenie szkół w multimedialne pomoce naukowe, zapewnienie infrastruktury zwiększającej komfort pracy i bezpieczeństwo uczniów
- Termomodernizacja Szkoły podstawowej nr 2 – wymiana dachu, modernizacja sali gimnastycznej, docieplenie budynku
- Modernizacja i doposażenie placówek przedszkolnych
- Wzmacnianie kompetencji kadr nauczycielskich, w szczególności w zakresie kompetencji cyfrowych

1.2. Poprawa dostępności opieki i profilaktyki medycznej

- Inicjowanie, organizowanie i wspieranie przez Miasto programów profilaktyki zdrowotnej we współpracy z podmiotami medycznymi, dostosowanych do potrzeb zdrowotnych mieszkańców
- Działania ukierunkowane na zwiększenie dostępu do podstawowych i specjalistycznych usług medycznych, w tym dostępu do lekarzy specjalistów oraz rozwój oferty rehabilitacyjnej

1.3. Budowanie silnej społeczności lokalnej

- Kształtowanie przywiązania mieszkańców do Miasta w oparciu o sentyment i ideę „miasta rodzinnego”
- Kształtowanie tożsamości lokalnej i wspieranie dumy z pochodzenia
- Podnoszenie świadomości mieszkańców na temat pracy Urzędu Miejskiego i zakresu jego kompetencji
- Kontynuowanie i rozwijanie programu lojalnościowego dla mieszkańców (Karta Górala), w tym pozyskiwanie partnerów biorących udział w programie
- Kontynuowanie organizacji zlotów dla mieszkańców
- Tworzenie, utrzymywanie (w tym bieżące remonty) i rozwijanie miejsc lokalnej integracji (klubów seniora, świetlic, itp.);
- Prowadzenie działań na rzecz pobudzenia i wzmacniania aktywności obywatelskiej oraz zwiększenia poziomu partycypacji mieszkańców w procesach rozwojowych miasta m.in. poprzez angażowanie ich w konsultacje społeczne
- Wdrażanie innowacji społecznych i rozwiązań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zwiększenia poziomu integracji społecznej
- Wypracowanie katalogu dobrych praktyk z zakresu działalności turystycznej (udzielanie noclegów, prowadzenie lokalu gastronomicznego, itp.) i angażowanie mieszkańców w obsługę ruchu turystycznego w celu maksymalizacji ich korzyści z rozwoju funkcji turystycznych miasta

1.4. Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i oferty sportowo-rekreacyjnej

- Utworzenie kąpieliska miejskiego (aquaparku)
- Uspójnienie systemu górskich ścieżek rowerowych i ich zagospodarowanie

- Zagospodarowanie brzegów Żyłicy (plaża, deptak, bulwary) z uwzględnieniem elementów ochrony przeciwpowodziowej
- Zadaszenie Amfiteatru Skalite w celu utworzenia przestrzeni do organizacji dużych imprez i wydarzeń kulturalno-rozrywkowych
- Bieżące dbanie o zielen w przestrzeni miejskiej, w tym uzupełnianie nasadzeń
- Utworzenie parku miejskiego wraz z uzupełnieniem go o elementy małej architektury
- Działania na rzecz połączenia, uzupełnienia i zagospodarowania trasy rowerowej Szczyrk-Buczkowice-Jezioro Żywieckie
- Rozwój spójnego systemu ścieżek i tras pieszo-rowerowych
- Tworzenie w przestrzeni publicznej miejsc spotkań, wypoczynku i wytchnienia dla mieszkańców z różnych grup wiekowych, m.in. poprzez uzupełnianie przestrzeni publicznych o elementy małej architektury, toalety publiczne
- Poprawa standardu i dostępności przestrzeni publicznych, eliminacja barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych
- Zagospodarowanie placu św. Jakuba, uzupełnienie nasadzeń i montaż obiektów małej architektury

1.5. Kształtowanie tożsamości kulturowej

- Utworzenie Centrum Interpretacji Dziedzictwa wraz z zapleczem - informacją turystyczną, zapleczem gastronomicznym i strefami rekreacyjnymi, stanowiącego zwarty kompleks usług turystycznych, edukacyjnych i kulturalnych
- Odtworzenie dawnej wsi beskidzkiej - utworzenie skansenu
- Rozbudowa Szczyrkowskiego Centrum Kultury
- Uwzględnienie w ofercie kulturalnej elementów budujących tożsamość lokalną mieszkańców miasta, jego szczególnych uwarunkowań przyrodniczych i kulturalnych
- Wsparcie organizacji pozarządowych mających na celu promocję i upowszechnianie kultury
- Tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju rzemiosła i rękodzielnictwa, m.in. poprzez utworzenie w mieście „przestrzeni twórczej”, umożliwiającej zjednoczenie lokalnych rzemieślników i rękodzielników oraz organizację spotkań i warsztatów promujących i utrwalających lokalne tradycje i folklor

1.6. Zapewnienie sprawnej pracy Urzędu Miejskiego

- Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Szczyrku
- Wzmacnianie współpracy z miastami: Bielsko-Biała, Wisła i Żywiec w celu budowania spójnej, komplementarnej oferty
- Zapewnienie dostępności obiektów użyteczności publicznej do osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami
- Modernizacja Sali ślubów Urzędu Stanu Cywilnego
- Wzmocnienie współpracy samorządu ze stowarzyszeniami, fundacjami i organizacjami pozarządowymi
- Upowszechnienie dostępu mieszkańców do usług elektronicznych
- Wzmocnienie dialogu samorządu z mieszkańcami oraz wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych
- Podnoszenie kompetencji cyfrowych pracowników Urzędu Miejskiego

Cel strategiczny 2.

2.1. Zrównoważona turystyka

2.2. Budowanie marki Szczyrku i jego promocja

**Wzmocnienie lokalnej
gospodarki poprzez rozwój
funkcji turystycznych Szczyrku**

2.3. Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości

Zakres interwencji:

2.1. Zrównoważona turystyka

- Inicjowanie i współpraca przy prowadzeniu badań marketingowych i monitorujących rozwój turystyki w gminie i regionie
- Zrównoważone budowanie całorocznej oferty turystycznej
- Bieżące utrzymywanie wysokiego standardu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz jej rozbudowywanie i uzupełnianie m.in. o łagodne trasy narciarskie, wyciągi i kolejki linowe
- Podnoszenie jakości obsługi ruchu turystycznego m.in. poprzez rozwijanie kompetencji pracowników punktów informacji turystycznej i instytucji kulturalnych
- Lobbowanie/prowadzenie działań ukierunkowanych m.in. na regulację prawną najmu krótkoterminowego i wprowadzenie opłaty turystycznej w celu zapewnienia środków na bieżącą obsługę ruchu turystycznego
- Tworzenie systemu zintegrowanej informacji turystycznej wraz z instalacją informatorów turystycznych w przestrzeniach publicznych, zgodnie z wypracowanym systemem identyfikacji wizualnej miasta
- Opracowanie i promowanie modelu rozwoju turystyki ukierunkowanego na turystykę zrównoważoną i świadomą
- Budowanie oferty turystycznej zorientowanej na turystę dojrzałego i świadomego, m.in. poprzez rozwijanie festiwalu SnowFest oraz tworzenie innych imprez targetowanych
- Wypracowanie i promocja „turystycznego savoir-vivre” w celu ograniczenia konfliktów na drodze turyści-mieszkańcy
- Wspieranie powstawania nowych i rozwijania istniejących gospodarstw agroturystycznych

2.2. Budowanie marki Szczyrku i jego promocja

- Współpraca z inwestorami w zakresie działań promocyjnych i wizerunkowych
- Promocja patriotyzmu lokalnego, promowanie lokalnych tradycji i folkloru
- Utrwalanie pozytywnego wizerunku miasta
- Wypracowanie katalogu produktów lokalnych i pamiątek turystycznych nawiązujących do tożsamości miasta, w tym zwłaszcza wytwarzanych lokalnie
- Wypracowanie i realizacja strategii komunikacji marki miasta spójnej z systemem identyfikacji wizualnej miasta

2.3. Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości

- Inicjowanie i wspieranie organizacji szkoleń, kursów i warsztatów rozwijających kompetencje uczestników rynku pracy
- Kreowanie pozytywnych relacji oraz dialogu między organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami i samorządem – budowanie partnerstw lokalnych
- Promocja postawy przedsiębiorczej i samozatrudnienia oraz wspieranie mieszkańców w zakresie zakładania i rozwijania własnej działalności gospodarczej
- Zapewnianie wsparcia lokalnym przedsiębiorcom na kluczowych etapach procesu inwestycyjnego i w kwestiach proceduralnych
- Wspieranie rozwoju przedsiębiorstw oferujących unikalne, lokalne produkty (np. rękodzieło, żywność)
- Poszukiwanie alternatywnych branż działalności gospodarczej nie powiązanych z turystyką, które w sytuacji zapaści gospodarczej mogą stanowić źródło dochodów lokalnych przedsiębiorców

Cel strategiczny 3.

3.1. Racjonalna gospodarka przestrzenna i utrzymanie ładu przestrzennego

3.2. Tworzenie sprawnego systemu transportowego

3.3. Rozwój gospodarki komunalnej

3.4. Ochrona środowiska i wzmacniania odporności miasta na zmiany klimatu

**Zrównoważony rozwój
przestrzenny Szczyrku i
ochrona jego zasobów
przyrodniczych**

Zakres interwencji:

3.1. Racjonalna gospodarka przestrzenna i utrzymanie ładu przestrzennego

- Zwiększenie skuteczności egzekwowania zapisów MPZP w zakresie utrzymania ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni publicznej w mieście
- Kontrolowany, harmonijny rozwój zabudowy, z zachowaniem spójności z rozwojem infrastruktury technicznej
- Zapewnienie zrównoważonego rozwoju wszystkich części miasta poprzez doinwestowywanie obszarów oddalonych od centrum
- Monitorowanie, a w razie potrzeby aktualizacja polityki przestrzennej Miasta (zapisy SUIKZP oraz MPZP);
- Aktualizacja i tworzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

- Opracowanie i przyjęcie Uchwały Krajobrazowej
- Uwzględnianie aspektów ekologicznych przy wydawaniu decyzji administracyjnych w celu ochrony terenów zieleni przed presją zabudowy – m.in. konieczność zapewnienia powierzchni przepuszczalnych, itp.
- Opracowanie i wdrożenie zasad i warunków sytuowania w przestrzeni publicznej obiektów małej architektury, kiosków handlowych i usługowych oraz ogrodzeń
- Opracowanie katalogu dobrych praktyk dotyczących banerów reklamowych, szyldów i potykaczy umieszczanych w przestrzeni publicznej zgodnie z wytycznymi systemu identyfikacji wizualnej miasta, wykorzystywanych jako wzorcowe przy realizacji zamówień publicznych
- Racjonalizacja liczby reklam i banerów w przestrzeni publicznej
- Współpraca z inwestorami – konsultowanie i negocjowanie zakresu inwestycji w celu ograniczenia konfliktów przestrzennych i chaosu przestrzennego

3.2. Tworzenie sprawnego systemu transportowego

- Usprawnienie ruchu drogowego poprzez wdrażanie dodatkowych rozwiązań
- Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej, w tym budowa dróg i chodników oraz oświetlenia ulicznego w wyższych częściach miasta
- Poprawa funkcjonowania systemu parkingów na terenie miasta – wyznaczenie stref płatnego parkowania, stworzenie systemu monitorowania miejsc parkingowych (m.in. oznakowanie, aplikacja mobilna) oraz wprowadzenie optymalnej organizacji ruchu w rejonach najważniejszych parkingów
- Wzmocnienie współpracy z miejscowościami ościennymi w zakresie rozwiązania problemów komunikacyjnych
- Współpraca z miastami: Bielsko-Biała, Wiśła i Żywiec w celu zapewnienia sprawnych połączeń transportowych dostosowanych do potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz turystów
- Utworzenie systemu komunikacji miejskiej komplementarnego z ofertą Komunikacji Beskidzkiej
- Działania ukierunkowane na ograniczenie braków kadrowych wśród kierowców komunikacji zbiorowej – m.in. promocja zatrudnienia, inicjowanie i wspieranie organizacji kursów
- Współpraca z Zarządem Dróg Wojewódzkich w Katowicach w zakresie poprawy standardu i utrzymania drogi wojewódzkiej nr 942 (niezbędne remonty i przebudowy) oraz inwestycji kluczowych dla bezpieczeństwa i komfortu mieszkańców miasta i odwiedzających je turystów
- Uregulowanie spraw własnościowych dróg (włączenie ich w zasób gminy)
- Stworzenie centrum przesiadkowego wraz z budową parkingu wielopoziomowego
- Współpraca z sąsiednimi gminami w projektowaniu zintegrowanej sieci połączeń pieszo-rowerowych
- Budowanie atrakcyjnej oferty usług transportowych spójnej z polityką społeczną miasta (m.in. stosowanie zniżek dla mieszkańców)
- Promocja i wspieranie transportu nisko- i zeroemisyjnego w celu poprawy jakości powietrza
- Promocja transportu zbiorowego
- Promocja systemu wspólnych, zorganizowanych przejazdów samochodami w celu ograniczenia ruchu samochodowego

3.3. Rozwój gospodarki komunalnej

- Rozwój Przedsiębiorstwa Komunalnego w celu zachowania czystości w mieście oraz efektywnej gospodarki odpadami, w tym rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
- Zrównoważony rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w mieście – modernizacja, rozbudowa i uspoźnienie infrastruktury sieciowej oraz zapewnienie dostępu do niej we wszystkich częściach miasta
- Działania ukierunkowane na poprawę dostępności wody w mieście, w tym m.in. budowa ujęcia wody w Salmopolu
- Rozbudowa cmentarza komunalnego
- Termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej
- Podejmowanie działań promujących segregację odpadów w ramach programów edukacyjnych i społecznych

3.4. Ochrona środowiska i wzmacniania odporności miasta na zmiany klimatu

- Rozszerzenie i upowszechnienie systemu wsparcia dla mieszkańców chcących wymienić źródło ciepła na ekologiczne (m.in. systemy dopłat do wymiany źródła ciepła)
- Systematyczna, celowa współpraca z Lasami Państwowymi w zakresie prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej
- Zwiększanie ilości nasadzeń drzew i krzewów w celu zachowania /zwiększenia bioróżnorodności na terenie miasta
- Działania na rzecz naturalnej małej retencji wodnej i promowanie retencionowania wody
- Prowadzenie akcji i programów z zakresu edukacji ekologicznej i kształtowania postaw proekologicznych wśród mieszkańców, m.in. poprzez promocję oszczędzania wody i energii, informowanie o szkodliwości wykorzystania do ogrzewania wyrobów do tego niewłaściwych
- Ochrona zasobów przyrodniczych przed ich nadmierną zabudową i degradacją
- Promocja rozwiązań w zakresie zwiększania retencji, w tym zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie prywatnych posesji przy budynkach mieszkalnych i na terenach prywatnych przedsiębiorstw
- Promocja stosowania powierzchni przepuszczalnych w realizacji inwestycji drogowych i budowlanych
- Racjonalna gospodarka wodna – promocja podwójnego obiegu wody w dużych obiektach turystycznych
- Inicjowanie i wspieranie akcji wspólnego sprzątania szlaków górskich na zasadzie wolontariatu, angażujących mieszkańców, turystów i przedsiębiorców
- Promocja wykorzystania technologii cyfrowych na rzecz działań proekologicznych – monitoring i promocja zasobów przyrodniczych przy wykorzystaniu narzędzi cyfrowych
- Modernizacja i doposażanie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w celu usprawnienia ich reakcji na występujące zagrożenia, w tym będące wynikiem zmian klimatu

Schemat interwencji strategicznej

W schemacie interwencji zaproponowano 3 cele strategiczne odnoszące się do kluczowych obszarów funkcjonowania miasta – sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Na ich podstawie opracowano katalog kierunków działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia założonego w wizji rezultatu. Cele i kierunki działań wynikają z wyzwań zidentyfikowanych na drodze diagnozy strategicznej i stanowią spójny system, w ramach którego ich efekty będą się uzupełniać i wzajemnie wzmacniać.

Wymiar	SPOŁECZEŃSTWO		GOSPODARKA		PRZESTRZEŃ	
Cele strategiczne	1.	Poprawa jakości życia Szczyrkowian	2.	Wzmocnienie lokalnej gospodarki poprzez rozwój funkcji turystycznych Szczyrku	3.	Zrównoważony rozwój przestrzenny Szczyrku i ochrona jego zasobów przyrodniczych
Kierunki działań	1.1.	Rozwój usług społecznych	2.1.	Zrównoważona turystyka	3.1.	Racjonalna gospodarka przestrzenna i utrzymanie ładu przestrzennego
	1.2.	Poprawa dostępności opieki i profilaktyki medycznej	2.2.	Budowanie marki Szczyrku i jego promocja	3.2.	Tworzenie sprawnego systemu transportowego
	1.3.	Budowanie silnej społeczności lokalnej	2.3.	Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości	3.3.	Rozwój gospodarki komunalnej
	1.4.	Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i oferty sportowo-rekreacyjnej			3.4.	Ochrona środowiska i wzmacniania odporności miasta na zmiany klimatu
	1.5.	Kształtowanie tożsamości kulturowej				
	1.6.	Zapewnienie sprawnej pracy Urzędu Miejskiego				

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

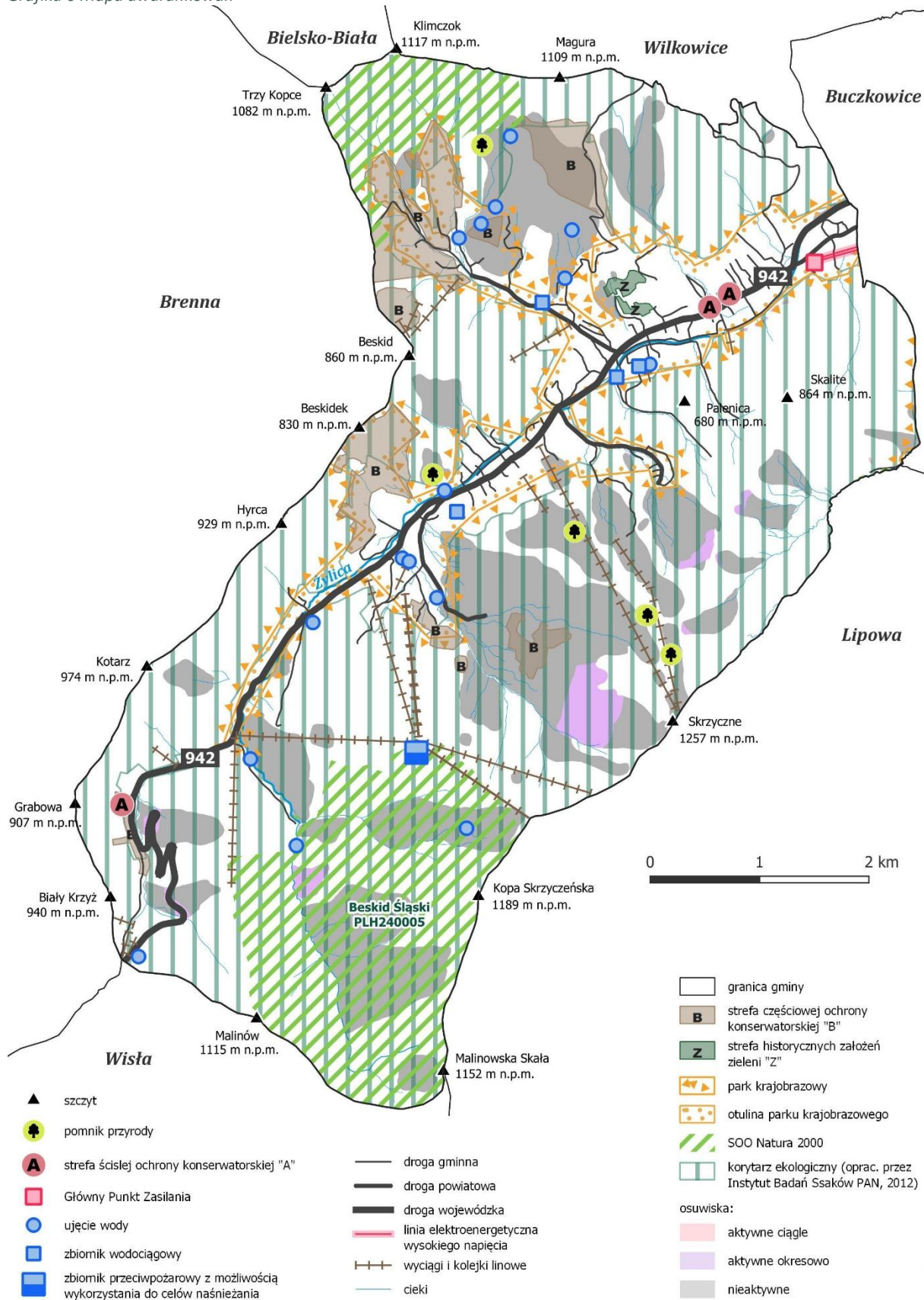
Rozdział odnosi się do Art. 10e. ust. 3. pkt 4) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju miasta. Wynika on z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjału gminy z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta Szczyrk został przedstawiony za pomocą trzech map: mapy uwarunkowań, mapy struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz mapy planowanych działań i kierunków interwencji.

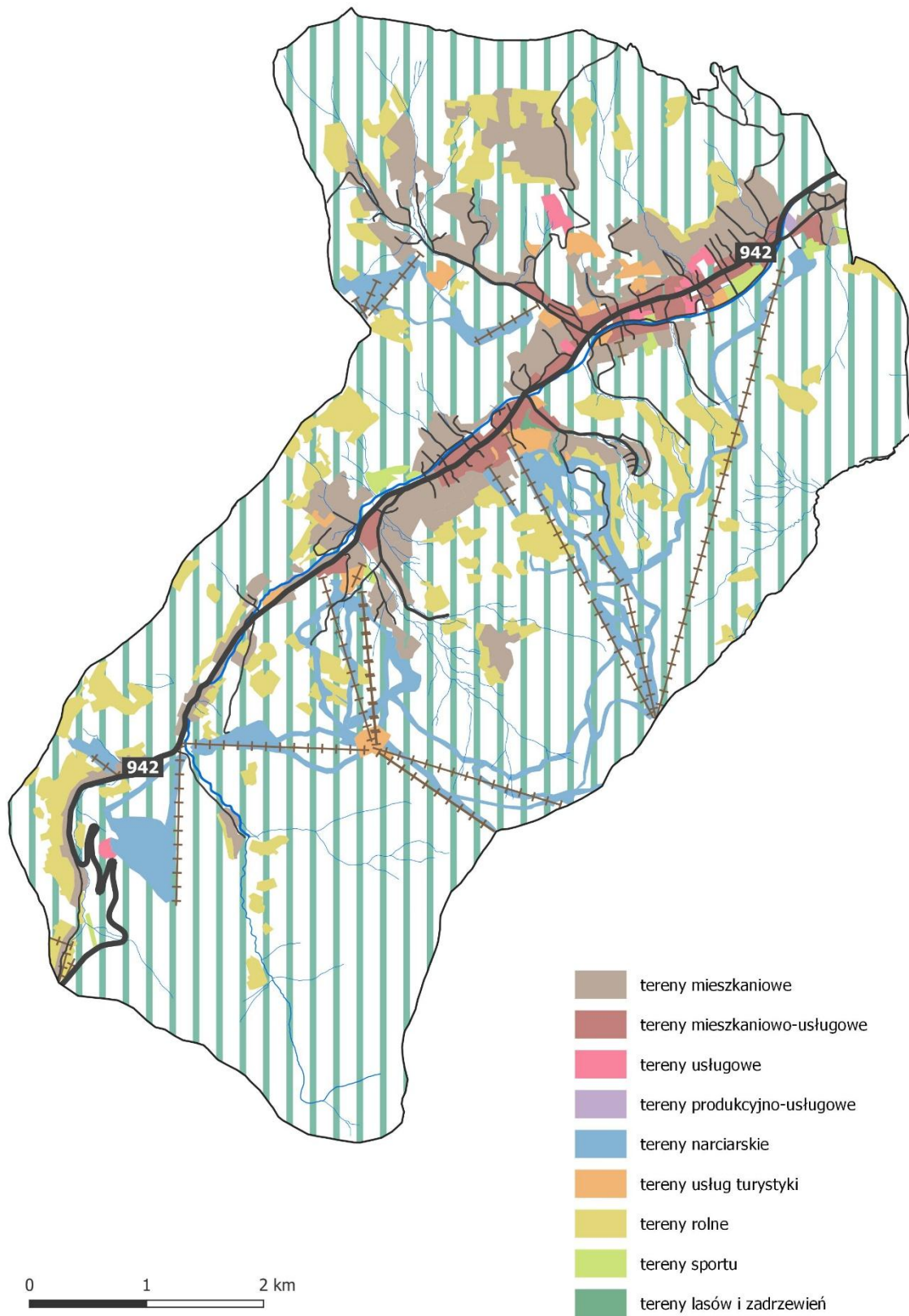
1. **Mapa uwarunkowań** jest analizą kluczowych uwarunkowań mających wpływ na kierunek rozwoju miasta. Przedstawia układ komunikacyjny, wybrane elementy infrastruktury technicznej, zasoby środowiska przyrodniczego, obszary wymagające ochrony.
2. **Mapa struktury funkcjonalno-przestrzennej** przedstawia podstawowe strefy funkcjonalno-przestrzenne o odmiennych, wiodących funkcjach na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego miasta Szczyrk. Przedstawione na rysunku wiodące przeznaczenie terenu oznacza funkcję dominującą (nie wyłączną) i może być uzupełnione innymi funkcjami, lecz nie przeciwstawnymi do funkcji wiodącej.
3. **Mapa planowanych działań i kierunków interwencji** wskazuje ogólne kierunki rozwoju przestrzennego miasta, obszary problemowe oraz obszary z potencjałem rozwojowym o określonych funkcjach. Mapa ma charakter schematyczny i może przedstawiać projektowane kluczowe inwestycje, strefy aktywności gospodarczej, obszary doposażenia w infrastrukturę techniczną, obszary rewitalizacji.

Grafika 6 Mapa uwarunkowań

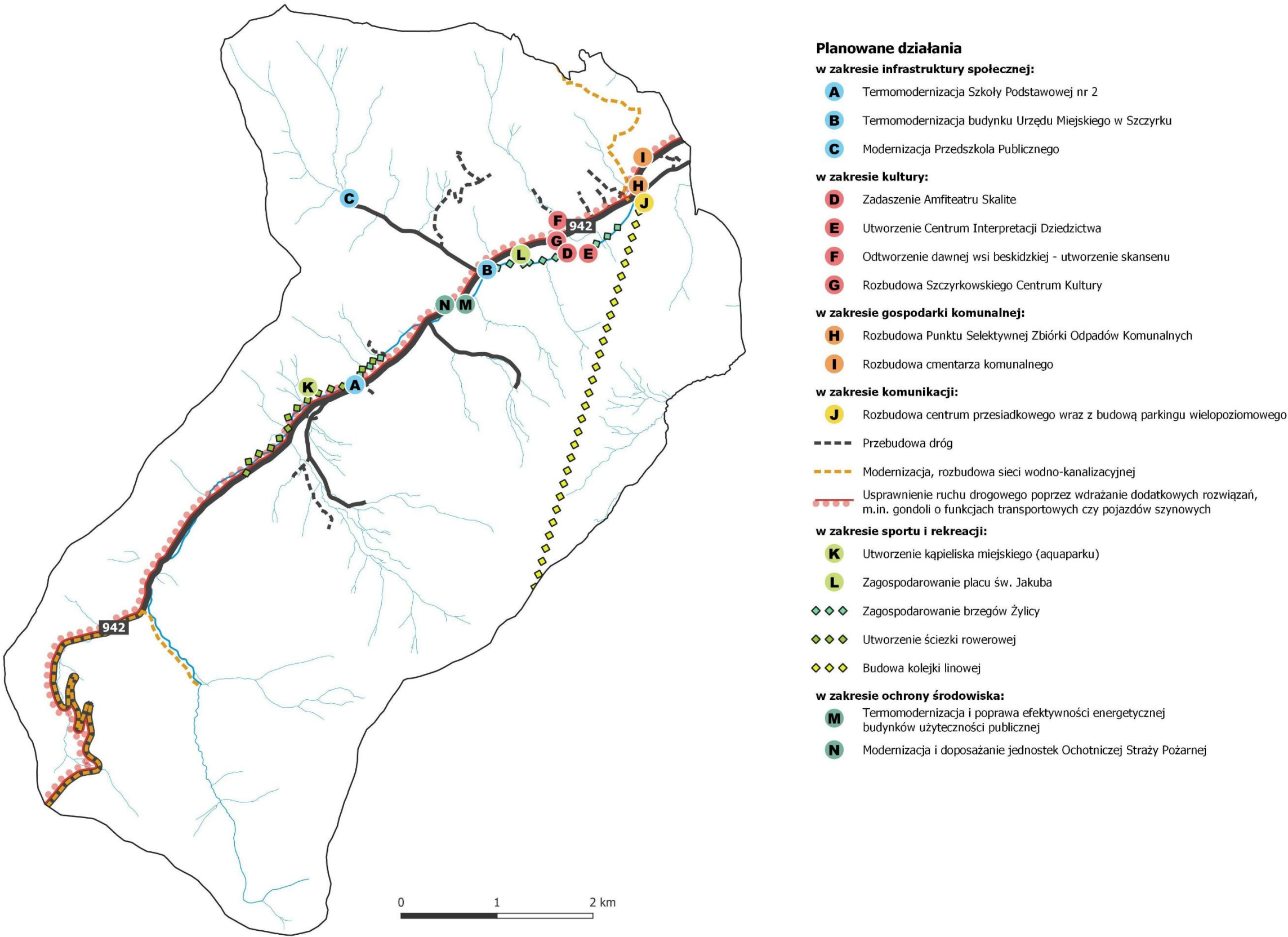
Źródło: Opracowanie własne

Grafika 7 Mapa struktury funkcjonalno-przestrzennej

Źródło: Opracowanie własne

Grafika 8 Mapa planowanych działań i kierunków interwencji

Źródło: Opracowanie własne

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3. pkt 5) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie*.

Głównym wyzwaniem kształtowania struktury przestrzennej jest porządkowanie gospodarki przestrzennej, prowadzące do wzmocnienia integracji przestrzennej miasta. W tym zakresie polityka przestrzenna stanowi płaszczyznę negocjacji pomiędzy potrzebami a realnymi możliwościami zmian. Do określenia sposobu organizacji struktury funkcjonalno-przestrzennej prowadzi rozpoznanie, klasyfikacja i uporządkowanie dostępnych zasobów przestrzeni, a następnie umiejętne ich wykorzystanie w procesie rozwoju. Dla zapewnienia efektywności działań należy przeprowadzić analizę zasobów przestrzennych, a następnie wskazać pożądane kierunki zmian, które niniejszym dokumencie przedstawiono jako wizję i misję miasta. Niezbędne jest także zachowanie komplementarności z dokumentami wyższego rzędu, w tym w szczególności z polityką przestrzenną wyrażoną w obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa (Plan).

Naczelna zasada wskazana w Planie to zasada zrównoważonego rozwoju – polegająca na prowadzeniu rozwoju społeczno-gospodarczo-przestrzennego, z zachowaniem równowagi przyrodniczej i kulturowej w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb mieszkańców – obecnie i w przyszłości. Rozwinięciem tego podejścia są zasady, które powinny być podstawą prowadzenia polityki przestrzennej w gminie:

1. **zasada spójności terytorialnej** polegająca na kształtowaniu przestrzeni w oparciu o rozwój unikatowego potencjału poszczególnych terytoriów dla osiągnięcia celów rozwojowych, w tym spójności wewnętrznej dzięki zintegrowanemu zarządzaniu rozwojem;
2. **zasada długookresowej racjonalności ekonomicznej** polegająca na kształtowaniu polityki przestrzennej z uwzględnieniem oceny korzyści społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych w długim horyzoncie czasowym;
3. **zasada hierarchiczności** z zachowaniem subsydiarności planowania przestrzennego nadająca prymat realizacji inwestycjom celu publicznego ze szczególnym uwzględnieniem zachowania niezbędnych standardów;
4. **zasada przezorności ekologicznej** polegająca na podejmowaniu działań niedopuszczających do degradacji środowiska;

5. **zasada kompensacji ekologicznej** polegająca na zarządzaniu przestrzenią z uwzględnieniem zachowania równowagi w środowisku przyrodniczym oraz wyrównania szkody wynikającej z rozwoju przestrzennego;
6. **zasada preferencji regeneracji** (odnowy) nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę polegająca na intensyfikacji procesów urbanizacyjnych na obszarach już zagospodarowanych, tak aby minimalizować ekspansję zabudowy na tereny dotychczas niezabudowane;
7. **zasada koordynacji pionowej i poziomej oraz partycypacji społecznej** oznaczająca współudział i współodpowiedzialność podmiotów realizujących politykę rozwoju⁵.

Rekomendacje (wnioski), dotyczące kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej stanowią wyciąg i komentarz do modelu i odnoszą się do sfery przestrzennej, nie tracąc z horyzontu ściśle z nią powiązanych zagadnień gospodarczych i społecznych. Określa się szczegółowe wytyczne polityki przestrzennej dla wszystkich elementów struktury przestrzennej, tj.:

a. obszary mieszkalne

- Przeciwdziałanie niekontrolowanej suburbanizacji i rozlewaniu zabudowy;
- Dążenie do zwartości i wielofunkcyjności zabudowy (skupianie zabudowy i zapewnianie bliskiej dostępności podstawowych funkcji);
- Zachowywanie rezerwy terenu dla ogólnodostępnych przestrzeni publicznych;
- Segregacja i strefowanie funkcji wykluczające prawdopodobieństwo wystąpienia kolizji;
- Wzbogacanie funkcjonalne w zakresie usług podstawowych;

b. tereny nauki, administracji, produkcji i biznesu

- Zapewnianie wsparcia lokalnym przedsiębiorcom na kluczowych etapach procesu inwestycyjnego i w kwestiach proceduralnych;
- Współpraca z inwestorami – konsultowanie i negocjowanie zakresu inwestycji w celu ograniczenia konfliktów przestrzennych i chaosu przestrzennego;
- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, m.in. Szkoły Podstawowej nr 2, Urzędu Miejskiego;

c. Infrastruktura publiczna i społeczna,

- Współpraca z okolicznymi gminami (w tym Bielsko-Biała, Wiśła i Żywiec) w celu budowania komplementarnej oferty usług publicznych (handel, usługi, kultura);

⁵ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego 2020+

- Tworzenie, utrzymywanie (w tym bieżące remonty) i rozwijanie miejsc lokalnej integracji (klubów seniora, świetlic, itp.);
 - Poprawienie standardu przestrzeni publicznych i eliminacja barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
 - Zapewnienie dostępności obiektów użyteczności publicznej do osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami
 - Modernizacja i doposażenie placówek przedszkolnych oraz usług opieki nad dziećmi do lat 3;
 - Rozbudowa, modernizacja i doposażenie placówek oświatowych;
 - Działania w kierunku zwiększenia dostępności usług medycznych;
 - Utworzenie kąpieliska miejskiego (aquaparku);
 - Uspójnienie systemu górskich ścieżek rowerowych i ich zagospodarowanie;
 - Zadaszenie Amfiteatru Skalite w celu utworzenia przestrzeni do organizacji dużych imprez i wydarzeń kulturalno-rozrywkowych;
 - Rozwój spójnego systemu ścieżek i tras pieszo-rowerowych;
 - Tworzenie w przestrzeni publicznej miejsc spotkań, wypoczynku i wytchnienia dla mieszkańców z różnych grup wiekowych, m.in. poprzez uzupełnianie przestrzeni publicznych o elementy małej architektury, toalety publiczne;
 - Zagospodarowanie placu św. Jakuba, uzupełnienie nasadzeń i montaż obiektów małej architektury;
 - Bieżące utrzymywanie wysokiego standardu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz jej rozbudowywanie i uzupełnianie m.in. o łagodne trasy narciarskie;
 - Działania na rzecz połączenia, uzupełnienia i zagospodarowania trasy rowerowej Szczyrk-Buczkowice-Jezioro Żywieckie;
- d. pasmowe i wyspowe komponowane i nie komponowane tereny zielone: korytarze rzek, obszary uprawne, lasy, planty, bulwary, parki, cmentarze i ogrody
- Zagospodarowanie brzegów Żylicy (plaża, deptak, bulwary) z uwzględnieniem elementów ochrony przeciwpowodziowej;
 - Bieżące dbanie o zieleni w przestrzeni miejskiej, w tym uzupełnianie nasadzeń;
 - Utworzenie parku miejskiego wraz z uzupełnieniem go o elementy małej architektury;
 - Systematyczna, celowa współpraca z Lasami Państwowymi w zakresie prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej;
 - Ochrona różnorodności biologicznej;
 - Dbłość o stan środowiska naturalnego w szczególności zasoby wodne, glebę i powietrze;
 - Doposażanie przestrzeni publicznych w obiekty małej architektury;

- Rozwijanie terenów zielonych w celu zapewnienia ich ciągłości (pasaże roślinne);
- Rozbudowa cmentarza komunalnego;
 - e. system komunikacyjny i transportowy
- Usprawnienie ruchu drogowego poprzez wdrażanie dodatkowych rozwiązań
- Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej, w tym budowa dróg i chodników oraz oświetlenia ulicznego w wyższych częściach miasta;
- Poprawa funkcjonowania systemu parkingów na terenie miasta – wyznaczenie stref płatnego parkowania, stworzenie systemu monitorowania miejsc parkingowych (m.in. oznakowanie, aplikacja mobilna) oraz wprowadzenie optymalnej organizacji ruchu w rejonach najważniejszych parkingów;
- Wzmocnienie współpracy z miejscowościami ościennymi w zakresie rozwiązania problemów komunikacyjnych;
- Współpraca z miastami: Bielsko-Biała, Wisła i Żywiec w celu zapewnienia sprawnych połączeń transportowych dostosowanych do potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz turystów;
- Utworzenie systemu komunikacji miejskiej komplementarnego z ofertą Komunikacji Beskidzkiej;
- Stworzenie centrum przesiadkowego wraz z budową parkingu wielopoziomowego;
- Współpraca z sąsiednimi gminami w projektowaniu zintegrowanej sieci połączeń pieszo-rowerowych;
- Budowanie atrakcyjnej oferty usług transportowych spójnej z polityką społeczną miasta (m.in. stosowanie zniżek dla mieszkańców);
- Promocja i wspieranie transportu nisko- i zeroemisyjnego w celu poprawy jakości powietrza;
- f. cały obszar miasta
- Wzbogacanie przestrzeni zabudowanych i ciągów komunikacyjnych zielenią towarzyszącą, służącą zaspokajaniu instynktownych potrzeb ludzi żyjących w środowisku przekształconym antropomorficznie (zurbanizowanym);
- Zapobieganie zagrożeniom i zanieczyszczeniom środowiska spowodowanym działalnością człowieka, poprawa jakości powietrza (m.in. preferowanie gospodarki niskoemisyjnej);
- Zapewnienie prawidłowego funkcjonowania ekosystemów w mieście, kształtowanie sieci ekologicznej (ciągłość obszarów przyrodniczych, przewietrzanie, dostępność terenów dla celów rekreacyjnych i komunikacji pieszej);
- Upowszechnienie dostępu mieszkańców do usług elektronicznych;

- Tworzenie systemu zintegrowanej informacji turystycznej wraz z instalacją informatorów turystycznych w przestrzeniach publicznych, zgodnie z wypracowanym systemem identyfikacji wizualnej miasta;
- Zwiększenie skuteczności egzekwowania zapisów MPZP w zakresie utrzymania ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni publicznej w mieście;
- Kontrolowany, harmonijny rozwój zabudowy, z zachowaniem spójności z rozwojem infrastruktury technicznej;
- Zapewnienie zrównoważonego rozwoju wszystkich części miasta poprzez doinwestowywanie obszarów oddalonych od centrum;
- Monitorowanie, a w razie potrzeby aktualizacja polityki przestrzennej Miasta (zapisy SUIKZP oraz MPZP);
- Aktualizacja i tworzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- Opracowanie i przyjęcie Uchwały Krajobrazowej oraz opracowanie i wdrożenie zasad i warunków sytuowania w przestrzeni publicznej obiektów małej architektury, kiosków handlowych i usługowych oraz ogrodzeń;
- Uwzględnianie aspektów ekologicznych przy wydawaniu decyzji administracyjnych w celu ochrony terenów zieleni przed presją zabudowy – m.in. konieczność zapewnienia powierzchni przepuszczalnych, itp.;
- Adaptowanie miasta do zachodzących zmian klimatycznych, wzmacnianie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i zagrożenie utraty bezpieczeństwa energetycznego – komplementarne stosowanie działań ekologicznych i technicznych; szczególnie w zakresie budowy obiektów małej retencji oraz restytucja powierzchni biologicznie czynnych i włączanie ich w systemy zieleni miejskiej;
- Zrównoważony rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w mieście – modernizacja, rozbudowa i uspojnienie infrastruktury sieciowej oraz zapewnienie dostępu do niej we wszystkich częściach miasta.

Rezultaty planowanych działań

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3. pkt 3) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia*.

Poniżej zaprezentowano wybór wskaźników, których celem jest monitorowanie stopnia osiągnięcia założonych celów rozwojowych. Zostały one opracowane w odniesieniu do poszczególnych kierunków działań, dzięki czemu możliwa będzie weryfikacja stopnia ich realizacji. Poza poniższym mechanizmem zawartość strategii będzie podlegała monitoringowi i ewaluacji, zgodnie z zapisami podrozdziału *Monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii*.

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2021 r.)	Oczekiwana tendencja w 2030 r.	Źródło danych
1.1. Rozwój usług społecznych	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	0%	wzrost	BDL GUS
	Udział osób będących członkami kół, klubów lub sekcji seniora i Uniwersytetów Trzeciego Wieku w ogólnej liczbie ludności w wieku 60 lat i więcej	4,0%	Wzrost	BDL GUS
1.2. Poprawa dostępności opieki i profilaktyki medycznej	Liczba podmiotów działających w sekcji Q (Opieka zdrowotna i pomoc społeczna)	28	Wzrost	BDL GUS
1.3. Budowanie silnej społeczności lokalnej	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców	6,05	Wzrost	BDL GUS
	Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych	57,16% ⁶	Wzrost	BDL GUS
	Liczba partnerów biorących udział w programie „Karta Górala”	17	Wzrost	Urząd Miejski w Szczyrku
1.4. Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i oferty sportowo-rekreacyjnej	Długość dróg dla rowerów	3,6 km	Wzrost	BDL GUS
	Udział powierzchni terenów zieleni w ogólnej powierzchni miasta	1,53%	Wzrost	BDL GUS
1.5. Kształtowanie tożsamości kulturowej	Liczba imprez organizowanych przez instytucje kultury	95	Wzrost	BDL GUS
	Liczba uczestników imprez	1 686	Wzrost	BDL GUS
	Liczba podmiotów działających w sekcji R (Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją)	42	Wzrost	BDL GUS

⁶ Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych w 2018 r.

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2021 r.)	Oczekiwana tendencja w 2030 r.	Źródło danych
1.6. Zapewnienie sprawnej pracy Urzędu Miejskiego	Liczba nowych e-usług	0	Wzrost	Urząd Miejski w Szczyrku
2.1. Zrównoważona turystyka	Liczba turystów zagranicznych odwiedzających Szczyrk	2 354	Wzrost	BDL GUS
	Liczba dostępnych całorocznych miejsc noclegowych	2 341 ⁷	Wzrost	BDL GUS
2.2. Budowanie marki Szczyrku i jego promocja	Liczba realizowanych projektów z zakresu promocji miasta	6	Wzrost	Urząd Miejski w Szczyrku
2.3. Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców	2 006	Wzrost	BDL GUS
	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców	1 626	Wzrost	BDL GUS
	Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	2,3%	Spadek	BDL GUS
3.1. Racjonalna gospodarka przestrzenna i utrzymanie ładu przestrzennego	Udział powierzchni objętej MPZP w ogólnej powierzchni miasta	46,9%	Wzrost	BDL GUS
3.2. Tworzenie sprawnego systemu transportowego	Liczba funkcjonujących połączeń komunikacji miejskiej	0	Wzrost	Urząd Miejski w Szczyrku
3.3. Wspieranie gospodarki komunalnej	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	49,5%	Wzrost	BDL GUS
	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej	59,0%	Wzrost	BDL GUS
	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	53,3%	Wzrost	BDL GUS
3.4. Ochrona środowiska i wzmacniania odporności miasta na zmiany klimatu	Średnie roczne stężenie pyłu zawieszonego PM10	44 µg/m ³ ⁸	Spadek	GIOŚ

⁷ Stan na lipiec 2021 r.

⁸ Średnie roczne stężenie pyłu zawieszonego PM10 w 2018 r.

Część wdrożeniowa

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3. pkt 8) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych, a także ramy finansowe i źródła finansowania* (art. 10e ust. 3. pkt 9).

System zarządzania strategią

W celu skutecznego wdrożenia założeń strategii i osiągnięcia wymiernych efektów realizowanych działań, niezbędne jest opracowanie systemu zarządzania strategią, na który składa się:

1.	Formułowanie i aktualizowanie strategii
2.	Wdrażanie strategii
3.	Monitoring i ewaluacja rezultatów strategii

Realizacja procesów wchodzących w skład systemu zarządzania strategią wymaga zaangażowania podmiotów i jednostek o różnych kompetencjach. Ze względu na różniący je zakres odpowiedzialności, konieczne jest określenie podziału zaplanowanych w strategii działań. Zapewni to ciągłość prowadzonych prac i maksymalizację ich efektywności.

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy wdrażania strategii rozwoju gminy wraz z określeniem podmiotów odpowiedzialnych i uczestniczących w ich realizacji.

- Przygotowanie projektu Strategii lub zmian do Strategii – Burmistrz Szczyrku, eksperci zewnętrzni, Rada Miejska, organizacje społeczne, mieszkańcy;
- Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii – Burmistrz Szczyrku we współpracy z Radą Miejską;
- Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji – Burmistrz Szczyrku;
- Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań, umieszczenie poszczególnych zadań w budżecie - Skarbnik, Burmistrz Szczyrku, Rada Miejska;
- Przygotowanie projektów od strony technicznej – Urząd Miejski w Szczyrku, jednostki organizacyjne i interesariusze;
- Przygotowanie wniosków o dofinansowanie – Urząd Miejski w Szczyrku i jednostki podległe;
- Przeprowadzenie postępowań o udzielenie zamówienia publicznego – Urząd Miejski w Szczyrku;

- Nadzór nad realizacją projektów, przygotowanie rozliczeń, raportów - Burmistrz Szczyrk, merytoryczne komórki Urzędu Miejskiego w Szczyрку;
- Ewaluacja osiągania poszczególnych celów operacyjnych – Urząd Miejski w Szczyрку, Burmistrz Szczyrk, Rada Miejska, dyrektorzy jednostek podległych.

Odpowiedzialność za realizację zadań określonych w strategii ciąży przede wszystkim na Urzędzie Miejskim i jednostkach gminnych, jednak jej zapisy dotyczą całej społeczności lokalnej i podmiotów działających na terenie gminy. W system wdrażania strategii poza przedstawicielami sektora publicznego zaangażowani są zatem także przedstawiciele sektora biznesowego i społecznego, a więc m.in. przedsiębiorstwa, instytucje otoczenia biznesu, organizacje samorządowe, uczelnie oraz mieszkańcy.

Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację systemu wdrożenia jest Burmistrz Szczyrk. Skuteczność realizacji poszczególnych działań będzie zależała od poziomu ich organizacji oraz od stopnia zaangażowania odpowiednich podmiotów. Niezwykle ważną kwestią jest ścisła współpraca między odpowiednimi jednostkami przy równorzędnym traktowaniu ich reprezentantów. Jedną z głównych zasad prowadzenia wspólnych działań jest także zapewnienie ich otwartości na przedstawicieli różnych środowisk.

Monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

Sprawne wdrożenie założeń strategii i osiągnięcie zaplanowanych rezultatów możliwe jest wyłącznie dzięki bieżącemu monitoringowi i ewaluacji realizowanych działań. Niezbędne jest badanie postępów poszczególnych prac i analiza ich efektów, a także aktualizacja podejmowanych zadań.

Monitoring	Monitoring polega na analizie postępów realizowanych prac, na podstawie której stwierdza się stopień realizacji przyjętych założeń oraz konieczność ich aktualizacji. Podlegają mu wskaźniki zdefiniowane dla poszczególnych kierunków działań, przedstawione w rozdziale <i>Rezultaty planowanych działań</i>. Bieżący monitoring będzie przeprowadzany corocznie przez cały okres obowiązywania strategii, a jego wynikiem będą sprawozdania dotyczące poziomu realizacji poszczególnych zadań. Burmistrz Szczyrk, jako osoba odpowiedzialna za wdrażanie strategii, powinien złożyć sprawozdanie Radzie Miejskiej, która przyjmie je lub odrzuci na drodze uchwały. Dzięki bieżącemu monitoringowi możliwe jest odpowiednio wczesne wykrywanie ewentualnych problemów i modyfikacja planowanych działań zgodnie z aktualną sytuacją, co wpływa na efektywność wdrażania poszczególnych etapów strategii.
Ewaluacja	Ewaluacja umożliwia zapewnienie realizacji założeń strategii i osiągnięcia zdefiniowanych celów. Na jej drodze oceniana jest skuteczność, efektywność i użyteczność prowadzonych prac, a także trafność doboru celów wobec

	zidentyfikowanych potrzeb i wyzwań rozwojowych, co pozwala na podnoszenie jakości działań, udoskonalenie bieżącej interwencji czy podejmowanie decyzji dotyczącej aktualizacji/modyfikacji dokumentu. Rekomendowanymi terminami przeprowadzenia ewaluacji jest rok 2026 (ewaluacja mid-term) i rok 2030 (ewaluacja ex-post). Wynikiem ewaluacji będzie szczegółowe sprawozdanie obejmujące podsumowanie wyników monitoringu i ocenę poziomu realizacji poszczególnych celów. Zostanie ono przedstawione Radzie Miejskiej i uzupełnione o rekomendacje elementów podlegających aktualizacji i uzupełnieniom.
Aktualizacja	Aktualizacja zapisów <i>Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030</i> dokonywana będzie w uzasadnionych przypadkach, w szczególności w związku ze zmianami uwarunkowań rozwoju (m.in. społecznych, gospodarczych, prawnych, przestrzennych czy politycznych) na terenie miasta, bądź w jego otoczeniu. Aktualizacje Strategii Rozwoju będą dokonywane na drodze uchwał Rady Miejskiej na wniosek Burmistrza Szczyrku po wydaniu stosownej opinii przez komisję (komisje) odpowiednią dla danego typu zadania.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030 jest jednym z najważniejszych dokumentów obowiązujących w gminie ze względu na fakt, iż określa kompleksowo kierunki jej rozwoju społeczno-gospodarczego. Ogólny, interdyscyplinarny charakter strategii implikuje potrzebę uszczegółowienia zapisów w niej zawartych w dokumentach wykonawczych.

Jako dokumenty wykonawcze należy rozumieć plany i programy funkcjonujące w gminie, zarówno obowiązkowe, jak i fakultatywne. Znajdują się wśród nich m.in. dokumenty planistyczne (np. studium, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego), plany rozwoju i modernizacji infrastruktury sieciowej, programy ochrony środowiska, czy też gminne programy wspierania polityki społecznej.

Zawarte w strategii cele powinny zostać skonkretyzowane i realizowane przy pomocy dokumentów wykonawczych z uwzględnieniem następujących zasad:

- dokumenty wykonawcze powinny być napisane możliwie przejrzystym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie oraz zawierać podstawowe informacje o dokumencie i wyjaśnienie trudnych pojęć,
- obowiązkowe jest oznakowanie dokumentu zgodnie z obowiązującymi zasadami sporządzania dokumentacji oraz wytycznymi systemu identyfikacji wizualnej miasta,
- obowiązkowo każdy dokument wykonawczy powinien zostać poddany konsultacjom,
- w każdym dokumencie wykonawczym powinno znaleźć się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej Strategii,

- każdy dokument wykonawczy musi posiadać przypisaną komórkę organizacyjną jako wiodącą, odpowiadającą za całościową realizację.

Poniżej przedstawiono wybrane dokumenty wykonawcze obowiązujące w Szczyrku wraz z określeniem ich zgodności z przedstawioną Strategią lub rekomendacjami zmian.

Dokument	Data opracowania dokumentu	Ocena aktualności
Program Rewitalizacji Gminy Szczyrk	2016/2017 r.	Horyzont czasowy dokumentu kończy się w 2023 r. – wymaga aktualizacji
Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Szczyrk	2003 r. Ostatnia aktualizacja w 2020 r.	Aktualny, zgodny z założeniami Strategii
Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego	Lata 2006 – 2021	Aktualny, zgodny z założeniami Strategii
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szczyrk na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 roku	2017 r.	Aktualny, zgodny z założeniami Strategii
Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Szczyrk	2016 r.	Aktualny, zgodny z założeniami Strategii
Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Szczyrk na lata 2017-2019 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2020-2022	2019 r.	Aktualny, zgodny z założeniami Strategii

Finansowanie strategii

W celu skutecznej realizacji działań zaplanowanych w *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030* i urzeczywistnienia zdefiniowanej w niej wizji, samorząd będzie poszukiwał wszelkich dostępnych źródeł finansowania poszczególnych zadań. Zasadnicze znaczenie dla sfinansowania realizacji założeń Strategii mają przede wszystkim:

- środki własne gminy,
- środki z budżetu państwa,
- środki z budżetu województwa śląskiego,
- Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- Programy Komisji Europejskiej (m.in. LIFE, Horyzont 2020, EFIS),
- inne środki publiczne.

Ważnym elementem finansowania interwencji rozwojowych będą również środki prywatne, które mogą zostać wykorzystane do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych, zwłaszcza długookresowych, stanowić będzie budżet miasta oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa.

Ewaluacja ex-ante

Rozdział odnosi się do art. 10a ust. 2. ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 225) wskazującego, że *podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przeprowadza uprzednią ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju – przed jej przyjęciem.*

Jednym z obligatoryjnych elementów dokumentu jest przeprowadzenie ewaluacji ex-ante, czyli oceny jakości oraz wartości procesów i efektów wdrażania strategii, przed rozpoczęciem realizacji interwencji. Przeprowadzenie tego typu ewaluacji odgrywa ważną rolę w procesie wdrażania strategii i umożliwia dokonanie usprawnień oraz zmian w założeniach i treści dokumentu.

Celem ewaluacji jest ocena trafności wypracowanych założeń, ich spójności, a także planowanego sposobu realizacji strategii. Wnioski wyciągnięte z przeprowadzenia ewaluacji pozwalają na poprawę efektywności realizacji bieżącej oraz przyszłych interwencji. Na potrzeby opracowania niniejszej strategii wybrano wariant, jakim jest ewaluacja partycypacyjna. Badanie prowadzone było równolegle z procesem powstawania dokumentu, a ewaluator uczestniczył w procesie jego tworzenia od samego początku.

W przypadku ewaluacji ex-ante wyróżnić można cztery kluczowe kryteria oceny trafność i spójność założeń Strategii oraz przewidywaną skuteczność i efektywność zaplanowanych działań.

Trafność

W ramach opracowywania Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030 przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców Szczyrku, które służyło poznaniu ich potrzeb i oczekiwań wobec realizowanej polityki rozwojowej miasta. Ponadto, przeprowadzona diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta pozwoliła na zidentyfikowanie jego mocnych i słabych stron oraz określenie potencjalnych barier i szans mających kluczowe znaczenie dla jego dalszego rozwoju. Określenie problemów oraz potrzeb Szczyrku pozwoliło na trafne wypracowanie misji miasta, zgodnie z którą jego głównym celem będzie zapewnienie wysokiej jakości życia w mieście poprzez zrównoważony rozwój funkcji turystycznych, mieszkaniowych i usługowych Szczyrku oraz ochronę środowiska. W związku z tym podjęto się realizacji 3 celów strategicznych, które uwzględniają wielokierunkowy rozwój miasta, zarówno pod względem społecznym, jak i gospodarczym oraz przestrzennym:

Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia Szczyrkowsian

Cel strategiczny 2. Wzmocnienie lokalnej gospodarki poprzez rozwój funkcji turystycznych Szczyrku

Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny Szczyrku i ochrona jego zasobów przyrodniczych

Zarówno założenia misji, jak i wypracowane cele strategiczne i kierunki działań odpowiadają zidentyfikowanym w diagnozie wyzwaniom i potencjałom miasta Szczyrk. Realizacja poszczególnych działań będzie miała wpływ na poprawę sytuacji

	gminy w sferze społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej, co świadczy o ich trafnym zdefiniowaniu i dopasowaniu do obecnych barier i szans rozwojowych gminy.
Efektywność i skuteczność	Część wdrożeniowa strategii uwzględnia katalog wskaźników i oczekiwanych rezultatów w odniesieniu do planowanych kierunków działań. Poszczególne cele zostały sformułowane zgodnie z zasadą mierzalności – ich forma pozwala więc na ocenę stopnia ich osiągnięcia za pomocą danych liczbowych. Powiązanie wizji z celami wskazuje ponadto na zastosowanie poprawnego podejścia, które pozwala stwierdzić, że określone w strategii cele przyczynią się do osiągnięcia założonych rezultatów. Dzięki opracowaniu systemu wdrażania i określeniu odpowiedzialności za poszczególne jego etapy oraz zidentyfikowaniu potencjalnych źródeł finansowania, możliwe będzie osiągnięcie wymiernych rezultatów podejmowanych działań. Zdefiniowanie mierników i wskaźników dotyczących poszczególnych kierunków pozwoli na monitoring ich efektywności oraz ocenę stopnia oddziaływania na wielokierunkowy rozwój miasta.
Spójność	Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030 cechuje się wysoką spójnością wewnętrzną, jak i zewnętrzną. Poszczególne kierunki działań zostały wyznaczone w ramach uszczegółowienia celów strategicznych, co pozwoliło na określenie komplementarnych wobec siebie obszarów interwencji. Sprecyzowanie zarówno celów, jak i kierunków pokazuje, że ich zakres i zaplanowane w ich ramach przedsięwzięcia są ze sobą spójne i wzajemnie się uzupełniają, co wykazano również na schemacie interwencji. Ponadto, zapisy strategii są spójne z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym i regionalnym, wykazanymi w rozdziale Komplementarność. Szczególne znaczenie w tym przypadku ma Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” oraz wskazane w niej obszary strategicznej interwencji. W celu zapewnienia wysokiego poziomu spójności, wskazując cele i zakres działań, skupiono się na tym, by stanowiły one odpowiedź na kierunki działań dedykowane poszczególnym OSI, w które wpisuje się Szczyrk. Powiązania z nadrzędnymi dokumentami umożliwiają realizację założeń finansowania z funduszy Unii Europejskiej i ma duże znaczenie w kontekście możliwości realizacji celów rozwojowych.

Załącznik 1. Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

Analiza danych statystycznych

Demografia

W latach 2012-2021 liczba ludności Szczyrku zmniejszyła się o 5,3% i w 2021 r. wyniosła 5 454 osób. Prognozy na 2030 r. nie są optymistyczne – przewiduje się, że nastąpi dalszy spadek liczby mieszkańców o kolejne 1,6%. Z miasta migrują szczególnie osoby młode, w wieku 20-35 lat, których liczba zmniejszyła się o 20,3% w okresie 2017-2021. Świadczy to o stopniowej depopulacji miasta, wynikającej z różnych przyczyn, np. braku atrakcyjnych miejsc pracy dla młodych osób, niskiej dostępności komunikacyjnej (problem zakorkowania miasta, brak rozwiniętej komunikacji publicznej), zmęczeniem mieszkańców wzmożonym ruchem turystycznym, niedostatecznej liczby mieszkań na wynajem czy wysokimi cenami działek i nieruchomości.

W 2021 r. udział ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 58,8% - jest to wartość zbliżona do średniej dla powiatu bielskiego (58,6%) i województwa śląskiego (58,6%). We wszystkich trzech jednostkach porównawczych udział ludności w tym wieku uległ spadkowi w okresie 2017-2021, z czego najwyższą dynamikę odnotowano w Szczyrku (-4,0 pp.). W tym samym czasie odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wyniósł w mieście 23,3% - więcej niż w powiecie bielskim (20,9%), lecz nieco mniej w porównaniu do województwa (23,9%). Dynamika zmian w latach 2017-2021 także była najwyższa w Szczyrku – wyniosła 3,0 pp. W przypadku powiatu i województwa dynamika osiągnęła mniej niż 2 pp. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej także wskazuje na starzenie się mieszkańców miasta – w 2021 r. wyniósł on 19,6%, a więc nieco mniej niż w województwie śląskim (20,1%) i więcej w porównaniu do powiatu bielskiego (17,4%). Dynamika zmian w analizowanym pięcioleciu była dodatnia i wyniosła 3,0 pp. Dane demograficzne świadczą zatem o starzeniu się lokalnej społeczności, na co wpływ ma także m.in. utrzymujący się ujemny przyrost naturalny.

W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców przyrost naturalny w Szczyrku wyniósł -6,8 w 2021 r., co było najgorszym wynikiem w ostatnich pięciu latach. Na tle województwa (-7,2) miasto wypada lepiej, natomiast w porównaniu do powiatu bielskiego (-3,4) gorzej – mimo to w obu tych jednostkach porównawczych także notowane są niekorzystne wartości tego wskaźnika. Wskaźnik obrazujący atrakcyjność osiedleńczą gminy to saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 osób – Szczyrk cechuje się ujemną wartością wskaźnika, który w 2021 r. wyniósł -2,2. Podobna sytuacja notowana jest w województwie śląskim (-1,0), natomiast na tle powiatu bielskiego miasto wypada szczególnie niekorzystnie – w powiecie od lat notowane jest dodatnie saldo migracji, co wskazuje na atrakcyjność osiedleńczą części gmin należących do powiatu. Co więcej, dodatnie saldo migracji charakteryzuje sąsiadujące ze Szczyrkiem gminy wiejskie (Buczkowice, Wilkowice, Brenna i Lipowa), co świadczy o postępującym zjawisku suburbanizacji (odpływie mieszkańców miast na tereny wiejskie i podmiejskie).

DEMOGRAFIA

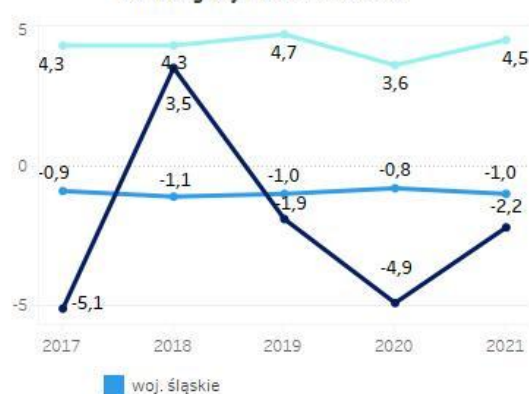
Liczba ludności w latach 2010-2030¹

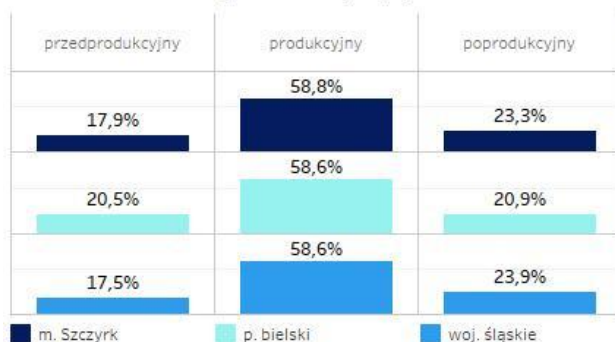
Przyrost naturalny na 1 000 ludności¹

Saldo migracji na 1 000 ludności¹

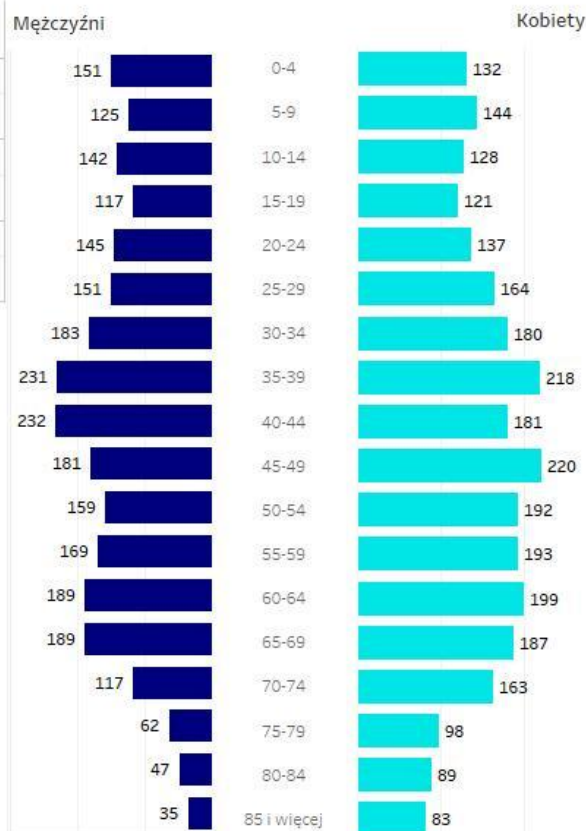
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w 2021 r.¹

Odsetek osób w wieku 65 lat w liczbie mieszkańców ogółem¹

Źródło danych:
¹ GUS BDL

Edukacja i kultura

Obecnie na terenie Szczyrku nie działa ani jeden żłobek – funkcjonują natomiast dwie placówki przedszkolne: Przedszkole Publiczne w Szczyrku oraz Przedszkole Niepubliczne "Żyrafa". W 2021 r. odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wyniósł 71,9%, a więc o 10,9 pp. mniej niż w 2017 r. To także mniej niż w powiecie bielskim (87,3%) i województwie śląskim (92,4%).

W Szczyrku funkcjonują dwie szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Heleny Marusarzówny oraz Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Królowej Jadwigi. Współczynnik skolaryzacji dla szkół podstawowych wyniósł 84,4% - o 4,1 pp. mniej niż w 2017 r., co oznacza, że część uczniów uczęszcza do szkół poza gminą. Współczynnik był niższy na tle powiatu bielskiego (90,9%) i województwa (97,2%). Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 r. z języka polskiego były porównywalne do tych w powiecie i województwie, natomiast z języka angielskiego – wyższe, co wskazuje na stosunkowo dobry poziom nauczania w lokalnych szkołach. Natomiast egzamin z matematyki wypadł lepiej niż w województwie, lecz nieco gorzej niż w powiecie.

Zadaniami z zakresu upowszechniania kultury na terenie Szczyrku zajmuje się przede wszystkim Miejski Ośrodek Kultury Promocji i Informacji im. Jana Więzika (MOKPiI), w tym Szczyrkowskie Centrum Kultury. Ośrodek organizuje szereg zajęć dla osób w różnych grupach wiekowych, np. zajęcia językowe, z nauki gry na instrumentach (akordeon, skrzypce, gitara itp.), zajęcia taneczne, fitness. Prowadzone przez MOKPiI sekcje i zajęcia cieszą się dużym zainteresowaniem – w 2021 r. funkcjonowały sekcje takie jak: zespół Młody Ondraszek (60 osób), zespół Ondraszek (40 osób) i Teatr Kabaret Seniora Odszkodnia (30 osób), a także zajęcia muzyczne w ramach Fundacji Braci Golec (20 osób). Ponadto, MOKPiI jest organizatorem wydarzeń cyklicznych takich jak „Przewodnik czeka” (wyjścia w góry z przewodnikiem), „Opowieści z beskidzkiego lasu” (warsztaty przyrodnicze w terenie), „Lasoterapia”. MOKPiI prowadzi również działalność wydawniczą (Gazeta Szczyrkowska), a także realizuje zadania z zakresu promocji miasta.

Na terenie miasta odbywa się szereg imprez kulturalnych, takich jak m.in.:

- Tydzień Kultury Beskidzkiej – coroczny festiwal folklorystyczny,
- Jakubowe Święto – jest imprezą kulturalno-rozrywkową organizowaną przez lokalną parafię, w trakcie której odbywają się koncerty, prezentacje orkiestr, kapel folklorystycznych itd.,
- Nuta idzie po Beskidzie – cykl koncertów terenowych na górskich szlakach, realizowanych w ramach projektu unijnego w 2021 r.

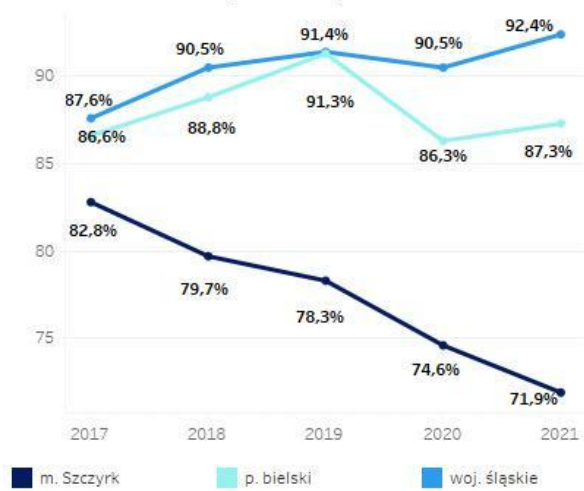
W 2021 r. na terenie miasta odbyło się 95 imprez kulturalnych organizowanych przez ośrodek kultury, w których udział wzięło 1 686 osób. W porównaniu do 2017 r. liczba imprez wzrosła, lecz były to głównie wydarzenia zreszające niewielką liczbę osób – liczba uczestników imprez kulturalnych zmalała

w tym czasie o niemal 97%. W latach 2017-2019 liczba uczestników przekraczała 50 tys. – gwałtowny spadek nastąpił w 2020 r., co spowodowane było wybuchem pandemii COVID-19.

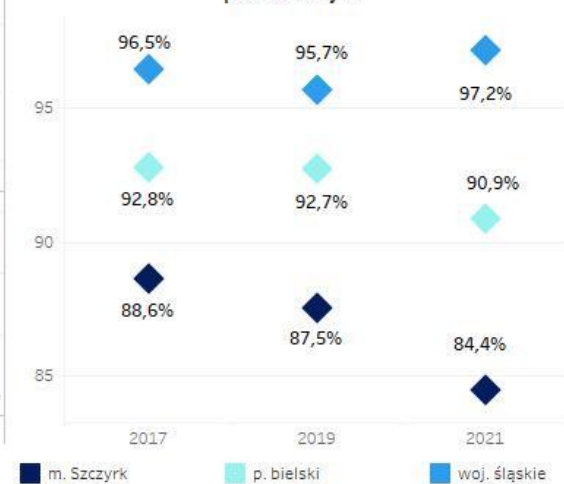
Jednym z najistotniejszych wydarzeń organizowanych w mieście jest Zlot Mieszkańców Szczyrku Na Szczybie, podczas którego Szczyrkowianie mają możliwość bezpłatnego wjazdu koleją linową na szczyt Skrzycznego, gdzie odbywa się integracja z udziałem władz miasta. Organizatorem wydarzenia są: Miasto Szczyrk oraz Centralny Ośrodek Sportu w Szczyrku, a warunkiem udziału w Zlocie jest posiadanie Karty Górala. Jest to program zniżkowy dla mieszkańców Szczyrku ze stałym zameldowaniem, który umożliwia otrzymanie rabatów na usługi lub towary u partnerów, którzy przystąpili do programu.

Drugą najważniejszą instytucją kultury w mieście jest Biblioteka Miejska w Szczyrku (działająca w strukturach MOKPiI), w której organizowane są zajęcia dla dzieci, m.in. lekcje biblioteczne. Liczba czytelników biblioteki w przeliczeniu na 1 000 ludności wyniosła 104 w 2021 r. – to o 11% mniej niż w 2017 r. Wskaźnik był także znacznie niższy na tle powiatu (164) i województwa (135), co świadczy o mniejszym zainteresowaniu mieszkańców czytelnictwem. Miasto cechuje się także stosunkowo niewielkim księgozbiorem przypadającym na 1 000 ludności – w 2021 r. było to 2 440 woluminów, gdy w powiecie wskaźnik był równy 4 011, a w województwie 3 480. Wśród wydatków budżetu gminy na kulturę, w 2021 r. dominowały wydatki na ośrodki kultury (1,3 mln zł), a następnie na biblioteki (niecałe 100 tys. zł).

KULTURA I EDUKACJA

Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym¹Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach¹Liczba kół, klubów, sekcji i ich członkowie¹Czytelnicy bibliotek na 1 000 mieszkańców¹

Źródło danych:
¹ GUS BDL

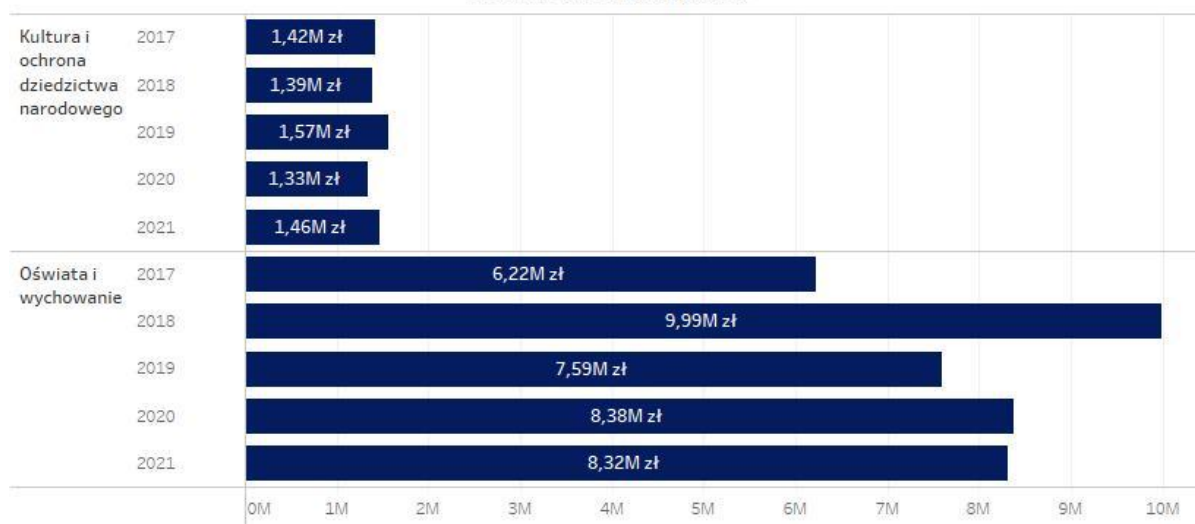
Współczynnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych¹

KULTURA I EDUKACJA

Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2022 r.²

Wydatki budżetu gminy (mln zł)¹

Źródło danych:

¹ GUS BDL

² <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>

Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczyrku w 2021 r. pomocą objętych było 201 rodzin – to o 2% mniej niż w 2017 r. Liczba osób w rodzinach potrzebujących pomocy zmniejszyła się w tym czasie o 9,1%, co wskazuje na zmianę w strukturze tych rodzin. W 2021 r. zauważono zwiększenie udziału rodzin emerytów i rencistów korzystających z pomocy (o 6,0 pp.), natomiast odnotowano spadek liczby rodzin z dziećmi (o 2,9 pp.). W 2021 r. ze świadczeń pieniężnych korzystało 68 rodzin, a niepieniężnych – 31.

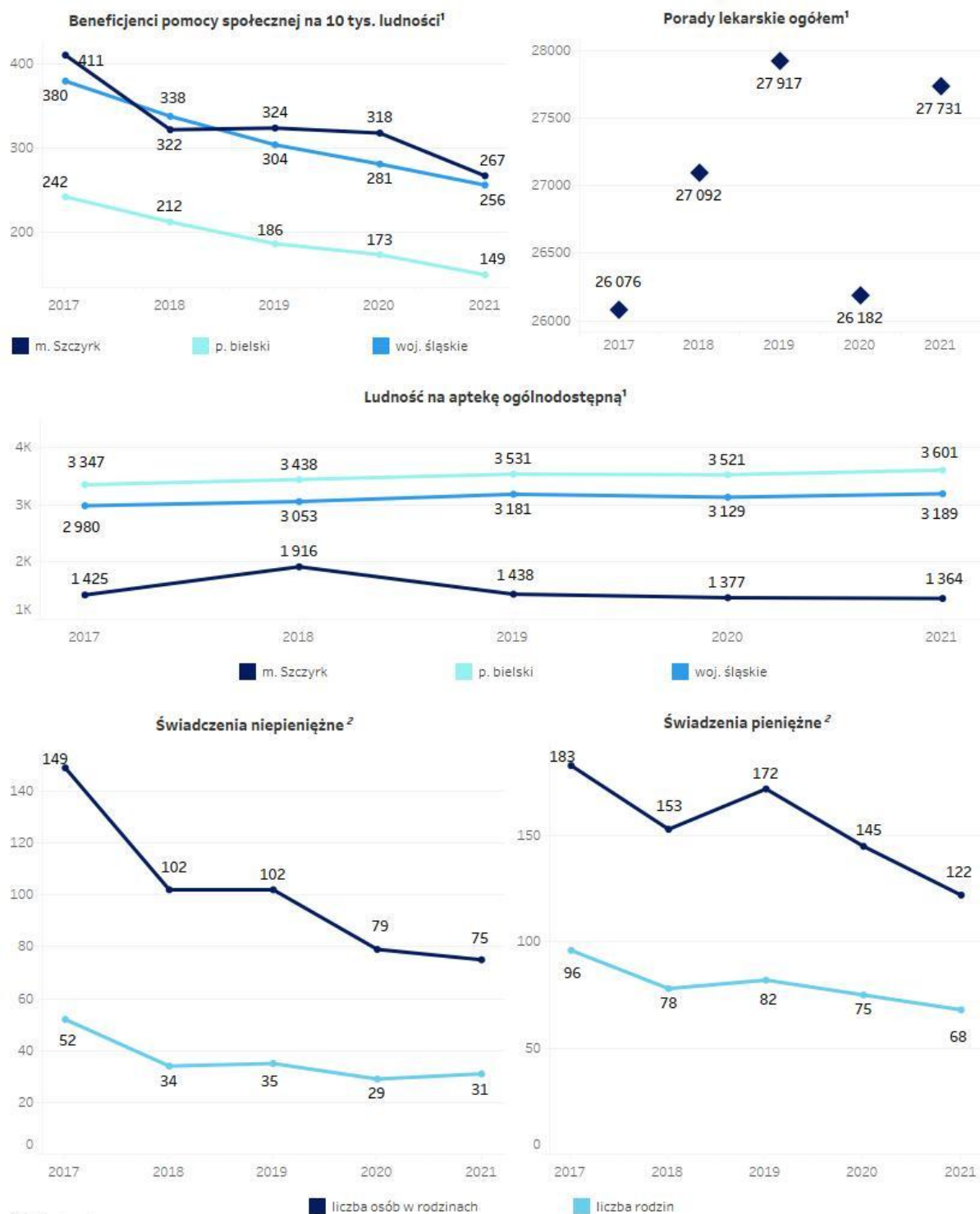
W latach 2017-2021 najbardziej zmniejszyła się kwota przyznawanych zasiłków okresowych – o 49,0%. Także liczba osób pobierających świadczenie uległa zmniejszeniu o niemal 41%. Liczba beneficjentów zasiłków stałych także uległa zmniejszeniu (o 23,1%), a kwota tych świadczeń niemal nie uległa zmianie – odnotowano niewielki spadek na poziomie 0,8%. Zwiększyła się natomiast liczba i kwota świadczeń celowych – kolejno o 23,1% oraz 77,7%.

Ogólna kwota przeznaczana na świadczenia w 2021 r. wyniosła 285,4 tys. zł – to o niemal 17% mniej niż w 2017 r. Liczba beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. ludności w tym samym czasie zmalała o 35% do poziomu 267 w 2021 r. Mimo to wskaźnik ten był wyższy w porównaniu do powiatu bielskiego (149) i województwa śląskiego (256).

Na terenie Szczyrku działa Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Lekarz Rodzinny" oraz prywatna poradnia dentystyczna. Zgodnie z danymi GUS w 2021 r. na terenie miasta udzielono łącznie ponad 27 tys. porad podstawowej opieki zdrowotnej – o 6,3% więcej niż w 2017 r. W 2021 r. w Szczyrku działały 4 apteki – liczba ludności przypadająca na jedną aptekę wyniosła 1 364. To mniej niż w powiecie (3 601) i województwie (3 189), co wskazuje na wyższą dostępność do aptek na terenie Szczyrku.

Ze względu na starzenie się społeczności, w przyszłości konieczne będzie podejmowanie działań związanych ze zwiększeniem dostępu do opieki instytucjonalnej i pozainstytucjonalnej, w tym także do opieki lekarskiej. Obecna sytuacja nie jest zadowalająca – na terenie miasta występuje problem z dostępnością lekarzy rodzinnych, a także specjalistów.

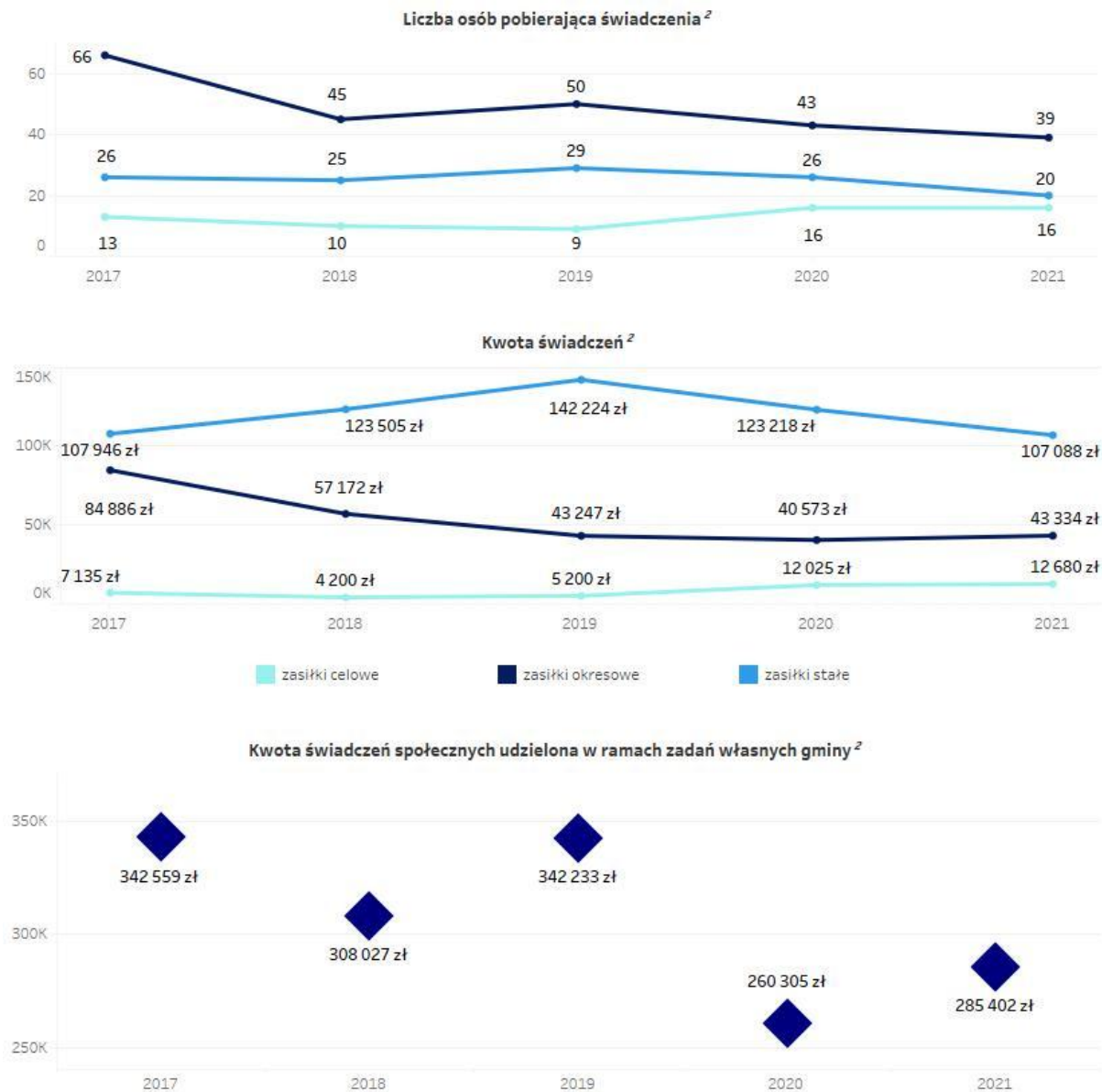
POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

Źródło danych:

¹ GUS BDL² MQPS w Szczyrku

POMOC SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

źródło danych:

¹ GUS BDL

² MOPS w Szczyrku

Turystyka

Szczyrk jest miejscowością o charakterze turystyczno-wypoczynkowym. Bogata infrastruktura sportowo-rekreacyjna miasta sprzyja wypoczynkowi o każdej porze roku. Szczyrk jest przede wszystkim jednym z najpopularniejszych w regionie centrum narciarstwa biegowego i zjazdowego dzięki odpowiednio przygotowanym trasom zjazdowym, a także kompleksowi trzech skoczni narciarskich „Skalite”. Osoby zainteresowane narciarstwem mogą korzystać z blisko 50 kilometrów czynnych tras narciarskich o różnym stopniu trudności – od bardzo łatwych dla początkujących, po trudniejsze, wymagające znacznych umiejętności. Wspólny SKIPASS trzech ośrodków narciarskich w Szczyрку zabezpiecza przepustowość dla 22 tys. osób/h. Uruchomione zostały darmowe SkiBusy, a kultowe Apres-Ski przyciągają rzeszę narciarzy i snowboardzistów.

W Szczyрку znajduje się Centrum Rekreacji obejmujące crossowy tor rowerowy i trasy narciarstwa biegowego – o łącznej długości około 1,8 km. Niewątpliwym atutem miasta jest obecność Ośrodka Przygotowań Olimpijskich będącego jednym z najnowocześniejszych kompleksów sportowych w kraju. Ośrodek zarządza wieloma obiektami sportowymi takimi jak np. korty tenisowe, skocznia narciarska, pływalnia. Na terenie kompleksu świadczone są także usługi z zakresu rehabilitacji i odnowy biologicznej (np. krioterapia, sauna, hydromasaże) oraz seanse w tężni solankowej.

Ponadto, dzięki położeniu pomiędzy masywem Klimczoka a Skrzycznem stanowi doskonałą bazę wypadową dla wycieczek pieszych i wypraw rowerowych, a także nadaje się do uprawiania sportów lotniczych takich jak paralotniarstwo. W mieście działają dwie szkoły związane z paralotniarstwem, organizujące szkolenia: Szkoła Bezpiecznego Latania oraz Szkoła Paralotniowa BESKID-PARAGLIDING. Jedną z atrakcji turystycznych jest także zwiedzanie pobliskich jaskiń takich jak: Jaskinia w Trzech Kopcach, Jaskinia Salmopolska, Jaskinia w Jaworzynie, Jaskinia Malinowska, Jaskinia Lodowa. Część jaskiń może być zwiedzana przez osoby bez doświadczenia. Warto wspomnieć także o turystyce konnej – w Szczyрку działa jedna stadnina oferująca naukę jazdy oraz grupowe wycieczki w teren.

Co więcej, wśród atrakcji turystycznych znajdują się zabytkowe sanktuaria i kapliczki, a także organizowane liczne imprezy kulturalno-rozrywkowe. Zarówno uprawianiu sportu, jak i biernemu wypoczynkowi sprzyja duże nasycenie hoteli i pensjonatów oraz lokali gastronomicznych.

Zgodnie z danymi GUS, w 2021 r. na terenie miasta działało 35 obiektów noclegowych oferujących około 2,3 tys. miejsc noclegowych. Oferta noclegowa miasta obejmuje zarówno pokoje wynajmowane przez osoby prywatne, jak i luksusowe hotele. W latach 2017-2021 najwięcej noclegów turystom zagranicznym udzielono w 2018 r. – blisko 16,7 tys. W 2020 r. liczba ta uległa spadkowi ze względu na pandemię COVID-19 i związane z tym obostrzenia w branży turystycznej.

Od kilku lat w mieście rozwija się prężnie również turystyka ślubna. Miasto promuje produkt pod hasłem „Najpiękniejszy ślub tylko w Szczyrku”. Pary młode mają możliwość organizacji ceremonii ślubnej na szczycie Skrzycznego, co cieszy się dużym zainteresowaniem. Śluby odbywają się właściwie przez cały tydzień niemal w każdym obiekcie w Szczyrku. W 2021 r. w szczyrkowiskim Urzędzie Stanu Cywilnego zarejestrowano 419 ślubów, z czego 56 ślubów udzielono poza Urzędem.

Przedsiębiorczość

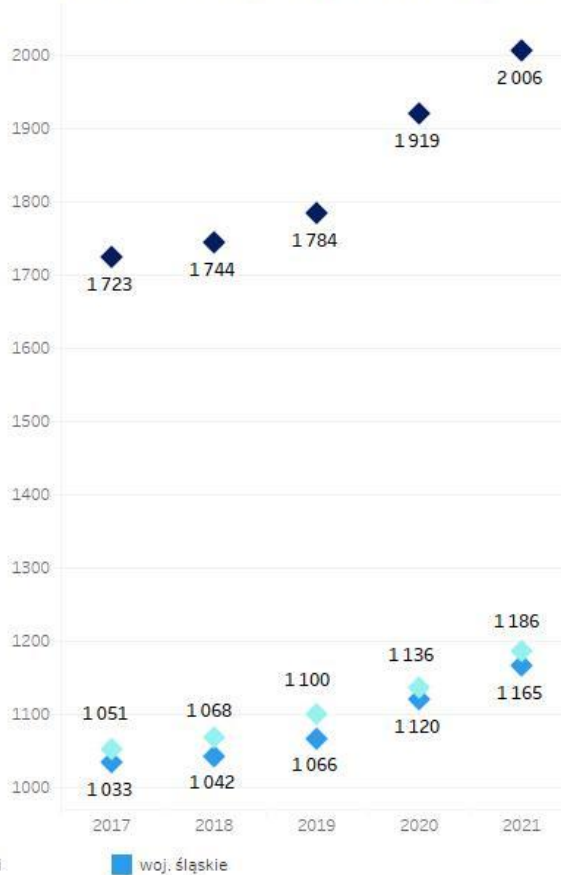
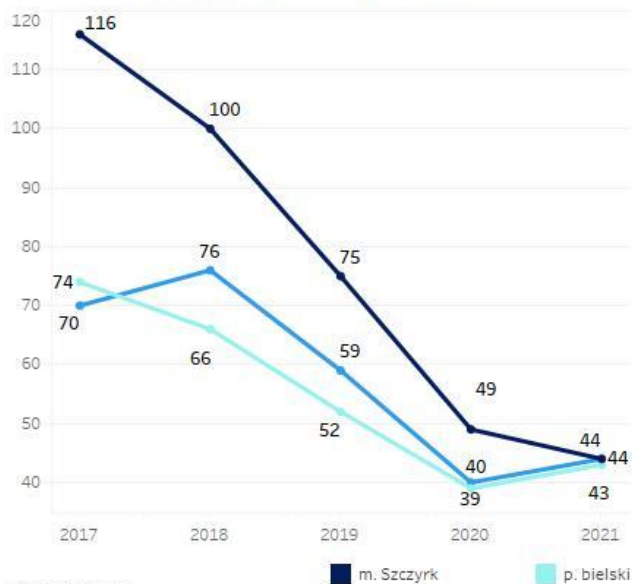
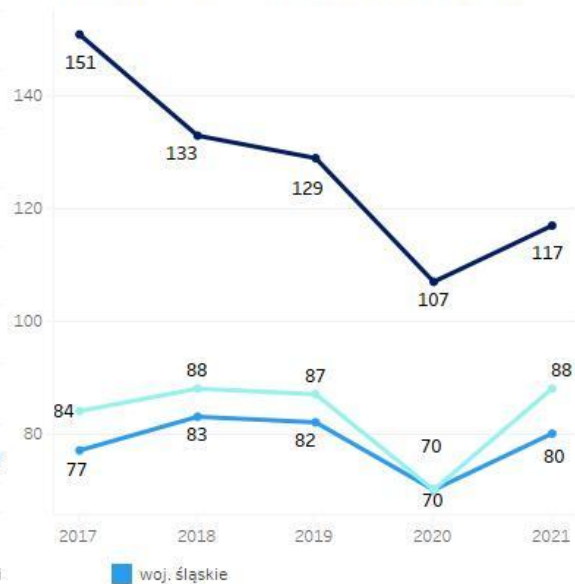
W 2021 r. na terenie Szczyrku działały 1 094 podmioty gospodarcze – o 11,4% więcej niż w 2017 r. W strukturze lokalnych przedsiębiorstw dominuje sektor prywatny, który stanowi blisko 98% wszystkich firm działających w mieście. Zdecydowanie najwięcej podmiotów prowadzi działalność w sekcji I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, które w 2021 r. stanowiły blisko 27% wszystkich podmiotów. Druga największa grupa podmiotów to firmy prowadzące działalność związaną z handlem oraz naprawą pojazdów samochodowych (15,8%). Trzeci filar lokalnej gospodarki stanowią natomiast podmioty związane z budownictwem (14,3%). Blisko 6% podmiotów dotyczy przetwórstwa przemysłowego, w tym także tego związanego z wyrobami rzemieślniczymi.

Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2021 r. wyniosła w Szczyrku 2 006, a zatem znacznie więcej niż w powiecie bielskim (1 186) i województwie (1 165). Świadczy to o wysokim poziomie przedsiębiorczości miejscowej społeczności. Wskazuje na to także liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. ludności – w Szczyrku liczba ta wyniosła 1 626 w 2021 r. Na tle powiatu (962) i województwa (839) miasto wypada zatem szczególnie korzystnie.

W 2021 r. liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. ludności wyniosła 117, a liczba wyrejestrowanych 44. Wskaźnik nowo rejestrowanych firm był zatem wyższy niż ten w powiecie (88) i województwie (80). Analizie poddano również liczbę i rodzaj wniosków zrealizowanych w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. Z zebranych danych wynika, że w ostatnich pięciu latach liczba wniosków wahała się, przy czym rokrocznie przeważały wnioski o założenie lub zawieszenie działalności. W 2022 r. złożono 93 wnioski o założenie działalności, 112 o zawieszenie oraz 39 o zakończenie działalności. Świadczy to o stosunkowo dobrej sytuacji gospodarczej Szczyrku i dogodnych warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej, szczególnie tej związanej z turystyką i rekreacją.

Na terenie miasta w 2021 r. działały 2 fundacje i 31 stowarzyszeń i organizacji społecznych. To dość dużo w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – 61. Wskaźnik dla powiatu i województwa był o mniej więcej połowę niższy i wyniósł kolejno 22 i 31. Szczyrk wyróżnia się zatem stosunkowo wysoką aktywnością podmiotów w obszarze społecznym.

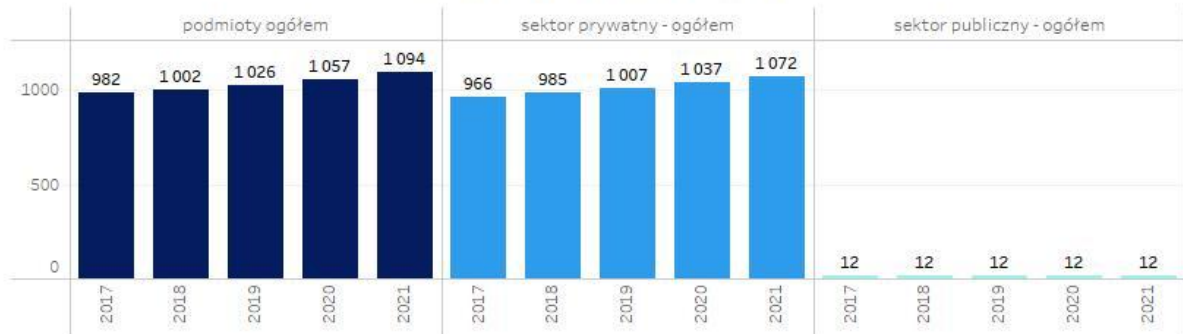
GOSPODARKA

Osoby prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności¹Podmioty zarejestrowane w REGON na 10 tys. ludności¹Fundacje, stowarzyszenia, organizacje na 10 tys. ludności¹Podmioty wykreślone z REGON na 10 tys. ludności¹Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności¹

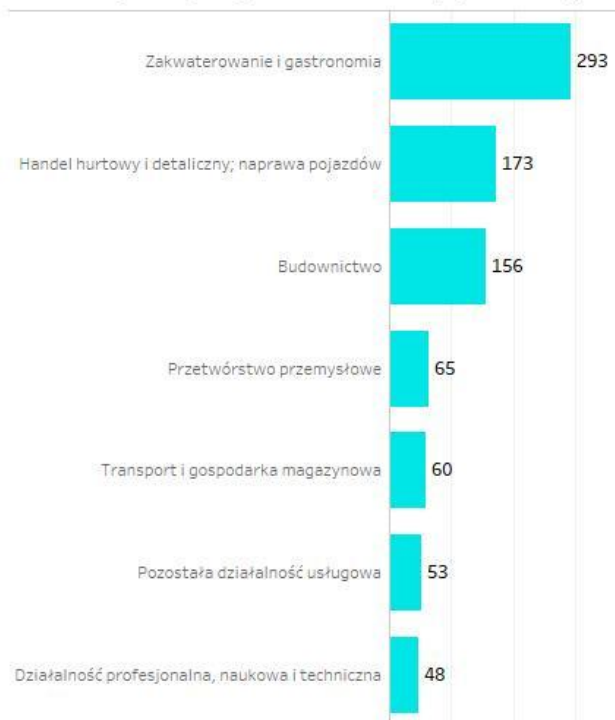
Źródło danych:
¹ GUS BDL

GOSPODARKA

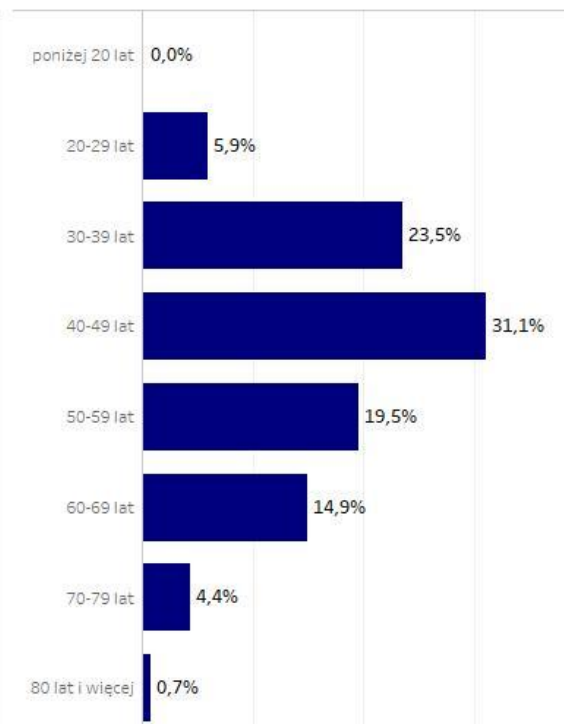
Podmioty według sektorów własnościowych¹

Podmioty według sekcji PKD 2007 w 2021 r. (wybrane działy)¹

Struktura wiekowa przedsiębiorców w 2022 r.²

Wnioski zrealizowane w CEIDG²

Źródło danych:

¹ GUS BDL

² Hurtownia Danych Biznes.gov.pl

Rynek pracy

Liczba pracujących⁹ ogółem wyniosła 1 057 osób w 2021 r., z czego nieco ponad połowę stanowiły kobiety (51%). W stosunku do 2017 r. liczba pracujących zwiększyła się o 7,2%. W przeliczeniu na 1 000 ludności ich liczba wyniosła 194, a więc mniej w porównaniu do powiatu bielskiego (218) i województwa śląskiego (282). Lokalny rynek pracy jest dość słabo zdywersyfikowany – zatrudnienie można znaleźć głównie w branży hotelarskiej i gastronomicznej. Należy jednak zaznaczyć, że Szczyrk jest położony w pobliżu dwóch większych miast (Bielsko-Biała, Żywiec), w których mieszkańcy także mają szansę znaleźć pracę. Według danych GUS przeciętne miesięczne wynagrodzenie¹⁰ w powiecie bielskim, w którego skład wchodzi Szczyrk, wyniosło w 2021 r. 5 205 zł – to mniej niż w województwie śląskim (5 908 zł). Wynagrodzenie to stanowiło około 87% średniej krajowej (6 001 zł).

Według Barometru Zawodów w 2023 r. najbardziej poszukiwanymi pracownikami w powiecie bielskim¹¹ będą osoby w zawodach takich jak kierowcy autobusów, samochodów ciężarowych, elektrycy, elektrycy, elektrycy, robotnicy budowlani, opiekunowie osób starszych, pielęgniarki, psychologowie, mechanicy, pracownicy fizyczni w produkcji, magazynierzy oraz specjaliści z obszaru IT. Ze względu na specyfikę regionu, oprócz wymienionych zawodów poszukiwani są także kucharze, kelnerzy oraz recepcjoniści, a więc pracownicy branży hotelowej i gastronomicznej, związanej z turystyką.

Ogólna liczba osób bezrobotnych wyniosła 75 – to o 29,9% mniej niż w 2017 r. Skok liczby tych osób odnotowano w 2020 r. ze względu na pandemię COVID-19, która uderzyła szczególnie w branżę gastronomiczną i turystyczną, które stanowią główny sektor gospodarki miasta. W analizowanych latach większość bezrobotnych stanowiły kobiety (54,7% w 2021 r.). Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym utrzymuje się na stosunkowo niskim poziomie. W 2021 r. wyniósł on w Szczyrku 2,3% - nieco więcej niż w powiecie (2,2%) lecz mniej niż w województwie (3,0%).

Udzielaniem świadczeń dla osób bezrobotnych zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej. Zgodnie z informacjami udostępnianymi przez PUP największą grupę bezrobotnych w 2021 r. stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (29,3%) oraz podstawowym (24,0%). W przedziałach wiekowych nieznacznie dominowały osoby w wieku 35-44 lata (25,3%). Najwięcej bezrobotnych posiada staż pracy 1-5 lat (22,7%) oraz pozostaje bez pracy około 6-12 miesięcy (22,7%).

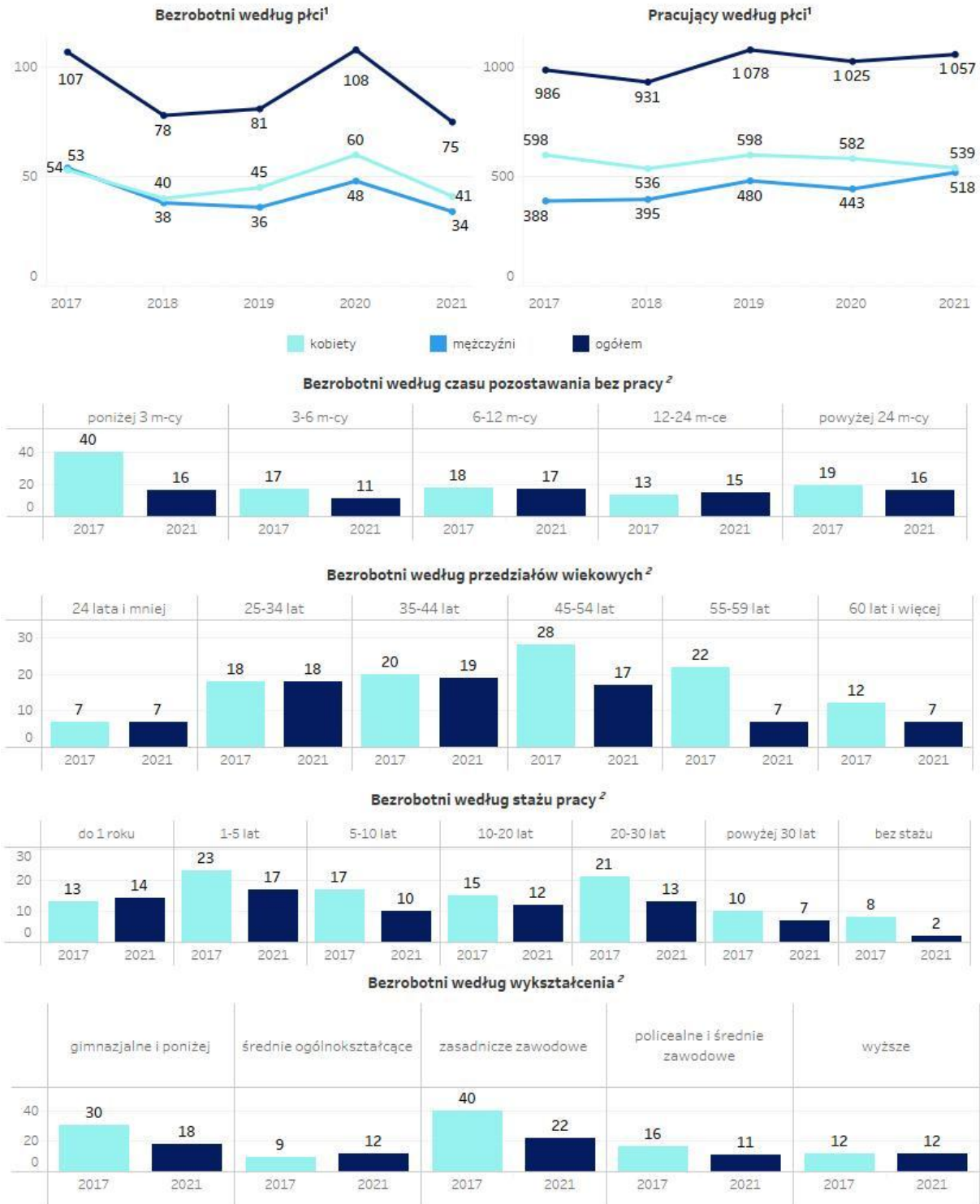
⁹ Dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących 10 i więcej oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. Dane nie obejmują pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach społecznych.

¹⁰ Dotyczy wyłącznie podmiotów zatrudniających co najmniej 10 pracowników, brak danych dla gmin.

¹¹ Brak danych dla gmin.

W porównaniu do 2017 r. zmniejszył się m.in. odsetek bezrobotnych osób w wieku 55 lat i więcej oraz osób krótkotrwale bezrobotnych (pozostających bez pracy do 3 miesięcy).

RYNEK PRACY

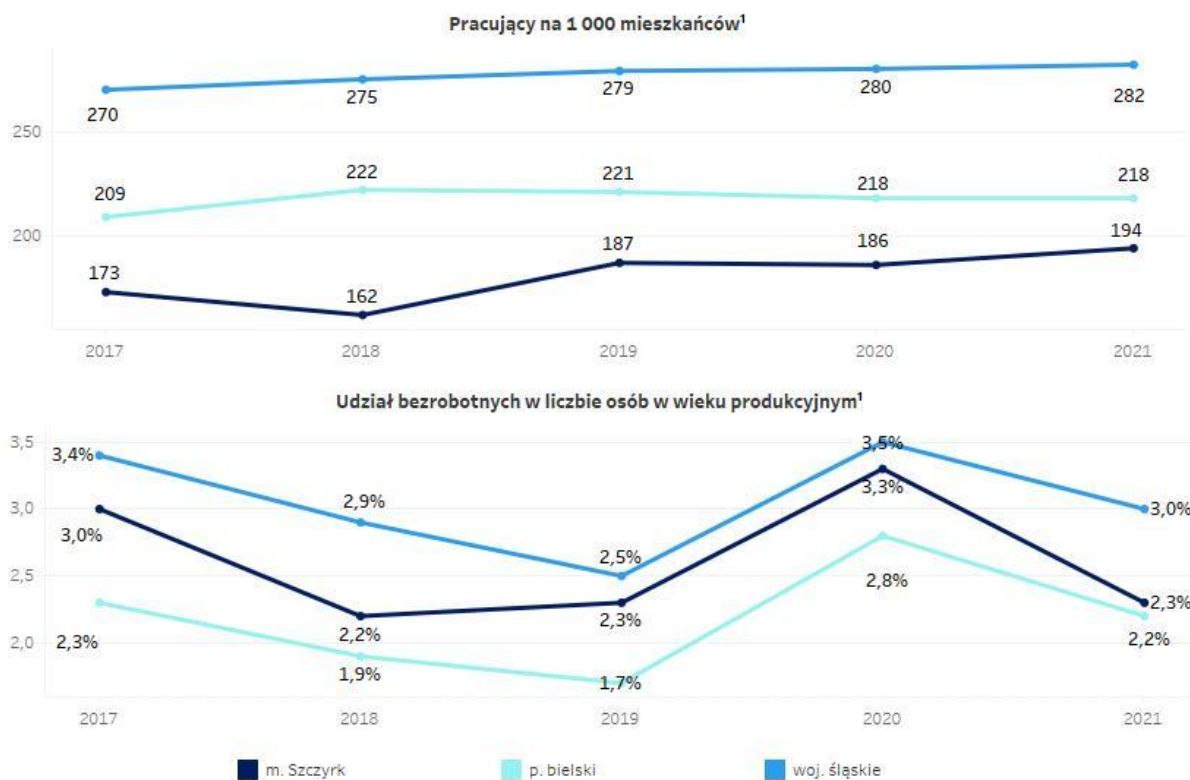

źródło danych:

¹ GUS BDL

² PUP w Bielsku-Białej

RYNEK PRACY

Źródło danych:

¹ GUS BDL

Finanse samorządowe

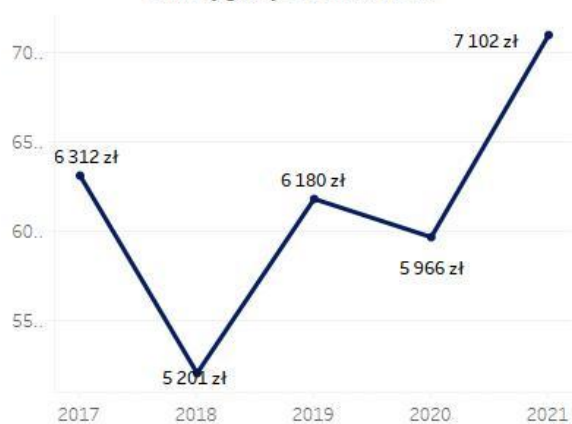
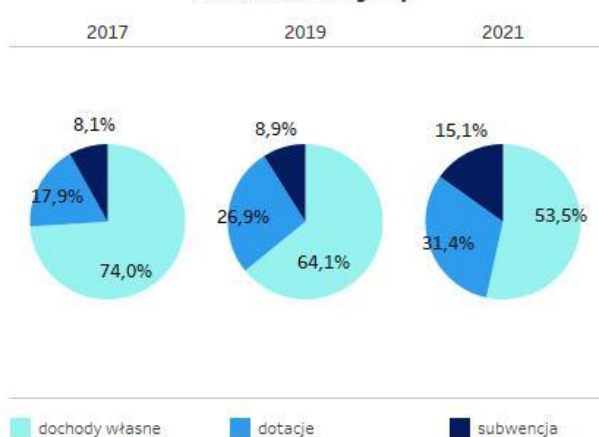
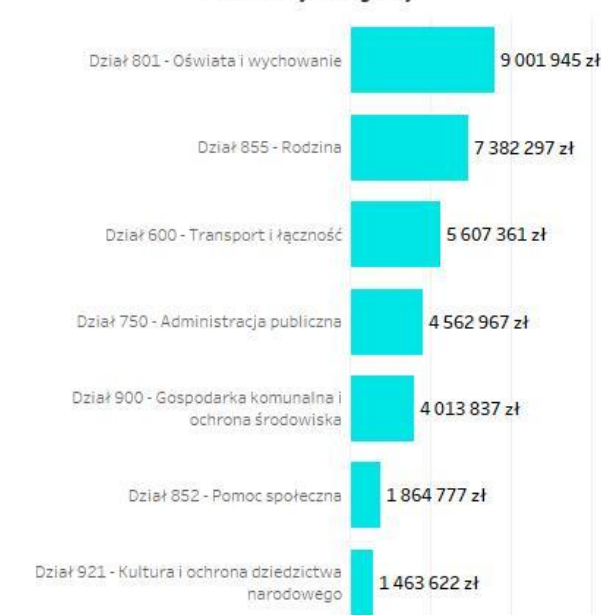
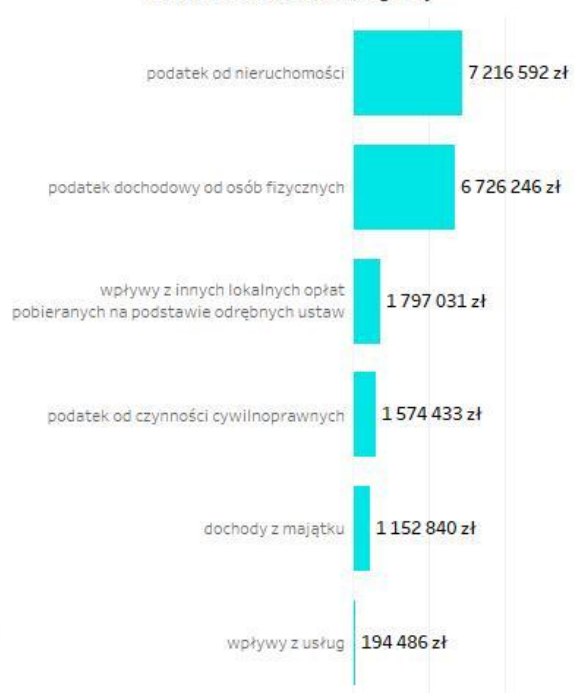
Sytuacja finansowa Miasta Szczyrk była zróżnicowana w latach 2017-2021. W 2018 r. oraz 2020 r. odnotowano niekorzystne zjawisko deficytu budżetowego. W 2021 r. dochody Szczyrku wyniosły ponad 38 mln zł, czyli o 7,7% więcej niż w 2017 r. Wzrosły także wydatki – aż o 45% w analizowanym okresie, wynosząc ponad 37 mln zł w 2021 r. Patrząc na strukturę dochodów miasta, zauważyć można niekorzystną tendencję zmniejszania się udziału dochodów własnych w dochodach budżetu ogółem. W okresie 2017-2021 udział ten zmniejszył się aż o 20 pp. – z 74% do 53,5%. W tym samym czasie wzrosła rola subwencji i dotacji – ich udział w dochodach wzrósł kolejno o 7,0 pp. i 13,5 pp.

W 2021 r. wśród źródeł dochodów własnych dominowały podatki od nieruchomości (34,7%), podatki dochodowe od osób fizycznych (32,4%) oraz od czynności cywilnoprawnych (7,6%). Dochody Szczyrku w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosły 7 102 zł w 2021 r. – była to najwyższa wartość w ostatnich pięciu latach. Najniższe dochody miasto osiągnęło natomiast w 2018 r. (5 229 zł na 1 mieszkańca).

Wydatki Miasta Szczyrk w tym samym czasie były zróżnicowane – najwyższe kwoty przeznaczono na oświatę i wychowanie, co stanowiło 24,1% wszystkich wydatków. Dużo przeznaczono także na rodzinę (19,8%), transport i łączność (15,0%) oraz administrację publiczną (12,2%). Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w 2021 r. osiągnął 17,0% - to więcej niż w latach poprzednich za wyjątkiem 2018 r., w którym udział ten był najwyższy (23,3%). W latach 2019-2020 udział tych wydatków był mniejszy niż w powiecie i województwie, natomiast w 2021 r. był wyższy. Warto zaznaczyć, iż wydatki inwestycyjne są swoistym wyznacznikiem poziomu rozwoju jednostki samorządowej, gdyż dzięki nim możliwa jest analiza wzrostu jakości życia na danym terenie. Odpowiednia alokacja wydatków inwestycyjnych w gminie powinna prowadzić bowiem m.in. do przyciągania inwestorów, ograniczania bezrobocia oraz zmniejszenia odpływu ludności.

W obszarze finansów samorządowych pod uwagę wzięto także wskaźniki opracowane przez Ministerstwo Finansów. Udział nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem (WB3) w 2020 r. był stosunkowo niski (2,8%). Obciążenie wydatków bieżących wydatkami na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń (WB5) wyniosło 36,5% w 2020 r. – nieco mniej niż w 2018-2019. Wskaźnik samofinansowania (WB7) utrzymywał się na wysokim poziomie – w 2019 r. osiągnął aż 206,4%. Może to wskazywać na wysoki poziom możliwości samofinansowania działań o charakterze inwestycyjnym lub na zbyt niskim poziomie realizowanych inwestycji w stosunku do własnych możliwości. W 2020 r. wartość wskaźnika znacząco jednak spadła (do poziomu 76,3%). Obciążenie dochodów własnych obsługą zadłużenia (WZ5) w latach 2018-2020 uległo natomiast zmniejszeniu z 15,6% do poziomu 2,5%.

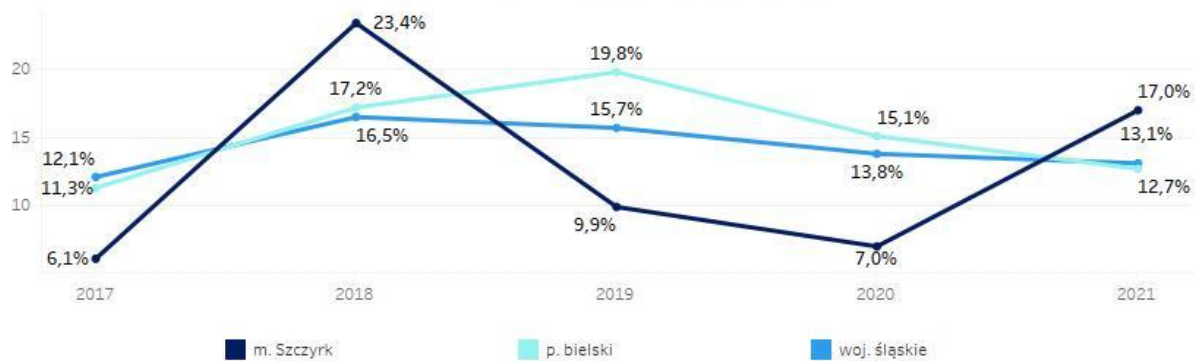
FINANSE SAMORZĄDOWE

Budżet gminy¹Dochody gminy na 1 mieszkańca¹Źródła dochodów gminy¹Główne wydatki gminy¹Główne źródła dochodów gminy¹

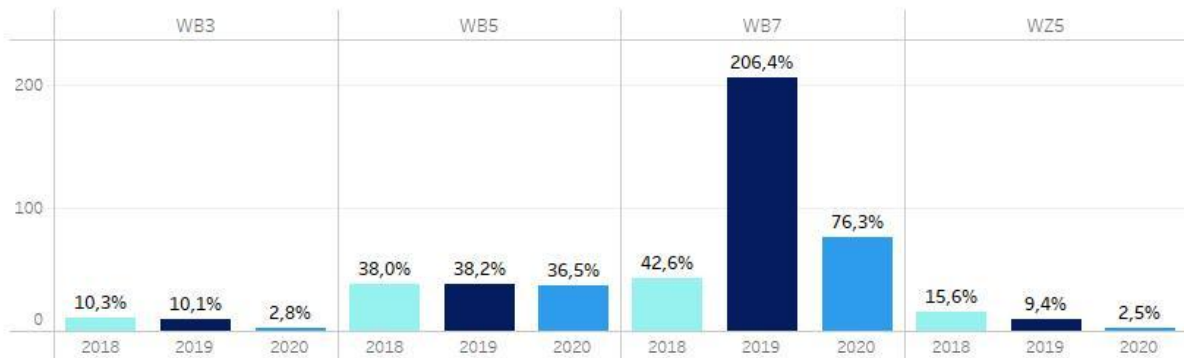
Źródło danych:
¹ GUS BDL

FINANSE SAMORZĄDOWE

Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem¹

Wskaźniki oceny finansowej gminy²

Źródło danych:

¹ GUS BDL

² Ministerstwo Finansów

Środowisko i infrastruktura

Głównym szlakiem komunikacyjnym przebiegającym przez miasto jest droga wojewódzka nr 942 łącząca Bielsko-Białą z Wisłą. W odległości kilku kilometrów od miasta Szczyrk znajduje się zjazd na drodze ekspresowej S1. Przez teren miasta przebiega także kilka dróg powiatowych. Ze względu na położenie w górskiej dolinie, możliwości rozwoju sieci dróg są ograniczone, przez co pojawiają się problemy związane z niską przepustowością poszczególnych dróg. Miejscowość jest dostępna wyłącznie połączeniami drogowymi, przez co drogi te są zatłoczone – szczególnie gdy do miasta przyjeżdża duża liczba turystów (np. w sezonie narciarskim).

Na terenie miasta Szczyrk i kilku okolicznych gmin działa Komunikacja Beskidzka S.A., będąca przewoźnikiem publicznym. Spółka dysponuje około 80 autobusami. Ponadto, przez miasto przejeżdżają także prywatni przewoźnicy. Mimo to, oferta przewozowa miasta nadal nie jest wystarczająco konkurencyjna w stosunku do indywidualnych środków transportu, szczególnie dla turystów przyjeżdżających do Szczyrku. Wraz ze zwiększającą się liczbą samochodów problem zatłoczonych ulic nadal będzie się pogłębiał.

Miasto położone jest w malowniczym Beskidzie Śląskim, w dolinie rzeki Żylicy, będącej dopływem rzeki Soły. Od północy i północnego zachodu jest to grupa góriska Klimczoka – Magura (1109 m n.p.m.), Klimczok (1117 m n.p.m.), Trzy Kopce (1082 m n.p.m.), w kierunku zachodnim od Przełęczy Karkoszczonka: Beskid (860 m n.p.m.), Kotarz (974 m n.p.m.), Grabowa (907 m n.p.m.) do Przełęczy Salmopol, a na południu: Malinów (1115 m n.p.m.), Malinowska Skała (1152 m n.p.m.), Małe Skrzyczne (1211 m n.p.m.), Skrzyczne (1257 m n.p.m.), Hala Jaworzyna, Skaliste (864 m n.p.m.). Takie ukształtowanie terenu powoduje zamknięcie przestrzenne, hamujące rozprzestrzenianie się zainwestowania Szczyrku oraz sąsiednich jednostek osadniczych.

Na obszarze miasta znajdują się różne formy skalne, w tym jaskinie np. jaskinia Malinowska. Lesistość wynosi 67% - znacznie więcej niż w powiecie bielskim (27,3%) i województwie śląskim (32,2%). Na terenie Miasta Szczyrk występują różne siedliska leśne np. buczyna karpacka, buczyna górską. W strukturze lasów dominuje świerk stanowiący ponad 70% drzewostanu, a następnie buk, jodła i grab. Lasami państwowymi administruje Nadleśnictwo Bielsko. Wśród siedlisk nieleśnych można wymienić m.in. łąkę górską i ziołorośle. Łąki występują często na terenach wilgotnych, na których spotkać można różne gatunki rzadkich roślin chronionych. Okolica cechuje się także bogactwem fauny – spotkać tu można różne gatunki zwierząt, także tych będących pod ochroną (np. salamandry). Dużą część miasta obejmuje Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego. Ponadto występuje tu specjalny obszar ochrony Natura 2000 Beskid Śląski oraz niewielka część zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Dolina Wapienicy. Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem wyniósł 82,5% w 2021 r.

To znacznie więcej w porównaniu do całego powiatu bielskiego (24,3%) i województwa śląskiego (22,1%).

Wywóz odpadów komunalnych należy do zadań Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. w Szczyрку. Podmiot zajmuje się także m.in.: wywozem nieczystości płynnych, utrzymaniem terenów zieleni i prowadzeniem Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). Odpady gromadzone w PSZOK transportowane są do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Bielsku-Białej, a zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny przekazywany jest firmom odbierającym tego typu odpady. W 2021 r. na terenie miasta zebrano łącznie 1 495 ton odpadów z gospodarstw domowych. W tym samym roku na jednego mieszkańca przypadało 174,1 kg zmieszanych odpadów z gospodarstw domowych. To o 36,2% mniej niż w 2017 r. Wskaźnik ten dla Szczyрку jest wyższy niż dla powiatu bielskiego (116,7 kg), natomiast na tle województwa (223,7 kg) jest niższy. Udział odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogółu odpadów z gospodarstw domowych wyniósł 66,1% w 2021 r. – to niemal 33 pp. więcej niż w 2017 r. Podobną wartość wskaźnika odnotowano w powiecie bielskim (67,9%), natomiast znacznie niższą w województwie (48,1%).

Poza prowadzeniem PSZOK, Przedsiębiorstwo Komunalne zajmuje się również utrzymaniem dróg i chodników. W sezonie zimowym 2020/2021 Przedsiębiorstwo odpowiedzialne było za utrzymanie dróg powiatowych (łącznie 56,4 km), z czego odśnieżanie 20,6 km dróg zlecono 4 firmom zewnętrznym.

Jednym z zadań Przedsiębiorstwa Komunalnego w Szczyрку jest również świadczenie usług w zakresie administrowania Cmentarzem Komunalnym w imieniu Gminy Szczyrk. W 2021 r. na Cmentarzu Komunalnym w Szczyрку dokonano 85 pochówków, przy czym ze względu na brak miejsc na chwilę obecną nie ma możliwości pochówku metodą tradycyjną (wyłącznie urnową).

Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej wyniósł 49,5% w 2021 r. – niewiele więcej niż w 2017 r. (1,6 pp.). To także mniej niż w powiecie (86,7%) i województwie (95,9%). Słabe rozwinięcie sieci spowodowane jest m.in. ukształtowaniem terenu miasta. Ponad połowa mieszkańców korzysta zatem z własnych ujęć wody takich jak przydomowe studnie głębinowe. W 2021 r. zużycie wody z wodociągów na jednego korzystającego wyniosło 28,6 m³ – mniej w porównaniu do powiatu (32,2 m³) oraz województwa (32,3 m³). Sieć kanalizacyjna także nie jest dobrze rozwinięta – tylko 59% mieszkańców miało do niej dostęp w 2021 r. Podobny odsetek odnotowano w powiecie bielskim (56,5%), a wyższy w województwie śląskim (79,2%). Pozostała część mieszkańców używa przydomowych zbiorników na nieczystości. Problem niskiej dostępności do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej dotyczy przede wszystkim osób zamieszkujących w wyższych partiach miasta (Szczyrk Górny), gdzie górzyste ukształtowanie terenu ogranicza możliwości jej rozbudowy.

Na terenie Miasta Szczyrk najlepiej rozwiniętą infrastrukturą cechuje się sieć gazowa – w 2021 r. korzystało z niej 71% mieszkańców. Na tle województwa (65,3%) Szczyrk wypada lepiej, natomiast gorzej w porównaniu do powiatu (84,4%). Długość czynnej sieci gazowej ogółem wyniosła w tym czasie 59,5 km. Duża część mieszkańców używa gazu do celów grzewczych – w 2021 r. było to 1 227 gospodarstw domowych. Większość mieszkańców używa paliw stałych do ogrzewania swoich domów. Niestety często są to paliwa niskiej jakości, a użytkowane kotły grzewcze nie zawsze spełniają najnowsze normy. Z tego względu na terenie miasta występuje zjawisko smogu spowodowanego tzw. niską emisją pochodzącą głównie z ogrzewania gospodarstw domowych, a także z nadmiernego ruchu samochodowego.

W *Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie śląskim za 2021 r.* prowadzonej przez GIOŚ, Miasto Szczyrk zostało zaliczone do strefy śląskiej. W tej strefie odnotowane zostały przekroczenia dopuszczalnych stężeń dwutlenku azotu, pyłu PM_{2,5}, pyłu PM₁₀ i zawieszonego w nim benzo(a)pirenu. Odnotowano także przekroczenia stężeń ozonu. Większość zanieczyszczeń pochodzi z oddziaływania niskiej emisji związanej z indywidualnym ogrzewaniem budynków. Sprzyja temu także ukształtowanie terenu – miasto położone jest w dolinie, w której gromadzą się zanieczyszczenia powietrza. Zgodnie z danymi GIOŚ, Szczyrk cechuje się niską jakością powietrza. Z tego względu konieczne jest przede wszystkim kontynuowanie programów związanych z wymianą źródeł ciepła, termomodernizacją budynków oraz zwiększaniem poziomu korzystania z odnawialnych źródeł energii. Ważny jest także rozwój niskoemisyjnych środków transportu, w tym ograniczenie ruchu samochodowego.

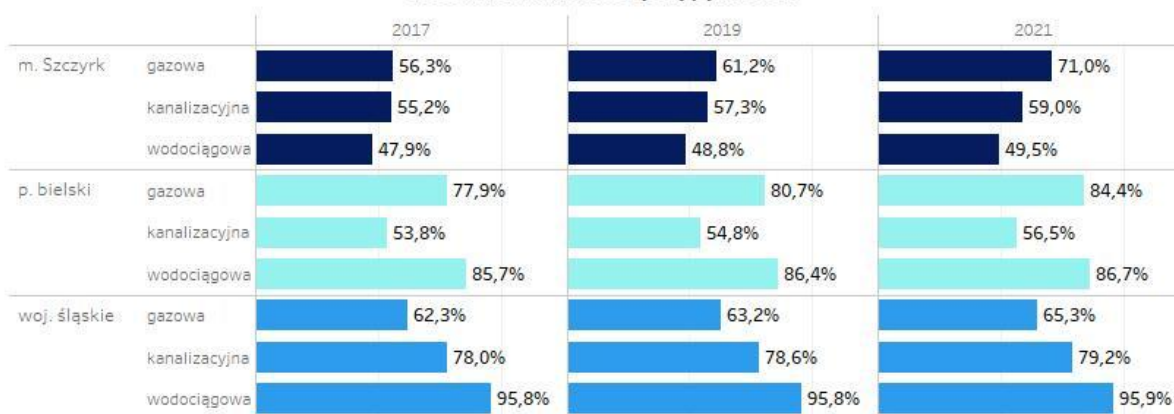
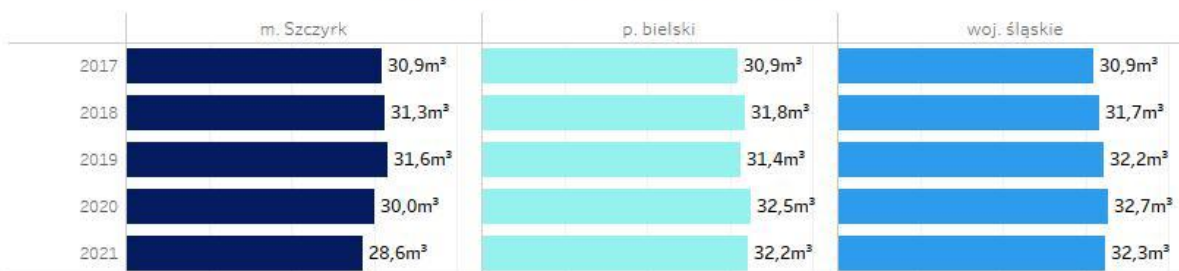
ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

Źródło danych:

¹ GUS BDL

ŚRODOWISKO I INFRASTRUKTURA

Sieć na 100 km²¹Odsetek mieszkańców korzystających z sieci¹Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego¹

Źródło danych:

¹ GUS BDL

Mieszkalnictwo

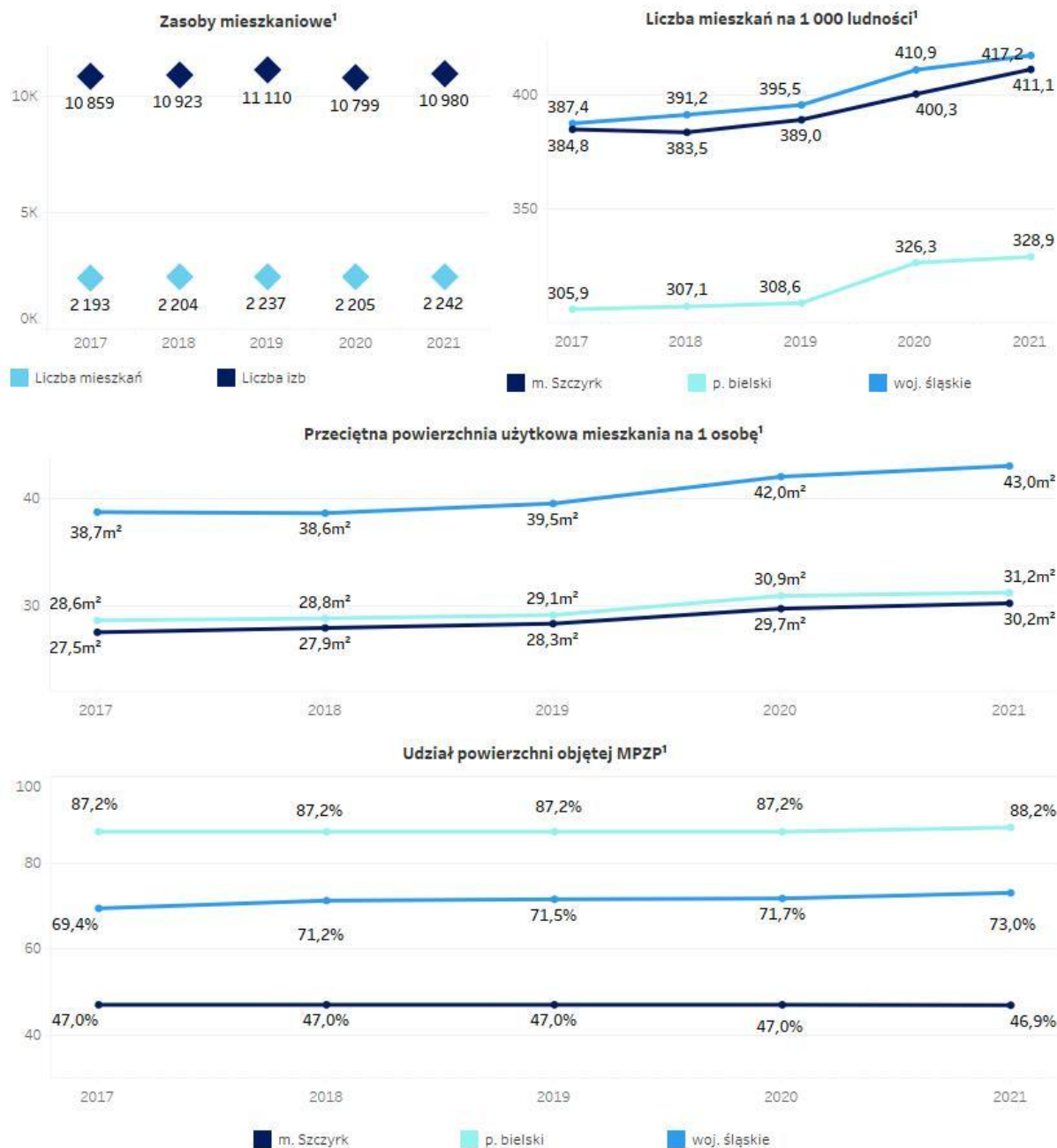
W latach 2017-2021 zasób mieszkaniowy miasta zwiększył się o 2,2% - osiągnął poziom 2 242 mieszkań. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców liczba mieszkań wyniosła 411 w 2021 r. – to więcej, niż w 2017 r. (385). Wskaźnik ten był wyższy niż w powiecie bielskim, w którym wyniósł 329, lecz mniejszy niż średnia dla województwa śląskiego (417). Warto zaznaczyć, że wzrost wartości wskaźnika w Szczyрку w analizowanym okresie wynika m.in. ze spadku liczby ludności.

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę także uległa zwiększeniu w latach 2017-2021 o 9,8%, osiągając 30,2 m² w 2021 r. Powierzchnia ta była mniejsza w porównaniu do powiatu (30,9 m²) i województwa (43,0 m²). Ze względu na atrakcyjność turystyczną Szczyрку, ceny mieszkań w tym mieście są stosunkowo wysokie. W 2021 r. do użytkowania oddano 39 mieszkań, z czego większość przeznaczona na sprzedaż lub wynajem (26). W latach 2017-2021 oddano łącznie 121 mieszkań, lecz nie wpłynęło to na zwiększenie liczby mieszkańców Szczyрку – wynika to z przeznaczenia inwestycji na wynajem dla turystów. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w 2021 r. oddano 7,1 mieszkań – znacznie więcej niż w powiecie bielskim (4,0) i województwie śląskim (3,9).

Działalność deweloperów jest w mieście silnie widoczna - duża część mieszkańców nie jest z tego powodu zadowolona. Zabudowa hotelowa i apartamentowa powstaje pomiędzy istniejącą zabudową jednorodzinną, na przekształconych działkach rolnych, obowiązuja przepisy zagospodarowania przestrzennego są obchodzone przez deweloperów, co skutkuje m.in. nadmierną „betonozą”. Wiele tego typu inwestycji jest lokowaniem kapitału lub pełni funkcję bazy wypadowej dla turystów przyjeżdżających regularnie do Szczyрку – przez większość dni w roku budynki stoją puste. Coraz większa liczba apartamentowców generuje konflikty społeczne na linii turyści-mieszkańcy. Część turystów przyjeżdża do Szczyрку na imprezy organizowane w prywatnych apartamentach – jest to szczególnie uciążliwe dla mieszkańców mających domy w pobliżu hoteli i apartamentowców.

Udział powierzchni miasta objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wynosi około 47%. To niewiele, patrząc na pokrycie MPZP powiatu bielskiego (88,2%) i województwa śląskiego (73,0%). Miasto posiada *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego*, w którym zawarto kluczowe informacje dotyczące kształtowania wysokiej jakości przestrzeni publicznych – jednakże jest to za mało aby ograniczyć nadmierną ekspansję inwestycji deweloperskich. Warto zaznaczyć, że większość powierzchni miasta zajmują lasy, a ze względu na ukształtowanie terenu, duża część miasta nie nadaje się w ogóle pod zabudowę mieszkaniową czy tereny inwestycyjne.

MIESZKALNICTWO

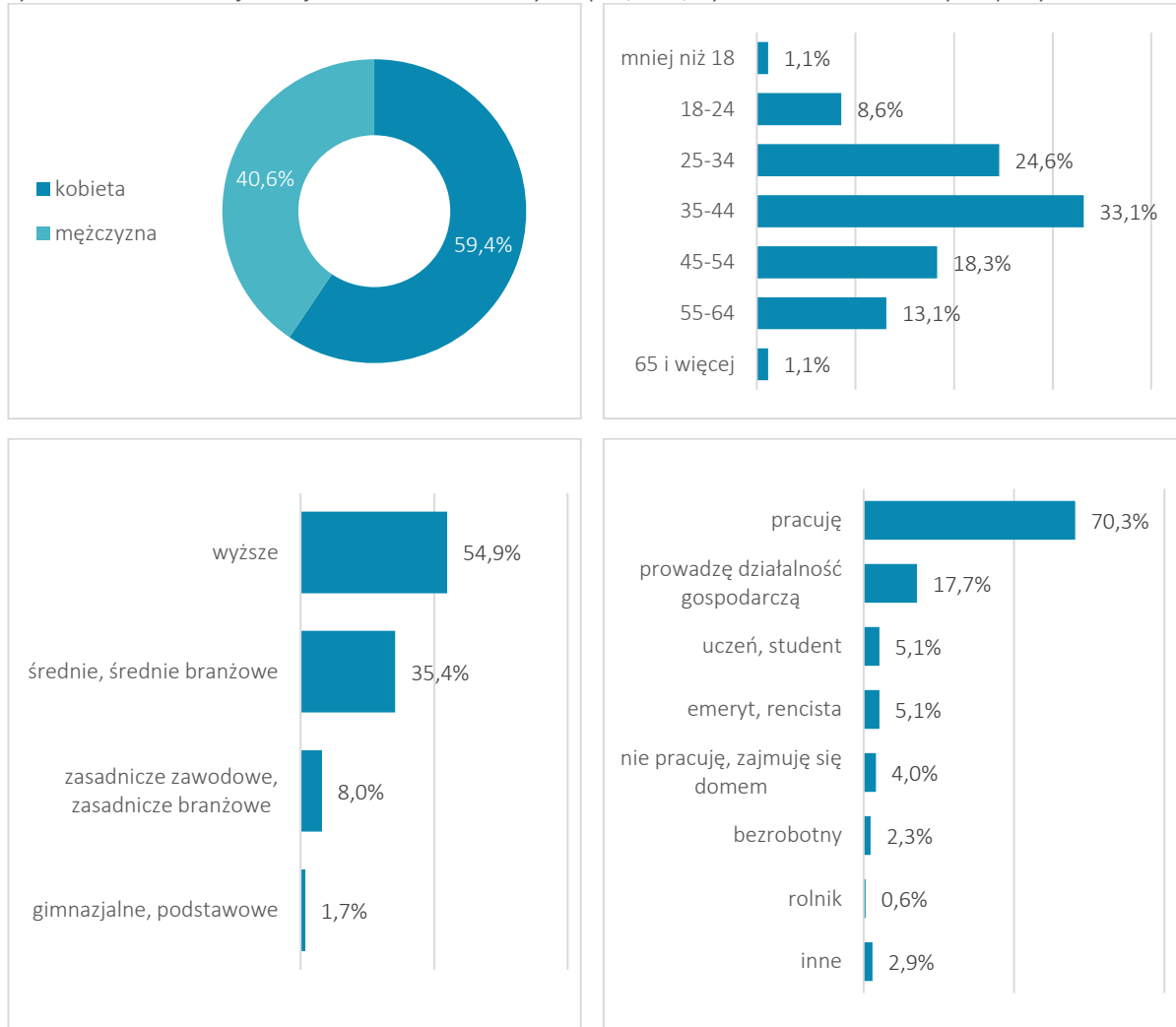

Gmina oczami mieszkańców

Strategia rozwoju gminy jest projektem silnie uspołecznionym – z tego względu przeprowadzono ankietę elektroniczną wśród mieszkańców Miasta Szczyrk. Ankieta składała się z kilkunastu pytań, w których respondenci wyrazili opinię na temat elementów dotyczących funkcjonowania miasta. Badanie zostało przeprowadzone na przełomie grudnia 2022 r. i stycznia 2023 r. Udział w ankiecie wzięło 175 osób, z czego blisko 60% stanowiły kobiety.

Wśród ankietowanych dominowały osoby z wykształceniem wyższym (54,9%), a następnie ze średnim (35,4%). Większość respondentów to osoby pracujące (70,3%), a niektórzy prowadzą działalność gospodarczą (17,7%). Najniższy odsetek stanowili rolnicy (0,6%) oraz osoby bezrobotne (2,3%). Najwięcej respondentów mieściło się w przedziale wiekowym 35-44 lata (33,1%). Najmniejszy odsetek stanowiły osoby w wieku senioralnym (65 lat i więcej – 1,1%) oraz osoby poniżej 18. roku życia (1,1%).

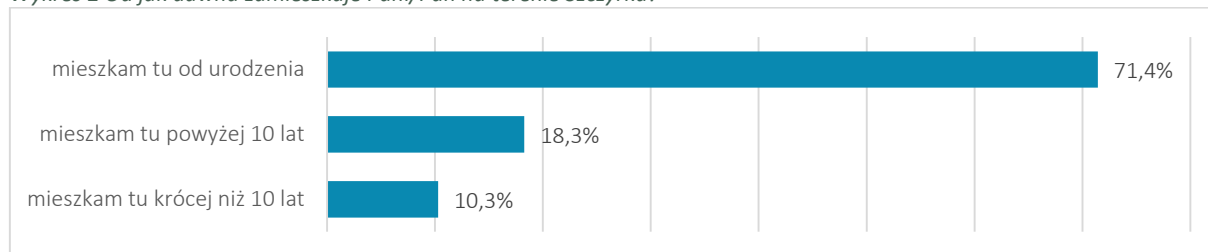
Wykres 1 Podstawowe informacje na temat ankietowanych – płeć, wiek, wykształcenie i status na rynku pracy

Źródło: opracowanie własne, n=175.

Większość ankietowanych zamieszkuje Szczyrk od urodzenia (71,4%), zatem można podejrzewać, że osoby te bardzo dobrze znają problemy występujące na terenie miasta. Osoby zamieszkujące Szczyrk krócej niż 10 lat stanowiły najmniejszą grupę respondentów (10,3%).

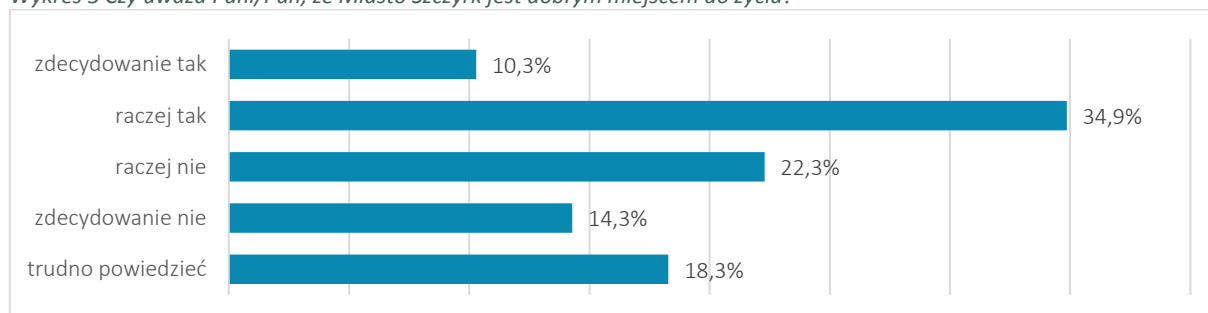
Wykres 2 Od jak dawna zamieszkuje Pani/Pan na terenie Szczyrku?

Źródło: opracowanie własne, n=175.

Mieszkańców biorących udział w badaniu poproszono o wyrażenie opinii dotyczącej tego, czy Szczyrk jest dobrym miejscem do życia. Tylko 45,1% respondentów pozytywnie ocenia Szczyrk jako miejsce odpowiednie do życia, a niemal 37% ma negatywne zdanie o mieście. Warto zaznaczyć stosunkowo duży odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” (18,3%), wskazujących na trudności w jednoznacznej ocenie Szczyrku.

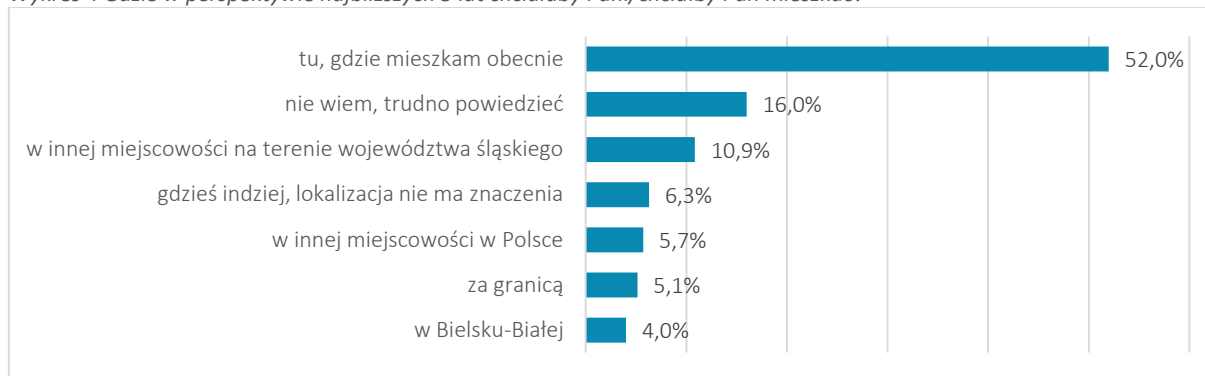
Wykres 3 Czy uważa Pani/Pan, że Miasto Szczyrk jest dobrym miejscem do życia?

Źródło: opracowanie własne, n=175.

Tylko połowa mieszkańców Szczyrku biorących udział w badaniu chce nadal w nim mieszkać w perspektywie najbliższych pięciu lat. Drugie tyle planuje wyprowadzkę do innej miejscowości – najczęściej respondenci chcą pozostać na terenie województwa śląskiego (łącznie 14,9%). Niektórzy z nich chcą wyjechać gdziekolwiek (6,3%), a około 16% jest nie wie jeszcze czy zostanie w Szczyrku czy wyjedzie. Takie odpowiedzi mogą wskazywać na ogólne niezadowolenie respondentów ze swojego miejsca zamieszkania, co mniej więcej pokrywa się z odpowiedziami dotyczącymi tego, czy Szczyrk jest dobrym miejscem do życia.

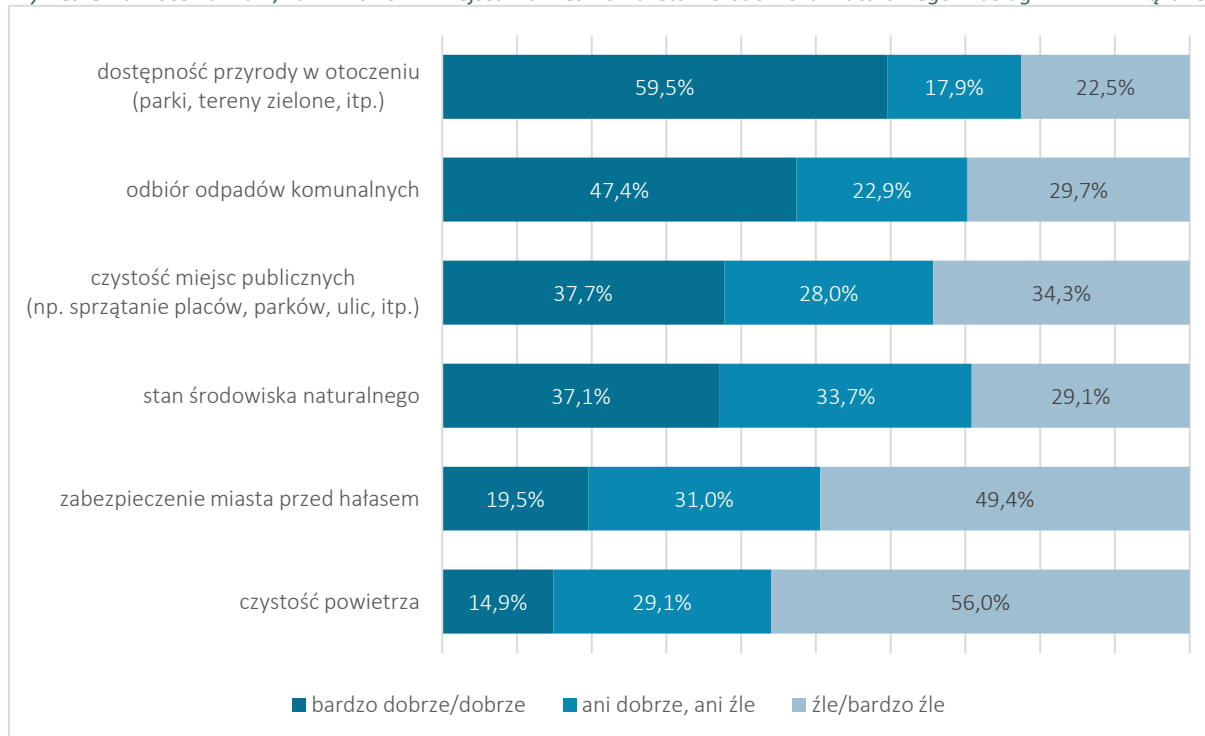
Wykres 4 Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby Pani/chciałby Pan mieszkać?

Źródło: opracowanie własne, n=175.

Ankietowanych zapytano o stan środowiska naturalnego – blisko 60% pozytywnie ocenia dostępność przyrody w miejscu zamieszkania. Dość dobrze oceniany jest także odbiór odpadów komunalnych. Podzielone opinie dotyczą czystości miejsc publicznych i stanu środowiska naturalnego – zbliżony odsetek respondentów ocenia te aspekty dobrze lub źle. Negatywne oceny dominują w przypadku zabezpieczenia miasta przed hałasem (blisko 50% odpowiedzi negatywnych) oraz czystości powietrza (ponad połowa źle ocenia ten aspekt miasta). Hałas generowany jest m.in. przez nadmierny ruch samochodowy w sezonie turystycznym, natomiast na zanieczyszczenie powietrza wpływa przede wszystkim ogrzewanie domów przestarzałymi kotłami i niskiej jakości paliwem.

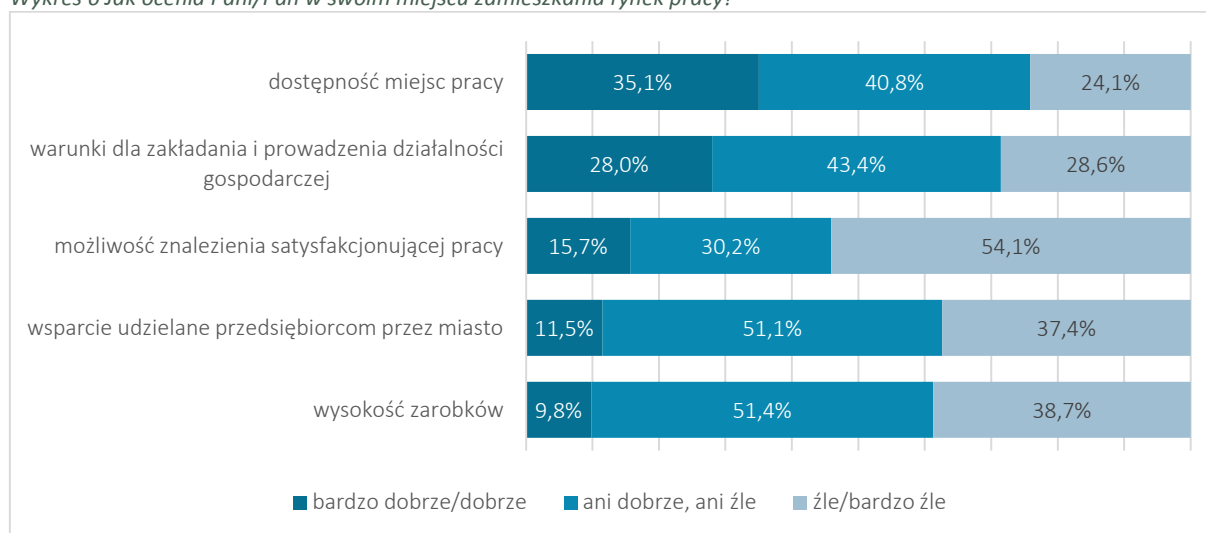
Wykres 5 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania stan środowiska naturalnego i usługi z nim związane?

Źródło: opracowanie własne, n=175.

W ocenie lokalnego rynku pracy przeważają odpowiedzi typu „ani dobrze, ani źle”. Wyjątkiem jest możliwość znalezienia satysfakcjonującej pracy – ponad połowa respondentów ocenia ten aspekt źle bądź bardzo źle. Sama dostępność miejsc pracy nie jest aż tak źle oceniana. Patrząc na specyfikę miasta można zakładać, że większość miejsc pracy dotyczy branży turystycznej lub gastronomicznej, które dla dużej części mieszkańców nie są atrakcyjnymi miejscami pracy. Dużo odpowiedzi negatywnych dotyczy także wysokości oferowanych zarobków (blisko 39%) oraz wsparcia udzielanego przedsiębiorcom przez miasto (37,4%).

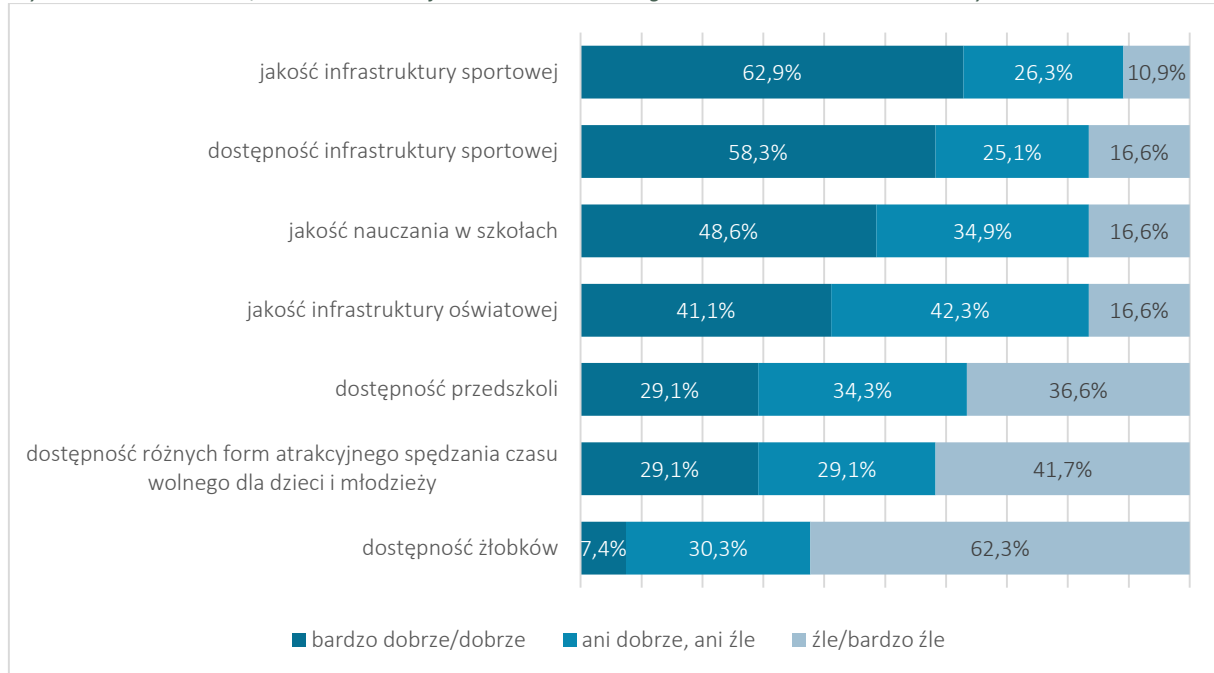
Wykres 6 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania rynek pracy?

Źródło: opracowanie własne, n=175..

W obszarze usług związanych z wychowaniem i edukacją, ankietowani najgorzej oceniają dostępność żłobków – 62,3% odpowiedzi „źle” lub „bardzo źle”. Wskazuje to na konieczność poprawy w tym obszarze. Dość negatywnie oceniana jest także dostępność różnych form atrakcyjnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież (41,7% odpowiedzi negatywnych). Na temat dostępności przedszkoli zdania są podzielone, natomiast najlepiej oceniana jest jakość infrastruktury sportowej na terenie miasta (62,9% ocen dobrze/bardzo dobrze). Sama dostępność infrastruktury sportowej także jest raczej oceniana pozytywnie, podobnie jak jakość nauczania i infrastruktura oświatowa.

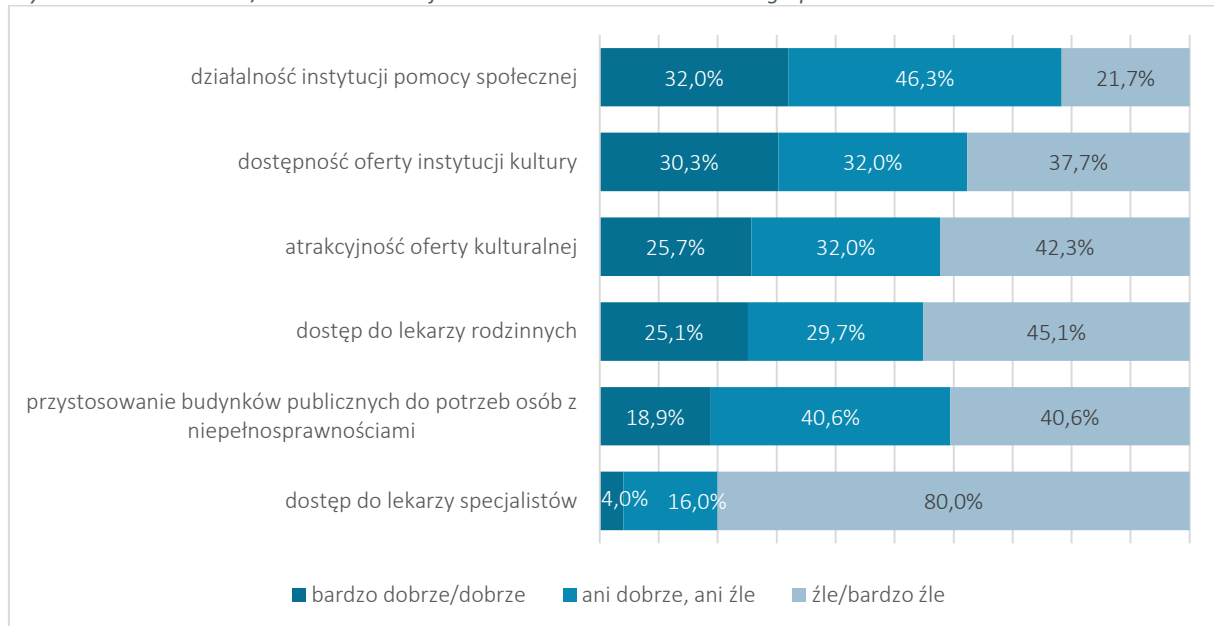
Wykres 7 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania usługi skierowane do dzieci i młodzieży?

Źródło: opracowanie własne, n=175..

Szczyrk cechuje się bardzo niskim dostępem do lekarzy specjalistów, na co wskazują także odpowiedzi ankietowanych – aż 80% ocenia ten aspekt negatywnie. Także dostęp do lekarzy pierwszego kontaktu jest utrudniony, o czym świadczy 45,1% odpowiedzi typu „źle” lub „bardzo źle”. Miasto wymaga przystosowania budynków publicznych pod kątem niepełnosprawności – 40,6% ocenia ten element źle. Opinie na temat działalności instytucji pomocy społecznej, dostępności i atrakcyjności oferty kulturalnej są różne – każdy z tych aspektów uzyskał mniej niż $\frac{1}{3}$ odpowiedzi pozytywnych.

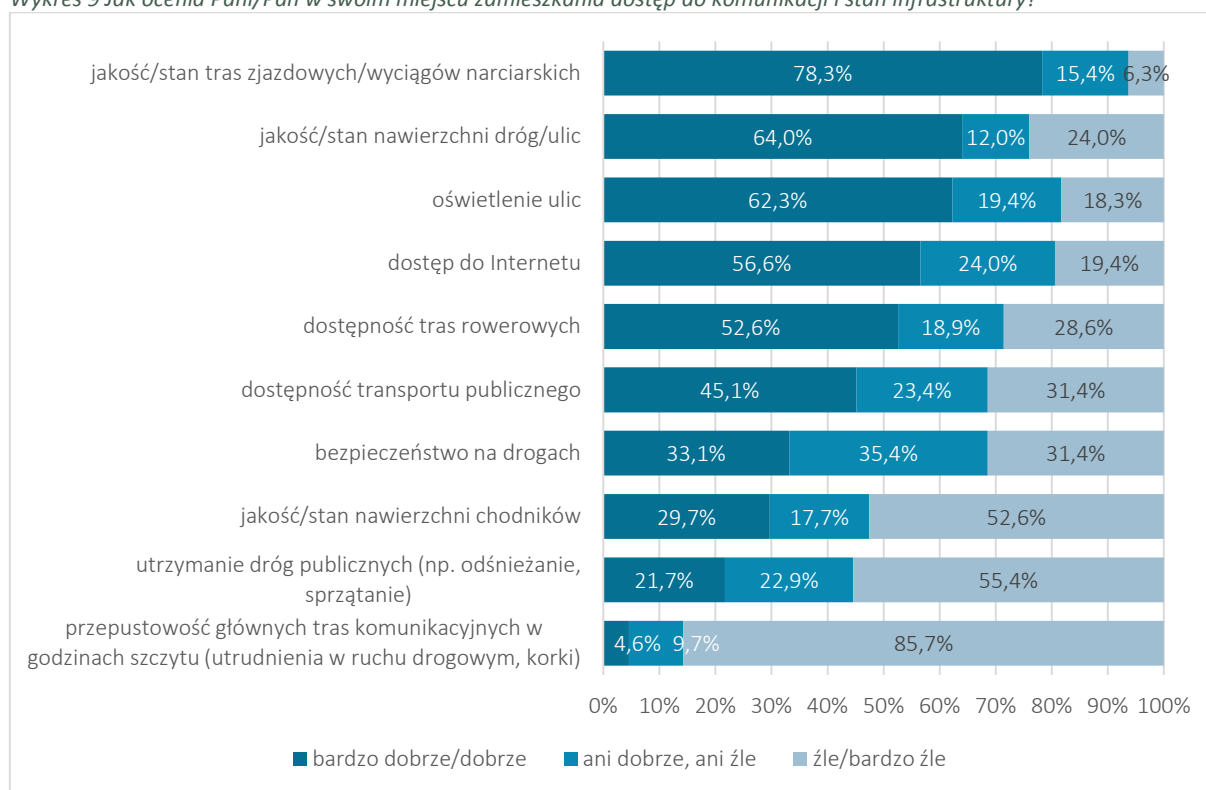
Wykres 8 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania świadczone usługi społeczne i zdrowotne?

Źródło: opracowanie własne, n=175.

Wśród elementów infrastruktury bardzo dobrze oceniana jest jakość tras zjazdowych i wyciągów narciarskich (78,3%). Stan dróg, oświetlenie ulic i dostępność tras rowerowych także jest z reguły pozytywnie oceniane. Najgorzej oceniana jest przepustowość dróg w godzinach szczytu – niemal 86% respondentów negatywnie ocenia ten aspekt. Oznacza to realny problem wynikający m.in. z nadmiernego ruchu samochodowego. Wiąże się to ze stosunkowo niską dostępnością transportu publicznego – około $\frac{1}{3}$ ocenia to źle/bardzo źle. Warto jednak zaznaczyć, że część ankietowanych nie korzysta na co dzień z komunikacji publicznej, dlatego trudno ocenić im dostępność tego typu transportu. Źle oceniana jest jakość chodników oraz utrzymanie dróg publicznych – ponad połowa odpowiedzi negatywnych.

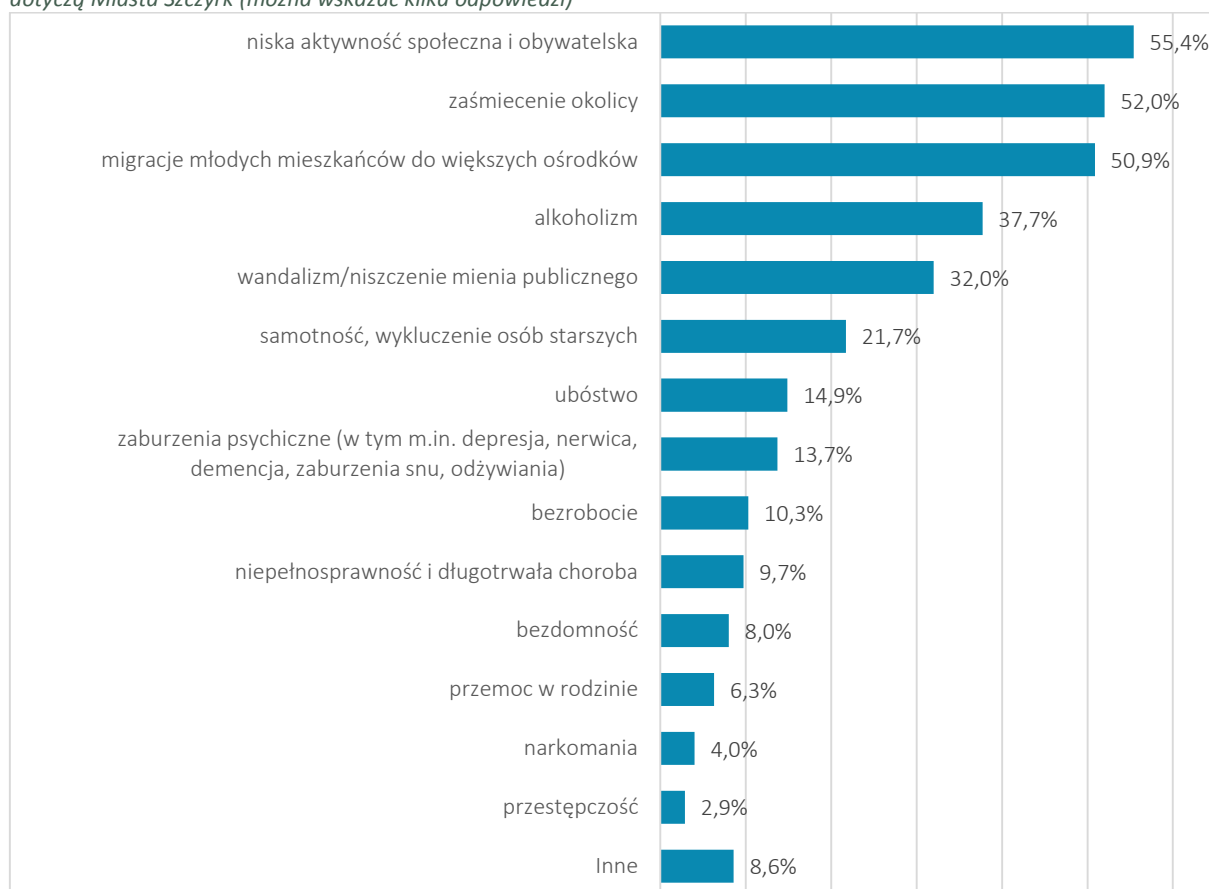
Wykres 9 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania dostęp do komunikacji i stan infrastruktury?

Źródło: opracowanie własne, n=175.

Wśród głównych problemów społecznych wskazywanych przez ankietowanych znajduje się niska aktywność społeczna i obywatelska, zaśmiecanie okolicy oraz migracje młodych osób – te problemy zaznaczyła ponad połowa badanych. Także alkoholizm i wandalizm wskazało stosunkowo dużo respondentów (ponad 30%). W Szczyrku dominują zatem różne problemy społeczne, wśród których największym jest niska aktywność społeczna mieszkańców.

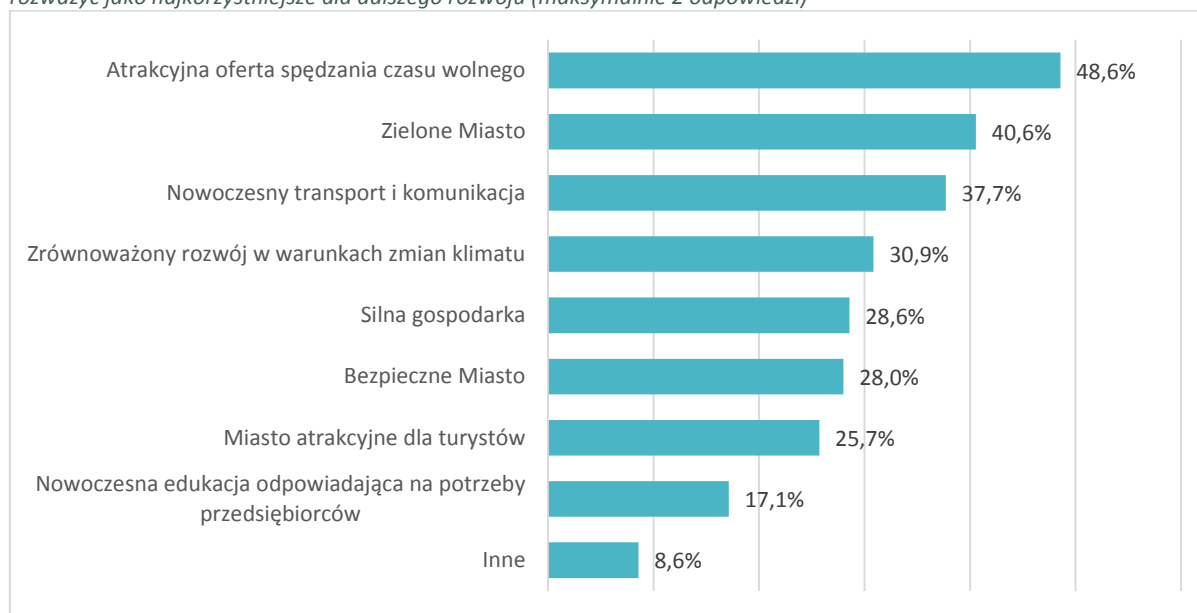
Wykres 10 Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą Miasta Szczyrk (można wskazać kilka odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne, n=175..

Ankietowani mieszkańcy jako najkorzystniejszy kierunek rozwoju gminy wybrali atrakcyjną ofertę spędzania czasu wolnego (48,6%) oraz miasto zielone (40,6%). Na trzecim miejscu znalazł się nowoczesny transport i komunikacja (37,7%), co wskazuje na konieczność rozwoju w tym obszarze. Dość wysoko ulokował się także zrównoważony rozwój w warunkach zmian klimatu – w innych miejscowościach jest to zazwyczaj rzadko wskazywany aspekt, w Szczyрку wskazało go 30,9% respondentów. Dla miejscowości turystycznej jaką jest Szczyrk, utrzymanie wysokiej jakości środowiska jest szczególnie ważne, ponieważ stanowi to jeden z głównych atutów przyciągających turystów.

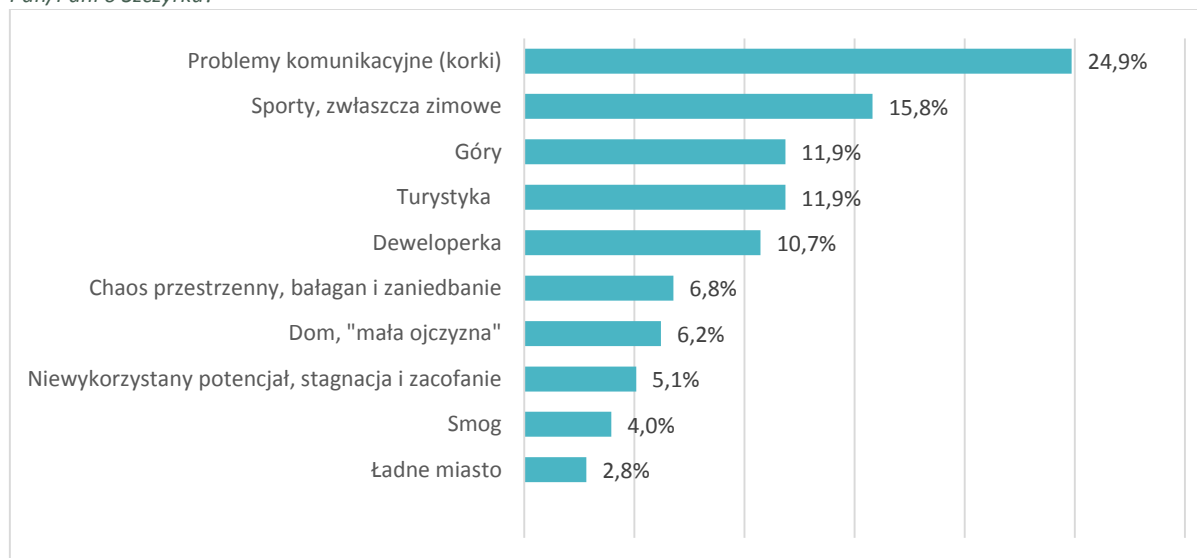
Wykres 11 Z zaproponowanych poniżej możliwych kierunków rozwoju Szczyrku proszę wybrać te, które władze miasta powinny rozważyć jako najkorzystniejsze dla dalszego rozwoju (maksymalnie 2 odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne, n=175.

Niemal ¾ ankietowanych zapytanych o skojarzenie ze Szczyrkiem wskazało na problemy komunikacyjne, w tym głównie korki. Częściej wymieniane były jednak pozytywne skojarzenia – przede wszystkim związane z wysoką atrakcyjnością turystyczną wynikającą z bogatej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i bliskości gór. Niemal 11% kojarzy miasto z deweloperami i ich działalnością, ze względu na wiele nowych inwestycji mieszkaniowych przeznaczonych głównie na cele turystyczne (hotele, apartamenty itd.).

Wykres 12 Proszę wskazać skojarzenie (jedna odpowiedź), które jako pierwsze przychodzi Panu/Pani do głowy, gdy myśli Pan/Pani o Szczyrku?

Źródło: opracowanie własne, n=175.

Największą zaletą Szczyrku jest infrastruktura sportowa (zwłaszcza rowerowa i narciarska) – wskazuje na to 28,2% ankietowanych. Drugą najczęściej wskazywaną zaletą jest bliskość gór i dostępne w ich obszarze szlaki piesze (24,4%), a następnie atrakcyjna lokalizacja i dostępność komunikacyjna (12,9%).

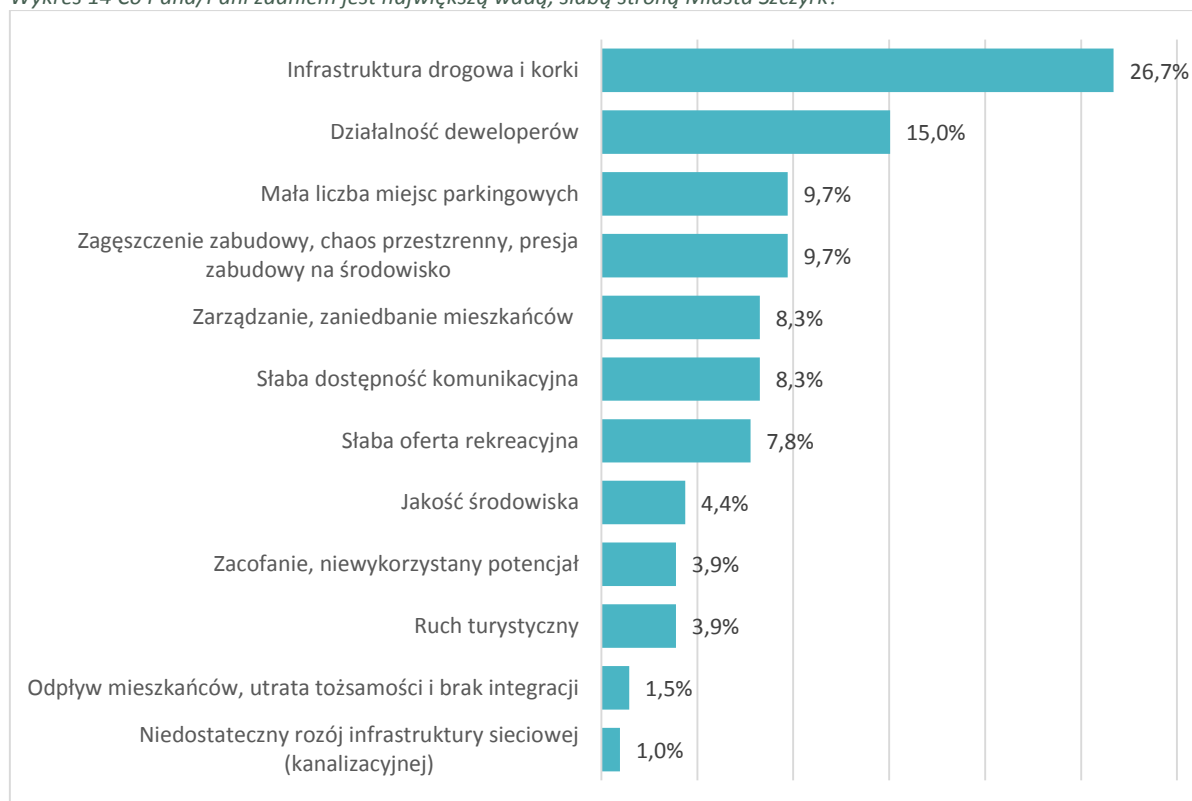
Wykres 13 Co Pana/Pani zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną, atutem Miasta Szczyrk?

Źródło: opracowanie własne, n=175.

Zdecydowanie najczęściej wskazywaną wadą miasta jest infrastruktura drogowa i problemy komunikacyjne (26,7%). Nadmierne zakorkowanie miasta wynika m.in. z braku atrakcyjnej komunikacji publicznej dostosowanej do potrzeb mieszkańców, a także z dużej liczby turystów przyjeżdżających do Szczyrku własnym samochodem. Na drugim miejscu uplasowała się obecność deweloperów (15,0%), których działalność jest negatywnie oceniana przez mieszkańców. Wskazują oni na tzw. samowolę budowlaną deweloperów, degradację środowiska naturalnego oraz obniżenie jakości przestrzeni spowodowanej nowymi inwestycjami budowlanymi, co związane jest również z nieefektywną polityką przestrzenną miasta (9,7%). Blisko 10% ankietowanych wskazuje także na niską dostępność miejsc parkingowych.

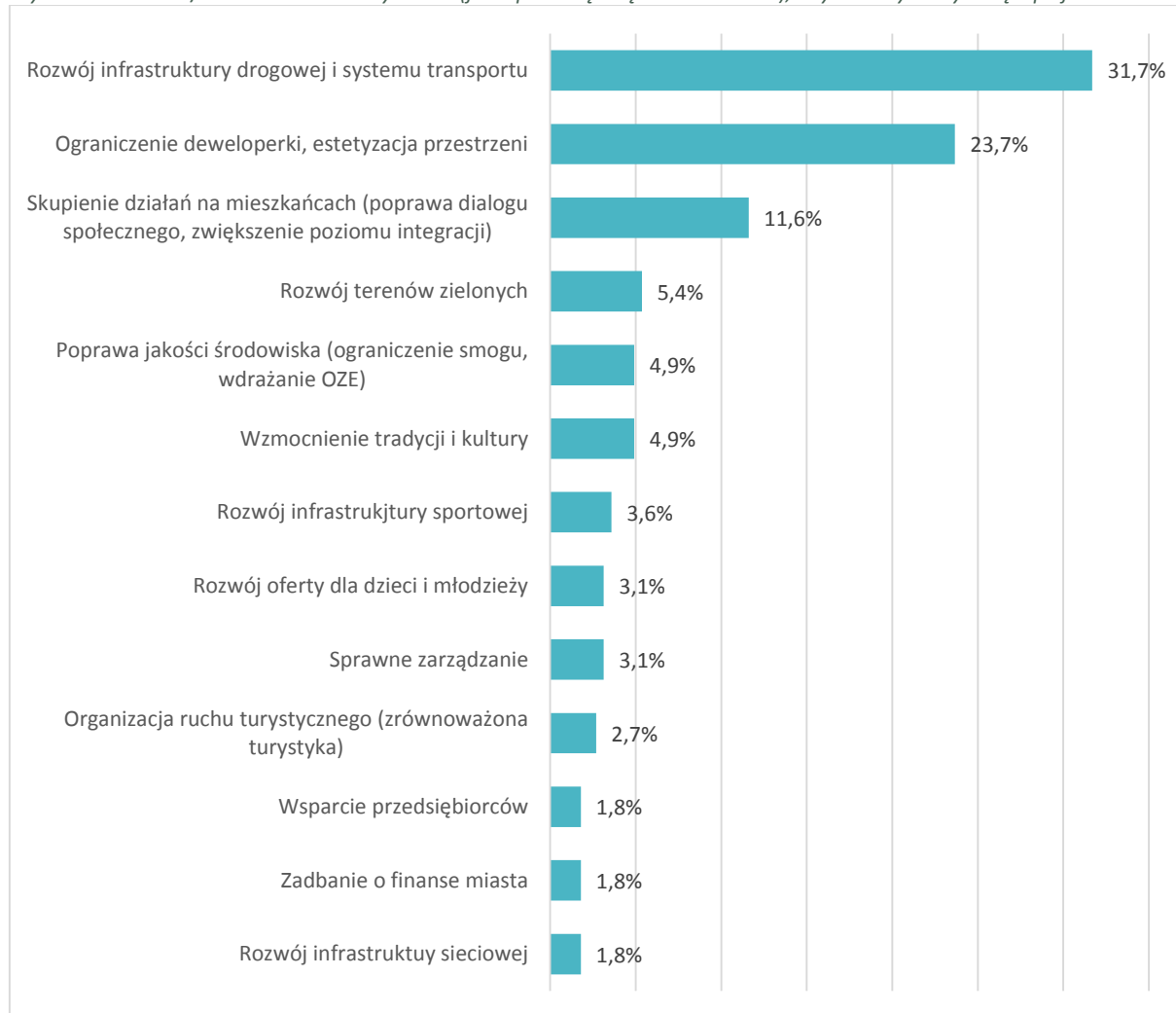
Wykres 14 Co Pana/Pani zdaniem jest największą wadą, słabą stroną Miasta Szczyrk?

Źródło: opracowanie własne, n=175.

Na koniec zapytano mieszkańców biorących udział w badaniu o proponowane przedsięwzięcia mające polepszyć jakość życia w Szczyrku. Najwięcej wskazań dotyczyło poprawy w zakresie infrastruktury drogowej i systemu transportowego (31,7%). Znaczący odsetek respondentów wskazał również ograniczenie działalności deweloperów i poprawę estetyki przestrzeni (23,7%). Wśród najczęściej wymienianych propozycji znalazło się także skupienie działań na mieszkańcach, w tym poprawienie dialogu społecznego i zwiększenie poziomu integracji (11,6%).

Wykres 15 Co Pana/Pani zdaniem należy zrobić (jakie przedsięwzięcie zrealizować), aby w Szczyрку żyło się lepiej?

Źródło: opracowanie własne, n=175.

Załącznik 2. Analiza oddziaływania na środowisko realizacji Strategii Rozwoju

Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji dokumentu

Strategia Rozwoju Gminy Szczyrk na lata 2023-2030 stanowi nadrzędny dokument planistyczny i jest podstawową deklaracją i zobowiązaniem samorządu. W dokumencie sformułowano misję i wizję w długookresowej perspektywie wraz z określeniem podstawowych kierunków rozwoju. Wypracowane założenia oraz zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia skupiają się na poprawie jakości życia mieszkańców oraz rozwiązania problemów i wyzwań zidentyfikowanych w gminie. Dokument ma charakter kompleksowy, stanowi odpowiedź na zidentyfikowane w Szczyrku problemy i wyzwania oraz wspomaga zarządzanie gminą. Umożliwia również ubieganie się o środki finansowe w ramach Funduszy Europejskich. Dokument przyczyni się również do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochrony i rozwoju jego walorów. Odstąpienie od realizacji zapisów projektowanego dokumentu będzie wiązało się z odstąpieniem od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku wdrażania zapisów strategii, przeprowadzona analiza i ocena istniejącego stanu środowiska może sugerować, iż może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Brak realizacji zapisów strategii rozwoju może doprowadzić m.in. do:

- pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego;
- pogorszenia stanu klimatu akustycznego;
- pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych;
- pogorszenia stanu gospodarki wodno-ściekowej;
- pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi;
- pogorszenia systemu gospodarowania odpadami, w tym ograniczenia powstawaniu odpadów;
- pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną;
- pogorszenia walorów krajobrazowych;
- pogorszenia jakości życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

Pozytywnym skutkiem środowiskowym, w przypadku zaniechania realizacji założeń strategii rozwoju, będzie wyeliminowanie negatywnego, krótkotrwałego wpływu występującego podczas działań typowo inwestycyjnych m.in. budowy, rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej, kanalizacyjnej,

rozbudowy i modernizacji ujęć wody oraz stacji uzdatniania wody, czy budowy, rozbudowy i przebudowy ciągów komunikacyjnych.

W przypadku braku realizacji powyższych zamierzeń nie dojdzie do zajęcia nowych powierzchni biologicznie czynnych, wzrostu emisji hałasu oraz gazów i pyłów do powietrza w miejscach dotąd nieprzekształconych antropogenicznie. Brak realizacji zamierzeń inwestycyjnych wiąże się z mniejszą ingerencją w komponenty środowiska tj.: wody, gleby, środowisko przyrodnicze oraz krajobraz lokalny. Zaniechanie założeń dokumentu wiąże się z mniejszym prawdopodobieństwem zniszczenia siedlisk przyrodniczych oraz naruszenia funkcjonowania korytarzy migracyjnych czy też obszarów chronionych. Realizacja zadań ingerujących w stan środowiska wiąże się z niedogodnościami na etapie wdrażania, jednak skutkuje szeregiem korzyści po zakończeniu inwestycji (poprawa stanu powietrza, poprawa efektywności energetycznej, poprawa mobilności, szczelny system wodociągowy).

Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. budową, rozbudową i modernizacją sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, rozbudową i modernizacją ujęć wody oraz stacji uzdatniania wody, czy budową, rozbudową i przebudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz zadań zamieszczonych w Strategii Rozwoju powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy działań, dla których taka decyzja jest konieczna). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych, mogących negatywnie oddziaływać na środowisko, wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;

- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniający zapisy dokumentów lokalnych oraz wyższego szczebla.

W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji, tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji strategii rozwoju może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych w mieście.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w strategii rozwoju na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni;
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację;
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów;
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną;
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz innych materiałów;
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego;
- Właściwe postępowanie z odpadami;
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu;

- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów;
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu;
- Ograniczenie uszczelniania zlewni, np. poprzez planowanie rezerw terenu, które ma służyć zapewnieniu możliwości swobodnej infiltracji wód do ziemi;
- Uregulowanie gospodarki wodami opadowymi - oczyszczenie ich oraz możliwość ich retencjonowania w celu ograniczenia spływu powierzchniowego, należy przy tym brać pod uwagę nie tylko dany obszar, ale i obszar położony niżej w zlewni (jest to szczególnie ważne w miastach);
- Prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych;
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb oraz innych materiałów;
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia;
- Zminimalizowanie ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu;
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów;
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej;
- Stosowanie przepisów BHP;
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin;
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza.
- Unikanie emisji głównie substancji pyłowych na etapie budowy, rozbudowy czy modernizacji obiektów;
- Przestrzeganie zaostrożonych zapisów pozwoleń budowlanych.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne

dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji;

- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną;
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych;
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk;
- Wycinkę drzew i krzewów należy ograniczyć do niezbędnego minimum wynikającego z bezpośredniej kolizji z przedmiotowym przedsięwzięciem.
- Za wycinkę drzew i krzewów należy dokonać nasadzeń zastępczych. Do nasadzeń należy wykorzystać jedynie rodzime gatunki drzew i krzewów. Oszacowanie ilości drzew i krzewów do wycinki oraz wskazanie lokalizacji nasadzeń zastępczych należy uzgodnić po sporządzeniu operatu dendrologicznego.
- Wycinkę drzew i krzewów należy prowadzić poza sezonem wegetacyjnym.
- Drzewa i krzewy nieprzeznaczone do wycinki, a które znajdują się w sąsiedztwie prac budowlanych należy zabezpieczyć przed uszkodzeniem pni, korzeni i konarów;
- Wykopy wykonywane w strefie korzeniowej drzew będą wykonywane wyłącznie ręcznie.
- Roboty ziemne w obrębie korzeni drzew i krzewów nie powinny być prowadzone w okresie wegetacji roślin, a szczególnie w okresie letnim. Najkorzystniejszym okresem do wykonania tych robót są miesiące od października do końca marca.
- Wykopy w obrębie drzew nie powinny trwać dłużej niż dwa tygodnie, a przy wietrznej, wilgotnej pogodzie trzy tygodnie. W celu niedopuszczenia do przesuszenia systemu korzeniowego, wykopy przy drzewach i krzewach powinny być zasypywane w jak najkrótszym czasie.
- Powstałe wykopy w sąsiedztwie drzew i krzewów należy zasypać warstwą kompostu lub ziemi urodzajnej.
- W przypadku kolizji konarów drzew z pracą sprzętu budowlanego w wyniku, którego może dojść do uszkodzenia mechanicznego, gałęzie zagrożone uszkodzeniem należy podwijać do gałęzi położonych powyżej. Jeżeli jest to zabieg niewystarczający w ostateczności należy usunąć lub skrócić kolidujące gałęzie, a rany po cieniach należy zabezpieczyć środkiem impregnującym z dodatkiem środka grzybobójczego.

- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji;
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki;
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów;
- Stosowanie technologii w jak najmniejszym stopniu wpływającej na środowisko (ograniczającej emisję zanieczyszczeń i hałasu);
- Uwzględnianie wariantu lokalizacyjnego w sposób zgodny z dokumentami planistycznymi, przepisami i aktami prawnymi obowiązującymi dla poszczególnych form ochrony przyrody, a także biorąc pod uwagę potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych, siedlisk zwierząt i roślin oraz korytarze migracyjne i łączność ekosystemów;

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00;
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia;
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych;
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu;
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas;
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas;
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni;
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko;
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów;
- Sprawne przeprowadzenie prac;
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją;

- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska;
- Stosowanie barier akustycznych na etapie realizacji konkretnych inwestycji drogowych (szczególnie w miejscach przejścia dróg uciążliwych przez tereny mieszkaniowe i usług chronionych);
- Zastosowania odpowiednio szerokich pasów zieleni o zróżnicowanej wysokości tak, aby zapewnić maksymalne wartości pochłaniania i odbijania fali akustycznej.

Propozycja działań alternatywnych

Art. 51. ust. 2. pkt 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Dla zadań zawartych w Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030 można zaproponować następujące działania alternatywne:

- Zmiana lokalizacji danego działania,
- Zmiana technologii realizacji zadania,
- Wybór alternatywnych materiałów do realizacji zadania,
- Rozważenie różnych wariantów organizacyjnych realizacji zadania i dobór odpowiedniego,
- Modyfikacja zakresu zadania, częściowe lub całkowite odstępnie od realizacji zadania, jeśli decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego zadania będzie wskazywać na taką potrzebę.

W przypadku Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030 nie ma możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań ze względu na wysoki stopień ogólności dokumentu. Dokument jest koncepcją rozwoju i przebudowy społecznej, infrastrukturalnej i przestrzennej obszaru gminy, która jako wizja całościowa i spójna pozwoli osiągnąć zamierzone efekty. Dlatego też wprowadzanie na tym etapie rozwiązań alternatywnych zaburzałoby spójność wspomnianej wizji. Należy jednak podkreślić, że istnieją duże możliwości w doborze najlepszych pod względem oddziaływania na środowisko wariantów lokalizacyjnych, technologicznych czy organizacyjnych.

Podkreślając charakter dokumentu o wysokim stopniu ogólności oraz brak możliwości precyzyjnego wskazania działań alternatywnych należy w przypadku wszystkich przedsięwzięć przeanalizować działania alternatywne na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie

z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

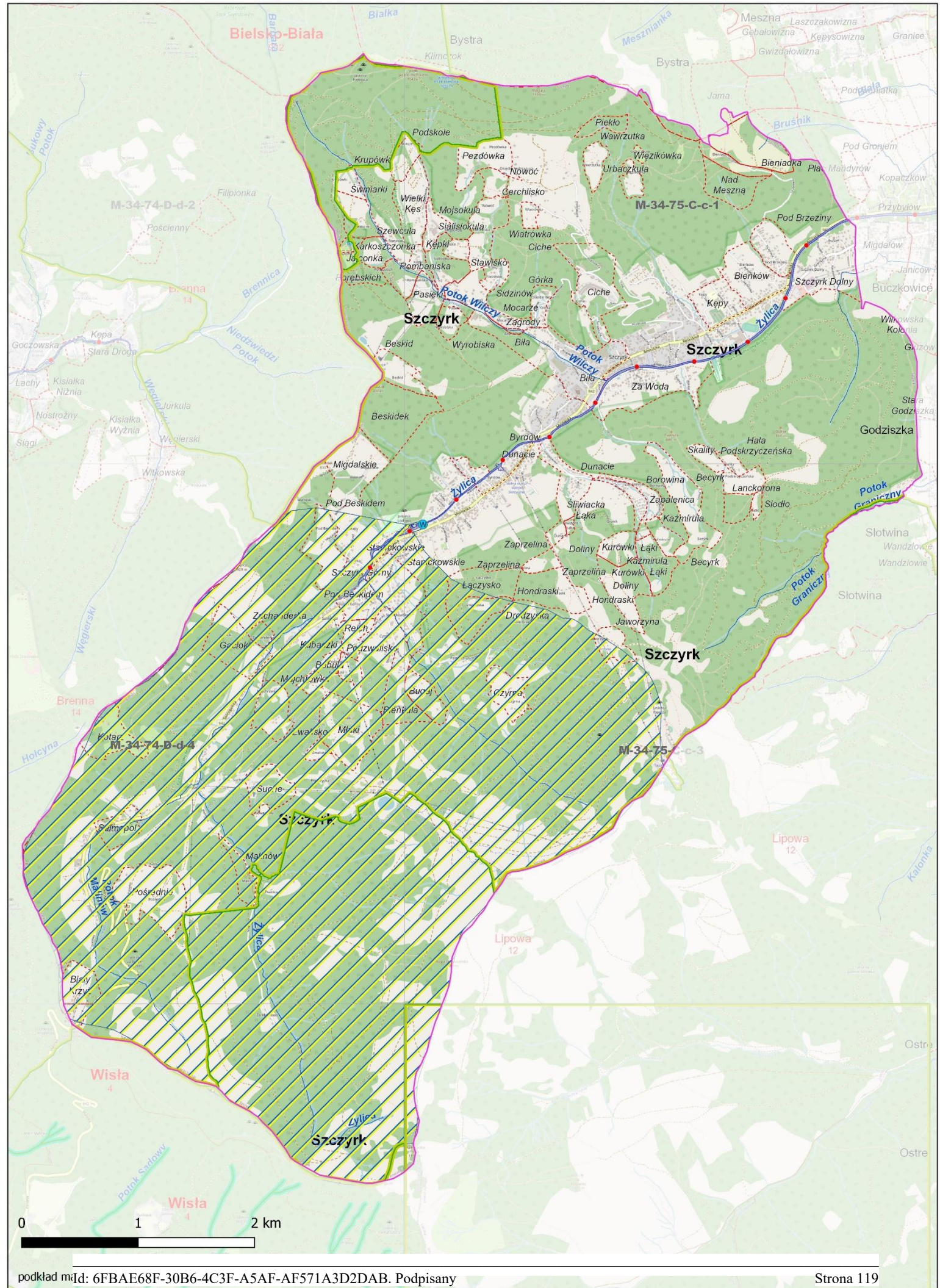
W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji brak realizacji zapisów strategii rozwoju prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

Załącznik 3. Mapy ryzyka powodziowego

Poniżej przedstawiono mapy ryzyka i zagrożenia powodziowego dla obszaru gminy Szczyrk, uwzględniające prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynoszące 1% (raz na 100 lat) i 10% (raz na 10 lat), pochodzące z Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (<https://isok.gov.pl/hydroportal.html>).

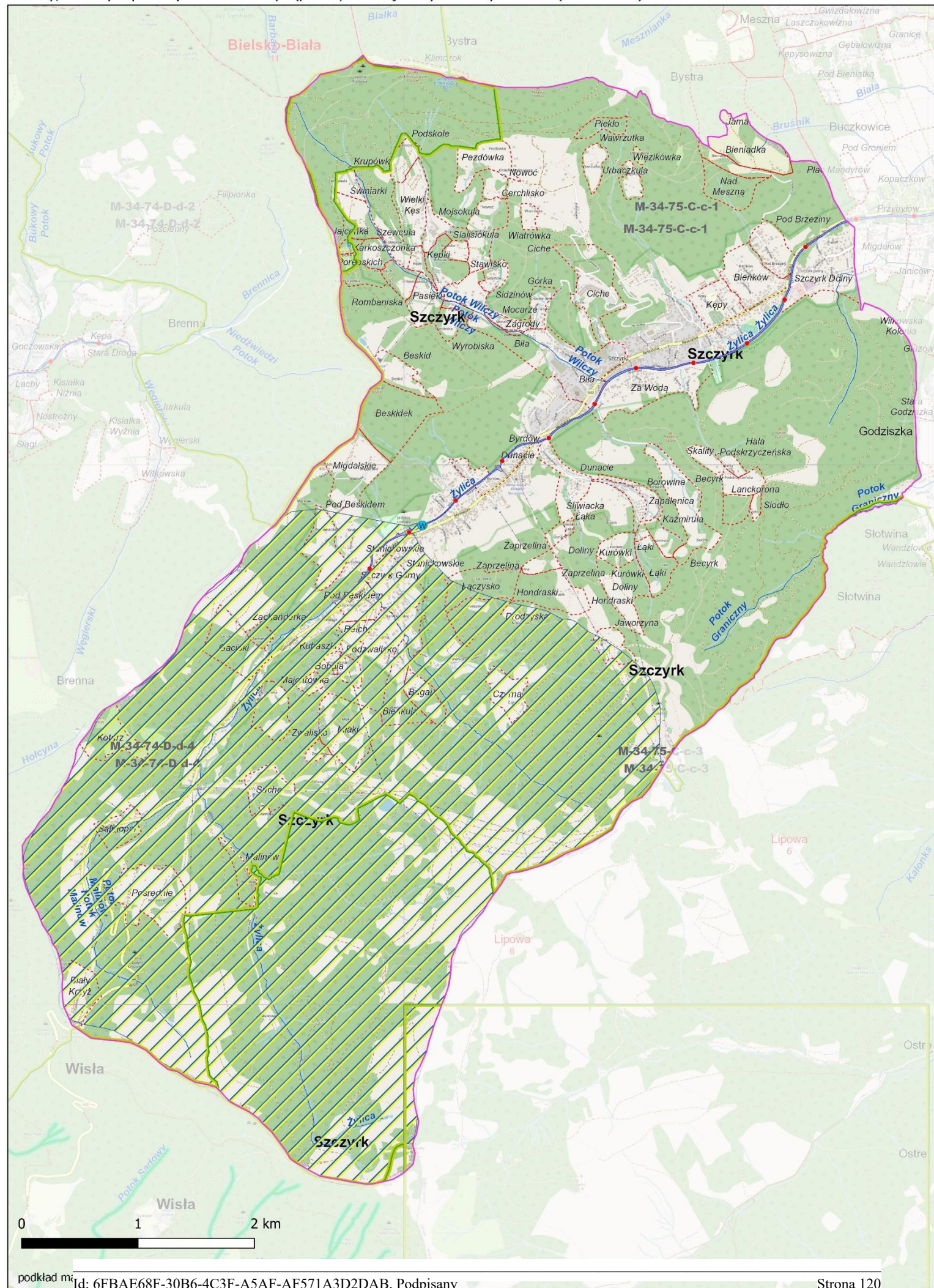
Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

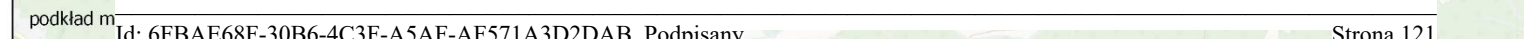

Mapa ryzyka powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

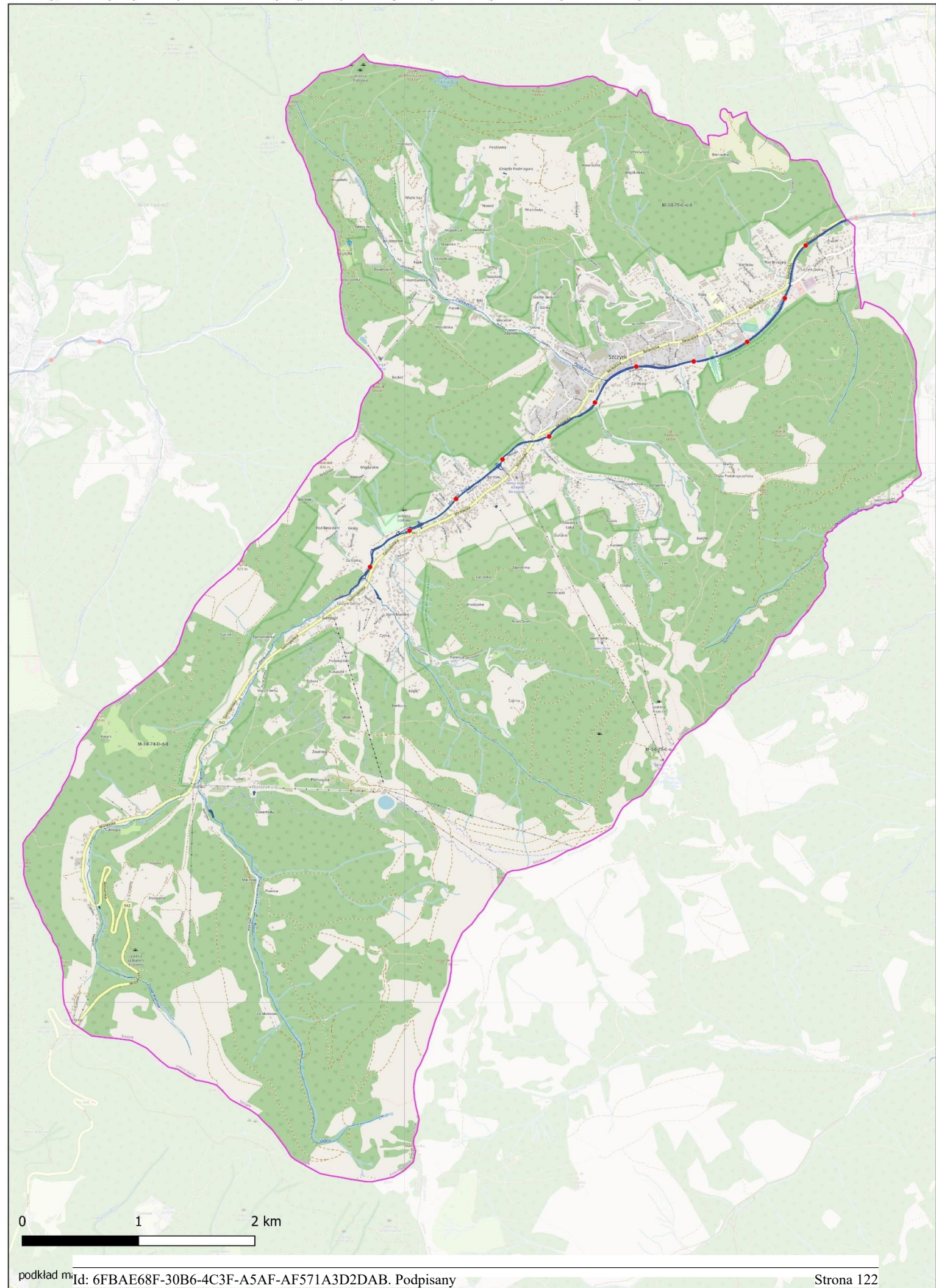

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat)

Mapa zagrożenia powodziowego

Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat)

Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

wrzesień. 2023

Dokument został opracowany przez zespół specjalistów w składzie:

mgr inż. Adrianna Kumorek oraz mgr Paweł Czupryn.

Zakład Analiz Środowiskowych
EKO-PRECYZJA
Adrianna Kumorek
Czupryn Paweł
43-450 Ustroń, ul. Sikorskiego 10
NIP: 548-230-85-02, REGON: 241318208
www.eko-precyza.eu, 512 110 314, biuro@eko-precyza.eu

Zakład Analiz Środowiskowych
EKO-PRECYZJA
Paweł Czupryn
mgr Paweł Czupryn

Spis treści

1. Przedmiot i zakres opracowania	5
2. Cel i zakres merytoryczny opracowania	6
3. Zakres prognozy.....	6
4. Metody pracy i materiały źródłowe	8
5. Opis projektu Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030 oraz główne cele i kierunki działań ...	9
5.1. Wizja i misja rozwoju	9
5.2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	10
5.3. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	16
6. Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji	25
6.1. Charakterystyka Gminy	25
6.2. Istniejący stan środowiska	26
6.2.1. Jakość powietrza	26
6.2.2. Możliwości rozwoju OZE	32
6.2.3. Wody.....	37
6.2.4. Hałas	49
6.2.5. Zasoby przyrodnicze	52
7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym ...	60
8. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu	68
8.1. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko	101
8.2. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody.....	103
8.3. Korytarze ekologiczne.....	111
8.4. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta	111
8.5. Ludzie.....	116
8.6. Powietrze atmosferyczne	117
8.7. Klimat.....	119
8.8. Zabytki oraz dobra materialne.....	121
8.9. Zasoby naturalne	122
8.10. Wody	123
8.11. Krajobraz i powierzchnia ziemi	131
8.12. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	133
8.13. Gospodarka odpadami i ograniczenie powstawania odpadów	135
8.14. Ryzyko wystąpienia poważnej awarii	136
9. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	137
10. Propozycja działań alternatywnych.....	142
11. Potencjonalne oddziaływanie transgraniczne	143

12. Monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii	144
13. Podsumowanie i wnioski	145
14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	146
15. Zestawienie tabel, rysunków i wykresów.....	151

1. Przedmiot i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu *Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030*. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2023 poz. 1094 z późn. zm.).

Zgodnie z zapisami artykułów 46 Ustawy OOS, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty następujących dokumentów strategicznych:

1. koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmina, planu zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
2. polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityki, strategii, planu i programu innego niż wymienione w pkt 1 i 2, którego realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony.

Zgodnie z artykułem 47 Ustawy OOS przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektu dokumentu innego niż wymieniony w art. 46 ust. 1 oraz w przypadku projektu zmiany takiego dokumentu, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57 Ustawy OOS, organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione powyżej, jeżeli wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Projekt *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030* wpisuje się w powyższy katalog dokumentów.

2. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030* nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

3. Zakres prognozy

Zakres prognozy powinien być zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2023 poz. 1094 z późn. zm.).

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ponadto określa, analizuje i ocenia:

1. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
2. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;

5. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne.

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarowych form ochrony przyrody;
- rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach (pismo znak: WOOS.411.144.2023.AB z dnia 11 lipca 2023 r.) oraz z Śląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektoratem Sanitarnym w Katowicach (pismo znak: NS-NZ.9022.22.13.2023 z dnia 18 marca 2023 r.).

4. Metody pracy i materiały źródłowe

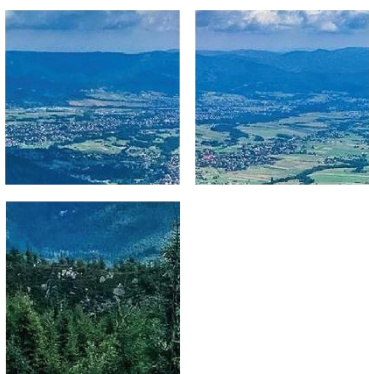
Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2023 poz. 1094 z późn. zm.). Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Część dotycząca oceny oddziaływania na środowisko w projektowanym opracowaniu przedstawiono tabelarycznie. Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji.

5. Opis projektu Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030 oraz główne cele i kierunki działań

5.1. Wizja i misja rozwoju

Kierunek rozwoju Miasta Szczyrk określa przede wszystkim wizja i misja, których realizacji podejmuje się samorząd lokalny. Zostały one zdefiniowane w odniesieniu do wyzwań stojących przed miastem, jak i zidentyfikowanych potencjałów wynikających z uwarunkowań przestrzennych, gospodarczych i społecznych całego regionu oraz stanowią podstawę do sformułowania celów strategicznych i szczegółowych kierunków działań strategicznych.

Wizja przedstawia wizerunek miasta w efekcie wdrażania zapisów *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030*. Stanowi ona swoistą charakterystykę Szczyrku w perspektywie roku 2030 – jej treść to obraz, stan, do którego dąży wspólnota mieszkańców. Jednocześnie wizję należy traktować jako zobowiązanie, deklarację ideową samorządu, ilustrującą ambicje i aspiracje wszystkich interesariuszy.

WIZJA

Szczyrk w 2030 r. to jednocześnie popularny ośrodek turystyki całorocznej i dobre miejsce do życia, gwarantujące swoim mieszkańcom wysoką jakość usług publicznych.

Dzięki rozwojowi zrównoważonej turystyki i budowaniu oferty ukierunkowanej na świadomego turystę udaje się odpowiadać na ich potrzeby i oczekiwania przy jednoczesnym tworzeniu dogodnych warunków do życia dla mieszkańców miasta.

Mieszkańcy czerpią korzyści, jakie niesie ze sobą ruch turystyczny, są świadomi rozwoju miasta i mają na niego realny wpływ.

Bogata oferta turystyki całorocznej, wysokiej klasy stoki narciarskie oraz malownicze szlaki piesze sprawiają, że miasto jest jednym z najpopularniejszych ośrodków turystyki górskiej nie tylko w Polsce, ale i Europie.

Szczyrk pielęgnuje swoje tradycje i tożsamość, a organizowane w mieście liczne imprezy kulturalno-rozrywkowe przyciągają z całego kraju osoby zainteresowane jego unikalną ofertą.

Szczyrk jest atrakcyjnym miastem, nie tylko ze względu na walory przyrodnicze i ukształtowanie terenu, ale również dzięki racjonalnej gospodarce przestrzennej, utrzymywaniu czystości i ładu przestrzennego.

Misja natomiast stanowi główny cel rozwoju miasta w perspektywie 2030 roku i definiuje główny kierunek, w jakim powinny zmierzać wszystkie działania podejmowane w ramach planów

strategicznych. Zawarte w misji założenia stanowią odpowiedź na zidentyfikowane na drodze diagnozy deficyty i wyzwania oraz opierają się na wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowaniach sprzyjających rozwojowi.

	MISJA <i>Zapewnienie wysokiej jakości życia w mieście poprzez zrównoważony rozwój funkcji turystycznych, mieszkaniowych i usługowych Szczyrku oraz ochronę środowiska</i>
---	--

5.2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3. pkt 1) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym*.

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę strategiczną oraz zrealizowane badania jakościowe i ilościowe odnoszące się do sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej miasta oraz płynące z przeprowadzanych analiz wnioski, wypracowana została koncepcja strategiczna, która zawiera najważniejsze założenia polityki rozwoju lokalnego.

Aby urzeczywistnić wypracowaną wizję Szczyrku w 2030 roku, samorząd lokalny wraz ze wszystkimi interesariuszami zobowiązuje się do realizacji nadrzędnego celu wyrażonego w misji. Zgodnie z założeniem, aby osiągnąć zakładane rezultaty, niezbędne będzie podjęcie działań ukierunkowanych na podnoszenie jakości życia w mieście poprzez wykorzystanie zidentyfikowanych potencjałów oraz maksymalizowanie korzyści z nich wynikających. Realizacji obranej misji posłużą cele strategiczne wyznaczające kierunki działań, jakich podejmie się samorząd m.in. we współpracy z podmiotami gospodarczymi, instytucjami pozarządowymi oraz mieszkańcami.

Poziom strategiczny interwencji składa się z trzech celów strategicznych wypracowanych w ramach trzech domen planistycznych: **społecznej, gospodarczej i przestrzennej**.

SPOŁECZEŃSTWO

Cel strategiczny 1.

Poprawa jakości życia
Szczyrkowsian

GOSPODARKA

Cel strategiczny 2.

Wzmocnienie lokalnej
gospodarki poprzez rozwój
funkcji turystycznych Szczyrku

PRZESTRZEŃ

Cel strategiczny 3.

Zrównoważony rozwój
przestrzenny Szczyrku
i ochrona jego zasobów
przyrodniczych

Cel strategiczny 1.

Poprawa jakości życia
Szczyrkowsian

Z analizy sytuacji demograficznej w Szczyrku wynika, iż miasto zмага się z typowymi dla polskich miast problemami: spadkiem liczby mieszkańców będącym wynikiem malejącego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji, a także starzeniem się społeczeństwa. Od lat w Szczyrku odnotowuje się bowiem odpływ ludności, przede wszystkim na rzecz obszarów podmiejskich i wiejskich, co świadczy o postępującej suburbanizacji. Z przeprowadzonego badania ankietowego wśród mieszkańców Szczyrku wynika, iż część z nich nie jest zadowolona z życia w mieście, czego przyczyną są m.in. wysokie ceny nieruchomości, niesatysfakcjonująca oferta miejska czy uciążliwości związane z natężeniem ruchu turystycznego.

W odpowiedzi na te problemy wypracowano 1. Cel strategiczny, skupiający się na poprawie jakości życia Szczyrkowień poprzez:

	kształtowanie tożsamości kulturowej
	budowanie silnej społeczności, kształtowanie tożsamości lokalnej, wzmacnianie aktywności obywatelskiej
	rozwój usług społecznych z zakresu: usług opiekuńczych i opiekuńczo-wychowawczych, oświaty, bezpieczeństwa publicznego, pomocy społecznej, kultury
	poprawę dostępności opieki i profilaktyki medycznej
	kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i oferty sportowo-rekreacyjnej
	zapewnienie sprawnej pracy Urzędu Miejskiego

Kształtowanie tożsamości kulturowej w Szczyrku obejmuje działania z pogranicza edukacji, kultury i turystyki. Skupione są na budowaniu świadomości oraz kształtowaniu tożsamości społecznej i postaw sprzyjających ochronie dziedzictwa regionu. Istotne jest tutaj uwzględnienie szczególnych uwarunkowań przyrodniczych i kulturalnych Szczyrku oraz stwarzanie warunków do rozwoju rzemiosła i rękodzielnictwa, z dziedzin takich jak m.in. ceramika, rzeźba, malarstwo, hafciarstwo, krawiectwo regionalne, bibułkarstwo, stolarstwo artystyczne, kowalstwo czy wyrób zabawek regionalnych. Promocja i upowszechnianie lokalnego dziedzictwa przyczyni się nie tylko do budowania marki Szczyrku, ale również do wzmacniania poczucia tożsamości Szczyrkowień, przywiązania do rodzinnych stron i pobudzania dumy z pochodzenia. Istotne w tej kwestii jest również zwiększanie poziomu partycypacji mieszkańców w procesach rozwojowych miasta i wzmacnianie ich aktywności obywatelskiej. Ważną rolę w kształtowaniu i umacnianiu więzi społecznych odgrywa kontynuacja organizacji wydarzeń integracyjnych, takich jak Złot Mieszkańców Szczyrku Na Szczycie, podczas którego Szczyrkowień mają możliwość spotkania z władzami Miasta, co sprzyja również **utrzymaniu dialogu z samorządem**.

Jednym z kluczowych elementów polityki społecznej w Szczyrku będzie **rozwój i poprawa jakości usług** skierowanych do wszystkich grup wiekowych jego mieszkańców. Działania ukierunkowane będą m.in. na zwiększenie dostępności opieki medycznej, podniesienie jakości programów społecznych, czy upowszechnienie usług opiekuńczych, zarówno dla dzieci, jak i seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. Ze względu na postępujący proces starzenia się społeczeństwa kluczowe jest bowiem rozwijanie usług dla seniorów, a także wzmacnianie polityki prorodzinnej poprzez budowanie

dogodnych warunków do zakładania rodziny i realizację przedsięwzięć mających na celu zatrzymanie w mieście ludzi młodych. Poza stabilnym rynkiem pracy i szerokim dostępem do usług publicznych, dla młodych liczy się również atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego, uwzględniająca elementy kulturalne oraz sportowo-rekreacyjne. **Kształtowanie funkcjonalnych przestrzeni publicznych** przyczyni się nie tylko do zapewnienia tego typu rozrywek, ale również do zwiększania odporności miasta na zmiany klimatu poprzez utrzymanie wysokiego udziału zieleni w powierzchni terenów zabudowanych.

Cel strategiczny 2.

Wzmocnienie lokalnej gospodarki poprzez rozwój funkcji turystycznych Szczyrku

Szczyrk jest miejscowością o charakterze turystyczno-wypoczynkowym – turystyka odgrywa najważniejszą rolę w jego strukturze gospodarczej. Ze względu na specyfikę miasta i ograniczenia w jego rozwoju przestrzennym wynikające z położenia i ukształtowania terenu, jego ono pozbawione możliwości rozbudowy terenów inwestycyjnych, co implikuje konieczność intensyfikacji funkcji turystycznych.

Od dekad Szczyrk jest jednym z najpopularniejszych ośrodków sportowych w regionie – bogata infrastruktura sportowo-rekreacyjna i komplementarna do niej baza noclegowa i gastronomiczna sprawiają, iż miasto rokrocznie przyciąga turystów, zwłaszcza zainteresowanych aktywnym spędzaniem czasu wolnego. Mimo że ruch turystyczny niesie ze sobą wiele korzyści dla Szczyrku, wiąże się z nim również szereg problemów i zagrożeń, zwłaszcza związanych z presją na środowisko naturalne i oddziaływanie na lokalną społeczność.

W tym celu w ramach 2. Celu strategicznego wypracowano szereg działań skupionych na:

rozwijaniu koncepcji zrównoważonej turystyki

budowaniu marki Szczyrku i jego promocji

wzmacnianiu lokalnej przedsiębiorczości

Idea **turystyki zrównoważonej** (turystyki odpowiedzialnej) opiera się na minimalizowaniu negatywnego wpływu turystyki na środowisko naturalne, lokalną kulturę oraz społeczność, przy

jednoczesnym wykorzystaniu możliwości, jaką niesie ze sobą ruch turystyczny. Podstawą działań jest zatem dążenie do rozwoju regionu poprzez promowanie jego zasobów i zarządzanie nimi w taki sposób, aby zachowana została zarówno różnorodność biologiczna, jak i integralność kulturowa obszaru. Kluczowe jest tutaj godzenie potrzeb i oczekiwań turystów z potrzebami i prawami mieszkańców, a także ochrona środowiska naturalnego, dzięki czemu możliwe jest łagodzenie niepożądanych oddziaływań turystyki na środowisko naturalne, historyczne, kulturowe i społeczne.

Istotny element prowadzenia polityki miejskiej zgodne z zasadami zrównoważonej turystyki stanowią mieszkańcy miasta. Wspieranie ich działalności oraz ich angażowanie w obsługę ruchu turystycznego przyczynia się bowiem do maksymalizowania ich korzyści z rozwoju funkcji turystycznych Szczyrku. Ważne jest tutaj zarówno **wspieranie rozwoju lokalnych przedsiębiorstw** (m.in. oferujących unikalne, lokalne produkty), jak i **poszukiwanie alternatywnych branż** działalności gospodarczej nie powiązanych z turystyką, które w sytuacji zapaści gospodarczej mogą stanowić źródło dochodów przedsiębiorców.

Cel strategiczny 3.

**Zrównoważony rozwój
przestrzenny Szczyrku
i ochrona jego zasobów
przyrodniczych**

Szczyrk położony jest w malowniczym Beskidzie Śląskim, w dolinie między górkami szczytami. Takie położenie z jednej strony stanowi największy walor miasta, a z drugiej ogranicza możliwości jego rozwoju przestrzennego. Ponad 80% jego powierzchni zajmują bowiem obszary charakteryzujące się bogactwem fauny i flory, które ze względu na wysokie walory przyrodnicze objęte zostały prawną ochroną w ramach Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i specjalnego obszaru ochrony Natura 2000 Beskid Śląski. Ponadto, ograniczeniem dla rozwoju zabudowy jest specyficzne górskie ukształtowanie terenu.

Aby zagwarantować zrównoważony rozwój Szczyrku i chronić jego zasoby przyrodnicze, wypracowano katalog działań w ramach 3. Celu strategicznego, który obejmuje przedsięwzięcia z zakresu:

racjonalnej gospodarki przestrzennej i utrzymania ładu przestrzennego w mieście

	tworzenia sprawnego systemu transportowego
	rozwoju gospodarki komunalnej
	ochrony środowiska i wzmacniania odporności miasta na negatywne skutki zmian klimatu

Ze względu na coraz bardziej zauważalną w Szczyрку działalność deweloperów i związaną z nią wzrastającą presję zabudowy na tereny zielone, wypracowano przedsięwzięcia skupione na **racjonalnej gospodarce przestrzennej**, która poza ochroną środowiska przyczyni się również do utrzymania ładu przestrzennego w mieście. Katalog działań obejmuje również tworzenie **sprawnego systemu transportowego**, co będzie odpowiedzią na problemy komunikacyjne związane z natężeniem ruchu samochodowego. Dzięki modernizacji dróg i parkingów, a także rozwijaniu i promocji komunikacji zbiorowej Szczyrk przyczyni się nie tylko do rozładowania korków, ale również poprawy jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji liniowej zanieczyszczeń. Kolejnym istotnym elementem 3. Celu strategicznego jest **gospodarka komunalna**, a więc rozwój i poprawa dostępności sieci wodno-kanalizacyjnej, gospodarki odpadami czy termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. Ponadto, w celu ochrony środowiska zaplanowano szereg działań skupionych na ekologii, ukierunkowanych również na mieszkańców miasta. Odgrywają oni bowiem ważną rolę w **promowaniu przyjaznych środowisku zachowań**, są w stanie dawać przykład i zachęcać do powielania proekologicznych działań przez turystów i przyjezdnych.

5.3. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Rozdział odnosi się do art. 10e. ust. 3. pkt 2) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) wskazującego, że strategia rozwoju gminy określa w szczególności *kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych*.

Wypracowane cele i kierunki działań odpowiadają na potrzeby rozwojowe Miasta Szczyrk i wskazują sposoby przezwyciężenia najważniejszych barier oraz maksymalnego wykorzystania potencjałów. Poniżej zestawiono sześć głównych celów strategicznych miasta wraz z priorytetami rozwojowymi, na podstawie których wyznaczono kierunki działań, jakich realizacja przyczyni się do osiągnięcia zakładanych rezultatów wyrażonych w wizji Szczyrku w 2030 roku.

Cel strategiczny 1.

**Poprawa jakości życia
Szczyrkowsian**

1.1. Rozwój usług społecznych

1.2. Poprawa dostępności opieki i profilaktyki medycznej

1.3. Budowanie silnej społeczności lokalnej

1.4. Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i oferty sportowo-rekreacyjnej

1.5. Kształtowanie tożsamości kulturowej

1.6. Zapewnienie sprawnej pracy Urzędu Miejskiego

Zakres interwencji:

1.1. Rozwój usług społecznych

- Pozyskiwanie i efektywne wykorzystywanie środków unijnych i środków z budżetu państwa w zakresie rozwoju polityki społecznej miasta
- Współpraca z okolicznymi gminami (w tym Bielsko-Biała, Wiśła i Żywiec) w celu budowania komplementarnej oferty usług publicznych (handel, usługi, kultura)
- Rozwój usług opieki nad dziećmi do lat 3
- Powołanie instytucji straży miejskiej w celu utrzymania porządku publicznego
- Kontynuacja i rozwój programów pomocy dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami
- Rozwój oferty skierowanej do seniorów, w tym utworzenie na terenie miasta Uniwersytetu Trzeciego Wieku

- Uruchomienie systemowych rozwiązań szkoleniowych, organizacyjnych, finansowych i prawnych realnie poprawiających sytuację opiekunów osób niesamodzielnych, w tym osób starszych, wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu
- Rozwój usług opiekuńczych dostosowanych do potrzeb starszych i chorych mieszkańców oraz członków ich rodzin, godzących życie zawodowe z opieką nad osobą chorą / niesamodzielną
- Działania ukierunkowane na rozwiązywanie problemu braków kadrowych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej oraz podnoszenie kompetencji jego pracowników
- Rozwój nowoczesnej infrastruktury szkół: tworzenie pracowni przedmiotowych, upowszechnianie wykorzystania Internetu w edukacji, doposażenie szkół w multimedialne pomoce naukowe, zapewnienie infrastruktury zwiększającej komfort pracy i bezpieczeństwo uczniów
- Termomodernizacja Szkoły podstawowej nr 2 – wymiana dachu, modernizacja sali gimnastycznej, docieplenie budynku
- Modernizacja i doposażenie placówek przedszkolnych
- Wzmacnianie kompetencji kadr nauczycielskich, w szczególności w zakresie kompetencji cyfrowych

1.2. Poprawa dostępności opieki i profilaktyki medycznej

- Inicjowanie, organizowanie i wspieranie przez Miasto programów profilaktyki zdrowotnej we współpracy z podmiotami medycznymi, dostosowanych do potrzeb zdrowotnych mieszkańców
- Działania ukierunkowane na zwiększenie dostępu do podstawowych i specjalistycznych usług medycznych, w tym dostępu do lekarzy specjalistów oraz rozwój oferty rehabilitacyjnej

1.3. Budowanie silnej społeczności lokalnej

- Kształtowanie przywiązania mieszkańców do Miasta w oparciu o sentyment i ideę „miasta rodzinnego”
- Kształtowanie tożsamości lokalnej i wspieranie dumy z pochodzenia
- Podnoszenie świadomości mieszkańców na temat pracy Urzędu Miejskiego i zakresu jego kompetencji
- Kontynuowanie i rozwijanie programu lojalnościowego dla mieszkańców (Karta Górala), w tym pozyskiwanie partnerów biorących udział w programie
- Kontynuowanie organizacji zlotów dla mieszkańców
- Tworzenie, utrzymywanie (w tym bieżące remonty) i rozwijanie miejsc lokalnej integracji (klubów seniora, świetlic, itp.);
- Prowadzenie działań na rzecz pobudzenia i wzmacniania aktywności obywatelskiej oraz zwiększenia poziomu partycypacji mieszkańców w procesach rozwojowych miasta m.in. poprzez angażowanie ich w konsultacje społeczne
- Wdrażanie innowacji społecznych i rozwiązań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zwiększenia poziomu integracji społecznej
- Wypracowanie katalogu dobrych praktyk z zakresu działalności turystycznej (udzielanie noclegów, prowadzenie lokalu gastronomicznego, itp.) i angażowanie mieszkańców

w obsługę ruchu turystycznego w celu maksymalizacji ich korzyści z rozwoju funkcji turystycznych miasta

1.4. Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i oferty sportowo-rekreacyjnej

- Utworzenie kąpieliska miejskiego (aquaparku)
- Uspójnienie systemu górskich ścieżek rowerowych i ich zagospodarowanie
- Zagospodarowanie brzegów Żylicy (plaża, deptak, bulwary) z uwzględnieniem elementów ochrony przeciwpowodziowej
- Zadaszenie Amfiteatru Skalite w celu utworzenia przestrzeni do organizacji dużych imprez i wydarzeń kulturalno-rozrywkowych
- Bieżące dbanie o zielen w przestrzeni miejskiej, w tym uzupełnianie nasadzeń
- Utworzenie parku miejskiego wraz z uzupełnieniem go o elementy małej architektury
- Działania na rzecz połączenia, uzupełnienia i zagospodarowania trasy rowerowej Szczyrk-Buczkowice-Jezioro Żywieckie
- Rozwój spójnego systemu ścieżek i tras pieszo-rowerowych
- Tworzenie w przestrzeni publicznej miejsc spotkań, wypoczynku i wytchnienia dla mieszkańców z różnych grup wiekowych, m.in. poprzez uzupełnianie przestrzeni publicznych o elementy małej architektury, toalety publiczne
- Poprawa standardu i dostępności przestrzeni publicznych, eliminacja barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych
- Zagospodarowanie placu św. Jakuba, uzupełnienie nasadzeń i montaż obiektów małej architektury

1.5. Kształtowanie tożsamości kulturowej

- Utworzenie Centrum Interpretacji Dziedzictwa wraz z zapleczem - informacją turystyczną, zapleczem gastronomicznym i strefami rekreacyjnymi, stanowiącego zwarty kompleks usług turystycznych, edukacyjnych i kulturalnych
- Odtworzenie dawnej wsi beskidzkiej - utworzenie skansenu
- Rozbudowa Szczyrkowskiego Centrum Kultury
- Uwzględnienie w ofercie kulturalnej elementów budujących tożsamość lokalną mieszkańców miasta, jego szczególnych uwarunkowań przyrodniczych i kulturalnych
- Wsparcie organizacji pozarządowych mających na celu promocję i upowszechnianie kultury
- Tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju rzemiosła i rękodzielnictwa, m.in. poprzez utworzenie w mieście „przestrzeni twórczej”, umożliwiającej zjednoczenie lokalnych rzemieślników i rękodzielników oraz organizację spotkań i warsztatów promujących i utrwalających lokalne tradycje i folklor

1.6. Zapewnienie sprawnej pracy Urzędu Miejskiego

- Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Szczyrku
- Wzmacnianie współpracy z miastami: Bielsko-Biała, Wiśła i Żywiec w celu budowania spójnej, komplementarnej oferty
- Zapewnienie dostępności obiektów użyteczności publicznej do osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami

- Modernizacja Sali ślubów Urzędu Stanu Cywilnego
- Wzmocnienie współpracy samorządu ze stowarzyszeniami, fundacjami i organizacjami pozarządowymi
- Upowszechnienie dostępu mieszkańców do usług elektronicznych
- Wzmocnienie dialogu samorządu z mieszkańcami oraz wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych
- Podnoszenie kompetencji cyfrowych pracowników Urzędu Miejskiego

Cel strategiczny 2.

2.1. Zrównoważona turystyka

2.2. Budowanie marki Szczyrku i jego promocja

**Wzmocnienie lokalnej
gospodarki poprzez rozwój
funkcji turystycznych Szczyrku**

2.3. Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości

Zakres interwencji:

2.1. Zrównoważona turystyka

- Inicjowanie i współpraca przy prowadzeniu badań marketingowych i monitorujących rozwój turystyki w gminie i regionie
- Zrównoważone budowanie całorocznej oferty turystycznej
- Bieżące utrzymywanie wysokiego standardu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz jej rozbudowywanie i uzupełnianie m.in. o łagodne trasy narciarskie, wyciągi i kolejki linowe
- Podnoszenie jakości obsługi ruchu turystycznego m.in. poprzez rozwijanie kompetencji pracowników punktów informacji turystycznej i instytucji kulturalnych
- Lobbowanie/prowadzenie działań ukierunkowanych m.in. na regulację prawną najmu krótkoterminowego i wprowadzenie opłaty turystycznej w celu zapewnienia środków na bieżącą obsługę ruchu turystycznego
- Tworzenie systemu zintegrowanej informacji turystycznej wraz z instalacją informatorów turystycznych w przestrzeniach publicznych, zgodnie z wypracowanym systemem identyfikacji wizualnej miasta
- Opracowanie i promowanie modelu rozwoju turystyki ukierunkowanego na turystykę zrównoważoną i świadomą
- Budowanie oferty turystycznej zorientowanej na turystę dojrzałego i świadomego, m.in. poprzez rozwijanie festiwalu SnowFest oraz tworzenie innych imprez targetowanych

- Wypracowanie i promocja „turystycznego savoir-vivre” w celu ograniczenia konfliktów na drodze turyści-mieszkańcy
- Wspieranie powstawania nowych i rozwijania istniejących gospodarstw agroturystycznych

2.2. Budowanie marki Szczyrku i jego promocja

- Współpraca z inwestorami w zakresie działań promocyjnych i wizerunkowych
- Promocja patriotyzmu lokalnego, promowanie lokalnych tradycji i folkloru
- Utrwalanie pozytywnego wizerunku miasta
- Wypracowanie katalogu produktów lokalnych i pamiątek turystycznych nawiązujących do tożsamości miasta, w tym zwłaszcza wytwarzanych lokalnie
- Wypracowanie i realizacja strategii komunikacji marki miasta spójnej z systemem identyfikacji wizualnej miasta

2.3. Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości

- Inicjowanie i wspieranie organizacji szkoleń, kursów i warsztatów rozwijających kompetencje uczestników rynku pracy
- Kreowanie pozytywnych relacji oraz dialogu między organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami i samorządem – budowanie partnerstw lokalnych
- Promocja postawy przedsiębiorczej i samozatrudnienia oraz wspieranie mieszkańców w zakresie zakładania i rozwijania własnej działalności gospodarczej
- Zapewnianie wsparcia lokalnym przedsiębiorcom na kluczowych etapach procesu inwestycyjnego i w kwestiach proceduralnych
- Wspieranie rozwoju przedsiębiorstw oferujących unikalne, lokalne produkty (np. rękodzieło, żywność)
- Poszukiwanie alternatywnych branż działalności gospodarczej nie powiązanych z turystyką, które w sytuacji zapaści gospodarczej mogą stanowić źródło dochodów lokalnych przedsiębiorców

Cel strategiczny

3.

3.1. Racjonalna gospodarka przestrzenna i utrzymanie ładu przestrzennego

3.2. Tworzenie sprawnego systemu transportowego

3.3. Rozwój gospodarki komunalnej

**Zrównoważony rozwój
przestrzenny Szczyrku i**

**ochrona jego zasobów
przyrodniczych**

3.4. Ochrona środowiska i wzmacniania odporności miasta na zmiany klimatu

Zakres interwencji:

3.1. Racjonalna gospodarka przestrzenna i utrzymanie ładu przestrzennego

- Zwiększenie skuteczności egzekwowania zapisów MPZP w zakresie utrzymania ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni publicznej w mieście
- Kontrolowany, harmonijny rozwój zabudowy, z zachowaniem spójności z rozwojem infrastruktury technicznej
- Zapewnienie zrównoważonego rozwoju wszystkich części miasta poprzez doinwestowywanie obszarów oddalonych od centrum
- Monitorowanie, a w razie potrzeby aktualizacja polityki przestrzennej Miasta (zapisy SUIKZP oraz MPZP);
- Aktualizacja i tworzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- Opracowanie i przyjęcie Uchwały Krajobrazowej
- Uwzględnianie aspektów ekologicznych przy wydawaniu decyzji administracyjnych w celu ochrony terenów zieleni przed presją zabudowy – m.in. konieczność zapewnienia powierzchni przepuszczalnych, itp.
- Opracowanie i wdrożenie zasad i warunków sytuowania w przestrzeni publicznej obiektów małej architektury, kiosków handlowych i usługowych oraz ogrodzeń
- Opracowanie katalogu dobrych praktyk dotyczących banerów reklamowych, szyldów i potykaczy umieszczanych w przestrzeni publicznej zgodnie z wytycznymi systemu identyfikacji wizualnej miasta, wykorzystywanych jako wzorcowe przy realizacji zamówień publicznych
- Racjonalizacja liczby reklam i banerów w przestrzeni publicznej
- Współpraca z inwestorami – konsultowanie i negocjowanie zakresu inwestycji w celu ograniczenia konfliktów przestrzennych i chaosu przestrzennego

3.2. Tworzenie sprawnego systemu transportowego

- Usprawnienie ruchu drogowego poprzez wdrażanie dodatkowych rozwiązań;
- Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej, w tym budowa dróg i chodników oraz oświetlenia ulicznego w wyższych częściach miasta
- Poprawa funkcjonowania systemu parkingów na terenie miasta – wyznaczenie stref płatnego parkowania, stworzenie systemu monitorowania miejsc parkingowych (m.in. oznakowanie, aplikacja mobilna) oraz wprowadzenie optymalnej organizacji ruchu w rejonach najważniejszych parkingów
- Wzmocnienie współpracy z miejscowościami ościennymi w zakresie rozwiązania problemów komunikacyjnych
- Współpraca z miastami: Bielsko-Biała, Wisła i Żywiec w celu zapewnienia sprawnych połączeń transportowych dostosowanych do potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz turystów
- Utworzenie systemu komunikacji miejskiej komplementarnego z ofertą Komunikacji Beskidzkiej
- Działania ukierunkowane na ograniczenie braków kadrowych wśród kierowców komunikacji zbiorowej – m.in. promocja zatrudnienia, inicjowanie i wspieranie organizacji kursów

- Współpraca z Zarządem Dróg Wojewódzkich w Katowicach w zakresie poprawy standardu i utrzymania drogi wojewódzkiej nr 942 (niezbędne remonty i przebudowy) oraz inwestycji kluczowych dla bezpieczeństwa i komfortu mieszkańców miasta i odwiedzających je turystów
- Uregulowanie spraw własnościowych dróg (włączenie ich w zasób gminy)
- Stworzenie centrum przesiadkowego wraz z budową parkingu wielopoziomowego
- Współpraca z sąsiednimi gminami w projektowaniu zintegrowanej sieci połączeń pieszo-rowerowych
- Budowanie atrakcyjnej oferty usług transportowych spójnej z polityką społeczną miasta (m.in. stosowanie zniżek dla mieszkańców)
- Promocja i wspieranie transportu nisko- i zeroemisyjnego w celu poprawy jakości powietrza
- Promocja transportu zbiorowego
- Promocja systemu wspólnych, zorganizowanych przejazdów samochodami w celu ograniczenia ruchu samochodowego

3.3. Rozwój gospodarki komunalnej

- Rozwój Przedsiębiorstwa Komunalnego w celu zachowania czystości w mieście oraz efektywnej gospodarki odpadami, w tym rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
- Zrównoważony rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w mieście – modernizacja, rozbudowa i uspołnienie infrastruktury sieciowej oraz zapewnienie dostępu do niej we wszystkich częściach miasta
- Działania ukierunkowane na poprawę dostępności wody w mieście, w tym m.in. budowa ujęcia wody w Salmopolu
- Rozbudowa cmentarza komunalnego
- Termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej
- Podejmowanie działań promujących segregację odpadów w ramach programów edukacyjnych i społecznych

3.4. Ochrona środowiska i wzmacniania odporności miasta na zmiany klimatu

- Rozszerzenie i upowszechnienie systemu wsparcia dla mieszkańców chcących wymienić źródło ciepła na ekologiczne (m.in. systemy dopłat do wymiany źródła ciepła)
- Systematyczna, celowa współpraca z Lasami Państwowymi w zakresie prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej
- Zwiększanie ilości nasadzeń drzew i krzewów w celu zachowania /zwiększenia bioróżnorodności na terenie miasta
- Działania na rzecz naturalnej małej retencji wodnej i promowanie retencjonowania wody
- Prowadzenie akcji i programów z zakresu edukacji ekologicznej i kształtowania postaw proekologicznych wśród mieszkańców, m.in. poprzez promocję oszczędzania wody i energii, informowanie o szkodliwości wykorzystania do ogrzewania wyrobów do tego niewłaściwych
- Ochrona zasobów przyrodniczych przed ich nadmierną zabudową i degradacją

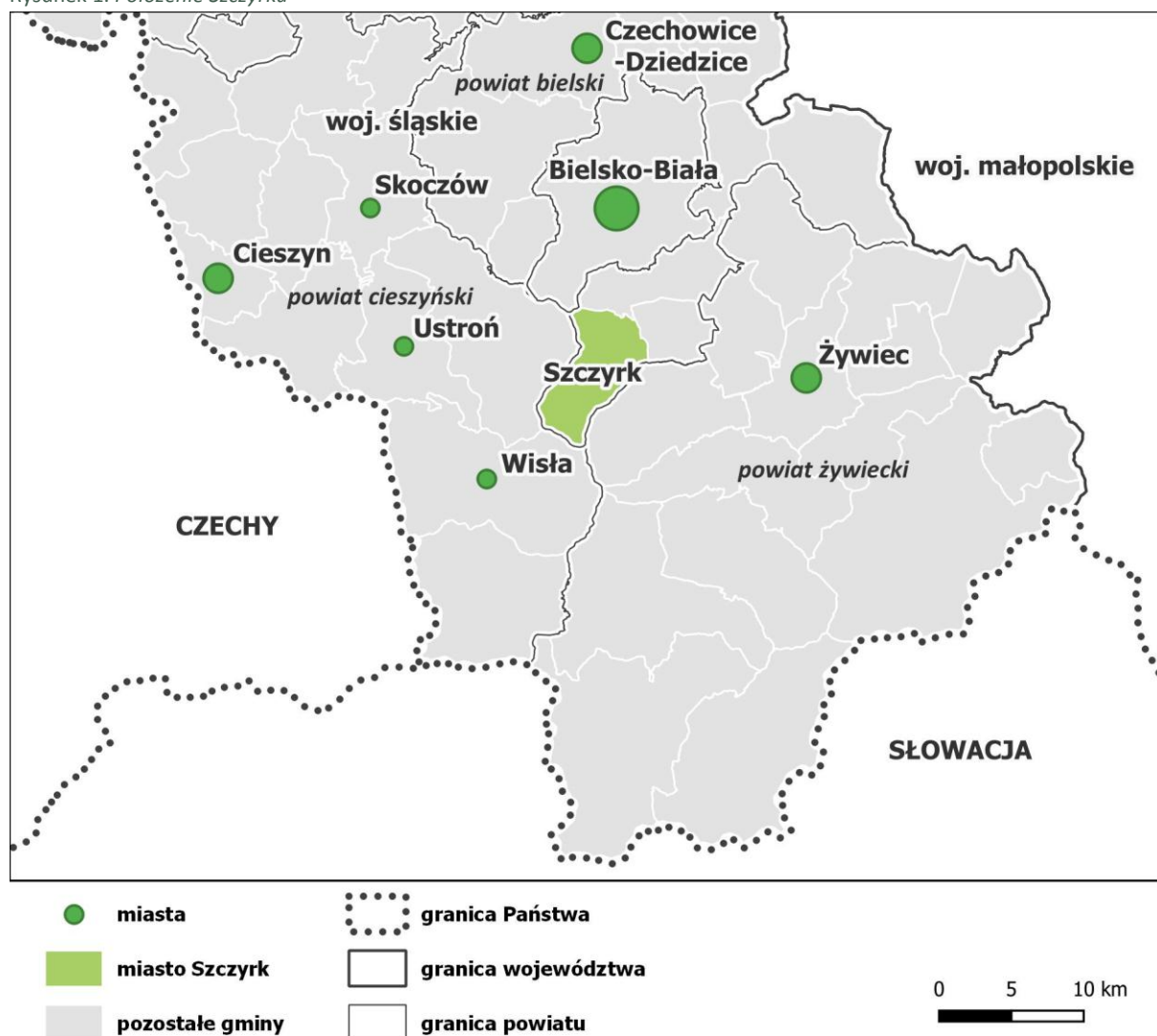
- Promocja rozwiązań w zakresie zwiększania retencji, w tym zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie prywatnych posesji przy budynkach mieszkalnych i na terenach prywatnych przedsiębiorstw
- Promocja stosowania powierzchni przepuszczalnych w realizacji inwestycji drogowych i budowlanych
- Racjonalna gospodarka wodna – promocja podwójnego obiegu wody w dużych obiektach turystycznych
- Inicjowanie i wspieranie akcji wspólnego sprzątania szlaków górskich na zasadzie wolontariatu, angażujących mieszkańców, turystów i przedsiębiorców
- Promocja wykorzystania technologii cyfrowych na rzecz działań proekologicznych – monitoring i promocja zasobów przyrodniczych przy wykorzystaniu narzędzi cyfrowych
- Modernizacja i doposażanie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w celu usprawnienia ich reakcji na występujące zagrożenia, w tym będące wynikiem zmian klimatu

6. Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji

6.1. Charakterystyka Gminy

Szczyrk to gmina miejska położona w południowej części województwa śląskiego, w powiecie bielskim. Zajmuje powierzchnię ok. 39 km², którą zamieszkują 5 454 osoby¹, a więc ok. 3,3% populacji powiatu bielskiego. Sąsiaduje z gminami: Bielsko-Biała i Wilkowice od północy, Buczkowice i Lipowa od wschodu, Wiśła od południa oraz Brenna od zachodu.

Rysunek 1. Położenie Szczyrku

Źródło: Opracowanie własne

¹ Wg danych GUS, stan na 31.12.2022 r.

Szczyrk to miejscowość o charakterze turystyczno-wypoczynkowym, o wysokich walorach krajobrazowo-widokowych i dobrze rozwiniętej bazie turystycznej. Jego położenie w Beskidzie Śląskim pomiędzy masywem Klimczoka a Skrzycznem sprawia, że miasto jest doskonałą bazą wypadową dla turystów nastawionych na aktywny wypoczynek, a bogate dziedzictwo kulturowe dodatkowo podnosi jego atrakcyjność turystyczną. Bogata infrastruktura sportowo-rekreacyjna Szczyrku sprzyja wypoczynkowi o każdej porze roku, a rozwinięta baza noclegowa i gastronomiczna stanowi uzupełnienie szerokiej oferty turystycznej miasta.

Miasto należy do Stowarzyszenia „Region Beskidy”, w ramach którego współpracuje z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie m.in. wymiany doświadczeń i informacji, rozwiązywania wspólnych problemów, rozwoju turystyki czy wspierania działań na rzecz wymiany kulturalnej i opieki nad wspólnym dziedzictwem kulturalnym.

6.2. Istniejący stan środowiska

6.2.1. Jakość powietrza

Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2022 poz. 2556 z późn. zm.) oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa śląskiego zostało wydzielonych 5 stref:

- aglomeracja górnośląska – kod strefy PL2401;
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska – kod strefy PL2402;
- miasto Bielsko-Biała – kod strefy PL2403;
- miasto Częstochowa – kod strefy PL2404;
- strefa śląska – kod strefy PL2405 – do której należy Miasto Szczyrk.

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, była prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2020 r. poz. 2279 z późn. zm.). Są to równocześnie substancje, dla których w prawie krajowym (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu) i w dyrektywach UE (2008/50/WE i 2004/107/WE) określono normatywne stężenia w postaci poziomów dopuszczalnych/ docelowych/ celu długoterminowego w powietrzu, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin.

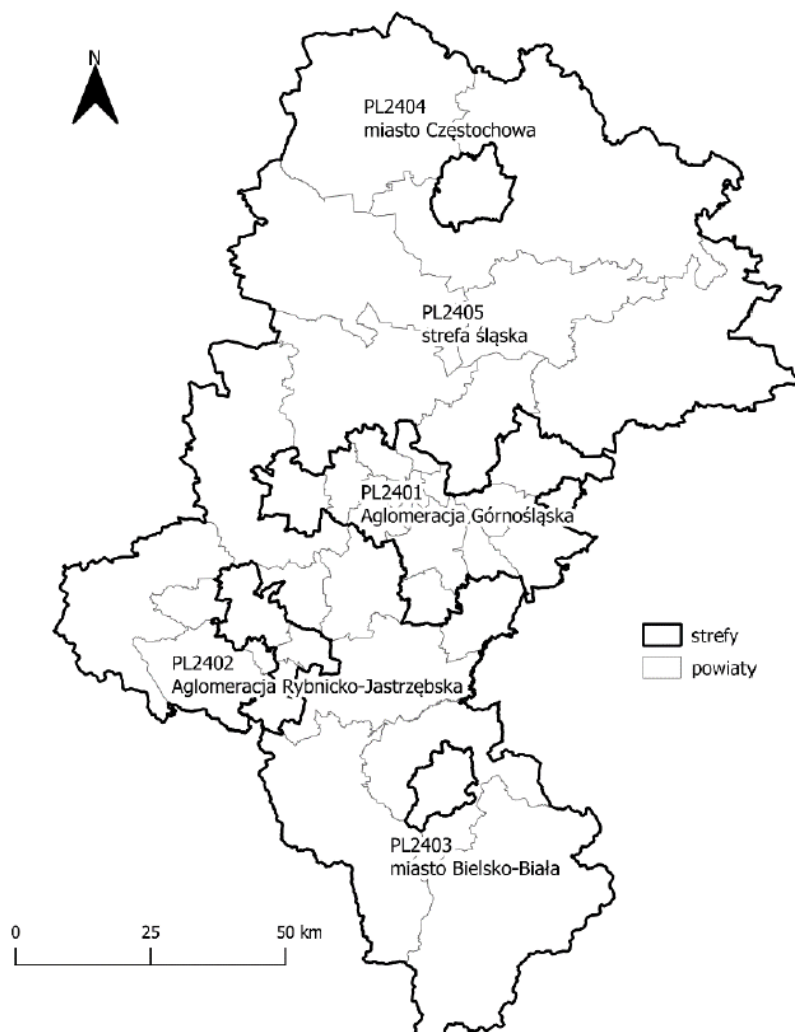
Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- dwutlenek siarki SO₂,
- dwutlenek azotu NO₂,
- tlenek węgla CO,
- benzen C₆H₆,
- ozon O₃,
- pył PM₁₀,
- pył PM_{2.5},
- ołów Pb w PM₁₀,
- arsen As w PM₁₀,
- kadm Cd w PM₁₀,
- nikiel Ni w PM₁₀,
- benzo(a)piren B(a)P w PM₁₀.

W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje:

- dwutlenek siarki SO₂,
- tlenki azotu NO_x,
- ozon O₃.

Rysunek 2. Podział województwa śląskiego na strefy ochrony powietrza

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim raport wojewódzki za rok 2021

Wynik oceny i klasyfikacji strefy dla danego zanieczyszczenia zależy od stężeń tego zanieczyszczenia występujących na terenie strefy – zwykle w rejonach o najwyższym stopniu zanieczyszczenia daną substancją. Uzyskany wynik przekłada się na określone wymagania w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Poniżej zestawiono klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza:

- **Klasa A** – poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/ docelowego,
- **Klasa C** – poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy,
- **Klasa D1** – poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu),
- **Klasa D2** – poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).

Tabela 1. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom dopuszczalny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego	ochrona zdrowia ludzi: dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO, benzen C ₆ H ₆ , pył PM ₁₀ , pył PM _{2.5} ołów Pb (zawartość w PM ₁₀)	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
powyżej poziomu dopuszczalnego	ochrona roślin: dwutlenek siarki SO ₂ tlenki azotu NO _x -	C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
powyżej poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi arsen As (zawartość w PM ₁₀), kadm Cd (zawartość w PM ₁₀), nikiel Ni (zawartość w PM ₁₀),	C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - określenie obszarów przekroczeń poziomów docelowych

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
	benzo(a)piren B(a)P (zawartość w PM ₁₀)		- opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
W przypadku, gdy dla ozonu określony jest poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	D1	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego
powyżej poziomu celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w rozporządzeniu MŚ w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim raport wojewódzki za rok 2021

Program pomiarów jakości powietrza realizowany jest zgodnie Wieloletnim Strategicznym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska oraz Wykonawczym Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na dany rok.

Ogółem w rocznej ocenie jakości powietrza w województwie śląskim monitoring prowadzony był:

- w 2019 r. na 216 stanowiskach w 30 lokalizacjach;
- w 2020 r. na 205 stanowiskach w 29 lokalizacjach;
- w 2021 r. na 210 stanowiskach w 30 lokalizacjach.

Pomiary na stacjach monitoringu wykonywane były metodami automatycznymi lub automatyczno-manualnymi, a także wyłącznie manualnymi. Stanowiska pomiarowe zapewniły serie wyników dla dokonania niniejszych ocen.

Stanowiska pomiarowe spełniały wymagania kompletności danych określone w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z 2020 r. poz. 2279).

Lokalizacje stacji pomiarowych jakości powietrza uwzględnionych w Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie śląskim raport wojewódzki za rok 2022 przedstawiono na poniższym rysunku.

Na terenie strefy śląskiej w wyniku klasyfikacji dokonanej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia ludzi w latach 2019-2022 strefy przyporządkowano do klasy C z uwagi na przekroczenie poziomu dopuszczalnego benzo(a)pirenu. W 2019 oraz 2020 r. strefę śląską przyporządkowano do klasy C z uwagi na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM_{2,5}, natomiast w 2021 r. oraz 2022 r. strefy przyporządkowano do klasy C1. Strefę śląską w latach 2019-2022 przyporządkowywano do klasy C z uwagi na przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ (norma dobową). Ponadto w 2019 roku strefa śląska przyporządkowana była do klasy C z uwagi na przekroczenia ozonu.

Rok 2020 był rokiem nietypowym w odniesieniu do emisji tlenków azotu z transportu drogowego. Ze względu na pandemię Covid-19 obserwowano zdecydowanie mniejsze natężenie ruchu samochodowego niż w latach poprzednich.

W poniższej tabeli zestawiono wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za lata 2019-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

Tabela 3. Klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2019-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO _x	O ₃ ¹
strefa śląska	Rok 2019		
	A	A	C
	Rok 2020		
	A	A	A
	Rok 2021		
	A	A	A
	Rok 2022		
	A	A	A

Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim raport wojewódzki za rok 2019, Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim raport wojewódzki za rok 2020, Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim raport wojewódzki za rok 2021, Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim raport wojewódzki za rok 2022

W 2019 r. w wyniku klasyfikacji dokonanej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin strefę śląskiej zaliczono do klasy A pod kątem SO₂ oraz NO_x. Poziom docelowy i cel długoterminowy O₃ zostały przekroczone, więc strefie przypisano klasę C i D2. W latach 2020-2022 cel długoterminowy O₃ został przekroczony, więc strefie przypisano klasę D2, w pozostałych przypadkach, z racji dotrzymywania norm, strefy uzyskały klasę A.

Główną przyczyną złej jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego i zawartego w pyłe PM₁₀ benzo(a)pirenu w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (bytowo-komunalna). Znacznie mniejszy wpływ ma emisja przemysłowa i liniowa.

Od kwietnia 2017 roku obowiązuje w województwie śląskim tzw. „uchwała antysmogowa”, która w sposób skuteczny ma wspomóc działania w kierunku poprawy jakości powietrza na terenie całego województwa śląskiego. Zgodnie z przedmiotową uchwałą do końca 2021 roku miały być zlikwidowane kotły grzewcze, które w 2017 roku miały powyżej 10 lat od daty produkcji lub nie posiadały tabliczki znamionowej, natomiast najstarsze paleniska węglowe służące do lokalnego ogrzewania pomieszczeń lub przygotowywania posiłków powinny być zlikwidowane do końca 2022 roku. Sukcesywnie do końca 2027 roku powinny być zlikwidowane wszystkie paleniska węglowe, nie spełniające co najmniej 5 klasy jakości. W czerwcu 2020 roku Sejmik Województwa Śląskiego uchwalił Program Ochrony Powietrza (POP), zastępujący wcześniejsze programy. Program określa działania, które mają być prowadzone we wszystkich gminach województwa śląskiego i obejmować rozbudowę oraz integrację sieci ciepłowniczej, prace termomodernizacyjne, działania w zakresie pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, ograniczenie emisji ze źródeł przemysłowych i komunikacyjnych. Pomimo pogorszenia jakości powietrza w roku 2021, w efekcie niekorzystnych dla jakości powietrza warunków meteorologicznych w sezonie grzewczym, od roku 2018 zauważalna jest poprawa jakości powietrza w województwie śląskim, co potwierdza skuteczność realizacji działań naprawczych wynikających z POP i z uchwały antysmogowej.

6.2.2. Możliwości rozwoju OZE

Wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych). Odnawialne źródło energii to natomiast źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

Biogaz

Biogaz to paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk

odpadów. Biogaz powstaje w wyniku fermentacji metanowej ścieków. Przyjmuje się, iż ze 100 m³ osadu o zawartości suchej masy na poziomie 5% można uzyskać od 10 do 30 m³ gazu, który może być wykorzystany do produkcji energii cieplnej, elektrycznej, do napędzania pojazdów bądź przesyłany wprost do sieci gazowej.

Biomasa

Biomasę stanowią organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej.

Do najważniejszych rodzajów tego typu paliw należą:

- drewno,
- słoma i odpady pochodzące z produkcji rolniczej,
- odpady organiczne,
- oleje roślinne,
- tłuszcze zwierzęce,
- osady ściekowe,
- rośliny szybko rosnące, takie jak: wierzba wiciowa, miskant olbrzymi (trawa słoniowa), słonecznik bulwiasty, ślazier pensylwański, rdest sachaliński.

Biomasa jest obecnie źródłem energii o największym potencjale. Udział paliw takich jak słoma, drewno czy wierzba energetyczna w bilansie energetycznym kraju systematycznie wzrasta. Po odliczeniu arealu upraw do celów spożywczych oraz upraw na potrzeby produkcji komponentów biopaliw, ostateczna powierzchnia możliwa do wykorzystania pod uprawy substratów energetycznych na terenie kraju wynosi około 600-700 tys. ha. Wykorzystywanie biomasy w celu pozyskiwania energii należy prowadzić w sposób przemyślny i zrównoważony, gdyż zgodnie z prognozami Agencji Ochrony Środowiska zaorywanie ziemi pod uprawy roślin energetycznych może przyczynić się do większej produkcji CO₂ do roku 2030 niż preferowane dotychczas spalanie paliw kopalnych. Jak wynika z prowadzonych badań, najbardziej sprzyjające środowisku jest pozyskiwanie energii z odpadów drewna. Uprawa roślin energetycznych niesie ze sobą ryzyko niebezpieczeństwa biologicznego, polegającego na niekontrolowanym rozprzestrzenianiu się gatunków obcych. Podczas produkcji energii z biomasy, należy także pamiętać o nisko-emisyjnym sposobie jej produkcji.

Energia wiatru

Energię wiatru stanowi energia kinetyczna wiatru wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej w turbinach wiatrowych. Potencjał elektrowni wiatrowych jest określany przez możliwości generowania przez nie energii elektrycznej. Tereny o korzystnym potencjale wyznacza się na podstawie badań kierunku, siły oraz częstotliwości występowania wiatrów. Na tej podstawie sporządzono strefy

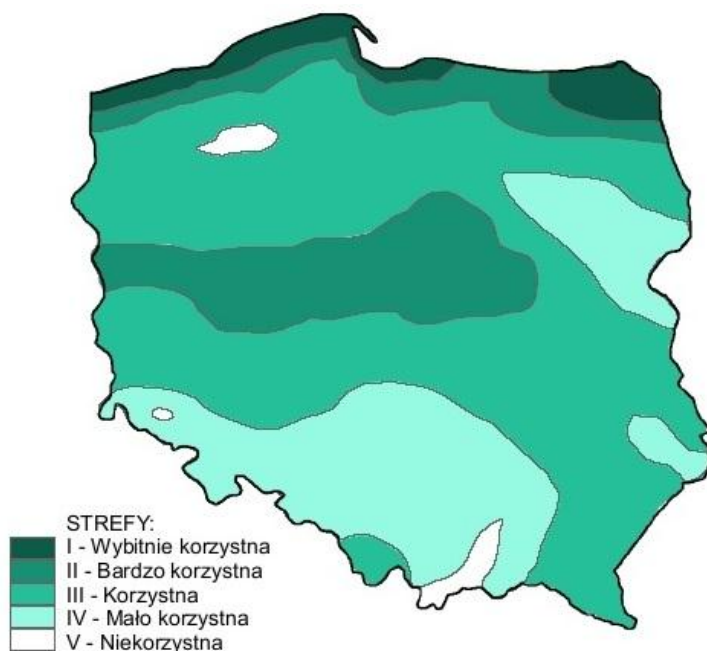
energetyczne wiatru oraz podzielono powierzchnię kraju zgodnie z potencjałem energetycznym.

Według IMGW obszar Polski można podzielić na 5 stref energetycznych warunków wiatrowych:

- Strefa I – wybitnie korzystna,
- Strefa II – bardzo korzystna,
- Strefa III – korzystna,
- Strefa IV – mało korzystna,
- Strefa V – niekorzystna.

Zgodnie z podziałem wprowadzonym przez Ośrodek Meteorologii IMGW, omawiany teren leży w strefie III (korzystnej). Potencjał techniczny energetyki wiatrowej na obszarze powiatu oszacowany został na 2000 kWh/m²/rok. Poniższy rysunek przedstawia podział terytorium Polski na strefy energetyczne wiatru.

Rysunek 4. Strefy energetyczne warunków wiatrowych

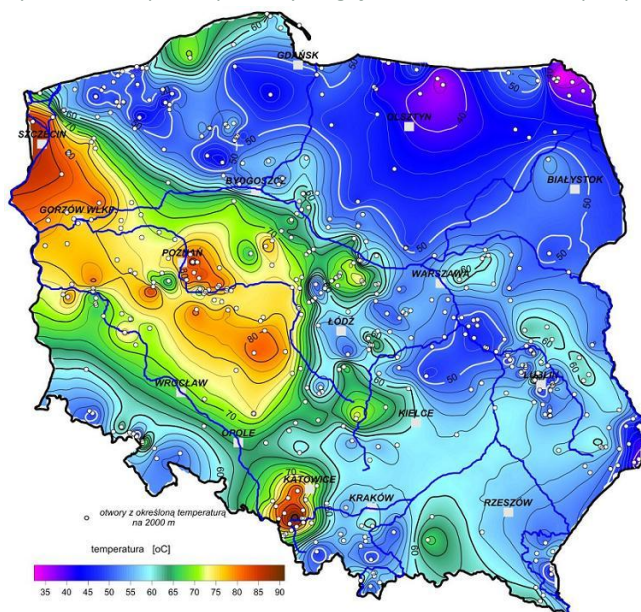
źródło: imgw.pl

Energia geotermalna

Energia geotermalna jest to energia cieplna pozyskiwana z głębi ziemi i stosowana głównie w celach grzewczych. Z racji na szerokie rozpowszechnienie o pełną odnawialność energia tego typu stanowi olbrzymi potencjał. Ciepłe wody o wyższej temperaturze zdadne są do produkcji energii elektrycznej, pozostałe z powodzeniem stosowane się w ciepłownictwie, rolnictwie czy do celów rekreacyjnych. Oszacowanie potencjału energii geotermalnej wiąże się z koniecznością kosztownych odwiertów próbnych. Warunkiem opłacalności jest odpowiednia temperatura podziemnych wód (minimum 65°C na głębokości 2 km), ich wydajność oraz niskie zasolenie. Opłacalność wzrasta

w sytuacjach, gdy ciepłe wody są umieszczone płycej (mniejsze koszty wiercenia i instalacji) oraz gdy ich temperatura jest wyższa.

Rysunek 5. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu

źródło: Szewczyk 2010, Państwowy Instytut Geologiczny

Warunki geotermalne na analizowanym obszarze wykazują stosunkowo dużą równomierność i brak jest rejonów szczególnie korzystnych do budowy instalacji geotermalnych. Biorąc pod uwagę bardzo wysokie koszty instalacji geotermalnych oraz konieczność przeprowadzenia równie kosztownych badań w celu weryfikacji potencjału w danej lokalizacji, analizowany obszar nie kwalifikuje się do uznania za szczególnie korzystny dla geotermii.

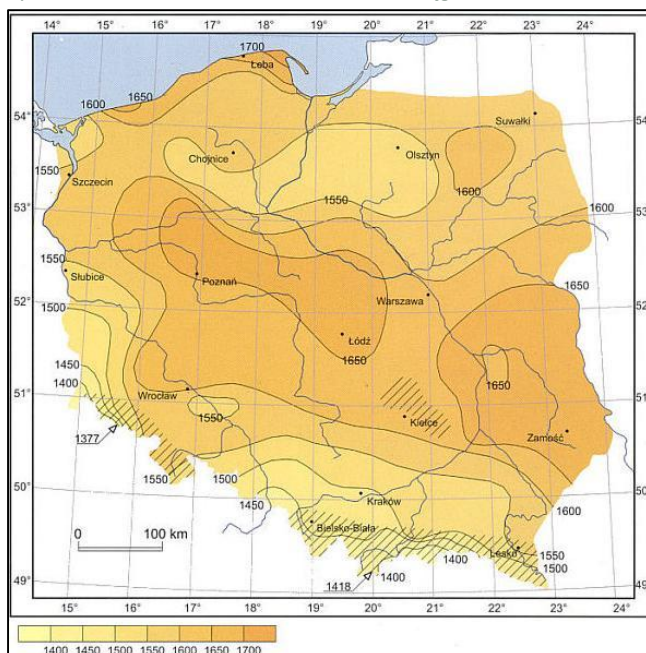
Warto jednak zaznaczyć, iż możliwe jest też wykorzystanie energii wód podskórnych i ciepła ziemi przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Rozwiązania tego typu mogą znaleźć zastosowanie w domach jednorodzinnych oraz budynkach użyteczności publicznej w terenach o rozproszonej zabudowie.

Energia słońca

Energia promieniowania słonecznego wykorzystywana jest w dwojaki sposób: do produkcji energii elektrycznej bądź ciepła. Ciepło może być pozyskiwane w sposób bierny poprzez nagrzewanie pomieszczeń bezpośrednim promieniowaniem bądź poprzez systemy cieczowych lub powietrznych kolektorów słonecznych służących ogrzewaniu mieszkań, podgrzewaniu wody użytkowej. Konwersja promieniowania na prąd elektryczny odbywa się natomiast poprzez zastosowanie ogniw fotowoltaicznych bądź elektrowni termicznych. Zastosowanie kolektorów słonecznych oraz ogniw fotowoltaicznych może okazać się zasadne już nawet w przypadku użytkowania przez pojedyncze gospodarstwa domowe, w zależności od stopnia zapotrzebowania na ciepłą wodę użytkową oraz

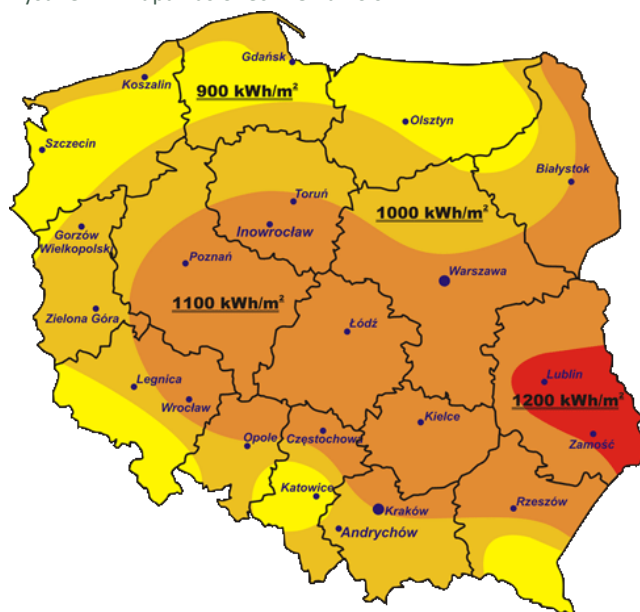
energię elektryczną. Poniższe rysunki przedstawiają dwa najważniejsze czynniki wpływające na opłacalność inwestycji związanych z wykorzystaniem energii słonecznej.

Rysunek 6. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski

źródło: imgw.pl

Rysunek 7. Mapa nasłonecznienia Polski

źródło: cire.pl

Miasto Szczyrk zlokalizowane jest w strefie, gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 1000 kWh/m². Nasłonecznienie na terenie szacowane jest na 1600 h/rok. Opisane powyżej warunki określone są jako mało korzystne w porównaniu do warunków panujących w innych rejonach Polski.

Obecnie energia słoneczna wykorzystywana jest głównie jako źródło ciepła poprzez instalacje fotowoltaiczne oraz kolektorów słonecznych ogrzewających powietrze lub wodę.

Energia cieków wód powierzchniowych

Potencjalna i kinetyczna energia cieków wód powierzchniowych wykorzystywana jest do wytwarzania energii w elektrowniach wodnych. Potencjał energii wodnej zależy od spadku i przepływu. Przepływy ze względu na dużą zmienność w czasie muszą być przyjęte na podstawie wieloletnich obserwacji dla przeciętnego roku przy średnich warunkach hydrologicznych. Spad określany jest jako iloczyn spadku i długości na danym odcinku rzeki. Rzeczywiste możliwości wykorzystania zasobów wodnych są znacznie mniejsze. Do energii odnawialnej zalicza się tylko i wyłącznie produkcję energii elektrycznej w elektrowniach na dopływie naturalnym (przepływowych). Planując tego typu inwestycję należy wziąć pod uwagę uwarunkowania przyrodnicze (ocena zasobów przez IMGW, warunków geomorfologicznych i geologicznych), techniczne (tryb pracy elektrowni, specyfikacja techniczna turbin, wydajność, środowiskowe (przede wszystkim formy ochrony przyrody: obszary Natura 2000, prawne (pozwolenie wodnoprawne zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego), ekonomiczne oraz społeczne (art. turystyka).

6.2.3. Wody

Miasto Szczyrk leży w obszarze dorzecza Wisły.

Ww. obszar jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 r. poz. 300). Na poniższym rysunku przedstawiono je graficznie wraz z głównymi rzekami.

Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP)

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 r. poz. 300) wprowadzono nowy podział JCWP jako wynik weryfikacji i aktualizacji granic zlewni JCWP oraz weryfikacji i aktualizacji typologii wód wraz z określeniem warunków referencyjnych dla nowych typów wód.

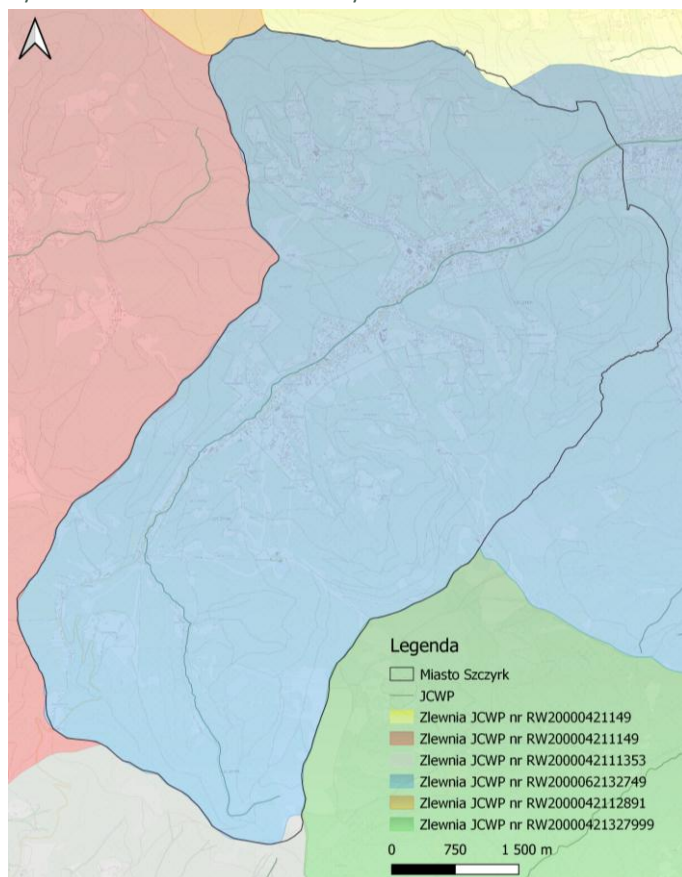
Teren miasta Szczyrk leży na obszarze 6 jednolitych części wód powierzchniowych. Informacje zestawiono poniżej.

Tabela 4. Jednolite Części Wód Powierzchniowych w zasięgu których miasto Szczyrk

Lp.	KOD JCWP	Nazwa JCWP
1.	RW200004211149	Brennica
2.	RW2000042112891	Wapienica
3.	RW2000062132749	Żylica
4.	RW2000042111353	Wisła od źródeł do Dobki wraz z Dobką
5.	RW20000421327999	Soła od Wody Ujsolskiej do zb. Tresna
6.	RW200004211149	Biała

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, www.karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe

Rysunek 8. JCWP na tle miasta Szczyrk

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd)

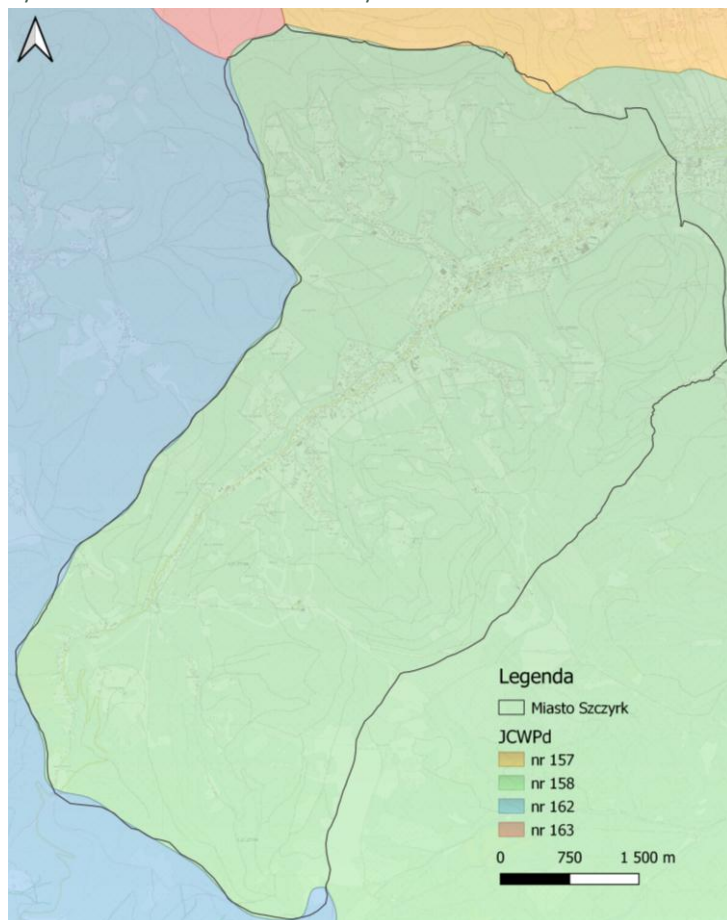
Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 r. poz. 300) zastosowano nowy podział na 174 JCWPd w skali kraju. Teren miasta leży na obszarze 4 jednolitych części wód podziemnych. Zestawiono je w poniższej tabeli.

Tabela 5. Charakterystyka JCWPd na terenie miasta Szczyrk

Kod JCWPd		GW2000162	GW2000157	GW2000158	GW2000163
Powierzchnia JCWPd [km ²]		534,68	361,43	1 483,93	203,39
Obszar dorzecza		obszar dorzecza Wisły	obszar dorzecza Wisły	obszar dorzecza Wisły	obszar dorzecza Wisły
Region wodny		Małej Wisły	Małej Wisły	Górnej-Zachodniej Wisły	Małej Wisły
Powiaty		Bielsko-Biała, Jastrzębie-Zdrój, bielski, cieszyński, pszczyński, żywiecki	Bielsko-Biała, bielski, bieruńsko-lędziński, oświęcimski, pszczyński, żywiecki	Bielsko-Biała, bielski, chrzanowski, cieszyński, oświęcimski, suski, wadowicki, żywiecki	bielski, Bielsko-Biała, cieszyński
Gminy		Bielsko-Biała, Brenna, Chybie, Czechowice-Dziedzice, Dębowiec, Goczałkowice-Zdrój, Goleszów, Hażlach, Istebna, Jasienica, Jastrzębie-Zdrój, Jaworze, Lipowa, Milówka, Pawłowice, Pszczyna, Skoczów, Strumień, Szczyrk, Ustroń, Wiśla, Zebrzydowice	Bestwina, Bielsko-Biała, Bieruń, Bojszowy, Brzeszcze, Buczkowice, Chełm Śląski, Chełmek, Czechowice-Dziedzice, Czernichów, Goczałkowice-Zdrój, Imielin, Jasienica, Kozy, Kęty, Lędziny, Miedźna, Oświęcim, Oświęcim, Pszczyna, Szczyrk, Wilamowice, Wilkowice	Andrychów, Babice, Bestwina, Bielsko-Biała, Brenna, Brzeszcze, Buczkowice, Chełmek, Czernichów, Gilowice, Istebna, Jeleśnia, Kęty, Koszarawa, Kozy, Łękawica, Libiąż, Lipowa, Łodygowice, Milówka, Osiek, Oświęcim, Oświęcim, Polanka Wielka, Porąbka, Przeciszów, Radziechowy-Wieprz, Rajcza, Ślemień, Stryszawa, Świnna, Szczyrk, Ujsoły, Węgierska Górka, Wieprz, Wilamowice, Wilkowice, Wiśla, Zator, Zawoja, Żywiec	Bielsko-Biała, Brenna, Chybie, Czechowice-Dziedzice, Jasienica, Jaworze, Skoczów, Szczyrk, Wilkowice
Rodzaj użytkowania JCWPd	Pobór rejestrowany z ujęć wód podziemnych – stan na rok 2018 [tys. m ³ /rok]	1 309,70	2 245,93	7 895,95	4 602,75
	Pobór odwodnieniowy – stan na rok 2018	520,38	16 220,91	600,18	n.d.
	Razem [tys. m ³ /rok] – stan na rok 2018	1 830,09	18 466,84	8 496,13	4 602,75
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [tys. m ³ /rok] – stan na rok 2018		17 377,65	14 806,96	31 677,62	5 571,00

źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, www.karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-podziemne

Rysunek 9. JCWPd na tle miasta Szczyrk

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

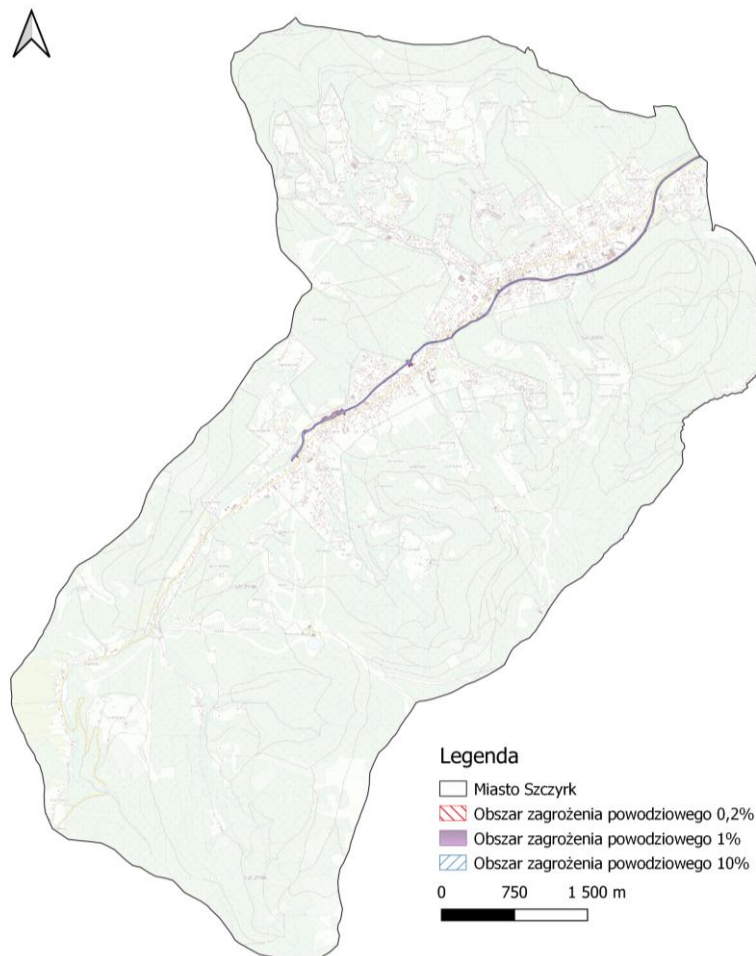
Zagrożenie powodziowe

W I cyklu planistycznym (2010-2015) mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego zostały opracowane w ramach projektu „Informatyczny system osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK), finansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013. W II cyklu planistycznym (2016-2021) dokonano przeglądu MZP i MRP opracowanych w I cyklu oraz w razie potrzeby ich aktualizacji, jak również sporządzone zostały nowe mapy dla obszarów i typów powodzi wskazanych w wyniku przeglądu i aktualizacji wstępnej oceny ryzyka powodziowego zakończonej w 2018 r. Zostały opracowane dla następujących scenariuszy powodziowych:

- 1) Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%;
- 2) Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%;
- 3) Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%;
- 4) Obszary narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego – scenariusz całkowitego zniszczenia wału przeciwpowodziowego.

Poniżej przedstawiono mapy zgodnie z II cyklem planistycznym.

Rysunek 10. Obszary zagrożenia powodziowego na terenie miasta Szczyrk

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

Obszary zagrożone suszą

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu.

Wyróżnia się następujące typy suszy:

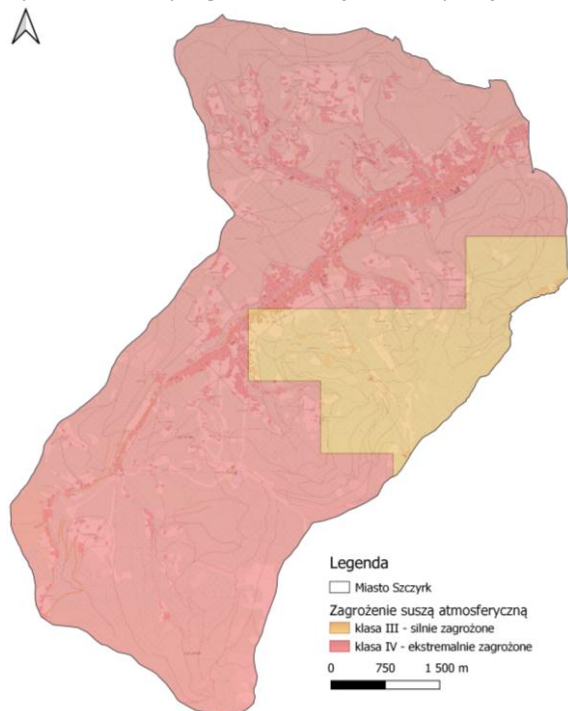
- susza atmosferyczna spowodowana deficytem opadów,
- susza rolnicza przejawiająca się niedostateczną wilgotnością gleby do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie,
- susza hydrologiczna spowodowana długotrwałym obniżeniem ilości wody w rzekach i jeziorach,
- susza hydrogeologiczna definiowana jako długotrwałe obniżenie zasobów wód podziemnych.

Susza, obok zjawiska powodzi, jest jednym z najbardziej dotkliwych i bezpośrednich zjawisk naturalnych oddziałujących na środowisko, gospodarkę i lokalne społeczności. Jednakże w przeciwieństwie do powodzi nie ma praktycznie możliwości prowadzenia działań doraźnych, które przyczynią się do zminimalizowania skutków suszy. W walce z suszą potrzebne są działania

długofalowe, strategiczne które poprzez swą ilość przyczynią się do minimalizowania jej skutków. Takim działaniem jest art. opracowanie planu przeciwdziałania skutkom suszy, który jest głównym, strategicznym dokumentem w Polsce, zgodnie z którym prowadzi się walkę z suszą.

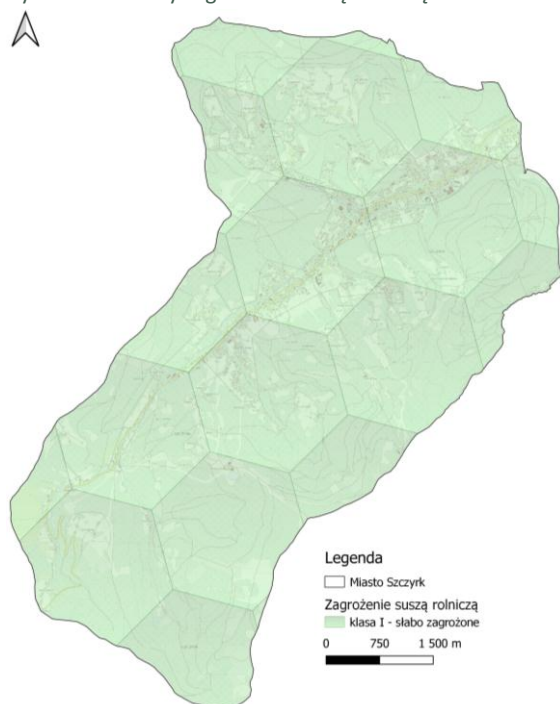
Na poniższych rysunkach przedstawiono poszczególne typy zagrożenia suszą.

Rysunek 11. Klasy zagrożenia suszą atmosferyczną na tle miasta Szczyrk

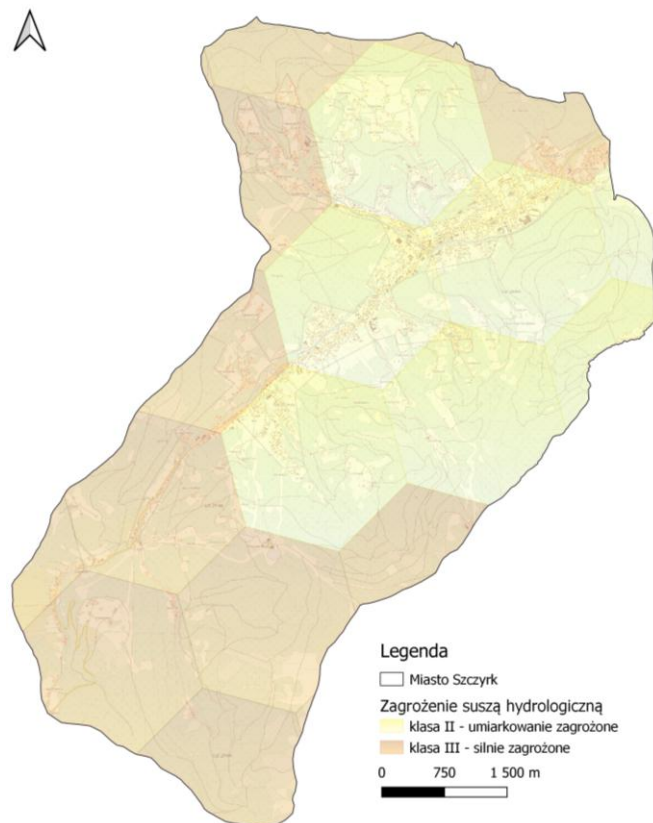
źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

Rysunek 12. Klasy zagrożenia suszą rolniczą na tle miasta Szczyrk

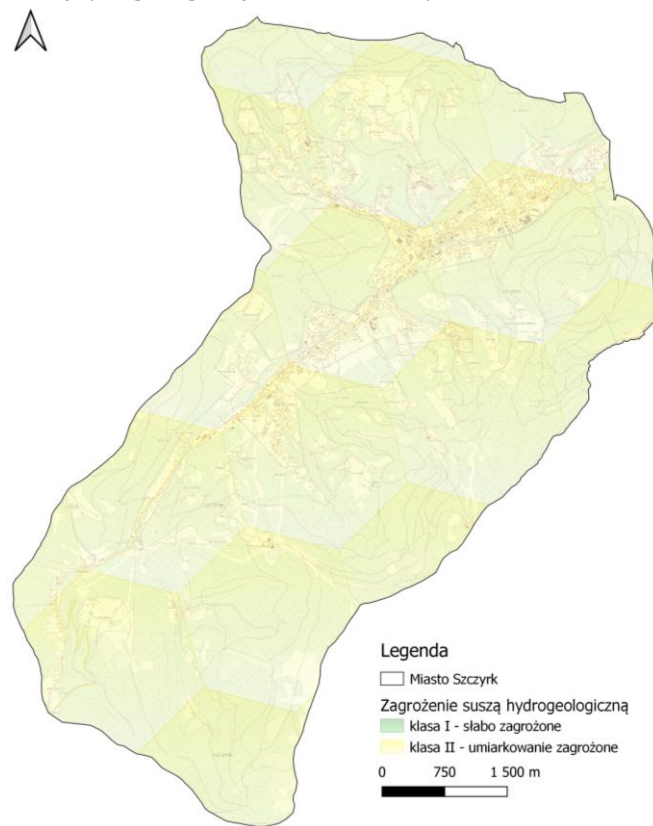
źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

Rysunek 13. Klasy zagrożenia suszą hydrologiczną na tle miasta Szczyrk

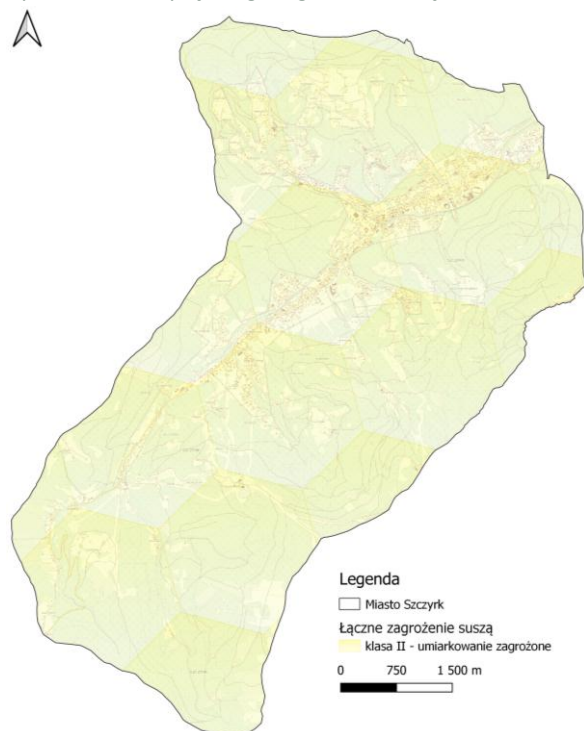
źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

Rysunek 14. Klasy zagrożenia suszą hydrogeologiczną na tle miasta Szczyrk

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

Rysunek 15. Klasy łącznego zagrożenia suszą na tle miasta Szczyrk

źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

Zgodnie z mapą łącznego zagrożenia suszą na terenie miasta Szczyrk występuje umiarkowane zagrożenie suszą.

JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMS) wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych, chemicznych (w tym substancji priorytetowych w matrycy będącej wodą) należą do kompetencji inspekcji ochrony środowiska. W zakresie obowiązków leży również prowadzenie obserwacji elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego. Stan ichtiofauny jako jednego z biologicznych elementów jakości wód jest badany przez wykonawców zewnętrznych, a jego ocena jest przekazywana do GIOŚ. Badania substancji priorytetowych, dla których określono środowiskowe normy jakości we florze i faunie, są zlecane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ustawą Prawo wodne, wyróżnia się jednolite części wód powierzchniowych naturalne, dla których określa się stan ekologiczny i jednolite części wód powierzchniowych silnie zmienione i sztuczne, dla których określa się potencjał ekologiczny. Ocena stanu jcwp jest prowadzona na podstawie wyników klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego oraz na podstawie wyników klasyfikacji stanu chemicznego. W celu wykonania klasyfikacji stanu ekologicznego lub potencjału ekologicznego dokonuje się interpretacji wyników badań elementów

biologicznych, fizykochemicznych, w tym specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych oraz elementów hydromorfologicznych, w odniesieniu do wartości granicznych klas jakości, określonych w odpowiednich przepisach dla poszczególnych wskaźników jakości wód. Zgodnie z ustawą – Prawo wodne, realizacja monitoringu wód powierzchniowych ma na celu pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami i oceny osiągnięcia celów środowiskowych przypisanych jednolitym częściom wód powierzchniowych, czyli oddzielnym i znaczącym elementom wód powierzchniowych, takim jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny; sztuczny zbiornik wodny; struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części; morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne. Klasyfikacja stanu chemicznego polega na określeniu stężeń substancji priorytetowych i innych substancji zanieczyszczających oznaczanych w wodzie i biocie (rybach i mięczakach) i porównaniu tych stężeń ze środowiskowymi normami jakości ustalonymi w odpowiednich przepisach.

W poniższej tabeli zestawiono informacje na temat JCWP oraz ich stanu wraz z ich wskaźnikami determinującymi. Klasyfikację stanu wód dokonano na podstawie rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25.06.2021 w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475).

Tabela 6. Ocena stanu JCWP na terenie miasta Szczyrk

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Typ JCWP	Powierzchnia zlewni JCWP [km²]	Czy JCWP była monitorowana (posiadała ustalony ppk w okresie 2016-2021)?	Kod ppk (2016-2021)	Współrzędne geograficzne ppk [2016-2021]	Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?	Kod ppk (2022-2027)	Współrzędne geograficzne ppk [2022-2027]	Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)				
										stan/potencjał ekologiczny	wskaźniki determinujące stan/ potencjał ekologiczny	stan chemiczny	wskaźniki determinujące stan chemiczny	stan (ogólny)
1.	Brennica, RW200004211149	RWf_krz	89,04	TAK	PL01S1301_1665	18.829415, 49.77783	TAK	PL01S1301_1665	18.829415, 49.77783	słaby potencjał ekologiczny	azot ogólny, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, kadm	zły
2.	Wapienica RW2000042112891	RWf_krz	64,26	TAK	PL01S1301_1677	18.98378, 49.90193	TAK	PL01S1301_1677	18.98378, 49.90193	słaby potencjał ekologiczny	BZT ₅ , OWO, przewodność, azot ogólny, azot azotanowy, fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce	poniżej dobrego	benzo(a)piren, heptachlor, bromowane difenyloetery, heptachlor	zły
3.	Żylica RW2000062132749	RW_wap	101,40	TAK	PL01S1301_2114	19.165128, 49.714083	TAK	PL01S1301_1674	19.165128, 49.714083	słaby potencjał ekologiczny	ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, bromowane difenyloetery, rtęć	zły
4.	Wiśła od źródeł do Dobki wraz z Dobką RW2000042111353	RWf_krz	126,96	TAK	PL01S1301_1662	18.84803, 49.68052	TAK	PL01S1301_1662	18.84803, 49.68052	dobry potencjał ekologiczny	nie dotyczy	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perylen, fluoranten, heptachlor; bromowane difenyloetery, heptachlor	zły
5.	Soła od Wody Ujsolskiej do zb. Tresna RW2000042132799 9	RWf_krz	286,99	TAK	PL01S1301_1727	19.19075, 49.68781	TAK	PL01S1301_1727	19.19075, 49.68781	umiarkowany potencjał ekologiczny	makrofity	poniżej dobrego	benzo(a)piren, heptachlor, bromowane difenyloetery, heptachlor	zły
6.	Biała RW20000421149	RWf_krz	115,64	TAK	PL01S1301_1695	19.02111, 49.93389	TAK	PL01S1301_1695	19.02111, 49.93389	słaby potencjał ekologiczny	BZT ₅ , OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, cynk, miedź, fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(g,h,i)perylen, fluoranten, nikiel, heptachlor; bromowane difenyloetery, rtęć, heptachlor	zły

RWf_krz – Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym

RW_wap – Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym

źródło: www.karty.apgw.gov.pl

Stan ogólny wszystkich jednolitych części wód powierzchniowych na terenie miasta Szczyrk oceniono jako stan zły. Dla wszystkich JCWP na terenie miasta stan chemiczny oceniono poniżej dobrego. Pod względem stanu/potencjału ekologicznego:

- 1 JCWP wykazało stan dobry;
- 1 JCWP wykazało stan umiarkowany;
- 5 JCWP wykazało słaby stan.

JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH

Zgodnie art. 4.1 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2022 r., poz. 2625 z późn. zm.), celem środowiskowym dla JCWPd jest zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do niej zanieczyszczeń; zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa stanu oraz ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem wód, tak aby osiągnąć i utrzymać ich dobry stan.

Badania w zakresie stanu wód podziemnych prowadzone są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wykonawcą badań, na zlecenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy.

Badania i ocenę stanu wód podziemnych wykonuje się dla tzw. Jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), dla których określany jest stan ilościowy (informacje o dostępnych zasobach, poborze, poziomie zwierciadła) i stan chemiczny. Badania na potrzeby oceny stanu wód podziemnych prowadzone są w ramach monitoringu diagnostycznego i monitoringu operacyjnego. Monitoring diagnostyczny odbywa się raz na trzy lata i obejmuje obszar całego kraju, natomiast w latach pomiędzy monitoringiem diagnostycznym realizowany jest monitoring operacyjny, w ramach którego badane są jednolite części, zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu.

Systematycznie prowadzony jest monitoring wód podziemnych. Oceny wykonywane są co 4 lata.

Tabela 7. Kompleksowa ocena stanu JCWPd na terenie miasta Szczyrk

Kod JCWPd	Cel środowiskowy	Stan wód	Rok 2012	Rok 2016	Rok 2019
GW2000162	dobry stan chemiczny	chemiczny	dobry	dobry	dobry
	dobry stan ilościowy	ilościowy	dobry	dobry	dobry
GW2000157	dobry stan chemiczny	chemiczny	dobry	dobry	dobry
	brak pogorszenia aktualnego stanu ilościowego (słaby stan ilościowy w zakresie bilansu wodnego)	ilościowy	słaby Wskaźniki powodujące słaby stan wód: Przekroczenie zasobów dyspozycyjnych w skali roku z powodu poboru	słaby Wskaźniki powodujące słaby stan wód (1) Przekroczenie zasobów dyspozycyjnych w skali roku z powodu poboru	słaby Wskaźniki powodujące słaby stan wód: JCWPd objęta wpływem rozległego obniżenia zwierciadła wód podziemnych głównego i pierwszego poziomu wodonośnego w rejonie

Kod JCWPd	Cel środowiskowy	Stan wód	Rok 2012	Rok 2016	Rok 2019
			odwodnieniowego (rejon GZW)	odwodnieniowego (rejon GZW)	GZW. Porównanie wprost znanej wartości poboru i zasobów wskazuje, że pobór odwodnieniowy górnictwa znacznie przekracza zasoby nawet jeśli część poboru nie powinna być brana do obliczeń, ponieważ może pochodzić z zasobów wzbudzonych. Obszar oddziaływania odwodnień górniczych obejmuje znaczny obszar całej JCWPd. Wynik koresponduje z wynikiem ostatniej oceny stanu JCWPd
GW2000158	dobry stan chemiczny	chemiczny	dobry	dobry	dobry
	dobry stan ilościowy	ilościowy	dobry	dobry	dobry
GW2000163	dobry stan chemiczny	chemiczny	dobry	dobry	dobry
	dobry stan ilościowy	ilościowy	dobry	dobry	dobry
	dobry stan ilościowy	ilościowy	dobry	dobry	dobry

źródło: www.mjwp.gios.gov.pl/mapa/172.html

Na terenie miasta jakość wód podziemnych zarówno pod kątem chemicznym jak i ilościowym ocenia się stanem dobrym. Wyjątek stanowi JCWPd nr 157, która pod kątem ilościowym oceniana jest słabym stanem ze względu na przekroczenie zasobów dyspozycyjnych.

6.2.4. Hałas

➤ Stan wyjściowy i źródła hałasu

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2022 poz. 2556 z późn. zm.), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja – wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),
- hałas – dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu – równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy Prawo ochrony środowiska. W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

• mała uciążliwość	$L_{Aeq} < 52$ dB
• średnia uciążliwość	52 dB $< L_{Aeq} < 62$ dB
• duża uciążliwość	63 dB $< L_{Aeq} < 70$ dB
• bardzo duża uciążliwość	$L_{Aeq} > 70$ dB

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu L_{AeqD} w porze dziennej i L_{AeqN} w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą

w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45–56 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli.

Poziomy dopuszczalne zostały określone dla dwóch grup wskaźników mających zastosowanie:

- w prowadzeniu długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, w szczególności do sporządzania strategicznych map hałasu oraz programów ochrony środowiska przed hałasem:
 - L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach [dB], wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia od godz. 6:00 – 18:00, pory wieczoru od godz. 18:00 – 22:00 oraz pory nocy od godz. 22:00 – 6:00;
 - L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach [dB], wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku od godz. 22:00-6:00,
- do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby:
 - L_{AeqD} jest to równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia, rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 – 22:00,
 - L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy, rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 – 6:00.

Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L_{AeqD}	L_{AeqN}	L_{AeqD}	L_{AeqN}
a) Obszary A ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	68	60	55	45

gdzie:

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie

mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych

źródło: Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112)

Natężenie ruchu pojazdów poruszających się drogami na przestrzeni lat ulega zwiększeniu, przez co negatywne oddziaływanie akustyczne nasila się. Hałas, oddziałując bezpośrednio na tereny sąsiadujące zabudowy, stanowi główne źródło zagrożenia. Hałas drogowy stanowi dominujące źródło na terenie omawianych gmin, zarówno pod względem wielkości jak i zasięgu oddziaływania.

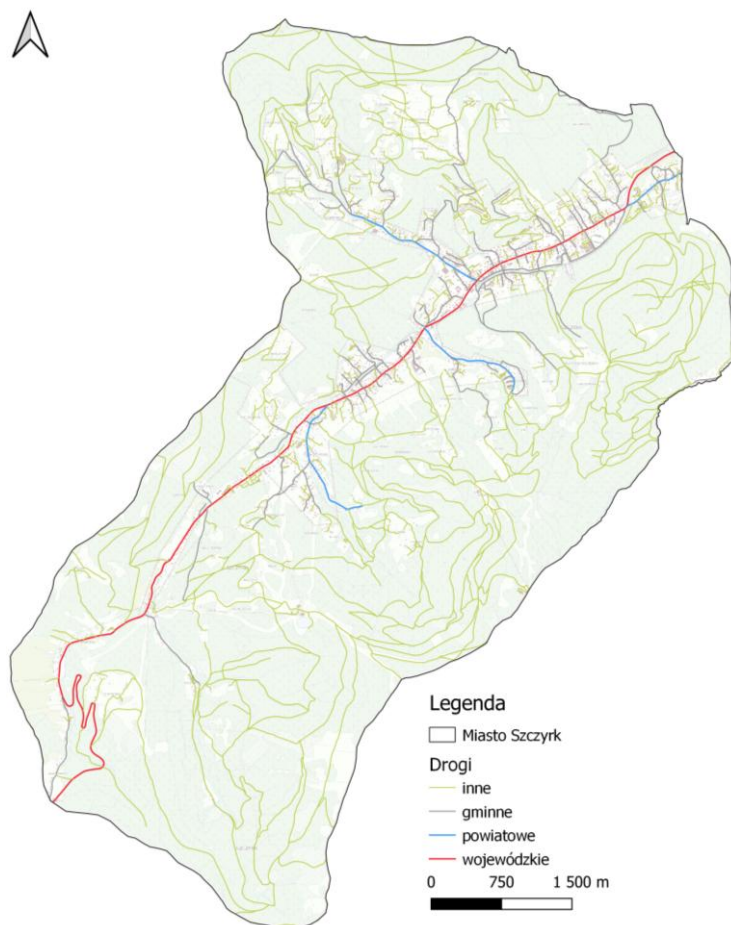
Hałasem, zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, są dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Występujący w środowisku naturalnym hałas spowodowany ludzką działalnością można podzielić na:

- hałas komunikacyjny;
- hałas przemysłowy (instalacyjny).

Na terenie miasta Szczyrk kluczową drogą jest droga wojewódzka nr 942 Bielsko-Biała – Szczyrk – Wisła.

Na poniższym rysunku przedstawiono sieć komunikacyjną na terenie miasta Szczyrk.

Rysunek 16. Sieć komunikacyjna miasta Szczyrk

źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych

Hałas kolejowy

Na terenie miasta Szczyrk nie funkcjonują linie kolejowe.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Obejmuje dźwięki emitowane przez maszyny i urządzenia, procesy technologiczne, a także instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych art.: wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne. Hałas ten ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Poziom hałasu jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych oraz prowadzonych procesów technologicznych. W przypadku przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu przez zakłady przemysłowe, wydawane są dla zakładu decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu (odrębnie dla pory dziennej i nocnej). Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

Państwowy Monitoring Środowiska (PMŚ)

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach realizuje zadania dotyczące pomiarów i oceny hałasu drogowego i kolejowego emitowanego do środowiska na terenie województwa śląskiego, w ramach programu PMŚ.

W latach 2019-2022 nie prowadzono monitoringu hałasu na terenie miasta Szczyrk.

6.2.5. Zasoby przyrodnicze

Realizując zadania zawarte w niniejszym Programie Ochrony Środowiska należy uwzględnić ochronę gatunkową roślin i zwierząt, wynikającą z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.) mającą na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu okazów gatunków oraz ich siedlisk i ostoi. Wymagane jest również przestrzeganie zapisów ww. ustawy, dotyczących zakazów oraz odstępstw od zakazów w odniesieniu do ww. gatunków oraz wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, zwłaszcza:

- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183 z późn. zm.),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408).

Formy ochrony przyrody

Na terenie miasta Szczyrk występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000 Beskid Śląski;
- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego;
- 5 pomników przyrody.

Obszary Natura 2000

Obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje:

- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO),
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO),
- obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.

Obszar Natura 2000 może obejmować część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami ochrony przyrody (z wyjątkiem ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów).

Poniżej scharakteryzowano Obszary Natura 2000 Beskid Śląski znajdujący się na terenie miasta Szczyrk.

Tabela 9. Charakterystyka Obszaru Natura 2000 na terenie miasta Szczyrk

Nazwa		Beskid Śląski
Kod obszaru		PLH 240005
Gminy		Węgierska Górka, Szczyrk, Jaworze, Jasienica, Brenna, Bielsko-Biała, Wilkowice, Radziechowy-Wieprz, Wisła, Milówka, Ustroń, Lipowa, Goleszów, Istebna
Data wyznaczenia:	w Polsce	-
	przez KE	19.03.2008
Powierzchnia [ha]		26 405,20
Akt prawny o wyznaczeniu		Decyzja Komisji z dnia 25 stycznia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 271) (2008/218/WE)
Typy siedlisk przyrodniczych		3220, 6210, 6230, 6430, 6510, 6520, 7230, 8220, 8310, 9110, 9130, 9170, 9180, 91D0, 91E0, 9410
Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEWG		<i>Aconitum firmum</i> ssp. <i>Moravicum</i> , <i>Barbastella barbastellus</i> , <i>Barbus carpathicus</i> , <i>Bombina variegata</i> , <i>Canis lupus</i> , <i>Carabus variolosus</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> , <i>Cottus gobio</i> , <i>Cypripedium calceolus</i> , <i>Dicranum viride</i> , <i>Lampetra planeri</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Lycaena dispar</i> , <i>Lynx lynx</i> , <i>Myotis bechsteinii</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , <i>Myotis myotis</i> , <i>Osmoderma eremita</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Tozzia carpathica</i> , <i>Triturus cristatus</i> , <i>Triturus montandoni</i> , <i>Ursus arctos</i>

źródło: crfop.gdos.gov.pl

Plan Zadań Ochronnych (PZO)

Plan zadań ochronnych jest podstawowym dokumentem przy zarządzaniu zasobami przyrodniczymi dla ochrony których, zostały utworzone obszary sieci Natura 2000. Tworzy on podstawę do prowadzenia działań ochronnych siedlisk oraz gatunków zwierząt, wskazując podmioty odpowiedzialne za wykonanie jego założeń. Dokument ten jest sporządzany na okres dziesięciu lat, obejmuje on art.

- opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- cele działań ochronnych;
- określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących: ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk; monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów; uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Plan Zadań Ochronnych dla Obszaru Natura 2000 Beskid Śląski jest w trakcie opracowywania.

Park Krajobrazowy

Zgodnie z art. 8 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. W poniższej tabeli scharakteryzowano Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego, który obejmuje swoim obszarem miasto Szczyrk.

Tabela 10. Charakterystyka Parku Krajobrazowego zlokalizowanych na terenie miasta Szczyrk

Nazwa	Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego
Data utworzenia	1998-07-11
Powierzchnia [ha]	38 620,00
Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Rozporządzenie Nr 10/98 Art. Bielskiego z 16 czerwca 1998 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego
Powiaty	Bielsko-Biała, bielski, żywiecki, cieszyński
Gminy	Węgierska Górka, Szczyrk, Jaworze, Jasienica, Brenna, Bielsko-Biała, Buczkowice, Wilkowice, Radziechowy-Wieprz, Wiśla, Milówka, Ustroń, Lipowa, Goleszów, Istebna
Powierzchnia otuliny [ha]	22 285,00
Opis celów ochrony	W celu zapewnienia warunków dla właściwych form ochrony i kształtowania środowiska, przy równoczesnym rozwoju funkcji dydaktyczno-naukowych, turystycznych i rekreacyjnych, na terenie Parku i jego otuliny obowiązuje stosowanie następujących ogólnych zasad i kierunków działania: - Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. - Ochrona środowiska i krajobrazu przed: - zakłóceniami stosunków wodnych; - degradacją gleb i szaty roślinnej; - zanieczyszczeniami powietrza; - zakłóceniami harmonii w krajobrazie; - Czynna ochrona środowiska poprzez: - likwidację lub ograniczenie na terenie Parku działalności gospodarczej szkodliwej dla środowiska; - prawidłową politykę przestrzenną; - utrzymanie, odnawianie i wzbogacanie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych; - Prowadzenie gospodarki rolnej. Leśnej i łowieckiej w sposób umożliwiający realizację celów wymienionych w § 1 rozporządzenia ww.
Plan ochrony	-

źródło: crfop.gdos.gov.pl

Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie (art. 40 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody).

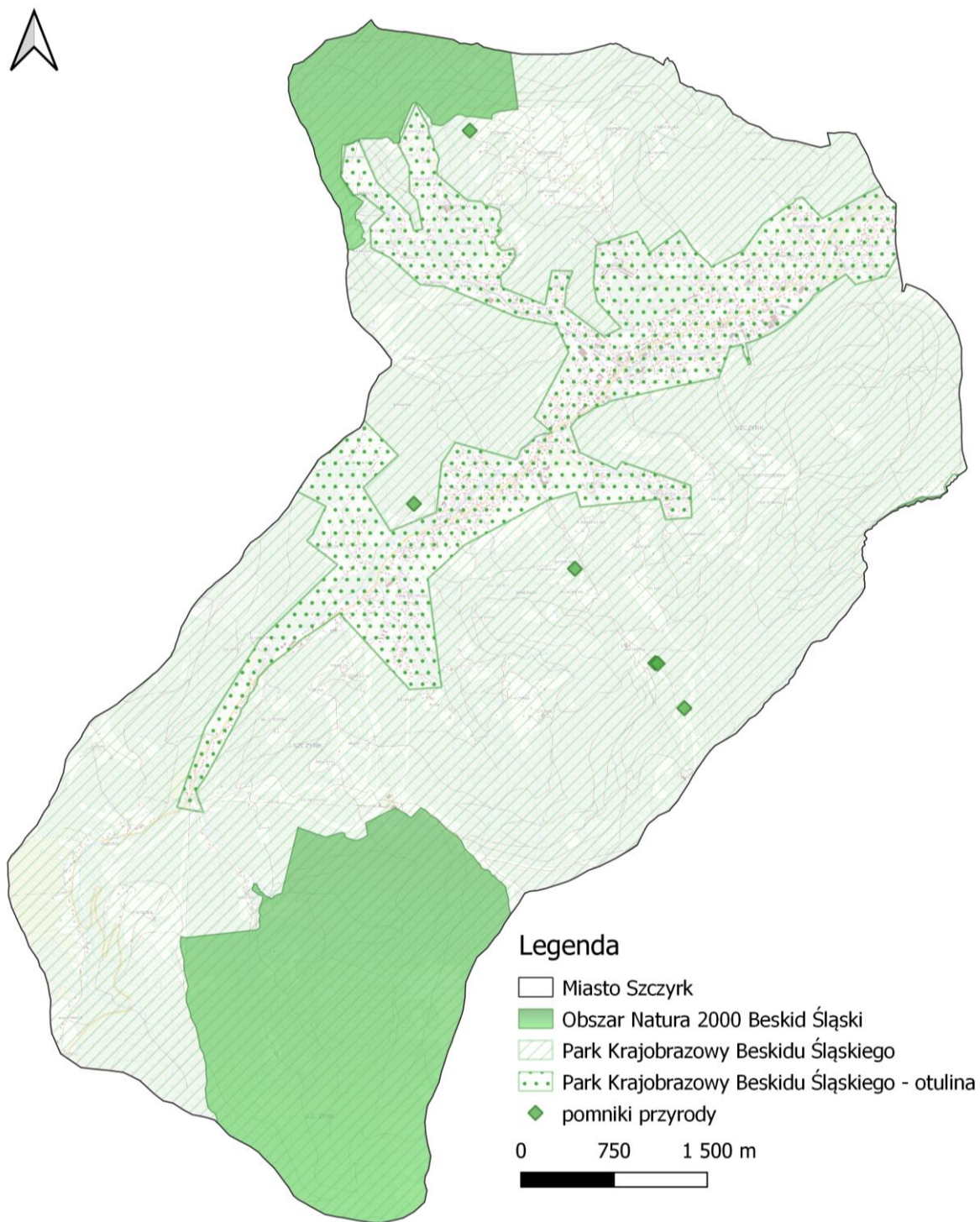
Pomniki przyrody miasta Szczyrk zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Charakterystyka pomników przyrody na terenie miasta Szczyrk

Nazwa	Nie nadano nazwy w akcie prawnym	Jaskinia Pajęcza	Jaskinia w Jaworzynie	Jaskinia u Jakubca	Jaskinia Skalna Lodowa
Data ustanowienia	1984-12-31	1993-04-23	1993-04-23	1993-04-23	1980-12-02
Typ pomnika	Jednoobiektowy	Jednoobiektowy	Wieloobiektowy	Jednoobiektowy	Jednoobiektowy
Rodzaj tworu	drzewo	jaskinia	jaskinia	jaskinia	jaskinia
Gatunek drzewa	Jodła pospolita (Jodła biała) - <i>Abies alba</i>	-	-	-	-
Wysokość [m]	7	-	-	-	-
Pierśnica [cm]	111	-	-	-	-
Obwód [cm]	349	-	-	-	-
Opis pomnika	Jodła pospolita (<i>Abies alba</i>)	Jaskinia Pajęcza położona na wysokości ok. 1075 m n.p.m.	Jaskinia w Jaworzynie położona na wysokości 1030 m n.p.m.	Jaskinia u Jakubca położona w Szczyrku Biłej na wysokości ok. 840 m n.p.m.	Jaskinia Skalna położona ok. 40 m nad poziomem Żylicy
Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Decyzja Nr 253/84 Wojewody Bielskiego z dnia 31.12.1984 r.	Rozporządzenie nr 1/93 Wojewody Bielskiego z 23.04.1993 r.	Rozporządzenie nr 1/93 Wojewody Bielskiego z 23.04.1993 r.	Rozporządzenie nr 1/93 Wojewody Bielskiego z 23.04.1993 r.	Decyzja Wojewody Bielskiego Nr RLS-op-7141p/6/80 z dnia 2 grudnia 1980 r.
Tekstowy opis granic	Rośnie na stoku wzniesienia Skrzycznego, na terenie szlaku turystycznego	Znajduje się na wsch. Stokach Skrzycznego na płd.-zach. od Hali Jaworzyna	Jaskinia znajduje się na płn.-zach. Stokach Skrzycznego, poniżej Hali Jaworzyna	Jaskinia znajduje się na stokach Magury Górki	Jaskinia znajduje się na działce leśnej nr 5954

źródło: CRFOP

Rysunek 17. Formy ochrony przyrody na tle miasta Szczyrk

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

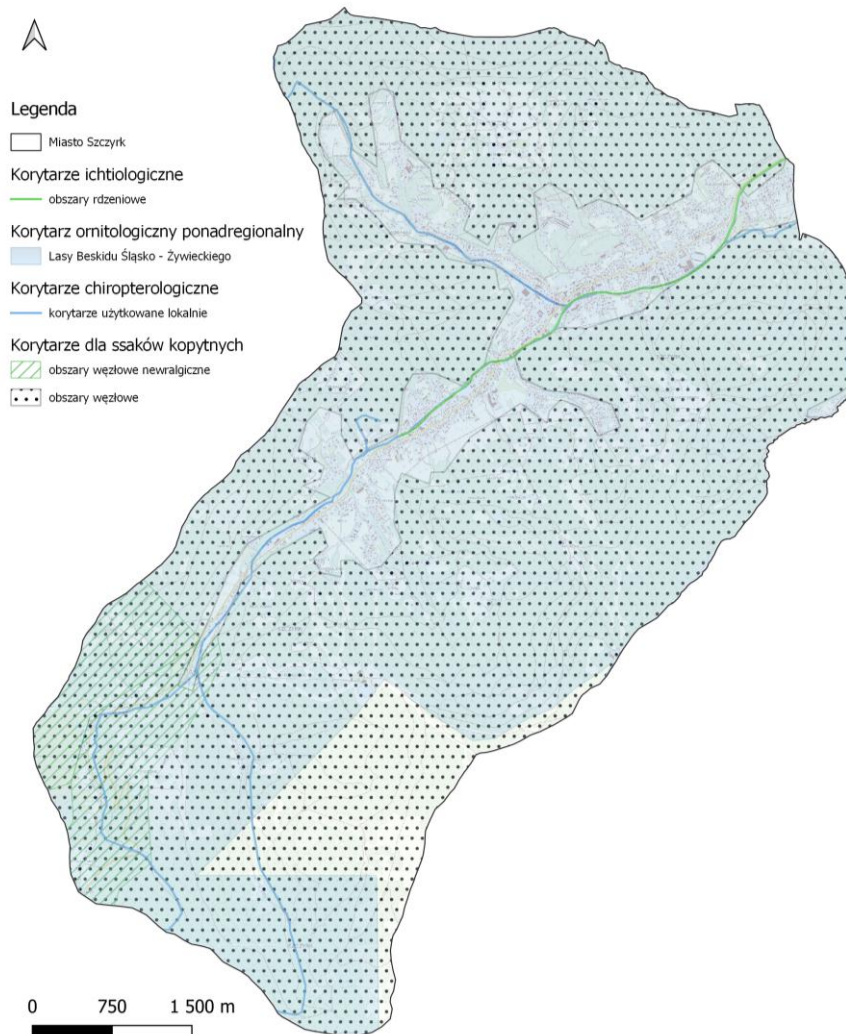
Korytarze ekologiczne

W przestrzeni przyrodniczej ważną rolę spełniają korytarze ekologiczne. System obszarów obejmuje przede wszystkim doliny i pradoliny rzek, którymi mogą przemieszczać się organizmy zwierzęce i diaspory roślinne oraz rozległe tereny (np. puszcze, duże kompleksy łąk, bagien), w których skupia się zasadnicza część różnorodności biologicznej. Korytarze ekologiczne, aby spełniały swoją funkcję, muszą tworzyć sieć powiązanych przestrzennie obszarów. Główne cele wyznaczania i ochrony korytarzy to:

- przeciwdziałanie izolacji obszarów przyrodniczo cennych i zapewnienie funkcjonalnych połączeń między poszczególnymi regionami kraju,
- zapewnienie możliwości funkcjonowania stabilnych populacji gatunków roślin i zwierząt,
- ochrona i odbudowa bioróżnorodności w kraju i Europie,
- stworzenie spójnej sieci obszarów chronionych, które zapewnią optymalne warunki do życia możliwie dużej liczbie gatunków.

Na poniższej mapie przedstawiono korytarze ekologiczne na terenie miasta Szczyrk.

Rysunek 18. Korytarze ekologiczne na tle miasta Szczyrk

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez RDOŚ w Katowicach

Grunty leśne

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia gruntów leśnych na miasta Szczyrk w 2022 r. wynosiła 2 721,19 ha, co daje średnią lesistość na poziomie 67,2 % (średnia krajowa wynosi 29,6%).

Nadzór nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa sprawuje Starosta. Gospodarkę leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa prowadzi się w oparciu o Uproszczone Plany Urządzenia Lasów lub decyzje administracyjne określające zadania z zakresu gospodarki leśnej wydane na podstawie Inwentaryzacji Stanu Lasu. Ww. dokumenty (UPUL i ISL) opracowywane są na okres 10 lat.

7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Zagadnienia i cele środowiskowe ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym ze względu na priorytetowe traktowanie ochrony środowiska zawarte są w wielu konwencjach międzynarodowych i podstawowych aktach tworzących Wspólnotę UE. Dokumenty te stanowią ramy dla regulacji prawnych (dyrektywy i rozporządzenia w prawie unijnym oraz ustawy i rozporządzenia w prawie polskim) oraz stanowią podstawę dla kształtowania polityki ochrony środowiska w określonej perspektywie czasowej, w szeregu tworzonych dokumentów (strategie, polityki, programy). Cele polityki ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym zostały określone w wielu dokumentach strategicznych, które stanowią ramy dla dokumentów krajowych i regionalnych.

W *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030* wyznaczono 3 cele strategiczne w ramach, których nie wszystkie zaplanowane działania będą oddziaływały na środowisko. Wszystkie zaplanowane inwestycje, które w sposób bezpośredni lub pośredni będą miały wpływ na środowisko, ostatecznie przyczynią się do poprawy jego jakości.

Strategia uwzględnia zapisy i cele sformułowane w dokumentach przedstawionych w tabeli poniżej.

Tabela 12. Przegląd dokumentów europejskich i krajowych oraz zawartych w nich celów środowiskowych istotnych dla realizacji Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
„Europa 2020” Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Komunikat Komisji Europejskiej z 03.03.2010.	Strategia wyznacza trzy ogólne, wzajemnie za sobą powiązane, priorytety: 1. rozwój inteligentny, tj. rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, m.in. poprzez podniesienie jakości edukacji, wspieranie transferu innowacji i wiedzy, pełne wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także wdrażanie innowacji w formie produktów i usług, które służyć będą wzrostowi gospodarczemu, tworzeniu nowych miejsc pracy i rozwiązywaniu problemów społecznych, 2. rozwój zrównoważony, tj. wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej dla przeciwdziałania zmianom klimatu, degradacji środowiska, utracie bioróżnorodności oraz niezrównoważonemu wykorzystywaniu zasobów, a także dla zwiększenia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, poprawy efektywności energetycznej oraz większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, 3. rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu, tj. wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną, m.in. poprzez wzrost poziomu zatrudnienia, inwestowanie w kwalifikacje, modernizowanie rynków pracy i systemów szkoleń, zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz zmniejszenie nierówności w obszarze zdrowia. Ponadto, Strategia zawiera wytyczne przez Komisję nadrzędne, wymierne wzajemnie ze sobą powiązane cele szczegółowe UE: - osiągnięcie 75% wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat, między innymi poprzez wzrost zatrudnienia kobiet i osób starszych oraz lepszą integrację migrantów na rynku pracy, - przeznaczanie 3% PKB Unii na inwestycje w działalność badawczo-rozwojową, w tym poprawę warunków prywatnej działalności badawczo-rozwojowej w UE, - osiągnięcie celów „20/20/20” w zakresie klimatu i energii, w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r., lub nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki, zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w naszym całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%, - ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10%, zdobywanie wyższego wykształcenia przez co najmniej 40% osób z młodego pokolenia, tj. w wieku 30-34 lat, - zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem o 20 mln, tj. o 25%.
„Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”. Rezolucja przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych w dniu 25 września 2015 r.	Rezolucja wyznacza 17 celów zrównoważonego rozwoju i 169 powiązanych z nimi zadań, których założeniem jest przestrzeganie praw człowieka w odniesieniu do wszystkich ludzi oraz osiągnięcie równości płci i wzmocnienie pozycji wszystkich kobiet i dziewcząt. Globalne, współzależne i niepodzielne cele Agendy dotyczą: 1) wyeliminowania ubóstwa, 2) wyeliminowania głodu, poprawy odżywiania i zrównoważonego rolnictwa, 3) zdrowego życia i dobrobytu, 4) wysokiej jakości edukacji, w tym uczenia się przez całe życie, 5) równości płci i wzmocnienia pozycji kobiet i dziewcząt, 6) zrównoważonej gospodarki zasobami wodnymi, zapewniającymi dostęp do wody i warunków sanitarnych, 7) zrównoważonej, nowoczesnej energii w przystępnej cenie, 8) zrównoważonego, stabilnego i inkluzywnego wzrostu gospodarczego oraz godnej pracy, 9) stabilnej infrastruktury, zrównoważonego uprzemysłowienia i innowacyjności,

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
	10) zmniejszania nierówności w krajach i między krajami, 11) bezpiecznych i zrównoważonych miast i osiedli sprzyjających włączeniu społecznemu, 12) zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13) przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14) ochrony i zrównoważonego wykorzystywania oceanów, mórz i zasobów morskich, 15) ochrony i zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych, w tym lasów, zwalczania pustynnienia, powstrzymywania i odwracania procesu degradacji gleby oraz powstrzymania utraty różnorodności biologicznej, 16) dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz odpowiedzialnych instytucji sprzyjających włączeniu społecznemu, 17) globalnego partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju. Realizacja wyznaczonych celów ma zapewnić równowagę pomiędzy trzema aspektami zrównoważonego rozwoju: gospodarczym, społecznym i środowiskowym.
Europejski Zielony Ład „The European Green Deal” Communication from the commission to the european parliament, the european council, the council, the european economic and social committee and the committee of the regions. COM(2019) 640 final.	Europejski Zielony Ład stanowi nową strategię UE na rzecz wzrostu, którego korzyści są większe niż koszty. Jest to plan na trzy nadchodzące dekady, dotyczący zbudowania zrównoważonej gospodarki unijnej poprzez dostrzeżenie w wyzwaniach związanych z klimatem i środowiskiem naturalnym możliwości we wszystkich obszarach polityki oraz przeprowadzenie transformacji, która będzie sprawiedliwa i sprzyjająca włączeniu społecznemu. Dokument ten wyznacza unijny cel uczynienia z Europy pierwszego kontynentu neutralnego pod względem klimatu do 2050 r., przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności przemysłu i zapewnieniu sprawiedliwego przejścia dla dotkniętych regionów i pracowników. Kluczowe aspekty dokumentu dotyczą 7 obszarów: 1. czysta energia – obniżenie emisyjności systemu energetycznego Unii przy założeniu dalszej dekarbonizacji i większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii w systemie energetycznym, aktualizacji w 2023 r. krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu państw członkowskich Unii w celu osiągnięcia w 2050 r. zerowej emisji gazów cieplarnianych, 2. zrównoważony przemysł – polityka przemysłowa oparta na gospodarce o obiegu zamkniętym, dotycząca w szczególności zasobochłonnych sektorów, takich jak przemysł odzieżowy, budownictwo, elektronika i tworzywa sztuczne, z założeniem, że do 2030 r. wszystkie opakowania w Unii Europejskiej powinny nadawać się do ponownego wykorzystania lub recyklingu, w strukturze konsumpcji nastąpi odejście od produktów jednorazowego lub ograniczonego użytku na rzecz wynajmu towarów i usług oraz produktów wielokrotnego użytku, trwałych i naprawialnych, a ponadto nastąpi redukcja marnotrawstwa oraz dalszy rozwój technologii cyfrowych, 3. budowa i renowacja – zapewnienie lepszej charakterystyki energetycznej budynków publicznych i prywatnych, poprzez odpowiednią politykę cen energii zachęcającą do budowy budynków energooszczędnych, projektowanie zgodne z gospodarką o obiegu zamkniętym, zwiększoną cyfryzację, uodparnianie budynków na klimat oraz surowe egzekwowanie przepisów dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, 4. zrównoważona mobilność – zwiększenie ograniczeń emisji pochodzących ze wszystkich rodzajów transportu (drogowego, kolejowego, lotniczego i wodnego) o 90% do 2050 r., przy założeniu wzrostu znaczenia transportu multimodalnego, zwiększenia transportu ładunków koleją lub drogą wodną, zwiększenia podaży zrównoważonych paliw alternatywnych dla transportu, ograniczenia zanieczyszczeń powodowanych przez transport w miastach, a także wprowadzenia technologii cyfrowych oraz cen za transport odzwierciedlających jego wpływ na środowisko, 5. od pola do stołu – zapewnienie bezpiecznej, bogatej w wartości odżywcze i wysokiej jakości żywności, której produkcja wywiera jak najmniejszy wpływ na środowisko, poprzez wspieranie rolników i rybaków, ograniczenie stosowania i zależności od chemicznych pestycydów, nawozów i antybiotyków, a także gospodarkę o obiegu zamkniętym od produkcji po konsumpcję,

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
	6. ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i ekosystemów – ochrona w obszarach Natura 2000, zwiększenie bioróżnorodności przestrzeni miejskich, ograniczenie stosowania nawozów i pestycydów w rolnictwie, poprawa jakości i zwiększenie powierzchni lasów, rozwój niebieskiej gospodarki, 7. eliminowanie zanieczyszczeń, zarówno powietrza, wody, gleby oraz produktów konsumenckich – poprzez lepsze monitorowanie, raportowanie i zapobieganie, w tym ograniczenie zanieczyszczeń pochodzących z przemysłu oraz chemikaliów, z uwzględnieniem przywrócenia naturalnych funkcji ziemi i wód powierzchniowych.
Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej – Ramowa Dyrektywa Wodna, zmieniona dyrektywami 2455/2001/WE, 2008/32/WE, 2008/105/WE, 2009/31/WE, 2013/39/UE, 2013/64/UE, 2014/101/UE.	Ramowa Dyrektywa Wodna ustanawia ramy działania w dziedzinie polityki wodnej oraz zobowiązuje państwa członkowskie do racjonalnego wykorzystywania i ochrony zasobów wodnych. Dyrektywa ma na celu poprawę ochrony wód śródlądowych (powierzchniowych, przejściowych, przybrzeżnych i podziemnych) w aspekcie ilościowym i jakościowym, wspieranie zrównoważonego ich wykorzystania, ochronę ekosystemów wodnych oraz od wód zależnych, zapewnienie zaopatrzenia w dobrej jakości wodę powierzchniową i podziemną, a także zmniejszenie skutków powodzi i susz. W dokumencie podkreśla się konieczność koordynacji działań w odniesieniu do wód powierzchniowych i podziemnych należących do tego samego systemu ekologicznego, hydrologicznego i hydrogeologicznego. Państwa członkowskie powinny podjąć działania dla wyeliminowania zanieczyszczeń wód powierzchniowych przez substancje priorytetowe oraz stopniowej redukcji zanieczyszczenia przez inne substancje.
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylenia dyrektywy 2001/81/WE.	Dyrektywa ma służyć osiągnięciu długoterminowego celu Unii dotyczącego jakości powietrza, zgodnego z wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia, oraz unijnych celów dotyczących ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów – poprzez zmniejszenie poziomów i depozycji zanieczyszczeń powietrza, powodujących zakwaszanie, eutrofizację i powstawanie ozonu poniżej krytycznych ładunków i poziomów określonych w konwencji LRTAP, a ponadto przyczynia się do osiągnięcia zwiększonych synergii między polityką unijną w zakresie jakości powietrza a innymi politykami, zwłaszcza polityką klimatyczno-energetyczną. W celu zbliżenia się do osiągnięcia poziomów jakości powietrza, które nie wywołują znacznych negatywnych skutków i zagrożeń dla zdrowia ludzkiego i środowiska, dokument ten ustanawia zobowiązania państw członkowskich w zakresie redukcji emisji antropogenicznych zanieczyszczeń do atmosfery: dwutlenku siarki (SO ₂), tlenków azotu (NO _x), niemetanowych lotnych związków organicznych (NMLZO), amoniaku (NH ₃) i pyłu drobnego (PM _{2,5}). Dyrektywa zawiera również wymóg sporządzania, przyjmowania i wdrażania krajowych programów ograniczania zanieczyszczenia powietrza oraz monitorowania emisji zanieczyszczeń i ich skutków, jak również przekazywania na ten temat informacji.
Biała Księga. Adaptacja do zmian klimatu: europejskie ramy działania, 01.04.2009, KOM(2009) 147 wersja ostateczna.	Dokument przedstawia cel unijnych ram na rzecz adaptacji, tj. osiągnięcie w UE takiej zdolności adaptacji, by mogła ona stawić czoła skutkom zmian klimatu. Unijne ramy będą wdrażane etapowo i obejmują: tworzenie trwałych podstaw wiedzy na temat oddziaływania i skutków zmian klimatu w UE, m.in. poprzez ustanowienie systemu wymiany informacji; włączenie adaptacji do kluczowych dziedzin politycznych UE, tj. polityki zdrowotnej i społecznej, sektora rolnictwa i leśnictwa, różnorodności biologicznej, ekosystemów i wody, obszarów przybrzeżnych i morskich oraz systemów produkcyjnych i infrastruktury fizycznej; stosowanie kombinacji instrumentów politycznych (instrumenty rynkowe, wytyczne, partnerstwa publiczno-prywatne) celem zapewnienia skutecznej realizacji procesu adaptacji; oraz nasilenie międzynarodowej współpracy w zakresie adaptacji.

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy.	Dyrektywa ustanawia środki służące ochronie środowiska i zdrowia ludzkiego, poprzez zapobieganie powstawaniu i zmniejszenie ilości odpadów oraz negatywnego wpływu ich wytwarzania i gospodarowania nimi oraz przez zmniejszenie całkowitego wpływu użytkowania zasobów i poprawę efektywności takiego użytkowania, co ma zasadnicze znaczenie dla przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz dla zapewnienia konkurencyjności Unii w perspektywie długoterminowej. Dokument ustala hierarchię postępowania z odpadami (zapobieganie, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku, unieszkodliwianie), która powinna przekładać się na kolejność priorytetów w przepisach prawa i polityce, dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów oraz gospodarowania nimi. Gospodarowanie odpadami ma być prowadzone bez narażania zdrowia ludzkiego oraz bez szkody dla środowiska, a w szczególności: a) bez zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin lub zwierząt; b) bez powodowania uciążliwości przez hałas lub zapachy oraz c) bez niekorzystnych skutków dla terenów wiejskich lub miejsc o szczególnym znaczeniu. W celu poprawy efektywności gospodarki odpadami państwa członkowskie zobowiązane są do podejmowania działań na rzecz stworzenia wystarczającej i zintegrowanej sieci instalacji do unieszkodliwiania odpadów i instalacji do odzysku zmieszanych odpadów komunalnych, z uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik.
Dokumenty krajowe	
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030). Załącznik do Uchwały nr 239 Rady Ministrów z dn. 13 grudnia 2011 r.).	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 stanowi najważniejszy dokument strategiczny dotyczący zagospodarowania przestrzennego kraju. Zawarta w dokumencie wizja przestrzennego zagospodarowania Polski w 2030 roku opiera się na pięciu oczekiwanych cechach przestrzeni: konkurencyjności i innowacyjności, spójności wewnętrznej, bogactwie i różnorodności biologicznej, bezpieczeństwie oraz ładzie przestrzennym. W dokumencie przedstawiono 6 celów i obszarów interwencji, spośród których za najważniejsze ze środowiskowego punktu widzenia należy uznać: - kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych, obejmujący m. in. zmniejszenie obciążenia środowiska emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby, działania mające na celu osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów, racjonalizację gospodarowania zasobami wód, kształtowanie naturalnej retencji, dbałość o jakość przestrzeni otaczającej i krajobraz (w tym wzmocnienie spójności przestrzeni przyrodniczej i stopnia ochrony krajobrazu rolniczego, ochronę przestrzeni wyjątkowych; ochronę najlepszych gleb rolniczych i leśnych; rewitalizację obszarów zdegradowanych oraz rekultywację terenów poprzemysłowych; zmniejszenie obciążeń środowiska emisjami z transportu, zwiększenie wykorzystania surowców wtórnych - zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego, obejmujący m.in. przeciwdziałanie zagrożeniu utraty bezpieczeństwa energetycznego i odpowiednie reagowanie na nie, ograniczenie emisji CO₂, poprawę efektywności przesyłu, zaopatrzenia i zużycia energii, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, minimalizację ryzyka powodziowego oraz zwiększanie dyspozycyjnych zasobów wodnych, - przywracanie i utrwalanie ładu przestrzennego, obejmujący m.in skuteczną ochronę jakości i tożsamości krajobrazu naturalnego i zurbanizowanego oraz oszczędne i racjonalne użytkowanie terenu.
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Dokument przyjęty uchwałą Rady	To kluczowy dokument na szczeblu krajowym w obszarze średnio- i długofalowej polityki rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym. Celem głównym Strategii jest stworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Dla jego realizacji sformułowano cele szczegółowe, główne obszary koncentracji działań i kierunki interwencji, spośród których do najistotniejszych celów środowiskowych należy zaliczyć: poprawę stanu zdrowia obywateli oraz efektywności opieki zdrowotnej, zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności (obejmujące wzrost efektywności i atrakcyjności transportu publicznego, ograniczenie negatywnego wpływu transportu na stan powietrza, rozwój elektromobilności, a także promocję ruchu rowerowego),

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
Ministrów z dn. 14 lutego 2017 r.	poprawę bezpieczeństwa energetycznego kraju (w tym nowe, nisko- i zeroemisyjne moce wytwórcze, także OZE, technologie magazynowania energii), poprawę efektywności energetycznej (w budownictwie, przedsiębiorstwach, ciepłownictwie, transporcie, ograniczenie strat w przesyłce energii), reindustrializację (zmniejszenie energochłonności, zasobo- i materiałochłonności procesów przemysłowych, poprawa efektywności energetycznej, obniżenie emisyjności) i restrukturyzację sektora górnictwa węglowego oraz zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego zapewniające ich dobry stan (woda, powietrze, gleby, różnorodność biologiczna, krajobraz, zasoby geologiczne, odpady).
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 17.09.2019 r.	KSRR2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Położono w nim nacisk na rozwój zrównoważony całego kraju, czyli zmniejszenie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. Jako cel główny Strategii wskazano efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju. Dla realizacji polityki regionalnej wyznaczono 3 cele szczegółowe, dotyczące: zwiększenia spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, wzmacniania regionalnych przewag konkurencyjnych oraz podniesienia jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie. W ramach celów szczegółowych uwzględniono aspekty dotyczące rozwoju kapitału społecznego (aktywizacji, podnoszenia kompetencji i umiejętności oraz wzmacniania poczucia tożsamości i integracji społeczności lokalnej), wsparcia kultury (w tym dziedzictwa niematerialnego oraz zwiększania dostępu do dóbr i usług kultury), wsparcia placówek edukacyjnych (w tym kształcenia ustawicznego, rozwoju srebrnej gospodarki), kompleksowej poprawy jakości powietrza (ograniczenia zjawiska niskiej emisji na obszarach zurbanizowanych, efektywnego energetycznie niskoemisyjnego ciepłownictwa systemowego, wymiany kotłów, termomodernizacji, działań edukacyjnych), racjonalnego gospodarowania przestrzenią i zapewnienia ładu przestrzennego (rewitalizacji i rekultywacji, nadania nowych funkcji zdegradowanym obszarom miejskim, dostosowania obszarów zurbanizowanych do zmian klimatu i wymogów ochrony środowiska, ograniczenia suburbanizacji i przeciwdziałania dekoncentracji osadnictwa, rozwoju obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych), zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego (gospodarki o obiegu zamkniętym, innowacji w zakresie technologii, produktów i usług, dostosowania przedsiębiorstw do standardów środowiskowych), rozwijania i integrowania systemów transportu zbiorowego, rozwoju transportu nisko- i bezemisyjnego (w tym elektromobilności), wykorzystania potencjału OZE, poprawy gospodarowania odpadami i oczyszczania ścieków. W dokumencie Śląsk zaliczony został do jednego z 4 obszarów strategicznej interwencji (OSI), a więc obszarów, które uwzględnione zostaną w krajowych i regionalnych strategiach i będą traktowane preferencyjnie.
Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 16 lipca 2019 r.	Polityka Ekologiczna Państwa 2030 jest jedną z dziewięciu zintegrowanych strategii sektorowych, dedykowaną środowiskowym celom i priorytetom kraju. Dokument ten stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), z której zaczerpnięty został główny cel Polityki - rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Dla realizacji tego celu sformułowano 3 cele szczegółowe dotyczące poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, a także łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich oraz zarządzania ryzykiem klęsk żywiołowych. Zawarte w Polityce kierunki interwencji odnoszą się do wszystkich komponentów środowiska, tj. powietrza, wód, powierzchni ziemi, w tym gleb, a także różnorodności biologicznej, krajobrazu i zasobów geologicznych oraz klimatu. Ponadto, w dokumencie ujęto także kwestie gospodarki leśnej, gospodarki odpadami i edukacji ekologicznej, wraz z kształtowaniem wzorców zrównoważonej konsumpcji.
Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. Projekt z dn. 08.11.2019 r.	Polityka energetyczna Polski do 2040 r., dedykowana rozwojowi sektora paliwowo-energetycznego kraju, stanowi kontynuację Polityki energetycznej Polski do 2030 r., przyjętej w 2009 r. i jest kolejną z dziewięciu zintegrowanych strategii systemu zarządzania rozwojem kraju, wynikających z przyjętej w 2017 r. Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. Dokument ten wyznacza cel polityki energetycznej państwa, którym jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych. Dla jego realizacji wyznaczono 8 kierunków i celów szczegółowych, dotyczących: optymalnego wykorzystania własnych surowców energetycznych, tak aby pokryć zapotrzebowanie na zasoby energetyczne, tj. węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropę naftową, gaz ziemny i biomasę, rozbudowy infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej, w celu pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną (w tym udział 56-60% węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej w 2030 r., energetyka jądrowa o mocy 6-9 GW w 2043 r.), dywersyfikacji dostaw i rozbudowy infrastruktury sieciowej gazu

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
	ziemnego, ropy naftowej oraz paliw ciekłych, rozwoju rynków energii dla zapewnienia ich konkurencyjności, wdrożenia energetyki jądrowej, w celu obniżenia emisyjności sektora energetycznego oraz zapewnienia bezpieczeństwa pracy systemu (w tym uruchomienie pierwszego bloku jądrowego o mocy 1-1,5 GW do 2033 r. oraz kolejnych pięciu do 2043 r.), rozwoju odnawialnych źródeł energii, w celu obniżenia emisyjności sektora energetycznego i dywersyfikacji struktury wytwarzania energii (w tym 21-23% OZE w finalnym zużyciu energii brutto w 2030 r.), rozwoju ciepłownictwa i kogeneracji, mających zapewnić powszechny dostęp do ciepła oraz niskoemisyjne wytwarzanie ciepła w całym kraju, a także poprawy efektywności energetycznej gospodarki, w celu zwiększenia konkurencyjności gospodarki (w tym 23% oszczędności energii pierwotnej vs. prognozy na 2030 r. z 2007 r.).
Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030. Dokument przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich 18 grudnia 2019 r., przekazany do Komisji Europejskiej 30 grudnia 2019 r.	KPEiK został przygotowany z myślą o ustanowieniu stabilnych ram będących sprzyjającym otoczeniem dla zrównoważonej, ekonomicznie efektywnej i sprawiedliwej transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Dokument prezentuje zintegrowane podejście do wdrażania pięciu wymiarów unii energetycznej, tj. bezpieczeństwa energetycznego, obniżenia emisyjności, efektywności energetycznej, wewnętrznego rynku energii oraz badań naukowych, innowacji i konkurencyjności. W odniesieniu do tych obszarów Plan przedstawia krajowe założenia i cele zawarte w obowiązujących krajowych strategiach rozwoju zatwierdzonych na poziomie rządowym oraz projektach dokumentów strategicznych znajdujących się na zaawansowanym etapie przygotowania. W aspekcie środowiskowym szczególne znaczenie mają zapisy w zakresie: ograniczenia emisji gazów cieplarnianych (CO ₂ w sektorach non-ETS o 7% do 2030 r. w stosunku do 2005 r.) i zanieczyszczeń powietrza, adaptacji do zmian klimatu (w tym zwiększenia małej retencji wodnej i lesistości), zmniejszenia udziału węgla kamiennego i brunatnego w produkcji energii elektrycznej, wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii (21-23% w finalnym zużyciu energii brutto w 2030 r., 14% w transporcie, roczny wzrost w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie), poprawy efektywności energetycznej (o 23% do 2030 r., rozwoju ekologicznych i efektywnych systemów ciepłowniczych, produkcji ciepła w kogeneracji, inteligentnych sieci, funkcjonowania mechanizmów stymulujących oszczędność końcowego wykorzystania energii oraz zachowań pro oszczędnościowych, poprawy charakterystyki energetycznej budynków), rozwoju elektromobilności i paliw alternatywnych w transporcie, promowania transportu intermodalnego i kolejowego, a także rozwoju obszarów zrównoważonych energetycznie na poziomie lokalnym, wdrożenia energetyki jądrowej, ograniczania zjawiska ubóstwa energetycznego oraz rozwoju innowacji energetycznych.
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dn. 29 października 2013 r.	SPA został opracowany dla uniknięcia kosztów wynikających z zaniechania działań na rzecz adaptacji oraz z myślą o ograniczeniu gospodarczych i społecznych ryzyk związanych ze zmianami klimatycznymi. Celem głównym Dokumentu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. W związku z powyższym wskazano w nim cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach do roku 2020: gospodarce wodnej, rolnictwie, leśnictwie, energetyce, budownictwie, transporcie, gospodarce przestrzennej, w zakresie zdrowia oraz różnorodności biologicznej i obszarów prawnie chronionych, na obszarach górskich, w strefie wybrzeża i na obszarach zurbanizowanych. Obejmują one m.in. właściwe i zrównoważone wykorzystanie terenów, ochronę przestrzeni rolniczej i zasobów glebowych dużej wartości, gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody, przywracanie i utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych i od wody zależnych, wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, ochronę różnorodności biologicznej a w szczególności siedlisk wodno-błotnych, zwiększanie lesistości, zmniejszanie fragmentacji kompleksów leśnych, zwiększanie obszarów zieleni w miastach, rewitalizację przyrodniczą, w tym przywracanie zdegradowanym terenom zieleni i zbiornikom wodnym ich pierwotnych funkcji, a także ograniczanie skutków zdrowotnych stresu termicznego i nadzwyczajnych zdarzeń klimatycznych.
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030). Dokument Ministerstwa Środowiska z 2015 r.	Krajowy Program Ochrony Powietrza jest średniookresowym dokumentem planistycznym, stanowiącym element spójnego systemu zarządzania wraz ze Strategią „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.” przyjętą w 2014 r. Celem głównym KPOP jest poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Dla realizacji tego celu określono 2 cele szczegółowe dotyczące osiągnięcia w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w Dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM _{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia, jak również osiągnięcia w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających

Nazwa dokumentu	Główne cele środowiskowe
Dokumenty europejskie	
	z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego. Działania naprawcze mające skutkować poprawą jakości powietrza w pierwszej kolejności powinny dotyczyć osiągnięcia poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM10 i PM2,5 oraz poziomów docelowych dla B(a)P oraz substancji takich jak NO2 oraz O3. Cele i kierunki działań, wyznaczone w tym Programie o charakterze strategicznym, powinny zostać uwzględnione przede wszystkim w lokalnych programach ochrony powietrza. Ponadto, wnioski i zalecenia KPOP powinny zostać uwzględnione we wszystkich dokumentach strategicznych i wykonawczych, dotyczących tematyki środowiska lub mających na nią wpływ, na wszystkich szczeblach zarządzania.
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r.	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu należy do zintegrowanych strategii sektorowych, a głównym celem zawartej w strategii polityki transportowej jest zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego. Realizacja tego celu związana jest z wdrażaniem 6 kierunków interwencji: 1) budową zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce; 2) poprawą sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym; 3) zmianą w indywidualnej i zbiorowej mobilności; 4) poprawą bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów; 5) ograniczaniem negatywnego wpływu transportu na środowisko; 6) poprawą efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe. W aspekcie środowiskowym istotne są zapisy Strategii dotyczące: wzmocnienia roli transportu kolejowego i transportu wodnego śródlądowego, rozwoju transportu intermodalnego i ograniczenia negatywnego wpływu transportu na środowisko (promowanie pojazdów ekologicznie czystych i energooszczędnych, optymalizacja przepływu potoków ruchu, ograniczanie kongestii, wydzielenie stref o niskiej emisji), rozwój transportu publicznego, rozwój transportu rowerowego.
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030. Dokument przyjęty uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r.	Celem głównym Strategii jest rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego. Dla jego realizacji wskazano trzy cele szczegółowe: 1) zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej; 2) poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska; 3) rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa. W ramach celów wskazano liczne kierunki interwencji dotyczące zróżnicowanych zagadnień środowiskowych, takich jak: jakości i bezpieczeństwa żywności, rozwoju innowacji, gospodarki o obiegu zamkniętym i biogospodarki, gospodarki odpadami, zwiększenia wykorzystania OZE, rewitalizacji i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu, zrównoważonemu gospodarowaniu i ochronie zasobów środowiska (ładu przestrzennego, gleb, zasobów wodnych, powietrza, bioróżnorodności) oraz adaptacji do zmian klimatu i przeciwdziałaniu tym zmianom.

8. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu

Projekt Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030 wyznacza cele, kierunki interwencji i działania, które są zadaniami zarówno o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (organizacyjno-edukacyjne), które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, funkcjonalno-przestrzennej itp.

Niektóre zadania wyznaczone w projekcie Strategii mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.), dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2023 poz. 1094 z późn. zm.). W ramach powyższej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Strategia zawiera zadania zgłoszone przez samorząd gminy, których realizacja przewidziana jest w perspektywie do roku 2030. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dość trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030* na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku omawianego terenu istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić,

iz stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030 jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Strategia określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości różnych komponentów funkcjonowania Gminy oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030 przewiduje szereg działań edukacyjno-promocyjnych. Wyznaczone działania edukacyjne mają głównie charakter organizacyjny i informacyjny. Potrzeba prowadzenia ciągłej edukacji szczególnie z zakresu ekologii społeczeństwa wynika z ciągle zmieniających się przepisów ochrony środowiska oraz powstawania nowych zagrożeń i problemów przyrodniczych. Edukacja jest elementem wspierającym - opisuje, informuje i wyjaśnia zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i spełnienia odpowiednich standardów ochrony środowiska. Dlatego większość wyznaczonych zadań z zakresu edukacji odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska, stąd zrezygnowano w dalszej części z interpretacji tego zagadnienia w ramach poszczególnych grup oddziaływań. Podobna sytuacja dotyczy działań polegających na aktualizacji dokumentów planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) o zapisy sprzyjające osiągnięciu lepszych standardów środowiskowych.

Poniższa tabela przedstawia ocenę i analizę oddziaływania na poszczególne elementy środowiska działań zaplanowanych do realizacji w ramach projektu *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030*.

LEGENDA:

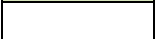
	Potencjalne pozytywne oddziaływanie	B	Bezpośrednie
	Potencjalne neutralne oddziaływanie	P	Pośrednie
	Potencjalne negatywne oddziaływanie	S	Stałe
		Ch	Chwilowe
		W	Wtórne
		Sk	Skumulowane

Tabela 13. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Cel strategiczny 1: Poprawa jakości życia Szczyrkowiaków														
1.1. Rozwój usług społecznych														
1.	Pozyskiwanie i efektywne wykorzystywanie środków unijnych i środków z budżetu państwa w zakresie rozwoju polityki społecznej miasta			P, S										
2.	Współpraca z okolicznymi gminami (w tym Bielsko-Biała, Wiśła i Żywiec) w celu budowania komplementarnej oferty usług publicznych (handel, usługi, kultura)			W, S										
3.	Rozwój usług opieki nad dziećmi do lat 3			B, S										
4.	Powołanie instytucji straży miejskiej w celu utrzymania porządku publicznego			B, S										
5.	Kontynuacja i rozwój programów pomocy dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami			B, S										
6.	Rozwój oferty skierowanej do seniorów, w tym utworzenie na terenie miasta Uniwersytetu Trzeciego Wieku			B, S										
7.	Uruchomienie systemowych rozwiązań szkoleniowych, organizacyjnych, finansowych i prawnych realnie poprawiających sytuację opiekunów osób niesamodzielnych, w tym osób starszych, wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu			B, S										
8.	Rozwój usług opiekuńczych dostosowanych do potrzeb starszych i chorych mieszkańców oraz członków ich rodzin, godzących życie zawodowe z opieką nad osobą chorą / niesamodzielną			B, S										
9.	Działania ukierunkowane na rozwiązywanie problemu braków kadrowych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej oraz podnoszenie kompetencji jego pracowników			B, S										
10.	Rozwój nowoczesnej infrastruktury szkół: tworzenie pracowni przedmiotowych, upowszechnianie wykorzystania Internetu w edukacji, wyposażenie szkół w multimedialne pomoce naukowe, zapewnienie infrastruktury zwiększającej komfort pracy i bezpieczeństwo uczniów			B, S										
11.	Termomodernizacja Szkoły podstawowej nr 2 – wymiana dachu, modernizacja sali gimnastycznej, docieplenie budynku	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	
12.	Modernizacja i wyposażenie placówek przedszkolnych			B, S										
13.	Wzmacnianie kompetencji kadr nauczycielskich, w szczególności w zakresie kompetencji cyfrowych			B, S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
1.2. Poprawa dostępności opieki i profilaktyki medycznej														
14.	Inicjowanie, organizowanie i wspieranie przez Miasto programów profilaktyki zdrowotnej we współpracy z podmiotami medycznymi, dostosowanych do potrzeb zdrowotnych mieszkańców			B, S										
15.	Działania ukierunkowane na zwiększenie dostępu do podstawowych i specjalistycznych usług medycznych, w tym dostępu do lekarzy specjalistów oraz rozwój oferty rehabilitacyjnej			B, S										
1.3. Budowanie silnej społeczności lokalnej														
16.	Kształtowanie przywiązania mieszkańców do Miasta w oparciu o sentyment i ideę „miasta rodzinnego”			B, S										
17.	Kształtowanie tożsamości lokalnej i wspieranie dumy z pochodzenia			B, S										
18.	Podnoszenie świadomości mieszkańców na temat pracy Urzędu Miejskiego i zakresu jego kompetencji			B, S										
19.	Kontynuowanie i rozwijanie programu lojalnościowego dla mieszkańców (Karta Górala), w tym pozyskiwanie partnerów biorących udział w programie			B, S										
20.	Kontynuowanie organizacji zlotów dla mieszkańców			B, S										
21.	Tworzenie, utrzymywanie (w tym bieżące remonty) i rozwijanie miejsc lokalnej integracji (klubów seniora, świetlic, itp.)			B, S										
22.	Prowadzenie działań na rzecz pobudzenia i wzmacniania aktywności obywatelskiej oraz zwiększenia poziomu partycypacji mieszkańców w procesach rozwojowych miasta m.in. poprzez angażowanie ich w konsultacje społeczne			B, S										
23.	Wdrażanie innowacji społecznych i rozwiązań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zwiększenia poziomu integracji społecznej			B, S										
24.	Wypracowanie katalogu dobrych praktyk z zakresu działalności turystycznej (udzielanie noclegów, prowadzenie lokalu gastronomicznego, itp.) i angażowanie mieszkańców w obsługę ruchu turystycznego w celu maksymalizacji ich korzyści z rozwoju funkcji turystycznych miasta			B, S										
1.4. Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i oferty sportowo-rekreacyjnej														
25.	Utworzenie kąpieliska miejskiego (aquaparku)			B, S Ch	Ch	Ch	P, S Ch		Ch	Ch	S Ch	B, S	Ch	
26.	Uspójnienie systemu górskich ścieżek rowerowych i ich zagospodarowanie	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
27.	Zagospodarowanie brzegów Żylicy (plaża, deptak, bulwary) z uwzględnieniem elementów ochrony przeciwpowodziowej	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	Ch	B, S	B, S	B, S	B, S	
28.	Zadaszenie Amfiteatru Skalite w celu utworzenia przestrzeni do organizacji dużych imprez i wydarzeń kulturalno-rozrywkowych			B, S										
29.	Bieżące dbanie o zieleń w przestrzeni miejskiej, w tym uzupełnianie nasadzeń	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S		P, S	B, S	B, S		
30.	Utworzenie parku miejskiego wraz z uzupełnieniem go o elementy małej architektury		P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	B, S		
31.	Działania na rzecz połączenia, uzupełnienia i zagospodarowania trasy rowerowej Szczyrk-Buczkowice-Jezioro Żywieckie	P, S		B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
32.	Rozwój spójnego systemu ścieżek i tras pieszo-rowerowych	P, S	P, S	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S	P, S	P, S Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
33.	Tworzenie w przestrzeni publicznej miejsc spotkań, wypoczynku i wytchnienia dla mieszkańców z różnych grup wiekowych, m.in. poprzez uzupełnianie przestrzeni publicznych o elementy małej architektury, toalety publiczne			B, S							S	B, S		
34.	Poprawa standardu i dostępności przestrzeni publicznych, eliminacja barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych			B, S					Ch					
35.	Zagospodarowanie placu św. Jakuba, uzupełnienie nasadzeń i montaż obiektów małej architektury		B, S	B, S	B, S Ch	B, S Ch	P, S	P, S	Ch	P, S	B, S	B, S		
1.5. Kształtowanie tożsamości kulturowej														
36.	Utworzenie Centrum Interpretacji Dziedzictwa wraz z zapleczem - informacją turystyczną, zapleczem gastronomicznym i strefami rekreacyjnymi, stanowiącego zwarty kompleks usług turystycznych, edukacyjnych i kulturalnych			B, S										
37.	Odtworzenie dawnej wsi beskidzkiej - utworzenie skansenu			B, S										
38.	Rozbudowa Szczyrkowskiego Centrum Kultury			B, S										
39.	Uwzględnienie w ofercie kulturalnej elementów budujących tożsamość lokalną mieszkańców miasta, jego szczególnych uwarunkowań przyrodniczych i kulturalnych			B, S										
40.	Wsparcie organizacji pozarządowych mających na celu promocję i upowszechnianie kultury			B, S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
41.	Tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju rzemiosła i rękodzielnictwa, m.in. poprzez utworzenie w mieście „przestrzeni twórczej”, umożliwiającej zjednoczenie lokalnych rzemieślników i rękodzielników oraz organizację spotkań i warsztatów promujących i utrwalających lokalne tradycje i folklor			B, S										
1.6. Zapewnienie sprawnej pracy Urzędu Miejskiego														
42.	Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Szczyrku	P, S	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	B, S Ch	P, S		P, S	P, S Ch	P, S Ch	B, S	
43.	Wzmacnianie współpracy z miastami: Bielsko-Biała, Wista i Żywiec w celu budowania spójnej, komplementarnej oferty			B, S										
44.	Zapewnienie dostępności obiektów użyteczności publicznej do osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami			B, S										
45.	Modernizacja Sali ślubów Urzędu Stanu Cywilnego			B, S										
46.	Wzmocnienie współpracy samorządu ze stowarzyszeniami, fundacjami i organizacjami pozarządowymi			B, S										
47.	Upowszechnienie dostępu mieszkańców do usług elektronicznych			B, S										
48.	Wzmocnienie dialogu samorządu z mieszkańcami oraz wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych			B, S										
49.	Podnoszenie kompetencji cyfrowych pracowników Urzędu Miejskiego			B, S										
Cel strategiczny 2. Wzmocnienie lokalnej gospodarki poprzez rozwój funkcji turystycznych Szczyrku														
2.1. Zrównoważona turystyka														
50.	Inicjowanie i współpraca przy prowadzeniu badań marketingowych i monitorujących rozwój turystyki w gminie i regionie			B, S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
51.	Zrównoważone budowanie całorocznej oferty turystycznej			B, S										
52.	Bieżące utrzymywanie wysokiego standardu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz jej rozbudowywanie i uzupełnianie m.in. o łagodne trasy narciarskie, wyciągi i kolejki linowe			B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch		Ch		P, S	P, S		
53.	Podnoszenie jakości obsługi ruchu turystycznego m.in. poprzez rozwijanie kompetencji pracowników punktów informacji turystycznej i instytucji kulturalnych			B, S										
54.	Lobbowanie/prowadzenie działań ukierunkowanych m.in. na regulację prawną najmu krótkoterminowego i wprowadzenie opłaty turystycznej w celu zapewnienia środków na bieżącą obsługę ruchu turystycznego			B, S										
55.	Tworzenie systemu zintegrowanej informacji turystycznej wraz z instalacją informatorów turystycznych w przestrzeniach publicznych, zgodnie z wypracowanym systemem identyfikacji wizualnej miasta			B, S										
56.	Opracowanie i promowanie modelu rozwoju turystyki ukierunkowanego na turystykę zrównoważoną i świadomą			B, S										
57.	Budowanie oferty turystycznej zorientowanej na turystę dojrzałego i świadomego, m.in. poprzez rozwijanie festiwalu SnowFest oraz tworzenie innych imprez targetowanych			B, S										
58.	Wypracowanie i promocja „turystycznego savoir-vivre” w celu ograniczenia konfliktów na drodze turyści-mieszkańcy			B, S										
59.	Wspieranie powstawania nowych i rozwijania istniejących gospodarstw agroturystycznych			B, S										
2.2. Budowanie marki Szczyrk i jego promocja														
60.	Współpraca z inwestorami w zakresie działań promocyjnych i wizerunkowych			B, S										
61.	Promocja patriotyzmu lokalnego, promowanie lokalnych tradycji i folkloru			B, S										
62.	Utrwalanie pozytywnego wizerunku miasta			B, S										
63.	Wypracowanie katalogu produktów lokalnych i pamiątek turystycznych nawiązujących do tożsamości miasta, w tym zwłaszcza wytwarzanych lokalnie			B, S										
64.	Wypracowanie i realizacja strategii komunikacji marki miasta spójnej z systemem identyfikacji wizualnej miasta			B, S										

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
2.3. Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości														
65.	Inicjowanie i wspieranie organizacji szkoleń, kursów i warsztatów rozwijających kompetencje uczestników rynku pracy			B, S										
66.	Kreowanie pozytywnych relacji oraz dialogu między organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami i samorządem – budowanie partnerstw lokalnych			B, S										
67.	Promocja postawy przedsiębiorczej i samozatrudnienia oraz wspieranie mieszkańców w zakresie zakładania i rozwijania własnej działalności gospodarczej			B, S										
68.	Zapewnianie wsparcia lokalnym przedsiębiorcom na kluczowych etapach procesu inwestycyjnego i w kwestiach proceduralnych			B, S										
69.	Wspieranie rozwoju przedsiębiorstw oferujących unikalne, lokalne produkty (np. rękodzieło, żywność)			B, S										
70.	Poszukiwanie alternatywnych branż działalności gospodarczej nie powiązanych z turystyką, które w sytuacji zapaści gospodarczej mogą stanowić źródło dochodów lokalnych przedsiębiorców			B, S										
Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny Szczyrku i ochrona jego zasobów przyrodniczych														
3.1. Racjonalna gospodarka przestrzenna i utrzymanie ładu przestrzennego														
71.	Zwiększenie skuteczności egzekwowania zapisów MPZP w zakresie utrzymania ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni publicznej w mieście	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	
72.	Kontrolowany, harmonijny rozwój zabudowy, z zachowaniem spójności z rozwojem infrastruktury technicznej	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	
73.	Zapewnienie zrównoważonego rozwoju wszystkich części miasta poprzez doinwestowywanie obszarów oddalonych od centrum	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	
74.	Monitorowanie, a w razie potrzeby aktualizacja polityki przestrzennej Miasta (zapisy SUIKZP oraz MPZP)	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	
75.	Aktualizacja i tworzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	
76.	Opracowanie i przyjęcie Uchwały Krajobrazowej	W, S	P, S	W, S	W, S	W, S					W, S	B, S		

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
77.	Uwzględnianie aspektów ekologicznych przy wydawaniu decyzji administracyjnych w celu ochrony terenów zieleni przed presją zabudowy – m.in. konieczność zapewnienia powierzchni przepuszczalnych, itp.	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
78.	Opracowanie i wdrożenie zasad i warunków sytuowania w przestrzeni publicznej obiektów małej architektury, kiosków handlowych i usługowych oraz ogrodzeń	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S					B, S	B, S		
79.	Opracowanie katalogu dobrych praktyk dotyczących banerów reklamowych, szyldów i potykaczy umieszczanych w przestrzeni publicznej zgodnie z wytycznymi sytemu identyfikacji wizualnej miasta, wykorzystywanych jako wzorcowe przy realizacji zamówień publicznych	W, S	P, S	W, S	W, S	W, S					W, S	B, S		
80.	Racjonalizacja liczby reklam i banerów w przestrzeni publicznej	W, S	P, S	W, S	W, S	W, S					W, S	B, S		
81.	Współpraca z inwestorami – konsultowanie i negocjowanie zakresu inwestycji w celu ograniczenia konfliktów przestrzennych i chaosu przestrzennego			B, S										
3.2. Tworzenie sprawnego systemu transportowego														
82.	Usprawnienie ruchu drogowego poprzez wdrażanie dodatkowych rozwiązań	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	
83.	Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej, w tym budowa dróg i chodników oraz oświetlenia ulicznego w wyższych częściach miasta	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	
84.	Poprawa funkcjonowania systemu parkingów na terenie miasta – wyznaczenie stref płatnego parkowania, stworzenie systemu monitorowania miejsc parkingowych (m.in. oznakowanie, aplikacja mobilna) oraz wprowadzenie optymalnej organizacji ruchu w rejonach najważniejszych parkingów			B, S										
85.	Wzmocnienie współpracy z miejscowościami ościennymi w zakresie rozwiązania problemów komunikacyjnych	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	
86.	Współpraca z miastami: Bielsko-Biała, Wisła i Żywiec w celu zapewnienia sprawnych połączeń transportowych dostosowanych do potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz turystów	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
87.	Utworzenie systemu komunikacji miejskiej komplementarnego z ofertą Komunikacji Beskidzkiej	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	
88.	Działania ukierunkowane na ograniczenie braków kadrowych wśród kierowców komunikacji zbiorowej – m.in. promocja zatrudnienia, inicjowanie i wspieranie organizacji kursów			B, S										
89.	Współpraca z Zarządem Dróg Wojewódzkich w Katowicach w zakresie poprawy standardu i utrzymania drogi wojewódzkiej nr 942 (niezbędne remonty i przebudowy) oraz inwestycji kluczowych dla bezpieczeństwa i komfortu mieszkańców miasta i odwiedzających je turystów	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	
90.	Uregulowanie spraw własnościowych dróg (włączenie ich w zasób gminy)			B, S										
91.	Stworzenie centrum przesiadkowego wraz z budową parkingu wielopoziomowego	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	
				Ch	Ch	Ch	Ch		Ch	Ch	Ch	Ch		
92.	Współpraca z sąsiednimi gminami w projektowaniu zintegrowanej sieci połączeń pieszo-rowerowych	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	
93.	Budowanie atrakcyjnej oferty usług transportowych spójnej z polityką społeczną miasta (m.in n. stosowanie zniżek dla mieszkańców)	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	
94.	Promocja i wspieranie transportu nisko- i zeroemisyjnego w celu poprawy jakości powietrza	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S			W, S	
95.	Promocja transportu zbiorowego	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S			W, S	
96.	Promocja systemu wspólnych, zorganizowanych przejazdów samochodami w celu ograniczenia ruchu samochodowego	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S			W, S	
3.3. Rozwój gospodarki komunalnej														
97.		P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
	Rozwój Przedsiębiorstwa Komunalnego w celu zachowania czystości w mieście oraz efektywnej gospodarki odpadami, w tym rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch			Ch	Ch	Ch	Ch	
98.	Zrównoważony rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w mieście – modernizacja, rozbudowa i uspołnienie infrastruktury sieciowej oraz zapewnienie dostępu do niej we wszystkich częściach miasta	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	Ch	B, S	P, S	P, S	P, S	
		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch			Ch	Ch	Ch		
99.	Działania ukierunkowane na poprawę dostępności wody w mieście, w tym m.in. budowa ujęcia wody w Salmopolu		P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	Ch	B, S	P, S	P, S	P, S	
			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch			Ch	Ch	Ch		
100.	Rozbudowa cmentarza komunalnego			B, S										
101.	Termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	B, S	P, S		P, S	P, S	P, S	B, S	
			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch				Ch	Ch		
102.	Podejmowanie działań promujących segregację odpadów w ramach programów edukacyjnych i społecznych	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S		W, S	W, S	W, S	W, S	
3.4. Ochrona środowiska i wzmacniania odporności miasta na zmiany klimatu														
103.	Rozszerzenie i upowszechnienie systemu wsparcia dla mieszkańców chcących wymienić źródło ciepła na ekologiczne (m.in. systemy dopłat do wymiany źródła ciepła)	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S		P, S		P, S	B, S	
104.	Systematyczna, celowa współpraca z Lasami Państwowymi w zakresie prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S		B, S	P, S	B, S		
105.	Zwiększanie ilości nasadzeń drzew i krzewów w celu zachowania /zwiększenia bioróżnorodności na terenie miasta	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S		B, S	P, S	B, S		
106.	Działania na rzecz naturalnej małej retencji wodnej i promowanie retencjonowania wody	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S	Ch	P, S	P, S	P, S	P, S	
		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch			Ch	Ch	Ch	Ch	
107.	Prowadzenie akcji i programów z zakresu edukacji ekologicznej i kształtowania postaw proekologicznych wśród mieszkańców, m.in. poprzez promocję oszczędzania wody i energii, informowanie o szkodliwości wykorzystania do ogrzewania wyrobów do tego niewłaściwych	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	

Lp.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
108.	Ochrona zasobów przyrodniczych przed ich nadmierną zabudową i degradacją	W, S	W, S	P, S	W, S	W, S	P, S	P, S		W, S	W, S	W, S		
109.	Promocja rozwiązań w zakresie zwiększania retencji, w tym zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie prywatnych posesji przy budynkach mieszkalnych i na terenach prywatnych przedsiębiorstw	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S		W, S	W, S	W, S	W, S	
110.	Promocja stosowania powierzchni przepuszczalnych w realizacji inwestycji drogowych i budowlanych	W, S	W, S	P, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	
111.	Racjonalna gospodarka wodna – promocja podwójnego obiegu wody w dużych obiektach turystycznych	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S				B, S			B, S	
112.	Inicjowanie i wspieranie akcji wspólnego sprzątania szlaków górskich na zasadzie wolontariatu, angażujących mieszkańców, turystów i przedsiębiorców	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S				B, S	B, S	B, S		
113.	Promocja wykorzystania technologii cyfrowych na rzecz działań proekologicznych – monitoring i promocja zasobów przyrodniczych przy wykorzystaniu narzędzi cyfrowych	W, S	W, S	P, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	
114.	Modernizacja i wyposażanie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w celu usprawnienia ich reakcji na występujące zagrożenia, w tym będące wynikiem zmian klimatu	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	P, S

źródło: opracowanie własne

Tabela 14. Opis oddziaływania działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030

Działanie	Oddziaływanie
Cel strategiczny 1: Poprawa jakości życia Szczyrkowian	
1.1. Rozwój usług społecznych	
Pozyskiwanie i efektywne wykorzystywanie środków unijnych i środków z budżetu państwa w zakresie rozwoju polityki społecznej miasta Współpraca z okolicznymi gminami (w tym Bielsko-Biała, Wiśła i Żywiec) w celu budowania komplementarnej oferty usług publicznych (handel, usługi, kultura) Rozwój usług opieki nad dziećmi do lat 3 Powołanie instytucji straży miejskiej w celu utrzymania porządku publicznego Kontynuacja i rozwój programów pomocy dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami Rozwój oferty skierowanej do seniorów, w tym utworzenie na terenie miasta Uniwersytetu Trzeciego Wieku Uruchomienie systemowych rozwiązań szkoleniowych, organizacyjnych, finansowych i prawnych realnie poprawiających sytuację opiekunów osób niesamodzielnych, w tym osób starszych, wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu Rozwój usług opiekuńczych dostosowanych do potrzeb starszych i chorych mieszkańców oraz członków ich rodzin, godzących życie zawodowe z opieką nad osobą chorą / niesamodzielną Działania ukierunkowane na rozwiązywanie problemu braków kadrowych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej oraz podnoszenie kompetencji jego pracowników	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi. Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.

Działanie	Oddziaływanie
Rozwój nowoczesnej infrastruktury szkół: tworzenie pracowni przedmiotowych, upowszechnianie wykorzystania Internetu w edukacji, doposażenie szkół w multimedialne pomoce naukowe, zapewnienie infrastruktury zwiększającej komfort pracy i bezpieczeństwo uczniów Wzmacnianie kompetencji kadr nauczycielskich, w szczególności w zakresie kompetencji cyfrowych Modernizacja i doposażenie placówek przedszkolnych	
Termomodernizacja Szkoły podstawowej nr 2 – wymiana dachu, modernizacja sali gimnastycznej, docieplenie budynku	Realizacja zadań przyczyni się do poprawy jakości powietrza. Efektem będzie zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Spadek energochłonności budynków oznacza bezpośrednio spadek zapotrzebowania na zużycie paliw. Z kolei minimalizacja energetycznego wykorzystywania substancji wiąże się z ograniczeniem ingerencji w środowisko naturalne (do której dochodzi podczas ich wydobywania, skutkującej m.in. zaburzeniem równowagi środowiska wodnego czy niszczeniem cennych siedlisk flory oraz fauny). Mniejsze zużycie paliw przekłada się wprost proporcjonalnie na mniejsze ilości spalin generowanych przez poszczególne budynki. Ponadto, nowoczesne źródła ogrzewania, spełniające najnowsze restrykcyjne normy, wydzielają spaliny o lepszych parametrach (niższych zawartościach substancji toksycznych czy cieplarnianych). Zatem wymiana i modernizacja źródeł ciepła, czy też zastosowanie paliw wyższej jakości, nie tylko spowoduje ogólne zmniejszenie zużycia paliw kopalnych, ale także zmniejszenie emisji gazów odpowiedzialnych za zmiany klimatu. Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych m.in.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. W przypadku działań termomodernizacyjnych na etapie prowadzenia prac może pojawić się również negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na powietrze i klimat. Po zaprzestaniu prac remontowych zadanie polegające na termomodernizacji i modernizacji budynków będzie jednak w sposób długoterminowy oddziaływać pozytywnie na powietrze, klimat i krajobraz. Budynki, po przeprowadzonej termomodernizacji będą bardziej efektywne energetycznie, a w związku z tym mniej emisyjne do środowiska. Działanie związane z termomodernizacją budynku Szkoły nie będzie miało wpływu na przedmioty/cele obszaru chronione (otulina Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego), gdzie funkcjonuje Szkoła Podstawowa nr 2. Zadanie należy do inwestycji celu publicznego w związku z czym zakazy nie dotyczą planowanej inwestycji.
1.2. Poprawa dostępności opieki i profilaktyki medycznej	

Działanie	Oddziaływanie
Inicjowanie, organizowanie i wspieranie przez Miasto programów profilaktyki zdrowotnej we współpracy z podmiotami medycznymi, dostosowanych do potrzeb zdrowotnych mieszkańców Działania ukierunkowane na zwiększenie dostępu do podstawowych i specjalistycznych usług medycznych, w tym dostępu do lekarzy specjalistów oraz rozwój oferty rehabilitacyjnej	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi. Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.
1.3. Budowanie silnej społeczności lokalnej	
Kształtowanie przywiązania mieszkańców do Miasta w oparciu o sentyment i ideę „miasta rodzinnego” Kształtowanie tożsamości lokalnej i wspieranie dumy z pochodzenia Podnoszenie świadomości mieszkańców na temat pracy Urzędu Miejskiego i zakresu jego kompetencji Kontynuowanie i rozwijanie programu lojalnościowego dla mieszkańców (Karta Górala), w tym pozyskiwanie partnerów biorących udział w programie Kontynuowanie organizacji zlotów dla mieszkańców Tworzenie, utrzymywanie (w tym bieżące remonty) i rozwijanie miejsc lokalnej integracji (klubów seniora, świetlic, itp.) Prowadzenie działań na rzecz pobudzenia i wzmacniania aktywności obywatelskiej oraz zwiększenia poziomu partycypacji mieszkańców w procesach rozwojowych miasta m.in. poprzez angażowanie ich w konsultacje społeczne Wdrażanie innowacji społecznych i rozwiązań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zwiększenia poziomu integracji społecznej Wypracowanie katalogu dobrych praktyk z zakresu działalności turystycznej (udzielanie noclegów, prowadzenie lokalu gastronomicznego, itp.) i	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi. Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.

Działanie	Oddziaływanie
angażowanie mieszkańców w obsługę ruchu turystycznego w celu maksymalizacji ich korzyści z rozwoju funkcji turystycznych miasta	
1.4. Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i oferty sportowo-rekreacyjnej	
Utworzenie kąpieliska miejskiego (aquaparku)	Inwestycja przewiduje wybudowanie nowego budynku użyteczności publicznej w obszarze już zurbanizowanym. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Zadanie będzie realizowane poza obszarami Natura 2000, stąd nie będą na nie oddziaływać. Planowane kąpielisko będzie znajdować się w otulinie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego na działkach: 5980/2, 5980/1, 5979/1, 5977,2, 5978, 5938/4, 5938/3, 5939/1, 5940/1, 5941, 5940/3, 5940/4, 5923/1, 5939/2, 5938/2, 5977/3, 5982/2. Zadanie należy do inwestycji celu publicznego w związku z czym zakazy nie dotyczą planowanej inwestycji. Zadanie nie będzie wpływało negatywnie na ustanowione cele ochrony form ochrony przyrody. Pojawienie się nowej, estetycznie zaprojektowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowiły żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Zadania wpłyną pozytywnie na ludzi poprzez poszerzenie infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa oraz spędzania wolnego czasu i integracji społecznej. Zadanie nie będzie wpływało negatywnie na ustanowione cele ochrony form ochrony przyrody.
Zagospodarowanie brzegów Żylicy (plaża, deptak, bulwary) z uwzględnieniem elementów ochrony przeciwpowodziowej	Przewidziane zagospodarowanie terenów brzegów Żylicy nie będzie miało wpływu na środowisko wodne i żyjące w nich organizmy, ze względu na charakter zadania – nie planuje się bezpośredniej ani pośredniej ingerencji w ciek wodny, a jedynie w tereny je otaczające. W związku z tym funkcjonowanie organizmów wodnych nie zostanie zakłócone, nawet na etapie realizacji przedsięwzięcia. Zagospodarowanie okolicznych terenów wpłynie na ukierunkowanie i skanalizowanie ruchu oraz pośrednio wpłynie na zmniejszenie potencjalnego zanieczyszczenia, m.in. poprzez montaż pojemników na odpady, ławki, leżaki, wiatka turystyczna, tablice historyczno-kulturowe dot. miasta Szczyrk. W związku z tym, że zadanie nie przewiduje ingerencji w środowisko wodne a jedynie w obszary wykorzystywane już antropogenicznie – nie stoi ono w sprzeczności z wyznaczonymi celami ochrony poszczególnych siedlisk oraz nie klasyfikuje się jako zadanie oddziałujące znacząco negatywnie na środowisko. Reasumując, realizacja zadania nie wpłynie negatywnie na ekosystemy, siedliska i gatunki wodne zależne od wody.

Działanie	Oddziaływanie
	Zadanie będzie realizowane poza obszarami Natura 2000, stąd nie będą na nie oddziaływać. Planowane kąpielisko będzie znajdować się w otulinie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego na działkach: 8290, 8291, 8293, 8295, 4456/4, 8223/1, 8223/2, 8297, 8223/8, 8299, 8301, 2107, 2119/12, 8303, 2096/3, 8304, 8306, 2118/1, 8318, 1706/2, 2092, 2088/1, 2087/1, 501/1, 502/1, 503/1, 508/1, 512. Zadanie należy do inwestycji celu publicznego w związku z czym zakazy nie dotyczą planowanej inwestycji. Zadanie nie będzie wpływało negatywnie na ustanowione cele ochrony form ochrony przyrody.
Zadaszenie Amfiteatru Skalite w celu utworzenia przestrzeni do organizacji dużych imprez i wydarzeń kulturalno-rozrywkowych	Zadanie będzie prowadzone w obszarze już przekształconym/istniejącym. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Zadania będą realizowane poza obszarami Natura 2000, stąd nie będą na nie oddziaływać. Istniejący amfiteatr znajduje się w otulinie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego. Zadanie należy do inwestycji celu publicznego w związku z czym zakazy nie dotyczą planowanej inwestycji. Zadanie nie będzie wpływało negatywnie na ustanowione cele ochrony form ochrony przyrody. Pojawienie się nowej, estetycznie zaprojektowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Zadania wpłyną pozytywnie na ludzi poprzez poszerzenie infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa oraz spędzania wolnego czasu i integracji społecznej.
Bieżące dbanie o zieleń w przestrzeni miejskiej, w tym uzupełnianie nasadzeń Utworzenie parku miejskiego wraz z uzupełnieniem go o elementy małej architektury	Działania związane z nasadzeniem zieleni będą miały pozytywny wpływ na stan środowiska glebowego. Przyczynią się do zwiększenia zdolności retencyjnych oraz wzrostu uwilgotnienia gleb, co doprowadzi do zapobiegania ich przesuszeniu a także wzmocni odporność na erozję wietrzną. Działania te są ukierunkowane na wzrost retencyjności, ale także przyczynią się do ochrony gleb przed erozją. Zadrzewianie wpłynie pozytywnie na spowolnienie odpływu wód ze zlewni, co doprowadzi do poprawy uwilgotnienia gleby a tym samym zwiększy dostępność zasobów wodnych dla gatunków i siedlisk zależnych od wód. Ponadto, powoduje zwiększenie zasilania wód powierzchniowych (przeciwdziałanie suszy) oraz zmniejsza ryzyko powodziowe, a spowolnienie odpływu wód ze zlewni wpłynie pozytywnie na zmniejszenie odpływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych. Oddziaływanie na powietrze i klimat będzie miało bezpośredni, długoterminowy i stały wpływ. Zadanie związane z utworzeniem parku miejskiego nie ma negatywnego wpływu na środowisko w tym na obszary chronione Natura 2000. Planowana inwestycja nie pogorszy stanu środowiska, warunków życia i zdrowia mieszkańców. Inwestycja będzie miała niewielki wpływ na środowisko w jego bezpośrednim sąsiedztwie, nie spowoduje znacznego wzrostu poziomu hałasu, wibracji, wzrostu ilości odpadów i ich rodzaju oraz ilości zanieczyszczeń

Działanie	Oddziaływanie
	gazowych, pyłowych, płynnych itp. Jedynie podczas realizacji inwestycji możliwy jest wzrost hałasu, wibracji, odpadów oraz emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, jednakże będzie to miało charakter przede wszystkim krótkotrwały i odwracalny. Planowana inwestycja nie spowoduje emisji zakłóceń elektromagnetycznych ani promieniowania szkodliwego dla ludzi i zwierząt. W związku z realizacją inwestycji nie wystąpią szczególne zagrożenia dla gleby, wód podziemnych i powierzchniowych. W ramach tworzenia Parku zostaną nasadzone drzewa oraz inne rośliny z uwzględnieniem specyficznych warunków fizjograficznych i biologicznych siedlisk istniejących na danym terenie. Tym samym wzrośnie udział terenów biologicznie czynnych i przepuszczalnych. W efekcie nastąpi lokalna pozytywna zmiana pokrycia terenu. Efektem działań będzie na terenach miejskich wzrost infiltracji wód opadowych i roztopowych do gruntu, poprawa wilgotności gleby i podniesienie się zwierciadła płytkich poziomów wodonośnych w zasięgu oddziaływania realizowanych działań. Inwestycje będą miały pozytywny wpływ na krajobraz, zamontowane zostaną np. urządzenia małej architektury, które wpiszą się w krajobraz. Zagospodarowanie okolicznych terenów wpłynie na ukierunkowanie i skanalizowanie ruchu oraz pośrednio wpłynie na zmniejszenie potencjalnego zanieczyszczenia, m.in. poprzez montaż pojemników na odpady. W związku z tym, że zadanie nie przewiduje ingerencji w środowisko wodne a jedynie w obszary wykorzystywane już antropogenicznie – nie stoi ono w sprzeczności z wyznaczonymi celami ochrony poszczególnych siedlisk oraz nie klasyfikuje się jako zadanie oddziałujące znacząco negatywnie na środowisko. Przedsięwzięcia powinny zostać zaprojektowane w taki sposób, by jego realizacja i eksploatacja zminimalizowała negatywne oddziaływanie na środowisko. Zadanie związane z utworzeniem parku miejskiego będzie zlokalizowane na dz. o numerach: 4163/11, 4163/10, 4163/6, 4163/5 – czyli w otulinie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego. Działanie nie będzie mieć negatywnego wpływu na cele ochrony ww. obszaru.
Działania na rzecz połączenia, uzupełnienia i zagospodarowania trasy rowerowej Szczyrk-Buczkowice-Jezioro Żywieckie Rozwój spójnego systemu ścieżek i tras pieszo-rowerowych Uspójnienie systemu górskich ścieżek rowerowych i ich zagospodarowanie	Zadania mają na celu usprawnienie ruchu oraz podniesienie jakości powietrza na omawianym terenie. Działania będą polegać (w zależności od lokalizacji) na oznakowaniu trasy w ramach istniejącej już infrastruktury drogowej, ale także na budowie po nowym śladzie ścieżki. Budowa ścieżek rowerowych przyczyni się dodatkowo do zmniejszenia zużycia zasobów (przez mniejsze zużycie paliw) oraz zmniejszenia hałasu komunikacyjnego. Ponadto pozwoli na skumulowanie ruchu turystycznego, do miejsc ku temu wyznaczonych, tym samym zmniejszy się ryzyko „dzikiej” turystyki mogącej zaburzać spokój dzikich gatunków. Realizacja przedsięwzięć polegających na budowie ciągu pieszo-rowerowego nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa drogi) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym). Wszystkie potencjalne oddziaływania (głównie emisje substancji gazowych i pyłowych oraz hałasu) będą miały charakter miejscowy i krótkotrwały (w czasie wykonywania robót) a ich zasięg nie przekroczy obszaru objętego inwestycją. Przeprowadzenie prac związanych z robotami budowlanymi w miejscu inwestycji nie wywrze jakiegokolwiek negatywnego wpływu na stan wód, zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych. Lokalna skala prac budowlanych, ich krótkotrwały charakter oraz specyfika przedsięwzięcia nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Wszystkie prace będą wykonywane w porze dziennej. Cechować je będzie sprawność i efektywność. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Realizacja zadania będzie miała pozytywny wpływ na środowisko, przyczyni się bowiem do wyeksponowania przyrodniczych i krajobrazowych walorów gmin. Ponadto, dzięki uregulowaniu ruchu rowerowego w miejscu inwestycji zahamowana zostanie dewastacja oraz degradacja środowiska naturalnego wynikająca z nieuporządkowanego korzystania przez turystów i mieszkańców z przedmiotowych obszarów.

Działanie	Oddziaływanie
	Ww. działania nie będą mieć negatywnego wpływu na obszary chronione, w tym na ich cele ochrony.
Tworzenie w przestrzeni publicznej miejsc spotkań, wypoczynku i wytchnienia dla mieszkańców z różnych grup wiekowych, m.in. poprzez uzupełnianie przestrzeni publicznych o elementy małej architektury, toalety publiczne	Działania będą prowadzone w obszarze zurbanizowanym. Podczas prowadzenia robót mogą wystąpić negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne (związane z montażem małej architektury/toalet) nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Zadania będą realizowane poza obszarami Natura 2000, stąd nie będą na nie oddziaływać. Działania będzie realizowane w obszarze zurbanizowanym (centrum miejscowości) z związku z czym będą realizowane na terenie otuliny Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego. W związku z zakresem prac działania nie będą wpływały negatywnie na ustanowione cele ochrony form ochrony przyrody. Pojawienie się nowej, estetycznie zaprojektowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowiły żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Zadania wpłyną pozytywnie na ludzi poprzez poszerzenie infrastruktury służącej zapewnieniu bezpieczeństwa oraz spędzania wolnego czasu i integracji społecznej.
Poprawa standardu i dostępności przestrzeni publicznych, eliminacja barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych	Zadanie nie ma charakteru inwestycyjnego, dotyczy sfery społecznej i w wyniku ich realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi poprzez zlikwidowanie barier architektonicznych. Podmiot zapewni dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami przez stosowanie uniwersalnego projektowania lub racjonalnych usprawnień. usuwanie barier, a także zapobieganie ich powstawaniu. Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.
Zagospodarowanie placu św. Jakuba, uzupełnienie nasadzeń i montaż obiektów małej architektury	Działania związane z nasadzeniem zieleni będą miały pozytywny wpływ na stan środowiska glebowego. Przyczynią się do zwiększenia zdolności retencyjnych oraz wzrostu uwilgotnienia gleb, co doprowadzi do zapobiegania ich przesuszeniu a także wzmocni odporność na erozję wietrzną. Działania te są ukierunkowane na wzrost retencyjności, ale także przyczynią się do ochrony gleb przed erozją. Zadrzewianie wpłynie pozytywnie na spowolnienie odpływu wód ze zlewni, co doprowadzi do poprawy uwilgotnienia gleby a tym samym zwiększy dostępność zasobów wodnych dla gatunków i siedlisk zależnych od wód. Ponadto, powoduje zwiększenie zasilania wód powierzchniowych (przeciwdziałanie suszy) oraz zmniejsza ryzyko powodziowe., a spowolnienie odpływu wód ze zlewni wpłynie pozytywnie na zmniejszenie odpływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych. Oddziaływanie na powietrze i klimat będzie miało bezpośredni, długoterminowy i stały wpływ.

Działanie	Oddziaływanie
	Inwestycje będą miały pozytywny wpływ na krajobraz, zamontowane zostaną np. urządzenia małej architektury, które wpiszą się w krajobraz. Zagospodarowanie okolicznych terenów wpłynie na ukierunkowanie i skanalizowanie ruchu oraz pośrednio wpłynie na zmniejszenie potencjalnego zanieczyszczenia, m.in. poprzez montaż pojemników na odpady. W związku z tym, że zadanie nie przewiduje ingerencji w środowisko wodne a jedynie w obszary wykorzystywane już antropogenicznie – nie stoi ono w sprzeczności z wyznaczonymi celami ochrony poszczególnych siedlisk oraz nie klasyfikuje się jako zadanie oddziałujące znacząco negatywnie na środowisko. Przedsięwzięcia powinny zostać zaprojektowane w taki sposób, by jego realizacja i eksploatacja zminimalizowała negatywne oddziaływanie na środowisko.
1.5. Kształtowanie tożsamości kulturowej	
Utworzenie Centrum Interpretacji Dziedzictwa wraz z zapleczem - informacją turystyczną, zapleczem gastronomicznym i strefami rekreacyjnymi, stanowiącego zwarty kompleks usług turystycznych, edukacyjnych i kulturalnych Odtworzenie dawnej wsi beskidzkiej - utworzenie skansenu Rozbudowa Szczyrkowskiego Centrum Kultury Uwzględnienie w ofercie kulturalnej elementów budujących tożsamość lokalną mieszkańców miasta, jego szczególnych uwarunkowań przyrodniczych i kulturalnych Wsparcie organizacji pozarządowych mających na celu promocję i upowszechnianie kultury Tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju rzemiosła i rękodzielnictwa, m.in. poprzez utworzenie w mieście „przestrzeni twórczej”, umożliwiającej zjednoczenie lokalnych rzemieślników i rękodzielników oraz organizację spotkań i warsztatów promujących i utrwalających lokalne tradycje i folklor	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi. Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.
1.6. Zapewnienie sprawnej pracy Urzędu Miejskiego	
Termomodernizacja budynku Urzędu Miejskiego w Szczyrku	Realizacja zadań przyczyni się do poprawy jakości powietrza. Efektem będzie zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Spadek energochłonności budynków oznacza bezpośrednio spadek zapotrzebowania na zużycie paliw. Z kolei minimalizacja energetycznego wykorzystywania substancji wiąże się z ograniczeniem ingerencji w środowisko naturalne (do której dochodzi podczas ich wydobycia, skutkującej m.in. zaburzeniem równowagi środowiska wodnego czy niszczeniem cennych siedlisk flory oraz fauny). Mniejsze zużycie

Działanie	Oddziaływanie
	paliw przekłada się wprost proporcjonalnie na mniejsze ilości spalin generowanych przez poszczególny budynek. Ponadto, nowoczesne źródła ogrzewania, spełniające najnowsze restrykcyjne normy, wydzielają spaliny o lepszych parametrach (niższych zawartościach substancji toksycznych czy cieplarnianych). Zatem wymiana i modernizacja źródeł ciepła, czy też zastosowanie paliw wyższej jakości, nie tylko spowoduje ogólne zmniejszenie zużycia paliw kopalnych, ale także zmniejszenie emisji gazów odpowiedzialnych za zmiany klimatu. Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych m.in.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. W przypadku działań termomodernizacyjnych na etapie prowadzenia prac może pojawić się również negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na powietrze i klimat. Po zaprzestaniu prac remontowych zadanie polegające na termomodernizacji i modernizacji budynków będzie jednak w sposób długoterminowy oddziaływać pozytywnie na powietrze, klimat i krajobraz. Budynki, po przeprowadzonej termomodernizacji będą bardziej efektywne energetycznie, a w związku z tym mniej emisyjne do środowiska. Działanie związane z termomodernizacją budynku Urzędu Miejskiego nie będzie miało wpływu na przedmioty/cele obszaru chronione (otulina Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego), gdzie budynek UM. Zadanie należy do inwestycji celu publicznego w związku z czym zakazy nie dotyczą planowanej inwestycji.
Zapewnienie dostępności obiektów użyteczności publicznej do osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami	Zadanie nie ma charakteru inwestycyjnego, dotyczy sfery społecznej i w wyniku ich realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi poprzez zlikwidowanie barier architektonicznych. Podmiot zapewni dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami przez stosowanie uniwersalnego projektowania lub racjonalnych usprawnień. usuwanie barier, a także zapobieganie ich powstawaniu. Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.
Modernizacja Sali ślubów Urzędu Stanu Cywilnego	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi. Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.
Wzmacnianie współpracy z miastami: Bielsko-Biała, Wiśła i Żywiec w celu budowania spójnej, komplementarnej oferty Wzmocnienie współpracy samorządu ze stowarzyszeniami, fundacjami i organizacjami pozarządowymi	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi. Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.

Działanie	Oddziaływanie
Upowszechnienie dostępu mieszkańców do usług elektronicznych Wzmocnienie dialogu samorządu z mieszkańcami oraz wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych Podnoszenie kompetencji cyfrowych pracowników Urzędu Miejskiego	
Cel strategiczny 2. Wzmocnienie lokalnej gospodarki poprzez rozwój funkcji turystycznych Szczyrku	
2.1. Zrównoważona turystyka	
Inicjowanie i współpraca przy prowadzeniu badań marketingowych i monitorujących rozwój turystyki w gminie i regionie Zrównoważone budowanie całorocznej oferty turystycznej	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi. Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.
Bieżące utrzymywanie wysokiego standardu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz jej rozbudowywanie i uzupełnianie m.in. o łagodne trasy narciarskie, wyciągi i kolejki linowe	Działanie związane z bieżącym utrzymywaniem infrastruktury będzie miało pozytywny wpływ na krajobraz, ale również na bezpieczeństwo ludzi. Ewentualna rozbudowa będzie prowadzona w miejscu już przekształconym/bezpośrednio przy istniejącym zagospodarowaniu. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Pojawienie się nowej, estetycznie zaprojektowanej formy w przestrzeni wzbogaci krajobraz. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowiły żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Zadanie będzie realizowane poza obszarami Natura 2000, stąd nie będą na nie oddziaływać.
Podnoszenie jakości obsługi ruchu turystycznego m.in. poprzez rozwijanie kompetencji pracowników punktów informacji turystycznej i instytucji kulturalnych	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi. Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.

Działanie	Oddziaływanie
Lobbowanie/prowadzenie działań ukierunkowanych m.in. na regulację prawną najmu krótkoterminowego i wprowadzenie opłaty turystycznej w celu zapewnienia środków na bieżącą obsługę ruchu turystycznego	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi. Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.
Tworzenie systemu zintegrowanej informacji turystycznej wraz z instalacją informatorów turystycznych w przestrzeniach publicznych, zgodnie z wypracowanym systemem identyfikacji wizualnej miasta Opracowanie i promowanie modelu rozwoju turystyki ukierunkowanego na turystykę zrównoważoną i świadomą Budowanie oferty turystycznej zorientowanej na turystę dojrzałego i świadomego, m.in. poprzez rozwijanie festiwalu SnowFest oraz tworzenie innych imprez targetowanych Wypracowanie i promocja „turystycznego savoir-vivre” w celu ograniczenia konfliktów na drodze turystów-mieszkańcy Wspieranie powstawania nowych i rozwijania istniejących gospodarstw agroturystycznych	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi. Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.
2.2. Budowanie marki Szczyrku i jego promocja	
Współpraca z inwestorami w zakresie działań promocyjnych i wizerunkowych Promocja patriotyzmu lokalnego, promowanie lokalnych tradycji i folkloru Utrwalanie pozytywnego wizerunku miasta Wypracowanie katalogu produktów lokalnych i pamiątek turystycznych nawiązujących do tożsamości miasta, w tym zwłaszcza wytwarzanych lokalnie Wypracowanie i realizacja strategii komunikacji marki miasta spójnej z systemem identyfikacji wizualnej miasta	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi. Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.

Działanie	Oddziaływanie
2.3. Wsparcie lokalnej przedsiębiorczości	
Inicjowanie i wspieranie organizacji szkoleń, kursów i warsztatów rozwijających kompetencje uczestników rynku pracy Kreowanie pozytywnych relacji oraz dialogu między organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami i samorządem – budowanie partnerstw lokalnych Promocja postawy przedsiębiorczej i samozatrudnienia oraz wspieranie mieszkańców w zakresie zakładania i rozwijania własnej działalności gospodarczej. Zapewnianie wsparcia lokalnym przedsiębiorcom na kluczowych etapach procesu inwestycyjnego i w kwestiach proceduralnych Wspieranie rozwoju przedsiębiorstw oferujących unikalne, lokalne produkty (np. rękodzieło, żywność) Poszukiwanie alternatywnych branż działalności gospodarczej nie powiązanych z turystyką, które w sytuacji zapaści gospodarczej mogą stanowić źródło dochodów lokalnych przedsiębiorców	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi. Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.
Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój przestrzenny Szczyrku i ochrona jego zasobów przyrodniczych	
3.1. Racjonalna gospodarka przestrzenna i utrzymanie ładu przestrzennego	
Zapewnienie zrównoważonego rozwoju wszystkich części miasta poprzez doinwestowywanie obszarów oddalonych od centrum Monitorowanie, a w razie potrzeby aktualizacja polityki przestrzennej Miasta (zapisy SUIKZP oraz MPZP) Aktualizacja i tworzenie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Kontrolowany, harmonijny rozwój zabudowy, z zachowaniem spójności z rozwojem infrastruktury technicznej	Sporządzenie i realizacja założeń planu wraz z uwzględnieniem nakazów, zakazów i ograniczeń dotyczących obszarów chronionych nie będzie miała negatywnego wpływu na różnorodność biologiczną i krajobraz. Ponadto, działania związane z tworzeniem planów porządkują przestrzeń w gminie poprzez określenie zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego. Warto podkreślić, że poprzez racjonalny i przemyślany sposób można wzbogacić krajobraz o nowe elementy, która podniesie jego funkcję użytkową oraz nie naruszy walorów estetyczno-widokowych na zasadzie zrównoważonego rozwoju. Niekontrolowany rozwój zabudowy mógłby prowadzić do powstania zagrożeń dla migracji zwierząt oraz do zwiększenia terenów utwardzonych kosztem powierzchni biologicznie czynnej a także nastąpiłaby sukcesja gatunków o niskich tolerancjach środowiskowych oraz uproszczenie składu gatunkowego szaty roślinnej. W ramach działań nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na powietrze. Odpowiednia szerokość pasa drogowego oraz jego właściwe zagospodarowanie może przyczynić się do minimalizacji uciążliwości związanych z emisją zanieczyszczeń powietrza powodowanych m.in. przez ruch samochodowy. Miejscowe plany będą zawierały zapisy dotyczące przyłączeń terenów do sieci wodno-kanalizacyjnej i skanalizowaniu obszaru objętego planem w systemie rozdzielczym do gminnego układu kanalizacyjnego. Działania te mają na celu zapewnienie ochrony przed potencjalnym zanieczyszczeniem wód gruntowych. Niekontrolowany rozwój zabudowy w przypadku braku planu mógłby przyczynić się do powstania zagrożeń jakości wód. Wpływ na powierzchnię

Działanie	Oddziaływanie
Zwiększenie skuteczności egzekwowania zapisów MPZP w zakresie utrzymania ładu przestrzennego i estetyki przestrzeni publicznej w mieście Współpraca z inwestorami – konsultowanie i negocjowanie zakresu inwestycji w celu ograniczenia konfliktów przestrzennych i chaosu przestrzennego Opracowanie i wdrożenie zasad i warunków sytuowania w przestrzeni publicznej obiektów małej architektury, kiosków handlowych i usługowych oraz ogrodzeń	ziemi będzie dotyczył przeobrażania powierzchni ziemi spowodowanej działalnością człowieka poprzez zagospodarowanie terenu. Na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, spowoduje uszczuplenie fragmentów powierzchni biologicznie czynnych, usunięcie roślinności i wierzchniej warstwy gleby. W związku z powyższym mogą nastąpić zmiany w ukształtowaniu terenu tj. wykonanie wykopów, wyrównanie terenów a także wymiana gruntu. Działania te będą miały charakter miejscowy i nie będą znaczące. W ramach realizacji działań nie przewiduje się znaczącego wpływu na klimat. Planowane działania będą lokalne i ograniczą się do zmian mikroklimatycznych. Działania będą miały pozytywny wpływ na obszary chronione.
Uwzględnianie aspektów ekologicznych przy wydawaniu decyzji administracyjnych w celu ochrony terenów zieleni przed presją zabudowy – m.in. konieczność zapewnienia powierzchni przepuszczalnych, itp.	Działanie nie ma charakteru inwestycyjnego i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć wtórny pozytywny wpływ na środowisko. Działanie przyczyni się do zwiększenia arealu terenów przepuszczalnych na obszarach zurbanizowanych, wzrośnie udział terenów biologicznie czynnych i przepuszczalnych, kosztem terenu o powierzchniach szczelnych. W efekcie nastąpi lokalna pozytywna zmiana pokrycia terenu. Efektem działań będzie na terenach miejskich wzrost infiltracji wód opadowych i roztopowych do gruntu, poprawa wilgotności gleby i podniesienie się zwierciadła płytkich poziomów wodonośnych w zasięgu oddziaływania realizowanych działań.
Opracowanie i przyjęcie Uchwały Krajobrazowej Opracowanie katalogu dobrych praktyk dotyczących banerów reklamowych, szyldów i potykaczy umieszczanych w przestrzeni publicznej zgodnie z wytycznymi sytemu identyfikacji wizualnej miasta, wykorzystywanych jako wzorcowe przy realizacji zamówień publicznych Racjonalizacja liczby reklam i banerów w przestrzeni publicznej	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na krajobraz. Uchwała będzie ustalała zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych. „Uchwały krajobrazowe” są odpowiedzią na pogłębiający się w ostatnich latach problem zaburzania ładu przestrzennego miast przez chaotyczne rozmieszczanie tablic i urządzeń reklamowych, bez uwzględniania jakości krajobrazu. Podejmowanie „uchwał krajobrazowych” przez rady gmin powinno przyczynić się do ochrony krajobrazu, zarówno przyrodniczego - terenów objętych formami ochrony przyrody i terenów leśnych, ale przede wszystkim kulturowego - w tym zabudowy historycznej najstarszych części miast. Uchwały będą miały także wpływ na poprawę estetyki i ładu przestrzennego.
3.2. Tworzenie sprawnego systemu transportowego	
Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej, w tym budowa dróg i chodników oraz oświetlenia ulicznego w wyższych częściach miasta Współpraca z Zarządem Dróg Wojewódzkich w Katowicach w zakresie poprawy standardu i utrzymania drogi wojewódzkiej nr 942 (niezbędne	Zadania mają na celu usprawnienie ruchu na terenie gminy. Drogi o dużym natężeniu ruchu mogą stanowić dla zwierząt barierę migracyjną. Przebudowa dróg będzie obejmować istniejące drogi, których remont nie wpłynie znacząco na zwiększenie natężenia ruchu, a więc drogi te nie będą stanowiły bariery dla przemieszczania i migracji zwierząt. W przypadku przebiegu przez tereny leśne, gdzie jest większe prawdopodobieństwo przemieszczania się zwierząt, głównie jeleniowatych powinno umieścić się znaki ostrzegawcze. Działanie to nie będzie więc znacząco oddziaływać na zwierzęta. Podczas prac budowlanych i

Działanie	Oddziaływanie
remonty i przebudowy) oraz inwestycji kluczowych dla bezpieczeństwa i komfortu mieszkańców miasta i odwiedzających je turystów Uregulowanie spraw własnościowych dróg (włączenie ich w zasób gminy) Usprawnienie ruchu drogowego poprzez wdrażanie dodatkowych rozwiązań	modernizacyjnych dróg może dojść do zniszczenia szaty roślinnej. Roboty powinny być tak zaplanowane, aby w jak największym stopniu ograniczyć wycinkę drzew i krzewów. Może dojść również do fragmentacji krajobrazu. Działania na rośliny i krajobraz będą krótkotrwałe i odwracalne, po zakończeniu inwestycji zalecane jest wykonanie nasadzeń drzew i krzewów, które ograniczą emisję hałasu i zanieczyszczeń podczas jej eksploatacji. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac. Wskutek przeprowadzonych modernizacji nastąpi długotrwała poprawa środowiska akustycznego poprzez zastosowanie tzw. cichych nawierzchni (cechą takiej nawierzchni jest jej porowata struktura pozwalająca na rozproszenie powietrza spod kół do pustych przestrzeni) oraz poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym co pozytywnie wpłynie na życie ludzi. Realizacja zadań wpłynie na usprawnienie ruchu drogowego, co bezpośrednio wpłynie na zmniejszenie emisji spalin i pyłów do powietrza, oddziaływanie to będzie długotrwałe. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza zmniejszy się obieg zanieczyszczeń w środowisku przez co mniej będzie trafiać ich do wód powierzchniowych i podziemnych. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Po zakończeniu prac oddziaływanie to zniknie a teren wokół dróg zostanie poddany rekultywacji. Przebudowa dróg wpływa negatywnie na walory krajobrazu jednak w przypadku przebudowy istniejących dróg lokalnych których dotyczą zadania i które wpisane są już w lokalny krajobraz brak jest takiego oddziaływania a odpowiednio zaprojektowana droga może nawet wpłynąć pozytywnie na krajobraz. Rozbudowa dróg może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowy charakter dróg, nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Wyzwaniem pozostaje takie zabezpieczenie środowiska, by wpływ antropopresji był możliwie najmniejszy, a także wprowadzanie działań adaptacyjnych adekwatnych do zmian środowiska. Należy zauważyć, iż inwestycje związane z rozbudową dróg, z uwagi na swój charakter podlegać będą procedurze oddziaływania na środowisko, w której szczegółowo analizowane będzie oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska. Wydanie odpowiednich pozwoleń i decyzji będzie wiązało się także ze wskazaniem działań minimalizujących dla konkretnych projektów. Rozbudowa dróg wpłynie na zmniejszenie gęstości samochodów. Rozłożenie w przestrzeni ilości pojazdów skutkować będzie upłynnieniem ruchu i minimalizacją ryzyka wystąpienia zatorów drogowych, podczas których samochody nie przemieszczają się, a generują znaczne ilości spalin do powietrza. Modernizacja dróg przyczyni się do zmniejszenia uciążliwości akustycznych związanych ze złym stanem dróg. Poprawa nawierzchni ograniczy wtórną emisję zanieczyszczeń do powietrza. Zadanie związane z modernizacją dróg nie będzie mieć znaczącego oddziaływania na środowisko, ponieważ będzie przebiegało po już istniejących odcinkach liniowych. Możliwe oddziaływania wystąpią w czasie trwania inwestycji. Budowa i wymiana oświetlenia na LED będzie zlokalizowana już w miejscu przekształconym antropogenicznie. Prace będą polegać na wymianie przestarzałych technologicznie urządzeń na urządzenia energooszczędne nowej generacji. Rezultatem wymiany oświetlenia jest obniżenie mocy zainstalowanych urządzeń

Działanie	Oddziaływanie
	oświetleniowych i podniesienie jakości oświetlenia dróg i chodników. Wykonanie powyższych prac pozwoli na obniżenie energochłonności systemu oraz wprowadzi korzyści eksploatacyjno-konserwatorskie. Wynikiem zmniejszenia energochłonności systemu oświetlenia będzie znacząca poprawa efektów ekonomicznych, czyli zmniejszenie opłat za eksploatację systemu oświetlenia i ekologicznych oraz mniejszy pobór energii elektrycznej z sieci, co zmniejszy zapotrzebowanie na wydobycie paliw kopalnych. Ponadto, ulepszenie systemu oświetlenia wzdłuż ciągów komunikacyjnych, wpłynie na wzrost bezpieczeństwa zarówno ludzi jak i zwierząt.
Poprawa funkcjonowania systemu parkingów na terenie miasta – wyznaczenie stref płatnego parkowania, stworzenie systemu monitorowania miejsc parkingowych (m.in. oznakowanie, aplikacja mobilna) oraz wprowadzenie optymalnej organizacji ruchu w rejonach najważniejszych parkingów	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi. Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.
Wzmocnienie współpracy z miejscowościami ościennymi w zakresie rozwiązania problemów komunikacyjnych Współpraca z miastami: Bielsko-Biała, Wisła i Żywiec w celu zapewnienia sprawnych połączeń transportowych dostosowanych do potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz turystów Utworzenie systemu komunikacji miejskiej komplementarnego z ofertą Komunikacji Beskidzkiej Stworzenie centrum przesiadkowego wraz z budową parkingu wielopoziomowego Współpraca z sąsiednimi gminami w projektowaniu zintegrowanej sieci połączeń pieszo-rowerowych Budowanie atrakcyjnej oferty usług transportowych spójnej z polityką społeczną miasta (m.in n. stosowanie zniżek dla mieszkańców) Promocja i wspieranie transportu nisko- i zeroemisyjnego w celu poprawy jakości powietrza Promocja transportu zbiorowego	Działania ukierunkowane są na rozwój transportu publicznego. W ich wyniku może powstać nowa infrastruktura. Podczas prac budowlanych i modernizacyjnych dróg może dojść do zniszczenia szaty roślinnej. Roboty powinny być tak zaplanowane, aby w jak największym stopniu ograniczyć wycinkę drzew i krzewów. Działania na rośliny i krajobraz będą krótkotrwałe i odwracalne, po zakończeniu inwestycji zalecane jest wykonanie nasadzeń drzew i krzewów, które ograniczą emisję hałasu i zanieczyszczeń podczas jej eksploatacji. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac. Budowa parkingów w miejscach strategicznych pozwoli na skorzystanie z transportu publicznego, a więc będzie wpływać bezpośrednio na zmniejszenie emisji spalin i pyłów do powietrza. Oddziaływanie to będzie długotrwałe. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza zmniejszy się obieg zanieczyszczeń w środowisku przez co mniej będzie trafiać ich do wód powierzchniowych i podziemnych. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Po zakończeniu prac oddziaływanie to zniknie a teren wokół dróg zostanie poddany rekultywacji. Rozbudowa parkingów wpłynie na zmniejszenie gęstości samochodów. Rozłożenie w przestrzeni ilości pojazdów skutkować będzie upłynnieniem ruchu i minimalizacją ryzyka wystąpienia zatorów drogowych, podczas których samochody nie przemieszczają się, a generują znaczne ilości spalin do powietrza. Wymiana taboru na niskoemisyjne, a także budowa infrastruktury towarzyszącej przyczynią się w bezpośredni sposób do zmniejszenia i redukcji emisji CO₂ i NO_x oraz poprawy jakości powietrza i stanu zdrowia mieszkańców a także do redukcji hałasu. Ponadto zmniejszy się zapotrzebowanie na paliwa konwencjonalne. Możliwe negatywne oddziaływania może pojawić się wyłącznie na etapie realizacji inwestycji związanej z budową stacji ładowania, które są krótkotrwałe i ustąpią po zakończeniu prac. Pośrednio działanie te będzie mieć pozytywny wpływ na klimat akustyczny (wzrost udziału samochodów elektrycznych, które są ciche). Nowa infrastruktura wpisze się w krajobraz i będzie lokalizowana w obszarze już zurbanizowanym.

Działanie	Oddziaływanie
Promocja systemu wspólnych, zorganizowanych przejazdów samochodami w celu ograniczenia ruchu samochodowego	Ww. działania nie będą mieć negatywnego wpływu na obszary chronione. Inwestycje będą wykonywane w miejscach zurbanizowanych zgodnie z MPZP. Zadanie związane z stworzeniem centrum przesiadkowego wraz z budową parkingu wielopoziomowego będzie zlokalizowane na działkach o numerach: 479/10, 479/8, 479/6, 480/1, 480/2, 481/2, 482/2, 482/1, 581/1 479/7, 479/9 479/2, 507/4, 479/11, 478/1, 478/2 507/1, 507/5, 507/7, 508/2, 508/1, 586/2, 509/2, 298/1, 299/1, 505/1, 504/2, 511/3, 510/1, 510/2, 511/5, 511/6, 503/2, 502/2, 503/3, 502/3, 501/3, 501/2, 501/1, 502/1, 2087/2, 2087/1, 2087/3. Lokalizacja znajduje się w otulinie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, nie przewiduje się negatywnych oddziaływań na tę formę ochrony przyrody.
Działania ukierunkowane na ograniczenie braków kadrowych wśród kierowców komunikacji zbiorowej – m.in. promocja zatrudnienia, inicjowanie i wspieranie organizacji kursów	Zadania nie mają charakteru inwestycyjnego, dotyczą sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi. Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.
3.3. Rozwój gospodarki komunalnej	
Rozwój Przedsiębiorstwa Komunalnego w celu zachowania czystości w mieście oraz efektywnej gospodarki odpadami, w tym rozbudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	Działania przyczynią się do poprawy systemu funkcjonowania gospodarki odpadami, w tym przestrzegania właściwego sposobu postępowania z odpadami, prowadzenia selektywnej zbiórki, odzysku surowców, odbioru odpadów niebezpiecznych. Spowoduje to ograniczenie strumienia odpadów, które w sposób niewłaściwy i nielegalny trafiają do środowiska, co przyczyni się do poprawy jakości środowiska oraz ograniczy presję na wszystkie komponenty środowiska. Będzie to oddziaływanie pozytywne, stałe, długotrwałe. Recykling plastiku oraz ponowne używanie szklanych opakowań będzie wpływać na zasoby naturalne, poprzez zmniejszenie produkcji nowych przedmiotów plastikowych czy szklanych, wymagających surowców. Zwiększenie strumienia odpadów kierowanych do recyklingu bądź też ponowne ich wykorzystywanie, gdy tylko to możliwe, zmniejszy konieczność produkcji nowych opakowań, do których wytworzenia konieczne są surowce naturalne. Oddziaływania na klimat akustyczny, powierzchnie ziemi i krajobraz będą związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Oddziaływania negatywne związane będą wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, są one bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustaną natychmiast po zaprzestaniu prac. W ramach PSZOK stworzona zostanie infrastruktura niezbędna do zbierania i magazynowania w sposób bezpieczny dla środowiska odpadów komunalnych. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Zadania będą realizowane poza obszarami chronionymi, w tym obszarami Natura 2000, stąd nie będą na nie oddziaływać. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac.
Zrównoważony rozwój sieci wodno-kanalizacyjnej w mieście – modernizacja, rozbudowa i uspojnienie infrastruktury sieciowej oraz zapewnienie dostępu do niej we wszystkich częściach miasta	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej przyczyni się do ograniczenia procesu przedostawania się niebezpiecznych substancji zagrażających życiu i zdrowiu ludzi do wody i gleby oraz dotrzymania bezpiecznych wskaźników emisyjnych w odniesieniu do pozostałych substancji zagrażających ekosystemom wodnym. Oddziaływania negatywne związane będą z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpią. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody, ponieważ

Działanie	Oddziaływanie
	może dojść do ingerencji w bioróżnorodność danego terenu, na którym planuje się inwestycje. Wzrosnąć może także zanieczyszczenie powietrza i hałas (związane z użytkowaniem maszyn), krajobraz, ludzi oraz różnorodność biologiczną. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.
Działania ukierunkowane na poprawę dostępności wody w mieście, w tym m.in. budowa ujęcia wody w Salmopolu	Planowane przedsięwzięcie polegać będzie na budowie ujęcia wód podziemnych w dla potrzeb zaopatrzenia w wodę miasta Szczyrk. Prace związane z realizacją przedsięwzięcia wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu i zanieczyszczeń powietrza, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Emisja hałasu oraz zanieczyszczeń do powietrza w okresie realizacji przedsięwzięcia będzie miała charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nią związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych. W/w emisje oraz ewentualne uciążliwości akustyczne podczas prowadzonych prac będą minimalizowane poprzez m. in. nieprowadzenie prac z wykorzystaniem pojazdów, maszyn i urządzeń budowlanych emitujących hałas do otoczenia, w szczególności takich jak np.: samochody ciężarowe, koparki, ciągniki, maszyny i urządzenia do cięcia materiałów twardych w godzinach od 22.00 do 6.00 (poniedziałek – sobota) oraz w dniach ustawowo wolnych od pracy. Maszyny, pojazdy wykorzystywane na etapie realizacji będą sprawne technicznie, w tym bez wycieków olejów i płynów eksploatacyjnych. Należy wyeliminować jałową pracę silników pojazdów, maszyn i urządzeń podczas postoju. W ramach planowanych prac w celu rozpoczęcia eksploatacji studni i poboru wody do zasilania wodociągu gminnego nastąpi zajęcie i ingerencja w wierzchnią warstwę gruntu w związku z wykonaniem obudowy studni, posadowieniem kontenerowego budynku chlorowni, a także wykopy pod rurociągi i zbiornik na ścieki z chlorowni. Powstałe niezanieczyszczone masy ziemne należy w jak największym stopniu wykorzystać na terenie planowanej inwestycji (wykorzystać np. do niwelacji terenu) mając na uwadze zakaz zmian stanu wody na gruncie ze szkodą dla gruntów sąsiednich oraz zapisy art. 101r. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, tj. zabrania się używania do prac ziemnych gleby lub ziemi, jeżeli jest przekroczona w nich dopuszczalna zawartość substancji powodującej ryzyko, określona w przepisach wydanych na podstawie art. 101a ust. 5, dla gruntów występujących w miejscu użycia tej gleby lub ziemi. Ewentualny nadmiar mas ziemnych zostanie przekazany uprawnionym odbiorcom. Zasypanie wykopów realizowane będzie z zachowaniem profilu litologicznego (kolejności warstw utworów geologicznych). Humus należy składować oddzielnie i wykorzystać w pierwszej kolejności do porządkowania terenu w granicach przedsięwzięcia, do kształtowania terenów biologicznie czynnych, odtworzenia warstwy glebowej. Z odwodnienia wykopów będą odprowadzane powierzchniowo lub do pobliskich rowów w uzgodnieniu z zarządcą. W przypadku odprowadzania wód z odwodnienia wykopów do cieków, wymagane jest oczyszczenie z zawiesiny. Prowadzone prace nie mogą powodować zmian stanu wody na gruncie ze szkodą dla gruntów sąsiednich. W ramach działań minimalizujących wpływ tej fazy na środowisko, teren zajęty w związku z realizacją inwestycji oraz jego zaplecze zorganizowane będą z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni, a po zakończeniu prac uporządkowany. Na etapie realizacji przewiduje się powstanie odpadów typowych dla tego typu prac, a na etapie eksploatacji związanych z eksploatacją, naprawą, konserwacją urządzeń związanych z funkcjonowaniem urządzeń do poboru i dezynfekcji wody. Gospodarka odpadami będzie prowadzona zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie wymogami prawnymi. Zapewniony zostanie

Działanie	Oddziaływanie
	właściwy, selektywny sposób magazynowania powstających odpadów, w wyznaczonych na ten cel miejscach oraz ich sprawny odbiór przez uprawnionych odbiorców. Odpady inne niż niebezpieczne należy magazynować na utwardzonym terenie luzem lub w kontenerach, pojemnikach, w sposób nie powodujący ich rozprzestrzeniania poza miejsce magazynowania. Na etapie eksploatacji ujęcie nie będzie powodować oddziaływań w zakresie emisji do powietrza ani istotnej emisji hałasu. Zgodnie z raportem wszystkie zastosowane w ramach przedsięwzięcia urządzenia będą posiadały moc akustyczną poniżej 50 dB. Emisje związane z ruchem pojazdów i pracą maszyn w ramach wizyt serwisowych będą miały charakter okresowy i niezorganizowany. Zadanie należy do inwestycji celu publicznego i będzie zlokalizowane w otulinie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego.
Rozbudowa cmentarza komunalnego	Działanie nie ma charakteru inwestycyjnego, dotyczy sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi. Działania nie będą mieć wpływu na pozostałe komponenty środowiska.
Termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej	Realizacja zadań przyczyni się do poprawy jakości powietrza. Efektem będzie zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Spadek energochłonności budynków oznacza bezpośrednio spadek zapotrzebowania na zużycie paliw. Z kolei minimalizacja energetycznego wykorzystywania substancji wiąże się z ograniczeniem ingerencji w środowisko naturalne (do której dochodzi podczas ich wydobywania, skutkującej m.in. zaburzeniem równowagi środowiska wodnego czy niszczeniem cennych siedlisk flory oraz fauny). Mniejsze zużycie paliw przekłada się wprost proporcjonalnie na mniejsze ilości spalin generowanych przez poszczególny budynek. Ponadto, nowoczesne źródła ogrzewania, spełniające najnowsze restrykcyjne normy, wydzielają spaliny o lepszych parametrach (niższych zawartościach substancji toksycznych czy cieplarnianych). Zatem wymiana i modernizacja źródeł ciepła, czy też zastosowanie paliw wyższej jakości, nie tylko spowoduje ogólne zmniejszenie zużycia paliw kopalnych, ale także zmniejszenie emisji gazów odpowiedzialnych za zmiany klimatu. Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych m.in.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. W przypadku działań termomodernizacyjnych na etapie prowadzenia prac może pojawić się również negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na powietrze i klimat. Po zaprzestaniu prac remontowych zadanie polegające na termomodernizacji i modernizacji budynków będzie jednak w sposób długoterminowy oddziaływać pozytywnie na powietrze, klimat i krajobraz. Budynki, po przeprowadzonej termomodernizacji będą bardziej efektywne energetycznie, a w związku z tym mniej emisyjne do środowiska. Działania związane z termomodernizacją budynków użyteczności publicznej nie będzie miało wpływu na przedmioty/cele obszaru chronione (otulina Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego). Zadanie należy do inwestycji celu publicznego w związku z czym zakazy nie dotyczą planowanej inwestycji.
Podejmowanie działań promujących segregację odpadów w ramach programów edukacyjnych i społecznych	Edukacja ekologiczna spowoduje tworzenie i wzmacnianie pozytywnych wzorców zachowań i postaw wobec otaczającego środowiska zarówno wśród dzieci jak i dorosłych mieszkańców. Będzie prowadziła do pobudzenia działań proekologicznych w zakresie prawidłowej segregacji odpadów oraz zmniejszenia ilości odpadów powstających w gospodarstwach domowych, ich prawidłowej segregacji i recyklingu.

Działanie	Oddziaływanie
	Recykling to oszczędność ograniczonych zasobów naturalnych, a także zmniejszenie szkodliwego wpływu na środowisko. Dla przykładu, recykling aluminium pozwala ograniczyć zanieczyszczenie wody o 97% w porównaniu z cyklem produkcji z rudy. Równocześnie oznacza obniżenie o 95% emisji trujących gazów do atmosfery. Co więcej, przynosi oszczędność ropy naftowej i zużycia energii nawet do 95%. Dzięki recyklingowi jest też mniej wysypisk. Choć bezpośredni koszt wywozu śmieci na składowisko jest tańszy niż ich przetwarzanie, to jednak faktyczne wydatki związane z utrzymywaniem składowisk, ograniczaniem ich wpływu na środowisko i rekultywację przyległych do nich obszarów są znacznie wyższe. Promocja kompostowania odpadów zachęci mieszkańców do skutecznego zadbania o środowisko naturalne, ale również o glebę i rośliny w ogrodach. Kompost jest bogaty w składniki pokarmowe, które są niezbędne roślinom do prawidłowego wzrostu. Ponadto, znacząco poprawia kondycję gleby, tworząc wartościowe podłoże na kwiatów, krzewów, drzew i sadzonek. Wykazuje również zdolność do zatrzymywania składników odżywczych i wody. Działania te pozytywnie wpłyną na rośliny, zwierzęta oraz gleby. Ogół działań będzie miał pośredni pozytywny wpływ na obszary chronione.
3.4. Ochrona środowiska i wzmacniania odporności miasta na zmiany klimatu	
Rozszerzenie i upowszechnienie systemu wsparcia dla mieszkańców chcących wymienić źródło ciepła na ekologiczne (m.in. systemy dopłat do wymiany źródła ciepła)	Realizacja zadań związanych z wsparciem mieszkańców chcących zmienić źródło ciepła przyczyni się do zwiększenia ilości wymienionych źródeł ciepła na terenie gminy. Nastąpi poprawa jakości powietrza. Efektem będzie zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Spadek energochłonności budynków oznacza bezpośrednio spadek zapotrzebowania na zużycie paliw. Z kolei minimalizacja energetycznego wykorzystywania substancji wiąże się z ograniczeniem ingerencji w środowisko naturalne (do której dochodzi podczas ich wydobywania, skutkującej m.in. zaburzeniem równowagi środowiska wodnego czy niszczeniem cennych siedlisk flory oraz fauny). Mniejsze zużycie paliw przekłada się wprost proporcjonalnie na mniejsze ilości spalin generowanych przez poszczególny budynek. Ponadto, nowoczesne źródła ogrzewania, spełniające najnowsze restrykcyjne normy, wydzielają spaliny o lepszych parametrach (niższych zawartościach substancji toksycznych czy ciepłarnianych). Zatem wymiana i modernizacja źródeł ciepła, czy też zastosowanie paliw wyższej jakości, nie tylko spowoduje ogólne zmniejszenie zużycia paliw kopalnych, ale także zmniejszenie emisji gazów odpowiedzialnych za zmiany klimatu.
Zwiększanie ilości nasadzeń drzew i krzewów w celu zachowania /zwiększenia bioróżnorodności na terenie miasta Systematyczna, celowa współpraca z Lasami Państwowymi w zakresie prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej	Działania związane z nasadzeniem będą miały pozytywny wpływ na stan środowiska glebowego. Przyczynią się do zwiększenia zdolności retencyjnych oraz wzrostu uwilgotnienia gleb, co doprowadzi do zapobiegania ich przesuszeniu a także wzmocni odporność na erozję wietrzną. Działania te są ukierunkowane na wzrost retencyjności, ale także przyczynią się do ochrony gleb przed erozją. Zadrzewianie wpłynie pozytywnie na spowolnienie odpływu wód ze zlewni, co doprowadzi do poprawy uwilgotnienia gleby a tym samym zwiększy dostępność zasobów wodnych dla gatunków i siedlisk zależnych od wód. Ponadto, powoduje zwiększenie zasilania wód powierzchniowych (przeciwdziałanie suszy) oraz zmniejsza ryzyko powodziowe., a spowolnienie odpływu wód ze zlewni wpłynie pozytywnie na zmniejszenie odpływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych. Oddziaływanie na powietrze i klimat będzie miało bezpośredni, długoterminowy i stały wpływ.
Prowadzenie akcji i programów z zakresu edukacji ekologicznej i kształtowania postaw proekologicznych wśród mieszkańców, m.in. poprzez promocję oszczędzania wody i energii, informowanie o	Edukacja ekologiczna spowoduje tworzenie i wzmacnianie pozytywnych wzorców zachowań i postaw wobec otaczającego środowiska zarówno wśród dzieci jak i dorosłych mieszkańców. Działania wpłyną wtórnie i pozytywnie na środowisko. Edukacja ekologiczna mieszkańców przyczyni się do wzrostu świadomości

Działanie	Oddziaływanie
szkodliwości wykorzystania do ogrzewania wyrobów do tego niewłaściwych	oraz nakreśli istniejące problemy. Obejmuje ona takie zagadnienia jak świadoma konsumpcja, oszczędzanie zasobów (energii i wody), zmniejszanie negatywnego wpływu na jakość powietrza oraz prawidłowa gospodarka odpadami.
Ochrona zasobów przyrodniczych przed ich nadmierną zabudową i degradacją	Działanie nie ma charakteru inwestycyjnego i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć wtórny pozytywny wpływ na środowisko. Zadanie ma celu ochronę zasobów przyrodniczych poprzez wprowadzenie zapisów ograniczających ich przez nadmierną zabudowę i degradację w MPZP a także tworzenie dla form ochrony przyrody Planów zadań ochronnych i Planów Ochrony.
Działania na rzecz naturalnej małej retencji wodnej i promowanie retencjonowania wody Promocja rozwiązań w zakresie zwiększania retencji, w tym zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie prywatnych posesji przy budynkach mieszkalnych i na terenach prywatnych przedsiębiorstw	Realizacja zadań związana z rozwojem małej przyczyni się do zwiększanie areálu terenów przepuszczalnych, co doprowadzi do wzrostu udziału terenów biologicznie czynnych i przepuszczalnych. Działania będą wpływać pośrednio pozytywnie i długoterminowo na stan zasobów wód powierzchniowych. Ogół działań związanych z zwiększaniem retencji, gdzie efektem jest zwiększenie infiltracji wód opadowych oraz powierzchniowych będą wpływać pozytywnie na stan wód i nie będą stanowić zagrożenie dla osiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla JCWPd a także nie będą wpływać na stan ilościowy i jakościowy GZWP. Ponadto, dzięki rozwojowi błękitno-zielonej infrastruktury zwiększy się różnorodność biologiczna. Budowa/przebudowa czy montaż urządzeń do gromadzenia wód opadowych będzie miał pozytywny wpływ na przeciwdziałanie suszy, jest to kluczowe rozwiązanie pomocne w niwelowaniu skutków deficytu wody. Retencjonowanie wody w zbiornikach na powierzchni ziemi czy też pod ziemią zapewni dostęp do wody w okresach suszy, która może być wykorzystywana w ogrodach czy też do spłukiwania toalet. Woda pochodząca z opadów winna być traktowana jako cenny surowiec, który należy wykorzystać jak najbliżej miejsca opadu. Ogromną zaletą retencji jest wykorzystywanie wody deszczowej w zakładach zużywających ponadprzeciętne ilości wody. Takim miejscem jest, np. myjnia samochodowa. Charakteryzuje się dużą powierzchnią zlewni dzięki czemu spora ilość wody zostanie zatrzymana w zbiorniku.
Promocja stosowania powierzchni przepuszczalnych w realizacji inwestycji drogowych i budowlanych	Działanie nie ma charakteru inwestycyjnego, dotyczy sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć wtórny pozytywny wpływ na środowisko. Działanie przyczyni się do zwiększenia areálu terenów przepuszczalnych na obszarach zurbanizowanych, wzrośnie udział terenów biologicznie czynnych i przepuszczalnych, kosztem terenu o powierzchniach szczelnych. W efekcie nastąpi lokalna pozytywna zmiana pokrycia terenu. Efektem działań będzie na terenach miejskich wzrost infiltracji wód opadowych i roztopowych do gruntu, poprawa wilgotności gleby i podniesienie się zwierciadła płytkich poziomów wodonośnych w zasięgu oddziaływania realizowanych działań.
Racjonalna gospodarka wodna – promocja podwójnego obiegu wody w dużych obiektach turystycznych	Działanie nie ma charakteru inwestycyjnego, dotyczy sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi oraz pozytywny na środowisko. Zastosowanie podwójnego obiegu wody zmniejszy się jej zapotrzebowanie.
Inicjowanie i wspieranie akcji wspólnego sprzątania szlaków górskich na zasadzie wolontariatu, angażujących mieszkańców, turystów i przedsiębiorców	Działanie nie ma charakteru inwestycyjnego, dotyczy sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi oraz pozytywny na środowisko.

Działanie	Oddziaływanie
Promocja wykorzystania technologii cyfrowych na rzecz działań proekologicznych – monitoring i promocja zasobów przyrodniczych przy wykorzystaniu narzędzi cyfrowych	Działanie nie ma charakteru inwestycyjnego, dotyczy sfery społecznej i w wyniku realizacji nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska. Realizacja inwestycji będzie mieć pozytywny wpływ na ludzi oraz wtórny pozytywny na środowisko.
Modernizacja i wyposażenie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w celu usprawnienia ich reakcji na występujące zagrożenia, w tym będące wynikiem zmian klimatu	Celem zadania jest podniesienie gotowości bojowej lokalnych służb ratowniczych poprzez wyposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnej w sprzęt niezbędny do zapobiegania i likwidacji skutków katastrof naturalnych, ekstremalnych zjawisk atmosferycznych lub awarii technicznych, których skutki zagrażają życiu lub zdrowiu osób, mieniu albo środowisku naturalnemu. Zadania w sposób wtórny, pozytywny wpłyną na wszystkie omawiane komponenty ze względu na zwiększenie bezpieczeństwa.

8.1. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko

Przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określone zostały w §3 ust 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.).

Inwestycje traktowane jako mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko mogą być realizowane w ramach działań:

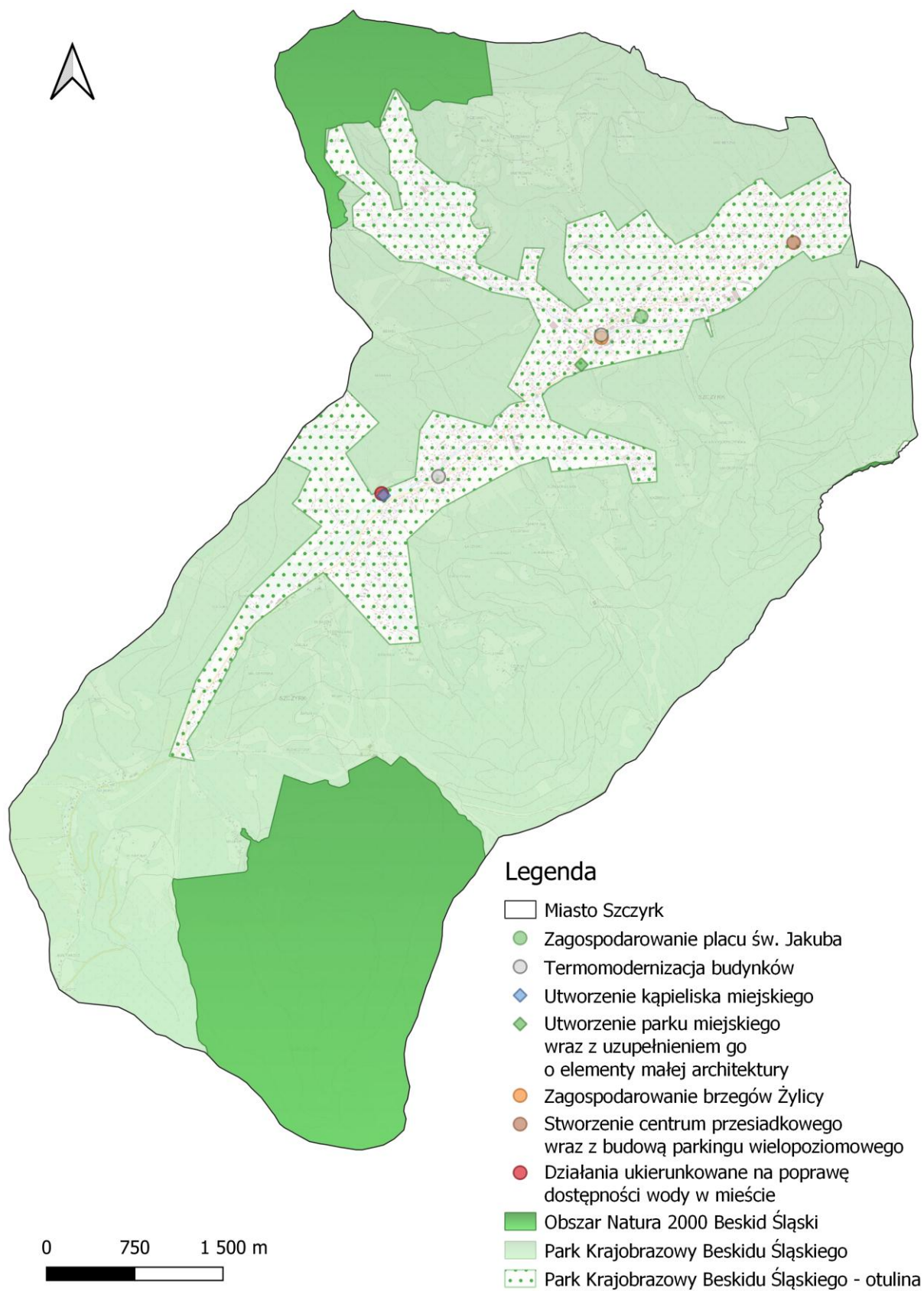
- 1) z zakresu budowy infrastruktury drogowej i infrastruktury towarzyszącej (miejsca przesiadkowe);
- 2) z zakresu rozbudowy sieci wodno-kanalizacyjnej;
- 3) budowy ujęcia w Salmopolu
- 4) utworzenie kąpieliska miejskiego;
- 5) uspołnienie systemu górskich ścieżek rowerowych i ich zagospodarowaniem;
- 6) zagospodarowanie brzegów Żylicy;
- 7) rozbudową i uzupełnieniem infrastruktury sportoworekreacyjnej;
- 8) usprawnieniem ruchu drogowego poprzez wdrażanie dodatkowych rozwiązań, między innymi gondoli o funkcjach transportowych czy pojazdów szynowych

Warto podkreślić, że na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności.

W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko. W konsekwencji realizacja powyższych przedsięwzięć skutkować będzie poprawą stanu środowiska na danym terenie. Ponadto ich realizacja:

- posiada związek z rozwiązywaniem problemów ochrony środowiska na terenie gminy;
- służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju;
- służy wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

Rysunek 19. Lokalizacja planowanych inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko na tle Miasta Szczyrk

źródło: opracowanie własne

8.2. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody

Na omawianym terenie występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000 Beskid Śląski;
- Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego;
- 5 pomników przyrody.

Zgodnie z ustawą z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.) zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami. W obszarach Natura 2000 nie wprowadza się zakazów za pomocą aktów prawnych jak dla pozostałych obszarowych form ochrony przyrody, a ograniczenia realizacji pewnych inwestycji wynikają z zagrożeń i presji związanych z poszczególnymi przedmiotami ochrony oraz celów ochrony określonych dla każdego obszaru indywidualnie.

Na etapie oceny ogólnego dokumentu nie jest możliwe dokonanie oceny poszczególnych elementów zaprojektowanych działań z punktu widzenia wpływu na środowisko w związku z tym w prognozie wskazano jedynie możliwość oddziaływania, które powinno być określone szczegółowo oraz być przedmiotem odpowiednich uzgodnień i decyzji administracyjnych na etapie przygotowania poszczególnych inwestycji. Potencjalne negatywne oddziaływanie mogą zostać zminimalizowane poprzez uwzględnione potrzeby przedmiotów ochrony oraz wdrożone działania minimalizujące.

Analiza oddziaływań projektów priorytetowych nie wykazała bezpośredniego znaczącego negatywnego wpływu na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 (w tym na integralność i spójność sieci Natura 2000).

Działania będą prowadzone zgodnie z art. 45 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.) oraz indywidualnych aktów prawa miejscowego, a także będą wynikały z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Wszelkie działania podejmowane w zakresie gospodarki odpadami oraz zmierzające do poprawy jakości powietrza (tj. termomodernizacje budynków, wdrażanie OZE) będą zdecydowanie pozytywnie wpływać na stan siedlisk gatunków w obszarach Natura 2000 objętych projektem Strategii.

Wszelkie działania określone w Strategii Rozwoju mają na celu poprawę środowiska naturalnego.

Biorąc pod uwagę, że pozostałe zadania wyznaczone w Strategii mają charakter ogólny, nie jest znana ich dokładna lokalizacja ani szczegóły techniczne. Jednak biorąc pod uwagę charakter zadań zakłada się, iż realizacji Strategii nie spowoduje negatywnego wpływu na obszary chronione. Pośrednio zadania będą miały pozytywny wpływ na wszystkie obszary chronione, w tym Natura 2000. Nastąpi poprawa stanu siedlisk pośrednio za sprawą działań związanych z podniesieniem jakości powietrza, zapobieganiem wystąpienia powodzi, rekultywacją terenów oraz ochroną bioróżnorodności. Ponadto pozytywne efekty może przynieść edukacja przyrodnicza, która przyczyni się do zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców i poszanowania środowiska.

Realizacja założeń projektu Strategii może wiązać się z wystąpieniem negatywnych oddziaływań, jednak będą one miały przeważnie charakter krótkoterminowy i chwilowy. Oddziaływania te będą polegały na emisji hałasu i spalin w związku z realizacją prac budowlanych, zagrożeniu zniszczenia lub zamurowywania siedlisk ptaków podczas termomodernizacji budynków, ograniczeniu powierzchni gleb w związku z prowadzeniem prac budowlanych, usuwaniu drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji, płoszeniu zwierząt w trakcie wykonywania prac.

Działania z zakresu termomodernizacji mogą potencjalnie stanowić zagrożenie dla chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Dlatego przy tego typu pracach szczególną uwagę należy zwrócić na występowanie miejsc lęgowych jerzyków zwyczajnych (*Apus apus*) oraz wróbli (*Passer domesticus*) (objętych ścisłą ochroną gatunkową). W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prowadzić prace poza sezonem hibernacji (listopad – marzec). W przypadku stwierdzenia występowania miejsc lęgowych ptaków należy powstrzymać się od prowadzenia prac w sezonie lęgowym (od marca do sierpnia), aby nie doprowadzić do zniszczenia gniazd. Istotne jest również zamknięcie otwartych stropodachów ocieplonych materiałem sypkim i umieszczenie budek lęgowych w obrębie budynków. W obrębie obiektów, w których stwierdzono występowanie jerzyków konieczne jest wieszanie budek (skrzynek) lęgowych o specjalnej konstrukcji. Warto nadmienić, że prace prowadzone na budynkach, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 14 kwietnia 2004 r. wymagają zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ww. ustawą obowiązuje zakaz niszczenia siedlisk i ostoi ptaków chronionych, w związku z tym każdy przypadek podjęcia prac skutkujących ograniczeniem dostępu jerzyków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu należy kwalifikować, jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień tego gatunku. Oznacza to, że prace tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ na odstępstwo od zakazu niszczenia siedlisk i ostoi ptaków. Planowane działanie może być realizowane przy zachowaniu przepisów odrębnych odnoszących się do ochrony środowiska i przyrody.

Należy pamiętać, że jeśli dojdzie do realizacji przedsięwzięć o określonym negatywnym znaczącym oddziaływaniu na środowisko, będą one poddane także odpowiedniej procedurze oceny oddziaływania oraz będą zgodne z aktami prawa miejscowego. Ponadto, zadania będą prowadzone mając na uwadze zasadę zrównoważonego rozwoju, w tym konieczność utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska.

Projekt dokumentu zakłada min. realizację inwestycji, które można zakwalifikować do inwestycji celu publicznego. Należą do nich przede wszystkim inwestycje drogowe, wodno-kanalizacyjne, budowa ujęcia wody, zagospodarowanie terenów, budowa nowych budynków użyteczności publicznej, budowa parkingów i miejsc przesiadkowych, nasadzenia drzew i krzewów, tworzenie małej retencji.

Oddziaływania na Obszary Natura 2000

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.), na terenie obszarów Natura 2000, zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

1. pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
2. wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
3. pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Wyjątki, wyłączone z tych zapisów, zebrane zostały w art. 34, ww. ustawy.

Dla powyższych aktów istnieje możliwość odstępstwa od zakazów w sytuacji kolizji planowanych w projekcie dokumentu zadań z zakazami.

W niniejszej prognozie zwrócono uwagę na projekty oraz rodzaje inwestycji, które potencjalnie mogą oddziaływać na zasoby przyrodnicze, w tym także obszary Natura 2000. Jak już wspomniano, dokładna lokalizacja, jak również skala i technologia realizacji inwestycji objętych wsparciem nie są przedmiotem Programu, należy jednak zauważyć, iż część z nich będzie kwalifikować się do przedsięwzięć mogących znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z rozporządzeniem ws. przedsięwzięć. Dla powyższych inwestycji wymagane będzie, zatem przeprowadzenie indywidualnej oceny oddziaływania na środowisko.

Dla inwestycji, które mogą być lokalizowane na obszarach Natura 2000 lub w ich sąsiedztwie powinno w ramach oceny oddziaływania zostać przeprowadzone szczegółowe rozpoznanie możliwych oddziaływań na integralność i przedmioty ochrony tych obszarów. Ocena oddziaływania na środowisko inwestycji powinna wykazać oddziaływania ich siłę oraz zaproponować w przypadku identyfikacji

negatywnego oddziaływania warianty alternatywne. Jeżeli warianty alternatywne nie istnieją lub jeśli po ich zastosowaniu będą nadal wykazywane negatywne oddziaływania, ocena powinna zaproponować skuteczne rozwiązania minimalizujące lub kompensujące. W tym kontekście istotny jest fakt, iż obowiązujący system prawny nie dopuszcza realizacji inwestycji, które mogłyby znacząco oddziaływać na środowisko – w tym także na obszary Natura 2000 bez uprzedniego wnikliwego przeanalizowania potencjalnego wpływu. Na etapie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, inwestor będzie zobowiązany do przedstawienia właściwym organom wariantów alternatywnych, a jeśli nie będą one możliwe do realizacji, będzie można zastosować odstępstwo ustawowe, jeżeli zostanie wykazane, iż stanowi ono inwestycję celu publicznego. Zapisy ustawy o ochronie przyrody wskazują na indywidualne oceny oraz organy, które będą wydawać stosowne zezwolenia i decyzje. Biorąc pod uwagę cele oraz charakter zidentyfikowanych typów projektów można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, iż część z nich będzie spełniać kryteria określone w powyższych zapisach ustawy (m.in. będą kwalifikowane jako inwestycje celu publicznego). W ramach przyszłych ocen oddziaływania na środowisko inwestycji, które będą oddziaływać na obszary Natura 2000 należy wykazać także ich zgodność z planami zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, ustanowionych zarządzeniami RDOŚ.

Oddziaływanie większości przedsięwzięć inwestycyjnych na siedliska objęte ochroną w ramach sieci ekologicznej Natura 2000 na terenie gmin nie będzie występowało, ze względu na lokalizację inwestycji na terenach zagospodarowanych lub w konkretnych obiektach.

Obszary Natura 2000 zajmują w większości fragmenty terenów leśnych, niezainwestowanych, przedsięwzięcia zlokalizowane są w odległości od chronionych terenów i nie będą bezpośrednio oddziaływać na środowisko przyrodnicze oraz na gatunki roślin i zwierząt znajdujące się pod ochroną. W celu zminimalizowania oddziaływania na środowisko należy stosować zabezpieczenia i działania minimalizujące przeznaczone dla populacji ryb (np. przepusty, przepławki, prowadzenie prac poza terminami tarła). Należy także uwzględniać wariant lokalizacji, tak aby nie zajmować powierzchni siedlisk łąkowych oraz starorzeczy. W przypadku prowadzenia działań w pobliżu siedlisk płazów należy pamiętać o uwzględnieniu terminów poza okresem ich rozrodu oraz w przypadku projektowania dróg zapewnić odpowiednie przejścia. Prace należy prowadzić poza siedliskami tych gatunków, a także w okresie poza lęgowym.

Na etapie planowania prac należy zwrócić także uwagę, aby nie zagrażały one gatunkom migrującym. Istotne będzie także zwrócenie uwagi na prowadzenie działań w taki sposób, aby zminimalizować ryzyko płoszenia ptaków (należy stosować technologie ograniczające hałas, w terminach, kiedy występują najmniejsze koncentracje ptaków migrujących). Istotne będzie także zachowanie roślinności

przybrzeżnej oraz zadrzewień i zakrzaczeń, aby zapewnione były właściwe schronienia i siedliska zapewniające bazę pokarmową.

Pozytywne pośrednie oddziaływanie na Obszary Natura 2000 będą miały zadania związane m.in. z termomodernizacją budynków, rozwojem infrastruktury technicznej, tworzeniem elementów błękitno-zielonej infrastruktury jak również te związane z edukacją ekologiczną. Potencjalne pozytywne oddziaływanie inwestycji związanych z rozwojem infrastruktury drogowej może przyczynić się do zmniejszenia ruchu oraz skanalizowania ruchu samochodowego.

W związku z powyższym nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania na Obszary Natura 2000. A ogół działań zaplanowanych w ramach Strategii przyczyni się do poprawy jakości środowiska na omawianym obszarze. Realizacja Strategii nie wpłynie negatywnie na cele i przedmioty ochrony.

W celu zminimalizowania oddziaływania na środowisko należy stosować zabezpieczenia i działania minimalizujące przeznaczone dla populacji ryb (np. przepusty, przepławki, prowadzenie prac poza terminami tarła). Należy także uwzględniać wariant lokalizacji, tak aby nie zajmować powierzchni siedlisk łukowych oraz starorzeczy. W przypadku prowadzenia działań w pobliżu siedlisk płazów należy pamiętać o uwzględnieniu terminów poza okresem ich rozrodu oraz w przypadku projektowania dróg zapewnić odpowiednie przejścia. Prace należy prowadzić poza siedliskami tych gatunków, a także w okresie poza lęgowym. Na etapie planowania prac należy zwrócić także uwagę, aby nie zagrażały one gatunkom migrującym. Istotne będzie także zwrócenie uwagi na prowadzenie działań w taki sposób, aby zminimalizować ryzyko płoszenia ptaków (należy stosować technologie ograniczające hałas, w terminach, kiedy występują najmniejsze koncentracje ptaków migrujących). Istotne będzie także zachowanie roślinności przybrzeżnej oraz zadrzewień i zakrzaczeń, aby zapewnione były właściwe schronienia i siedliska zapewniające bazę pokarmową. W związku z powyższym nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania. Pozytywne pośrednie oddziaływanie na Obszary Natura 2000 będą miały zadania związane m.in. z termomodernizacją budynków, wdrażaniem OZE, rozwojem infrastruktury technicznej, tworzeniem elementów błękitno-zielonej infrastruktury jak również te związane z edukacją ekologiczną.

Większość działań zaproponowanych w Strategii będzie miało wymierny efekt ekologiczny, będzie pozytywnie wpływać na jakość środowiska w perspektywie długoterminowej. Do tych działań będą należeć te zarówno z zakresu poprawy jakości powietrza tj. termomodernizacja budynków oraz wdrażanie OZE, a także budowy węzłów przesiadkowych, parkingów typu bike&ride czy park&ride oraz budowy ścieżek rowerowych. Ww. działania będą mieć pośredni pozytywny wpływ na obszary chronione. Poprawa stanu środowiska nie będzie dotyczyć tylko poprawy jakości powietrza, ale także

powiązanych z tym omawianych komponentów tj. woda, gleby. Zadania zaplanowane w Strategii nie będą miały negatywnego wpływu na wyznaczone cele ochrony.

Należy w planowaniu inwestycji uwzględnić wariantowanie lokalizacji z uwzględnieniem potrzeby zachowania ciągłości ekologicznej obszarów chronionych z innymi istotnymi dla zwierząt terenami (zachowanie zwartych drzewostanów). Ponadto należy uwzględniać przy rozbudowie i modernizacji dróg występowanie siedlisk łąkowych.

Bezpośrednio na Obszarach Natura 2000 nie przewiduje się realizacji zadań zaplanowanych w ramach Strategii. Nie przewiduje się ingerencji w przedmioty ochrony na terenie Obszarów Natura 2000. W związku z tym nie przewiduje się żadnego bezpośredniego oddziaływania, również na cele ochrony. Działania zaplanowane w ramach Strategii będą miały pośredni pozytywny wpływ środowisko.

Oddziaływanie na Park Krajobrazowy

Na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego obowiązuje Rozporządzenie Nr 10/98 Woj. Bielskiego z 16 czerwca 1998 r. w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego. Ww. akt nie wskazuje zakazów obowiązujących na chronionym terenie.

Zgodnie z indywidualnym aktem prawa miejscowego Park jest obszarem chronionym ze względu na szczególne wartości przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe Beskidu Śląskiego, a celem jego utworzenia jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie tych wartości w warunkach racjonalnego gospodarowania zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Wokół Parku utworzono strefę ochronną zwaną „otuliną”, której celem jest zachowanie harmonijnego krajobrazu oraz zabezpieczenie Parku przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

W celu zapewnienia warunków dla właściwych form ochrony i kształtowania środowiska, przy równoczesnym rozwoju funkcji dydaktyczno-naukowych, turystycznych i rekreacyjnych, na terenie Parku i jego otuliny obowiązuje stosowanie następujących ogólnych zasad i kierunków działania:

1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
2. Ochrona środowiska i krajobrazu przed:
 - zakłóceniami stosunków wodnych;
 - degradacją gleb i szaty roślinnej;
 - zanieczyszczeniami powietrza;
 - zakłóceniami harmonii w krajobrazie;
3. Czynna ochrona środowiska poprzez:
 - likwidację lub ograniczenie na terenie Parku działalności gospodarczej szkodliwej dla środowiska;

- prawidłową politykę przestrzenną;
- utrzymanie, odnawianie i wzbogacanie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych;

4. Prowadzenie gospodarki rolnej, leśnej i łowieckiej w sposób umożliwiający realizację celów wymienionych w § 1 rozporządzenia ww.

Na terenie Parku Krajobrazowego nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośredniego, pośredniego, wtórnego, skumulowanego, średnioterminowego, długoterminowego i stałego.

Działania z zakresu edukacji ekologicznej powinny przynieść lepsze zrozumienie funkcjonowania tych ekosystemów i ich poszanowania przez mieszkańców i turystów. Działania wyznaczone w ramach Strategii będą miały pośredni pozytywny wpływ na funkcjonowanie Parku Krajobrazowego.

Ze względu na znaczące pokrycie miasta Szczyrk Parkiem Krajobrazowym Beskidu Śląskiego przewiduje się realizację zadań inwestycyjnych na obszarze otuliny:

- z zakresu budowy infrastruktury drogowej i infrastruktury towarzyszącej (miejsca przesiadkowe);
- z zakresu rozbudowy sieci wodno-kanalizacyjnej;
- uspojnienie systemu górskich ścieżek rowerowych i ich zagospodarowaniem;
- rozbudową i uzupełnieniem infrastruktury sportoworekreacyjnej;
- budowa ujęcia wody w Salmopolu.

Ww. założenia Strategii przewidują poprawę jakości środowiska przyrodniczego na omawianym terenie.

Zadania zaplanowane w ramach Strategii zaliczają się do inwestycji celu publicznego, w związku z tym wymienione powyżej zakazy nie obowiązują. Zadania zlokalizowane będą na terenach już zurbanizowanych, realizowane będą miejscowo (konkretne obiekty, centra miejscowości) lub liniowo (inwestycje związane z rozbudową ścieżek rowerowych oraz dróg). Inwestycje będą prowadzone, aby nie naruszać zakazów wyznaczonych dla tego obszaru oraz zostaną zastosowane działania minimalizujące ewentualne oddziaływania na środowisko. Przejściowe oddziaływania mogą dotyczyć głównie fazy przeprowadzania inwestycji i ustaną po jej przeprowadzeniu i uprzątnięciu terenu.

Oddziaływania na pomniki przyrody

Dla pomników przyrody obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.) oraz indywidualnych aktów prawa miejscowego.

W wyniku przeprowadzenia prac inwestycyjnych na omawianym terenie istniejące pomniki przyrody nie będą narażone na łamanie zakazów wprowadzonych w celu ich ochrony. Działania inwestycyjne prowadzone będą poza obszarem lokalizacji pomników przyrody.

W związku z realizacją zadań wymienionych w Strategii, na omawianym terenie, nie dojdzie do negatywnego oddziaływania na zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają także bezpośredni wpływ na florę oraz faunę. Wpływają one na zasięg występowania poszczególnych gatunków, ich cykle rozrodcze i interakcje ze środowiskiem naturalnym, a w przypadku roślin także na okresy wegetacji. Ocieplenie się klimatu spowoduje migracje gatunków – gatunki preferujące chłodniejsze temperatury zostaną wyparte przez gatunki ciepłolubne. Część tych gatunków będzie uznana za gatunki inwazyjne wypierające rodzimą florę i faunę. Przekształcenia siedlisk na skutek zmian klimatycznych mogą dotknąć także warunków wodnych – obniżenie się poziomu wód gruntowych może spowodować stopniowy zanik siedlisk o dużej wilgotności. Najważniejszym elementem adaptacji do zmian klimatycznych będzie, w przypadku siedlisk, zachowanie bioróżnorodności oraz zrównoważona gospodarka leśna uwzględniająca zmiany klimatyczne oraz ich efekty. Kluczowym elementem będzie utrzymanie obszarów wodno-błotnych oraz ich odtwarzanie w miejscach posiadających odpowiednie warunki.

W ramach adaptacji do zmian klimatu zaleca się:

- utrzymanie zagrożonych siedlisk i ich odtwarzanie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe – dotyczy to szczególnie obszarów wodno-błotnych,
- regulowanie wpływu klimatu poprzez wykorzystywanie odpowiednich ekosystemów,
- wpływ na mikroklimat przez zachowanie oraz tworzenie nowych zalesień i obszarów zielonych,
- zwiększanie naturalnej retencji wodnej,
- uwzględnianie zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi w dokumentach planistycznych,
- odpowiednia gospodarka leśna, z naciskiem na odpowiedni dla siedliska skład gatunkowy.

8.3. Korytarze ekologiczne

Na omawianym terenie występują liczne korytarze ekologiczne zgodnie z Opracowaniem ekofizjograficznym do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.

Obszar obejmujący ww. korytarze ekologiczne składa się zarówno z terenów leśnych i rolniczych, ale także z zwartej zabudowy mieszkaniowej oraz dróg.

W związku z powyższym istnieje ryzyko powstawania negatywnych oddziaływań z planowanymi działaniami związanymi z budową dróg na omawianym terenie.

W celu minimalizacji negatywnych oddziaływań zadań związanych z rozwojem infrastruktury drogowej najczęściej stosuje się przejścia dla zwierząt a także dostosowując istniejące obiekty inżynierskie do pełnienia funkcji przejść dla zwierząt. Mogą być poprowadzone pod powierzchnią drogi, nad drogą bądź po drodze. W celu ograniczenia śmiertelności zwierząt stosuje się ogrodzenia ochronne dostosowane do lokalnie występujących gatunków. Ponadto, m.in. zaleca się stosowanie transparentnych ekranów akustycznych, wprowadzenie ograniczeń prędkości, wprowadzenie oświetlenia o niskiej emisji barw niebieskich i promieniowania UV.

8.4. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta

Realizacja zapisów Strategii w przypadku typowych działań inwestycyjnych tj. rozbudowy dróg oraz sieci wodno-kanalizacyjnej, tworzeniem parkingów i miejsc przesiadkowych a także budową nowych ścieżek rowerowych może powodować wystąpienie negatywnych, bezpośrednich, chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Oddziaływania te związane będą głównie z zajmowaniem terenów cennych przyrodniczo, stanowiących biotop roślin i zwierząt (długoterminowe) oraz z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe). W ich efekcie powinno nastąpić zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Dzięki utrzymaniu walorów przyrodniczych pozytywne oddziaływania dotyczyć będą także klimatu oraz adaptacji do zmian klimatycznych.

Możliwe oddziaływania negatywne na przyrodę i różnorodność biologiczną będą miały związek z realizacją planowanych inwestycji m.in. poprawą efektywności energetycznej, rozwojem systemu gospodarowania odpadami oraz rozwiązań infrastrukturalnych np. budową dróg oraz tras rowerowych. Oddziaływania te związane będą głównie z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe).

Prace budowlane mogą wpływać bezpośrednio i negatywnie na bioróżnorodność, ponieważ może dojść do ingerencji danego terenu, na którym planuje się inwestycję. Ponadto, może dojść do tworzenia barier w migracji zwierząt, zmianę warunków siedliskowych oraz wycinkę drzew i krzewów. Będą to jednak oddziaływania chwilowe.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od m.in. dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk.

Edukacja ekologiczna przyczyni się do wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców, a tym samym pozytywnych skutków można upatrywać w kontekście kształtowania środowiska życia z poszanowaniem otaczającej przyrody.

Realizacja zadań związana z rozwojem błękitno-zielonej infrastruktury przyczyni się do zwiększania areału terenów przepuszczalnych, co doprowadzi do wzrostu udziału terenów biologicznie czynnych i przepuszczalnych. Działania będą wpływać pośrednio pozytywnie i długoterminowo na stan zasobów wód powierzchniowych. Ponadto, dzięki rozwojowi błękitno-zielonej infrastruktury zwiększy się różnorodność biologiczna. Działania będą polegać m.in. na zbieraniu deszczówki, wykonywaniu łąk kwietnych, zmianie powierzchni nieprzepuszczalnej na przepuszczalną oraz zakładaniu ogrodów deszczowych, co przełoży się na lepszą kondycję roślin, zwiększenie bioróżnorodności i zapobieganie zmianom mikroklimatu, ograniczenie zjawiska „miejskiej wyspy ciepła”. Budowa zbiorników do magazynowania wód opadowych pozwoli na późniejsze wykorzystanie jej w okresach suszy, do nawadniania terenów.

Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin;
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami;
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi;
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg);
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych np.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt.

Działania wyznaczone w projekcie Strategii nie wpłyną negatywnie na drożność migracyjną i ekologiczną korytarza rzecznego. Zapewnienie wykwalifikowanego nadzoru przyrodniczego oraz dostosowanie terminu prowadzenia ewentualnych przyszłych planowanych prac do okresów aktywności fauny i wegetacji flory zapewni zminimalizowanie negatywnego wpływu inwestycji na korytarze ekologiczne i migracyjne w rejonie obszaru przedsięwzięcia.

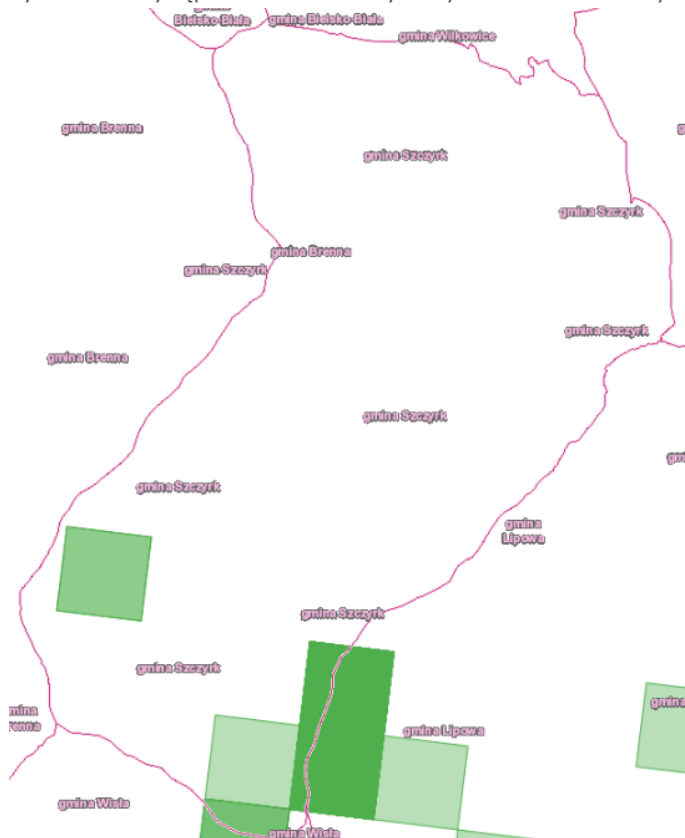
Rozwój inwestycji liniowych takich jak infrastruktura drogowa może przyczynić się do zmniejszenia drożności korytarzy ekologicznych szczególnie w przypadku grodzenia dróg kołowych. W przypadku budowy nowej infrastruktury drogowej, a także w przypadku budowy sieci tras rowerowych poprowadzonych w nowym śladzie należy uwzględnić rozmieszczenie chronionych elementów przyrody tj. siedlisk chronionych, stanowisk chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt. Planowane trasy należy poprowadzić poza wskazanymi elementami lub zastosować adekwatne działania minimalizujące wynikające z dokumentacji środowiskowej.

Efekt bariery tworzony przez wygrodzenia wzdłuż dróg kołowych należy zminimalizować przez budowę przejść dla zwierząt lub dostosowując istniejące obiekty inżynierskie do pełnienia funkcji przejść dla zwierząt.

Nie przewiduje się działań, które mogłyby naruszyć drożność i funkcjonowanie ekologicznych korytarzy lądowych i wodnych. W ramach przebudowy istniejącej infrastruktury technicznej, np. dróg w razie konieczności przewiduje się m.in. budowę przejść dla zwierząt, budowę przepustów wodnych. Działania te będą ukierunkowane na zniesienie lub ograniczenie barier dla przemieszczania się zwierząt.

Zgodnie z Geoseriwsem GDOŚ na poniższych rysunkach przedstawiono występowanie zasobów przyrodniczych.

Rysunek 20. Występowanie roślin naczyniowych na tle miasta Szczyrk

źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/

Rysunek 21. Występowanie płązów na tle miasta Szczyrk

źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/

Rysunek 23. Występowanie ssaków na tle miasta Szczyrk

Oddziaływaniami negatywnymi dla mieszkańców, znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie obszarów objętych inwestycjami, będą prace remontowo-budowlane. Będzie to związane z użyciem maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji) oraz utrudnieniami komunikacyjnymi. Oddziaływania te będą bezpośrednie, krótkotrwałe i odwracalne, jak również ustaną po zakończeniu robót. Negatywne odczucia wśród mieszkańców mogą budzić utrudnienia związane z organizacją ruchu.

Doposażenie jednostek OSP zwiększy bezpieczeństwo miasta Szczyrk.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na ludzi ich zdrowie i bezpieczeństwo.

8.6. Powietrze atmosferyczne

Pozytywne oddziaływanie na stan jakości powietrza związane będzie przede wszystkim ze zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń. Obniżenie ładunku emisji zanieczyszczeń nastąpi poprzez realizację inwestycji takich jak: podnoszenie efektywności energetycznej w budynkach, zmiana źródeł ciepła a także rozwój transportu publicznego.

Główną przyczyną emisji ze źródeł komunikacyjnych jest duże natężenie ruchu indywidualnego pojazdów. Do niwelacji tego problemu przyczynią się budowy dróg, które pozwolą na upłynnienie ruchu. Stworzenie infrastruktury umożliwi rozwój na rzecz zrównoważonej mobilności oraz ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza. Ponadto, nowe parkingi pozwolą podróżującym na pozostawienie rowerów/samochodów w dogodnej lokalizacji oraz przesiadkę do komunikacji publicznej. Działania mające na celu zwiększenie liczby miejsc postojowych poprzez budowę parkingów strategicznych przekładają się na zwiększenie wydajności układu transportowego, w tym przede wszystkim popularyzację transportu zbiorowego, dzięki czemu skraca się czas dojazdu. Budowa parkingu przyczyni się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń powietrza, drgań i hałasu poprzez ograniczenie podróży samochodami osobowymi. Realizowane działanie poprawi więc płynność ruchu i ograniczy negatywny wpływ transportu na środowisko naturalne.

Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat będą miały zadania typowo inwestycyjne tj. termomodernizacja obiektów.

Głównym zagrożeniem powietrza atmosferycznego jest niska emisja z instalacji grzewczych budynków. Termomodernizacja budynków pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego niezbędnego do ogrzania obiektu. W konsekwencji wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Przeprowadzone prace termomodernizacyjne budynków, dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na energię cieplną, minimalizują emisję zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł spalania energetycznego. W okresie realizacji przedsięwzięć

będą miały miejsce uciążliwości związane z emisją do powietrza substancji z procesu spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych i pojazdów transportowych, prac montażowych. Powyższe emisje będą miały charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nimi związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Poprawa dostępności infrastruktury drogowej wpłynie na ograniczenie wtórnej emisji substancji pyłowych emitowanych do powietrza w wyniku unosu z nawierzchni dróg. Również organizacja ruchu może mieć pośrednio pozytywny wpływ na stan jakości powietrza. Znaczący wpływ na jakość powietrza ma zastępowanie tradycyjnych środków lokomocji przez korzystanie ze ścieżek rowerowych.

Pośredni długoterminowy wpływ na powietrze może mieć upowszechnianie edukacji. Działania głównie w zakresie edukacji ekologicznej mogą mieć pośrednie i wtórne znaczenie w kontekście kształtowania właściwych postaw wobec środowiska oraz powinny z wysokim prawdopodobieństwem przyczynić się do poprawy jakości powietrza w przyszłości. Natomiast świadomość szkodliwości stosowania paliw tradycyjnych o niskiej jakości do celów grzewczych oraz spalania odpadów w domowych kotłach bezpośrednio wpłynie na zwiększenie stosowania ekologicznych źródeł energii, a tym samym redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza. Stopień zanieczyszczenia powietrza ma wpływ na czynniki klimatyczne, szczególnie na terenach miejskich. Dlatego też wraz z poprawą stanu powietrza zmianom ulega klimat, jeśli inne czynniki nie wpływają zbyt negatywnie i dominująco.

Oddziaływania negatywne w głównej mierze mają charakter przejściowy i związane są z fazą realizacyjną planowanych inwestycji. Potencjalne negatywne oddziaływanie na powietrze mogą mieć inwestycje drogowe. Źródłem negatywnego oddziaływania infrastruktury drogowej jest zarówno jej budowa jak i eksploatacja. Faza budowy związana jest z emisją spalin z maszyn budowlanych oraz emisją substancji pyłowych, których źródłem jest głównie unos z powierzchni pyłących. Charakter tych oddziaływań będzie lokalny i krótkotrwały, tj. do czasu zakończenia robót budowlanych. Eksploatacja nowo powstałych dróg spowoduje emisję zanieczyszczeń związaną ze wzrostem natężenia ruchu w tych lokalizacjach.

8.7. Klimat

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

„Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” został opracowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka związanego ze zmianą klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jakie niosą działania adaptacyjne mogące mieć wpływ nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również na wzrost gospodarczy. Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na mikroklimat. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody, lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu). W przypadku energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem. W zakresie upraw roślin energetycznych kluczowy będzie rozwój nowych gatunków roślin, bardziej odpornych na zmienne warunki pogodowe oraz innowacyjnych technik upraw do wykorzystywania w bardzo suchym oraz wilgotnym środowisku. Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii.

Ochrona różnorodności biologicznej w kontekście zmian klimatu jest niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów.

Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności – m.in. wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego.

Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalna jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna. Przewidywane zmiany klimatyczne i związany z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz w rolnictwie spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień. Z obliczeń prognostycznych wartości niedoborów wody w glebie dla wybranych roślin wynika, że następuje ciągły proces przesuszania się gleby i zwiększania zagrożenia suszą. Geograficznie problem ten może w większym stopniu dotknąć województwa śląskiego. Obok suszy także intensywne opady stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej. W związku ze wzrostem częstości występowania intensywnych opadów w okresie letnim, można oczekiwać zwiększenia potrzeb odwadniania. Przeprowadzone analizy wskazały, że należy oczekiwać zwiększenia częstości lat ze stratami plonów wynikających z niekorzystnego przebiegu pogody.

Część działań ujętych w Strategii Rozwoju będzie charakteryzowała się zarówno oddziaływaniami pozytywnymi lub neutralnymi w odniesieniu do zmian klimatu. Działanie obejmujące przebudowę i remonty dróg, obok bezpośredniej i długotrwałej poprawy stanu powietrza w zakresie ilości emitowanych zanieczyszczeń (na skutek upłynnienia ruchu, skutkującego mniejszym spalaniem paliw) powodują z reguły przeniesienie negatywnego oddziaływania z jednego miejsca w inne (z terenów zabudowanych na tereny zlokalizowane poza terenami zabudowanym, które wcześniej charakteryzowały się o wiele lepszymi warunkami aerosanitarnymi). Ponadto zmiany pokrycia powierzchni ziemi bezpośrednio wpływają na mikroklimat. Ich zwiększenie pogarsza lokalnie mikroklimat, tworząc tzw. wyspy ciepła.

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z analizami wykonanymi na potrzeby projektu KLIMADA², zamieszczonymi w Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, na przestrzeni następnych lat warunki klimatyczne Polski zmienią się. Przewidywane jest zwiększenie się ilości dni z temperaturą powyżej 25°C oraz zmniejszenie się ilości dni z temperaturami poniżej 0°C. Efektem tego może być ograniczenie zapotrzebowania na energię potrzebną do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, co jednocześnie spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększenie się ilości dni upalnych, może z kolei spowodować wzrost zapotrzebowania na energię (urządzenia klimatyzacyjne). Większa ilość dni słonecznych przyczyni się natomiast do polepszenia się warunków słonecznych, wyjątkowo ważnych przy korzystaniu z energii odnawialnej. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań temperatur oraz zapotrzebowania energetycznego, wdrożenie rozproszonych, niskoemisyjnych źródeł energii oraz wykorzystywanie energii odnawialnej.

8.8. Zabytki oraz dobra materialne

Działania wyznaczone w projekcie Strategii mają w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na dobra materialne i zabytki. Zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury komunikacyjnej bezpośrednio wpłyną pozytywnie na występujące w bliskim sąsiedztwie tych terenów zabytki nieruchome, poprzez minimalizację występowania drgań spowodowanych złym stanem technicznym nawierzchni lub szlaku. Prowadzenie założonych działań infrastrukturalnych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych (zabytków nieruchomych, stanowisk archeologicznych) będzie wymagało od inwestora uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych.

Wszelkie działania związane z ochroną i rozwojem dziedzictwa kulturowego powodują zazwyczaj pośredni pozytywny wpływ na wartość zmodernizowanych obiektów i możliwość zwiększenia wpływów finansowych wynikających ze świadczonych w nich usług. Pośrednio oddziałują także na nieruchomości znajdujące się w ich sąsiedztwie. Pozytywny wpływ na dziedzictwo kulturowe, zabytki i dobra materialne ma również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza, co wpłynie na poprawę ich stanu technicznego. Zanieczyszczenia pyłowe, które są emitowane z kominów budynków mieszkalnych z sektora indywidualnego jak i zbiorowego osiadając na zabytkach i dobrach materialnych powodują ich niszczenie.

² Projekt KLIMADA to opracowanie i wdrożenie strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu

Negatywne, bezpośrednie i chwilowe oddziaływania na zabytki oraz dobra materialne mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wówczas, gdy działanie dotyczyć będzie obiektów objętych ochroną kulturową lub historyczną. Negatywne oddziaływania wiążą się z możliwym spadkiem wartości nieruchomości (budynków i gruntów) z uwagi na niepożądane sąsiedztwo nowych inwestycji, które w opinii społecznej pogarszają atrakcyjność (krajobrazową i funkcjonalną) danego miejsca i odwrotnie na wzrost wartości nieruchomości wpływa lokalizacja i dostęp do obiektów zabytkowych, cennych obszarów przyrodniczych, jak i środków komunikacyjnych.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na dziedzictwo kulturowe, zabytki, dobra materialne.

W chwili przygotowania niniejszego opracowania brak jest możliwości stwierdzenia, które z zadań inwestycyjnych będą prowadzone w pobliżu obiektów chronionych i czy ich zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację danego obiektu historycznego. Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych, aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

Reasumując, działania wyznaczone w ramach projektu Strategii przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki i stanowiska archeologiczne.

8.9. Zasoby naturalne

Pozytywny wpływ na powierzchnię ziemi przyniesie ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, które migrują do gleb. Oddziaływania pozytywne wystąpią również w sektorze surowcowym. Poprawa efektywności energetycznej poprzez inteligentne zarządzanie energią zmniejszy zapotrzebowanie na surowce.

Z dokonanej analizy wynika, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda oraz gleba. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową/przebudową infrastruktury drogowej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalny charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ten komponent środowiska.

Pozytywnym długoterminowym i skumulowanym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności węgla, wody, paliw energetycznych) poprzez realizację zadań związanych z termomodernizacją budynków.

Do działań negatywnych związanych z realizacją przedsięwzięć zawartych w Strategii możemy zaliczyć: zabudowanie powierzchni ziemi pod nowe inwestycje, usuwanie wierzchnich warstw gleby, powstawanie odpadów budowlanych, wzrost wydobywania surowców budowlanych oraz powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych.

Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko glebowe i zasoby naturalne.

8.10. Wody

Działania zaplanowane do realizacji w ramach projektu Strategii nie będą wywierały znaczącego wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych. Działania przewidziane do realizacji w ramach projektowanej Strategii są w większości ukierunkowane pośrednio lub bezpośrednio na ochronę lub poprawę stanu wód podziemnych i powierzchniowych. Oceniono, że wyznaczone w projekcie zadania nie będą mieć znaczącego wpływu na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych, w tym jednolite części wód.

Realizacja ustaleń Strategii wpisuje się w realizację głównych celów środowiskowych dla wód podziemnych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW):

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych do odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka.

Natomiast w przypadku wód powierzchniowych działania zapisane w Strategii powinny realizować następujące cele RDW:

- zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych,
- poprawa i przywracanie wszystkie części wód powierzchniowych dla sztucznych i silnie zmienionych części wód, mając na celu osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych,
- ochrona i poprawa wszystkich sztucznych i silnie zmienionych części wód w celu osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych,
- stopniowe redukowanie zanieczyszczenia substancjami priorytetowymi i zaprzestanie lub stopniowa eliminowania emisji, zrzutów i strat niebezpiecznych substancji priorytetowych.

Każde z opisanych działań wpisuje się w realizację powyższych celów, zakładając osiągnięcie przez jednolite części wód podziemnych i powierzchniowych stanu/potencjału co najmniej dobrego.

Ze środowiskiem wodnym powiązany jest także sektor energetyczny. Dlatego projekty związane z poprawą efektywności energetycznej, z popularyzacją oszczędzania energii oraz promowaniem podwójnego obiegu wody, pośrednio pozytywnie będą wpływać na wody poprzez zmniejszenie ich poboru do celów chłodniczych.

Na redukcję zanieczyszczeń przedostających się do wód mają również wpływ niektóre z działań z zakresu rozbudowy i przebudowy infrastruktury drogowej regionu. Woda wykazuje cechy mobilności w środowisku, a zanieczyszczenia z powietrza przenikają do środowiska glebowego. W związku z tym poprawa stanu jakości powietrza wpłynie na poprawę stanu jakości wody.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

Możliwe oddziaływania negatywne będą polegać na obniżeniu poziomu wód gruntowych, trudnością związaną z przesączaniem wód opadowych, ze względu na występowanie powierzchni silnie

zabudowanej oraz przedostawaniem się szkodliwych substancji do wód (szczególnie na etapie realizacji niektórych inwestycji).

Realizacja zadań związana z rozwojem błękitno-zielonej infrastruktury przyczyni się do zwiększanie areału terenów przepuszczalnych, co doprowadzi do wzrostu udziału terenów biologicznie czynnych i przepuszczalnych. Działania będą wpływać pośrednio pozytywnie i długoterminowo na stan zasobów wód powierzchniowych. Ogół działań związanych z zwiększaniem retencji, gdzie efektem jest zwiększenie infiltracji wód opadowych oraz powierzchniowych będą wpływać pozytywnie na stan wód i nie będą stanowić zagrożenie dla osiągnięcia celów środowiskowych wyznaczonych dla JCWPd a także nie będą wpływać na stan ilościowy i jakościowy GZWP. Ponadto, dzięki rozwojowi błękitno-zielonej infrastruktury zwiększy się różnorodność biologiczna. Działania będą polegać m.in. na zbieraniu deszczówki, wykonywaniu łąk kwietnych, zmianie powierzchni nieprzepuszczalnej na przepuszczalną oraz zakładaniu ogrodów deszczowych, co przełoży się na lepszą kondycję roślin, zwiększenie bioróżnorodności i zapobieganie zmianom mikroklimatu, ograniczenie zjawiska „miejskiej wyspy ciepła”. Budowa zbiorników do magazynowania wód opadowych pozwoli na późniejsze wykorzystanie jej w okresach suszy, do nawadniania terenów.

Budowa czy montaż urządzeń do gromadzenia wód opadowych będzie miało pozytywny wpływ na przeciwdziałanie suszy, jest to kluczowe rozwiązanie pomocne w niwelowaniu skutków deficytu wody. Retencjonowanie wody w zbiornikach na powierzchni ziemi czy też pod ziemią zapewni dostęp do wody w okresach suszy, która może być wykorzystywana w ogrodach czy też do spłukiwania toalet.

Woda pochodząca z opadów winna być traktowana jako cenny surowiec, który należy wykorzystać jak najbliżej miejsca opadu. Ogromną zaletą retencji jest wykorzystywanie wody deszczowej w zakładach zużywających ponadprzeciętne ilości wody. Takim miejscem jest, np. myjnia samochodowa. Charakteryzuje się dużą powierzchnią zlewni dzięki czemu spora ilość wody zostanie zatrzymana w zbiorniku.

Adaptacja do zmian klimatu

Przeprowadzone analizy wskazują na zwiększenie się prawdopodobieństwa występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, mogących spowodować zalewanie obszarów, na których gospodarka przestrzenna prowadzona jest w sposób nieodpowiedni. Przewidywane jest również skrócenie się okresu zalegania warstwy śnieżnej co może mieć skutki pozytywne (mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi roztopowych) jak i negatywne (niedobór wód i susze). Planowane działania mają na celu usprawnienie funkcjonowania w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Osiągnięcie tego planowane jest poprzez zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu,

opracowanie i wdrożenie metod oceny ryzyka powodziowego i ryzyka podtopień, odpowiednie zarządzanie ryzykiem powodziowym oraz przywracanie i utrzymanie dobrego stanu wód, ekosystemów wodnych.

Zgodnie z projektem KLIMADA³, rekomendowanymi kierunkami działań adaptacyjnych są:

- zwiększenie poziomu ochrony przeciwpowodziowej, przeciwdziałanie osuwiskom i deficytowi wodnemu;
- powiązanie systemu dolin rzecznych z systemem obszarów chronionych;
- uwzględnianie problemu gwałtownych zmian temperatury, ulewnych opadów, oblodzenia i silnych wiatrów w inwestycjach budowlanych, transportowych i energetycznych;
- rozwijanie alternatywnych źródeł produkcji energii na poziomie lokalnym;
- tworzenie systemów wczesnego ostrzegania mieszkańców przed zagrożeniami powodziowymi.

Zmiany zachodzące obecnie w klimacie cechuje zwiększenie się gwałtowności zjawisk pogodowych. Częściej występują także skrajne zjawiska takie jak burze. Wiąże się to z dostarczeniem do sieci kanalizacyjnych dużych ilości wody w krótkim czasie. Infrastruktura może być nieprzygotowana na taką sytuację co może spowodować wydostawanie się wody, wraz z zanieczyszczeniami, z sieci kanalizacyjnej. Również przepustowość oczyszczalni ścieków może być niewystarczająca w przypadku wystąpienia gwałtownych zjawisk pogodowych. Aby zminimalizować efekty takich zjawisk należy brać je pod uwagę już na etapie planowania przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno-ściekową.

Zgodnie z opracowaniem pn.: Dobre praktyki utrzymania rzek, które powstały z inicjatywy Fundacji WWF Polska i Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej opracowano działania minimalizujące prace utrzymaniowe rzek dla poszczególnych kategorii prac w odniesieniu do grup typów abiotycznych rzek m.in.:

- Wykaszanie roślin z dna oraz brzegów śródlądowych wód powierzchniowych
 1. Zabieg wykaszania powinien dotyczyć tylko roślinności, która mogłaby utrudniać przepływ przy wyższych stanach wód, natomiast w przypadku braku takiego zagrożenia nie należy ingerować w szatę roślinną, szczególnie w przypadku cieków naturalnych na terenach użytkowanych ekstensywnie lub chronionych. Preferowane powinno być wykaszanie tylko jednego brzegu lub naprzemiennie z uwzględnieniem układu poziomego koryta
 2. Wykaszanie roślin z dna powinno się stosować tylko w przypadku zarastania cieków roślinami ortotropowymi (roślinami, których pędy wznoszą się pionowo tj. prostopadle do podłoża – np.

³ Projekt KLIMADA to opracowanie i wdrożenie strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu

trzcina pospolita). Działania nie należy stosować wobec reofitów (roślin prądolubnych, o charakterystycznych liściach poddających się nurtowi wody – np. włosienicznik rzeczny, wstęgowe formy strzałki wodnej), gdyż zwykle ograniczają one przepływ tylko w umiarkowanym stopniu.

3. Należy unikać równoczesnego wykaszania roślinności z obu brzegów i dna, gdyż powoduje to całkowitą destrukcję zespołu makrofitów, brak ocienienia lustra wody oraz utratę siedlisk i kryjówek ryb i makrobezkregowców
4. Pozostałości wykoszonych roślin nie mogą spływać ciekiem ani w nim pozostawać, gdyż mogłyby tworzyć zatory wymagające kolejnych interwencji i negatywnie oddziaływałyby na warunki fizykochemiczne wody
5. W granicach miast, terenów zabudowanych i przemysłowych oraz intensywnie użytkowanych rolniczo (np. pola orne, fermy hodowlane), a także w bezpośrednim sąsiedztwie (do 100 m) urządzeń hydrotechnicznych (np. przepompowni, przepustów rurowych, jazów) oraz przy ujściach dopływów, kanałów i rowów melioracyjnych, w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się lokalne wykaszanie obu brzegów i dna cieku oraz powtórzenie prac 3-4 krotnie w roku.

➤ Usuwanie roślin pływających i korzeniących się w dnie rzek

1. Prace należy ograniczyć tylko do tych odcinków rzek, gdzie roślinność wodna stwarza rzeczywiste zagrożenie podtopieniem gruntów, a więc tam, gdzie zachodzą poniższe przesłanki:
 - zarośnięta jest cała szerokość koryta,
 - występuje znaczna miąższość roślin, ograniczająca przepływ,
 - brak jest strefy zalewowej użytkowanej ekstensywnie (np. łąki),
 - w bezpośrednim sąsiedztwie cieku znajduje się zabudowa lub inne elementy infrastruktury.
2. Preferowane powinno być usuwanie roślin tylko z części szerokości koryta, w taki sposób, aby pozostawić 50% określonego w przedmiarze porostu. Należy kształtować koryto przepływu wód wśród roślinności w miarę możliwości naśladując naturalną linię nurtu.

➤ Usuwanie drzew i krzewów porastających dno oraz brzegi rzek

1. Co do zasady, drzewa na brzegach rzek nie powinny być wycinane. Prace należy ograniczyć tylko do tych odcinków rzek, gdzie zadrzewienia stwarzają rzeczywiste zagrożenie powodziowe, zagrożenie dla bezpieczeństwa żeglugi, zagrożenie uszkodzenia urządzeń wodnych (budowli regulacyjnych) lub zagrażają funkcjonowaniu tych urządzeń, a więc tam, gdzie zachodzą poniższe przesłanki:
 - występuje zwężenie lub zarośnięta jest cała szerokość koryta,
 - brak jest strefy zalewowej użytkowanej ekstensywnie (np. łąki),
 - w bezpośrednim sąsiedztwie cieku występuje zabudowa lub inne elementy infrastruktury.

2. Preferowane powinno być prowadzenie wycinki drzew i krzewów na jednym brzegu lub naprzemiennie, z uwzględnieniem układu poziomego koryta, w celu odpowiedniego kształtowania warunków przepływu wód wielkich
 3. Nie powinno się usuwać tzw. drzew biocenotycznych – w szczególności drzew dziuplastych oraz zahubionych i wypróchniałych. W szczególności, wycinka drzew uschniętych (martwych) lub chorych i zamierających nie powinna być regułą – tego rodzaju drzewa często odznaczają się najwyższymi walorami przyrodniczymi (siedliska ptaków, nietoperzy, bezkręgowców).
 4. Sam fakt nadwieszenia drzewa nad lustrem wody oraz zagrożenia przewróceniem w nurt, zwłaszcza jeżeli szerokość koryta przekracza 10-20 m, nie powinien być przesłanką do wycinania drzewa – zwłaszcza biorąc pod uwagę dużą pozytywną rolę ekologiczną rumoszu drzewnego w nurcie rzeki.
 5. Przed usunięciem drzew konieczne jest sprawdzenie przez kompetentnego specjalistę, czy nie są one zasiedlone przez gatunki chronione (zwłaszcza ptaki, nietoperze, chrząszcze, grzyby). Konieczne może być uzyskanie zezwolenia RDOŚ na odstępstwo od zakazów w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt, grzybów lub roślin objętych ochroną. Zezwolenie takie może być odrębną decyzją (art. 56 ustawy o ochronie przyrody), albo częścią warunków prowadzenia robót (art. 118a ust. 8 tej ustawy).
 6. Jeżeli konieczne jest usunięcie drzew, to wycięte drzewa warto wykorzystać kotwicząc je w nurcie cieku, tak by z jednej strony pełniły funkcję deflektorów odpowiednio kierujących nurt (można np. w ten sposób chronić zagrożone rozmyciem punkty brzegu), a z drugiej strony mogły być elementem ekologicznym w cieku.
 7. W wyjątkowych sytuacjach w obszarach użytkowanych ekstensywnie dopuszcza się prowadzenie prac w odcinkach cieków według warunków przewidzianych dla obszarów zabudowanych, o ile występuje bezpośrednie zagrożenie powodziowe lub wystąpieniem podtopień na obszarach zabudowanych lub przemysłowych położonych w sąsiedztwie tych odcinków.
 8. Należy pamiętać, że wycinka zadrzewień nadrzecznych, poza utratą bioróżnorodności i ich funkcji siedliskotwórczych (Fot. 20) może wzmocnić inne problemy, przyspieszając rozrost roślin wodnych i zarastanie cieku (Fot. 21), ułatwiając spływy do cieku z terenów sąsiednich wzmagające eutrofizację i замуłanie, destabilizując brzegi cieku.
- Usuwanie z rzek przeszkód naturalnych oraz wynikających z działalności człowieka
1. Należy ograniczyć do minimum usuwanie powalonych drzew i innych „przeszkód naturalnych”, gdyż elementy te mają kluczowe znaczenie dla funkcjonowania ekosystemu rzeczno-egzogenicznego i są niezbędne dla zachowania i odtwarzania różnorodności biologicznej rzeki. Zupełnie należy

wykluczyć usuwanie ponadwymiarowych głazów z rzek górskich i wyżynnych, ponieważ zapewniają one stabilność dna – ich usunięcie może spowodować erozję koryta. Maksymalnie ograniczyć należy usuwanie z cieków rumoszu, drzewnego, ze względu na jego znaczenie ekologiczne.

2. Prace polegające na usuwaniu „przeszkód naturalnych” należy ograniczyć tylko do tych odcinków rzek, gdzie rumosz drzewny lub inne przeszkody naturalne stwarzają rzeczywiste zagrożenie powodziowe, a więc gdy zachodzą poniższe przesłanki:
 - znacząco zatamowana jest cała szerokość koryta i występuje rzeczywiście podpiętrzenie wody do nieakceptowalnej wysokości (należy tu jednak brać pod uwagę, że – zwłaszcza na małych ciekach – spowolnienie spływu wody przez zwały drzew powalonych w nurt to korzystna dla środowiska forma naturalnej retencji; natomiast w małych ciekach górskich gruby rumosz drzewny pełni ważną funkcję wytracania energii strumienia wody przy ulewnych deszczach – por. Bojarski i in. 2005); ewentualnie gdy przeszkoda ukierunkowuje nurt w sposób zagrażający zniszczeniem elementów infrastruktury lub zabudowy zlokalizowanej przy cieku, albo gdy jest bardzo wysokie ryzyko zniesienia drzewa w miejsce, gdzie grozi powstanie niebezpiecznego zatoru;
 - brak jest strefy zalewowej użytkowanej ekstensywnie (np. łąki);
 - w bezpośrednim sąsiedztwie cieku występuje, narażona na podtopienie lub erozję brzegu, zabudowa lub inne elementy infrastruktury.
 3. Drzewa powalone w korycie stwarzające zagrożenie powstawania niebezpiecznych zatorów należy w miarę możliwości tylko częściowo redukować – odcinać gałęzie pozostawiając fragment pnia jako element, który ukierunkowuje prąd ku centralnej części cieku, tak by zachować kryjówki i siedliska dla ryb, w tym gatunków istotnych dla oceny stanu ekologicznego (m.in. pstrąg potokowy, lipień, kleń, miętus, boleń) oraz z gospodarczego (wędkarskiego) punktu widzenia (m.in. okoń, szczupak, sum, leszcz).
 4. Wskazane jest usuwanie zanieczyszczeń pochodzenia antropogenicznego (śmieci) oraz innych przeszkód wynikających z działalności człowieka, bez usuwania elementów naturalnych (pni, rumoszu drzewnego).
- Udrażnianie rzek przez usuwanie zatorów utrudniających swobodny przepływ wód oraz usuwanie namulów i rumoszu
1. O ile to możliwe, należy dążyć do pozostawienia odcinków o mniejszym stopniu zamulenia, wolnych od wpływu prac (o długości co najmniej 1 km), co pozwoli na utrzymanie mozaiki siedlisk wzdłuż cieku, zachowanie różnorodności makrofitów i makrobezkręgowców oraz tarlisk

- ryb fitofilnych. Obszary mogące stanowić cenne tarliska ryb, szczególnie łososiowatych i reofilnych karpowatych (odcinki o dnie żwirowym) winno się pozostawić bez ingerencji.
2. Niewskazane jest tworzenie odcinków cieków o jednolitej, niewielkiej głębokości, gdyż w przypadku niskich stanów wód są one pozbawione siedlisk umożliwiających bytowanie większych gatunków ryb.
- Remont lub konserwacja stanowiących własność właściciela wody:
- a) budowli regulacyjnych oraz ubezpieczeń w obrębie tych budowli,
- b) urządzeń wodnych
3. Remont urządzeń regulacyjnych – w tym umocnień brzegów i budowli piętrzących winien być wykonywany tylko w przypadku potwierdzenia ich aktualnej przydatności. W każdym innym przypadku należy rozważyć rozbiórkę niefunkcjonalnych budowli w ramach odrębnych zadań inwestycyjnych, ponieważ obiekty przeznaczone do likwidacji nie powinny być utrzymywane. W szczególności remont prowadzący do odtworzenia funkcjonalności stopni i progów w dnie o wysokości ponad 20 cm, lub urządzeń obejmujących sztuczne długie i płytkie struktury utwardzonego dna (np.: niecek wypadowych, umocnień itp.) może stwarzać lub utrzymywać poważne utrudnienie dla migracji ryb i bezkręgowców. W tym wypadku prace remontowe powinny zapewniać poprawę stanu ekologicznego rzeki poprzez stosowanie rozwiązań ułatwiających migrację organizmów wodnych, w przeciwnym razie remont powinien być wykonywany tylko w wyjątkowych, dobrze uzasadnionych przypadkach.
4. Preferowanym działaniem alternatywnym do remontowania progów jest rozważenie ich przekształcenia w ramach odrębnego zadania inwestycyjnego w znacznie bardziej przyjazne środowisku struktury o charakterze kamiennych ramp lub pochylni dennych zajmujących całą szerokość cieku, zbliżonych do naturalnych bystrzy. Działania takie należy wykonać w ramach odrębnych zadań inwestycyjnych, jednak w przypadku stwierdzenia ich zasadności należy odstąpić od remontów istniejących, niefunkcjonalnych obiektów, gdyż jest to działanie nieuzasadnione ekonomicznie.
5. W miarę możliwości należy stosować podczas prac materiały naturalne takie jak kamień, faszyna, drewno itp.
6. Konieczna jest jednak indywidualna analiza każdego przypadku pod kątem specyficznych uwarunkowań środowiskowych – np. występowania gatunków ryb dwuśrodowiskowych o określonych terminach migracji, podczas których nie należy prowadzić remontów funkcjonujących przepławek. Szczególnie w obszarach chronionych remonty urządzeń wodnych

powinny być poddane indywidualnej analizie, obejmującej także spójność istnienia urządzenia wodnego z celami danego obszaru chronionego.

- Dodatkowe ograniczenia w obszarach chronionych (parki narodowe, rezerваты przyrody, obszary Natura 2000, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe)
 1. Należy ograniczyć działania w korycie rzek w obszarach chronionych poprzez wyjątkowo staranną weryfikację ich zasadności i realizację wyłącznie w kluczowych miejscach – np. spiętrzeń wód zagrażających bezpieczeństwu ludzi i mieniu.
 2. Wskazane jest ograniczenie prac do koszenia jedynie porostu na brzegach, wykaszanie roślin z koryta możliwe jest jedynie w przypadku konieczności utrzymania toru wodnego oraz na kanałach i rowach, albo gdy wykoszenie silnie zarastającego koryta jest korzystniejszą środowiskowo alternatywą wobec bardziej inwazyjnych ingerencji (usuwania roślin, „odmulania”). Zasadą powinno być także usuwanie z koryta do 50% porostu, nie częściej niż co 2 lata.
 3. W granicach obszarów chronionych koszenie brzegów należy wykonywać w okresie po 15 lipca, a najmniej niekorzystne jest prowadzenie prac w okresie od 15 sierpnia do końca lutego. W trakcie wykonywania zabiegów należy zawsze i konsekwentnie pozostawić jeden brzeg nienaruszony – będzie on pełnił funkcję ostoi zwierząt i roślinności.⁴

8.11. Krajobraz i powierzchnia ziemi

Do poprawy estetyki przestrzeni miejskiej przyczynią się działania dotyczące, m.in. termomodernizacji budynków, powstania elementów błękitno-zielonej infrastruktury a także utworzenie parku.

Wśród kierunków działań przewidzianych w Strategii znajdują się takie, które będą wiązać się z naruszeniem istniejącej struktury gruntów oraz wprowadzeniem zmian krótkookresowych lub długookresowych w krajobrazie naturalnym, w efekcie czego przewiduje się wystąpienie oddziaływań negatywnych oraz pozytywnych. Należą do nich:

- budowa, poprawiających dostępność komunikacyjną i mobilność mieszkańców;
- budowa i/lub modernizacja infrastruktury dla ruchu niezmotoryzowanego m.in. drogi i pasy rowerowe;
- budowa, rozbudowa lub modernizacja obiektów użyteczności publicznej.

⁴Dobre praktyki utrzymania rzek, Warszawa, sierpień 2018, WWF

Zgodnie z celami przyjętymi w Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (zalecenia CM/Rec (2008) 3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej) *Każde działanie lub projekt powinien być zgodny ze standardami jakości krajobrazu. W szczególności powinny poprawić jakość krajobrazu, a przynajmniej nie doprowadzić do jej pogorszenia. Wpływ projektów na krajobraz, niezależnie od ich skali, powinien być oceniony, a przepisy i instrumenty odpowiadające tym skutkom powinny być sprecyzowane. Każde działanie lub projekt powinien nie tylko odpowiadać cechom miejsca, ale także być do nich dostosowany.*⁵

Na krajobraz oddziaływać będą głównie działania o charakterze inwestycyjnym. Inwestycje polegające na budowie dróg, termomodernizacji obiektów, budowie ścieżek rowerowych oraz nowych obiektów użyteczności publicznej powodują stałą zmianę w krajobrazie. Rodzaj oddziaływania (pozytywny bądź negatywny) jest uzależniony od lokalizacji danej inwestycji i otaczającego je terenu. Właściwie zaprojektowany i zlokalizowany w przestrzeni nie powinien negatywnie oddziaływać na środowisko. Inwestycje budowlane w sposób trwały wpiszą się w krajobraz, dlatego istotny jest wybór lokalizacji oraz odpowiedniej technologii z zachowaniem ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Budowa nowych dróg może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowy charakter dróg nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Sporadyczne przypadki tj. budowa obiektu inżynierskiego lub inżynierskiego, skrzyżowań itp. mogą powodować zaburzenia w lokalnym krajobrazie z uwagi na ich rozmiary w przestrzeni. Na etapie realizacji inwestycji drogowych negatywne chwilowe oddziaływanie może wystąpić z uwagi na prowadzone wykopy, przemieszczanie mas ziemnych, prace „wysokich” maszyn tj. żurawie, dźwigi, które mogą być widoczne z dużych odległości.

Przebudowa i modernizacja już istniejących obiektów nie będzie powodować negatywnych oddziaływań na krajobraz oraz powierzchnię ziemi, ale będzie prowadzić do poprawy estetyki przestrzeni publicznej.

Oceniono, że wyznaczone w projekcie Strategii zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz.

Zgodnie z danymi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska na omawianym terenie nie występują obszary potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

⁵ Zalecenia CM/Rec(2008)3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej

Adaptacja do zmian klimatu

Efektom przewidywanych zmian klimatycznych będzie wzrost częstotliwości oraz intensywności susz co będzie miało negatywny wpływ na gleby oraz rolnictwo. Wymagane będzie zintensyfikowane nawadnianie terenów dotkniętych suszami. Do działań adaptacyjnych będzie można zaliczyć wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne a także doskonalenie systemu tworzenia i zarządzania rezerwami żywności, materiału siewnego i paszy na wypadek nieurodzaju. Wpływ gwałtownych zjawisk pogodowych oraz ich efektów należy również mieć na uwadze podczas wybierania lokalizacji oraz projektowania obiektów typu PSZOK oraz składowisk odpadów.

8.12. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Pozytywne oddziaływanie na klimat akustyczny przede wszystkim będzie zauważalne na terenach miejskich i o zwiększonym ruchu. Działania podejmowane w zakresie poprawy standardów akustycznych związane będą z ograniczeniem głównie hałasu drogowego poprzez rozbudowę dróg m.in. stosowanie cichej nawierzchni.

Również pozytywny wpływ na klimat akustyczny będą miały także inwestycje w zakresie rozwoju i modernizacji transportu publicznego. Duże znaczenie w redukcji ponadnormatywnego hałasu będzie miał rozwój systemu ścieżek rowerowych, który spowoduje zmniejszenie ruchu samochodowego.

Oddziaływanie negatywne będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac i w ich najbliższym sąsiedztwie. Prace realizowane w ramach tych zadań będą źródłem hałasu, którego głównym emitorem będzie praca urządzeń mechanicznych. Zadania, których realizacja będzie się wiązać z użyciem ciężkiego sprzętu powinny być prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny w pełni sprawne, które zostaną wykorzystane do prac zgodnych z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia, np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i ustąpi z chwilą zakończenia prac. Modernizacja istniejących odcinków dróg przyczyni się do poprawy ich stanu oraz komfortu jazdy. Pośrednio zmniejszy to poziom hałasu drogowego.

Negatywne oddziaływanie w postaci promieniowania elektromagnetycznego może nastąpić w ramach pośredniego skutku kierunku działań: Wspieranie przedsięwzięć budowy odnawialnych źródeł energii na omawianym terenie opartych na energii słońca. Dotyczy to linii łączących instalacje z siecią energetyczną. Właściwa lokalizacja oraz zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń może niemal całkowicie wyeliminować narażenie na promieniowanie elektromagnetyczne. Przewidywalne

uciążliwości związane z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz dźwiękami wydawanymi podczas pracy takich urządzeń będą marginalne.

Podczas prac ziemnych i montażowych, w sąsiedztwie placu budowy wystąpią potencjalne bezpośrednie i krótkotrwałe uciążliwości w tym: emisja hałasu, zanieczyszczeń do powietrza oraz wytwarzanie odpadów. Oceniono je jako krótkoterminowe. Prace związane z budową przedsięwzięć wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Hałas będzie miał zasięg lokalny. Praca przedsięwzięć przebiega częściowo w obrębie terenów chronionych akustycznie, zatem mieszkańcy i użytkownicy najbliższej zabudowy odczuwać mogą okresowe uciążliwości związane z realizacją inwestycji. Ewentualne uciążliwości będą minimalizowane poprzez prowadzenie prac w porze dziennej w godz. 6.00-22.00 oraz zastosowanie urządzeń i maszyn w pełni sprawnych.

Zwiększenie przepustowości dróg może wiązać się z zwiększeniem poziomu hałasu w bezpośrednim sąsiedztwie nowych dróg. Zadanie to można zminimalizować stosując rozwiązania techniczne ograniczające poziom hałasu m.in. ciche nawierzchnie.

Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost średnich temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym powoduje zwiększenie się poziomów dźwięków – zwłaszcza tych generowanych przez urządzenia mechaniczne oraz elektryczne. Wzrost temperatury wymusza również, intensywniejsze działanie układów chłodzących co również może powodować uciążliwości dla środowiska, zwłaszcza w gminach, gdzie naturalny krajobraz uległ największym przekształceniom. Aby zmniejszyć negatywny wpływ wysokich temperatur należy zwiększać ilość terenów zielonych oraz niwelować efekt tzw. „miejskiej wyspy ciepła”. Wzrost temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym może powodować zmiany w rozchodzeniu się pól elektromagnetycznych wokół emiterów a w efekcie mieć negatywny wpływ na ludzi oraz środowisko. W celu zmniejszenia takiego wpływu należy zwiększać powierzchnię terenów zielonych oraz brać pod uwagę czynniki klimatyczne, podczas wybierania lokalizacji dla źródeł promieniowania elektromagnetycznego.

8.13. Gospodarka odpadami i ograniczenie powstawania odpadów

Realizacja Strategii zakłada rozwój Przedsiębiorstwa Komunalnego m.in. związany z systemem selektywnej zbiórki odpadów. Pozytywny wpływ niewątpliwie będą miały działania przeciwdziałające nielegalnemu pozbywaniu się odpadów – w formie tzw. „dzikich wysypisk”, a także poprzez spalanie ich w domowych kotłowniach. Długofalowy pozytywny trend dotyczący właściwego zagospodarowania odpadów, a także ograniczenia w ich powstawaniu prognozowany jest dzięki wdrażaniu inicjatyw dotyczących edukacji ekologicznej.

Powstawanie dużej ilości odpadów (w szczególności budowlanych) będzie związane z realizacją inwestycji dotyczących budowy nowych obiektów. Wszystkie wytworzone odpady na poszczególnych etapach, zostaną zagospodarowane zgodnie z przepisami ustawy o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. Odpady będą zbierane selektywnie w wydzielonych i przystosowanych miejscach, w warunkach zabezpieczających przed przedostaniem się do środowiska zanieczyszczeń.

Zadania związane z rozwojem PSZOK-u przyczynią się do poprawy systemu funkcjonowania gospodarki odpadami, w tym przestrzegania właściwego sposobu postępowania z odpadami, prowadzenia selektywnej zbiórki, odzysku surowców, odbioru odpadów niebezpiecznych. Spowoduje to ograniczenie strumienia odpadów, które w sposób niewłaściwy i nielegalny trafiają do środowiska, co przyczyni się do poprawy jakości środowiska oraz ograniczy presję na wszystkie komponenty środowiska. Będzie to oddziaływanie pozytywne, stałe, długotrwałe. Recykling plastiku oraz ponowne używanie szklanych opakowań będzie wpływać na zasoby naturalne, poprzez zmniejszenie produkcji nowych przedmiotów plastikowych czy szklanych, wymagających surowców. Zwiększenie strumienia odpadów kierowanych do recyklingu bądź też ponowne ich wykorzystywanie, gdy tylko to możliwe, zmniejszy konieczność produkcji nowych opakowań, do których wytworzenia konieczne są surowce naturalne. Oddziaływania na klimat akustyczny, powierzchnie ziemi i krajobraz będą związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Oddziaływania negatywne związane będą wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, są one bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustaną natychmiast po zaprzestaniu prac. W ramach PSZOK stworzona zostanie infrastruktura niezbędna do zbierania i magazynowania w sposób bezpieczny dla środowiska odpadów komunalnych. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinny być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych, nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód.

Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane

z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Zadania będą realizowane poza obszarami chronionymi, w tym obszarami Natura 2000, stąd nie będą na nie oddziaływać. Lokalna, punktowa skala prac budowlanych w przestrzeni zmienionej antropogenicznie nie będą stanowić żadnego zagrożenia. Ewentualne niedogodności związane z realizacją przedsięwzięcia będą miały charakter krótkoterminowy i mogą charakteryzować się oddziaływaniem jedynie w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac, jednak skala tego wpływu będzie minimalna. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac.

8.14. Ryzyko wystąpienia poważnej awarii

Planowane do realizacji przedsięwzięcia ujęte w Strategii nie są zaliczane do obiektów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii przemysłowych wg Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 26 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. 2016, poz. 138).

Ryzyko wystąpienia poważnej awarii podczas realizacji Strategii może być związane z poważną awarią w transporcie drogowym, niekontrolowanym wyciekiem przewożonych substancji niebezpiecznych, wyciekiem płynów eksploatacyjnych na skutek usterek technicznych. Ze względu na charakter przedsięwzięć, które nie wiążą się z koniecznością użycia niebezpiecznych substancji ani technologii nie przewiduje się wystąpienia zagrożenia dla środowiska. Realizacja układu komunikacyjnego gminy nie będzie jednak bezpośrednio wpływała na wystąpienie poważnej awarii, będą to jednak potencjalne lokalizacje wystąpienia tego niekorzystnego zdarzenia.

9. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Proгноza oddziaływania na środowisko wykazała, że niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu Strategii mogą negatywnie wpłynąć na środowisko. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci kanalizacyjnej, budową i modernizacją obiektów czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w Strategii powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są obecnie kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu;
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji projektu Strategii może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia wynikające ze Strategii były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych gminy.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w Strategii na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni;
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację;
- Prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód;
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów;
- Ograniczenie uszczelniania zlewni, np. poprzez planowanie rezerw terenu, które ma służyć zapewnieniu możliwości swobodnej infiltracji wód do ziemi;
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną;
- Na etapie realizacji i funkcjonowania inwestycji należy preferować technologie wodooszczędne;
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz inne materiałów niebezpiecznych dla środowiska;
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego;
- Właściwe postępowanie z odpadami;
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu;
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów.

- Uregulowanie gospodarki wodami opadowymi - oczyszczenie ich oraz możliwość ich retencjonowania w celu ograniczenia spływu powierzchniowego, należy przy tym brać pod uwagę nie tylko dany obszar, ale i obszar położony niżej w zlewni
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu (np. korzystanie z maszyn i urządzeń o wysokich normach spalin czy zraszanie materiałów pyłących). Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych;
- Unikanie emisji głównie substancji pyłowych na etapie budowy, rozbudowy czy modernizacji obiektów;
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb itp.;
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia;
- Zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu;
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów;
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej;
- Stosowanie przepisów BHP;
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin;
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza;
- Ograniczanie stosowania paliw wysokoemisyjnych.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji;
- Stosowanie technologii w jak najmniejszym stopniu wpływającej na środowisko (ograniczającej emisję zanieczyszczeń i hałasu);
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną;
- Stosowanie wszystkich możliwych środków związanych z ochroną zwierząt podczas prowadzenia prac remontowych i termomodernizacyjnych obiektów (np. zabezpieczanie lub przenoszenie gniazd, pozostawianie otwartych otworów stropodachowych);
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych;
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk do minimum i stosowanie nowych nasadzeń wraz z ich późniejszym utrzymaniem;
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji;
- Stosowanie wszelkich możliwych środków technicznych w celu ochrony zwierząt w trakcie inwestycji liniowych (np. montaż siatek i pojemników w celu ochrony płazów i drobnych ssaków) o ile będzie to konieczne;
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym ptaków, rozrodem płazów, hibernacji nietoperzy i tarła ryb, jeśli na obszarze inwestycji występują;
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów;
- Uwzględnianie wariantu lokalizacyjnego w sposób zgodny z dokumentami planistycznymi, przepisami i aktami prawnymi obowiązującymi dla poszczególnych form ochrony przyrody, a także biorąc pod uwagę potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych, siedlisk zwierząt i roślin oraz korytarze migracyjne i łączność ekosystemów.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00;
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia;
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych;
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu;
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas;
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas;
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni;
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko;
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów;
- Sprawne przeprowadzenie prac;
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją;
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska;
- Zastosowania odpowiednio szerokich pasów zieleni o zróżnicowanej wysokości tak, aby zapewnić maksymalne wartości pochłaniania i odbijania fali akustycznej.

Ochrona krajobrazu

W celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania poszczególnych kierunków wsparcia na krajobraz konieczne jest odpowiednie planowanie inwestycji, uwzględniające konieczność wkomponowania planowanych obiektów w istniejący krajobraz.

Ochrona dziedzictwa kulturowego, zabytków, dóbr materialnych

Wszelkie działania mające na celu ochronę obiektów zabytkowych i utrzymanie ich w należytym stanie należy planować i realizować zgodnie z wymogami i uzgodnieniami z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

10. Propozycja działań alternatywnych

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029 z późn. zm.) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Dla zadań zawartych w projekcie Strategii można zaproponować następujące działania alternatywne:

- zmiana lokalizacji danego działania.
- zmiana technologii realizacji zadania.
- wybór alternatywnych materiałów do realizacji zadania.
- rozważenie różnych wariantów organizacyjnych realizacji zadania i dobór odpowiedniego.
- modyfikacja zakresu zadania, częściowe lub całkowite odstępnie od realizacji zadania, jeśli decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego zadania będzie wskazywać na taką potrzebę.

W przypadku projektu *Strategii* nie ma możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań ze względu na wysoki stopień ogólności dokumentu. Projekt jest koncepcją rozwoju i przebudowy społecznej, infrastrukturalnej i przestrzennej obszaru gmin, która jako wizja całościowa i spójna pozwoli osiągnąć zamierzone efekty. Dlatego też wprowadzanie na tym etapie rozwiązań alternatywnych zaburzałoby spójność wspomnianej wizji. Należy jednak podkreślić, że istnieją duże możliwości w doborze najlepszych pod względem oddziaływania na środowisko wariantów lokalizacyjnych, technologicznych czy organizacyjnych.

Podkreślając charakter dokumentu, o wysokim stopniu ogólności oraz brak możliwości precyzyjnego wskazania działań alternatywnych należy w przypadku wszystkich przedsięwzięć przeanalizować działania alternatywne na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji brak realizacji Strategii prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

11. Potencjonalne oddziaływanie transgraniczne

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029 z późn. zm.), z rozdziału 3, działu VI dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie wywierał znaczącego oddziaływania transgranicznego.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu Strategii nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

12. Monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

Sprawne wdrożenie założeń strategii i osiągnięcie zaplanowanych rezultatów możliwe jest wyłącznie dzięki bieżącemu monitoringowi i ewaluacji realizowanych działań. Niezbędne jest badanie postępów poszczególnych prac i analiza ich efektów, a także aktualizacja podejmowanych zadań.

Monitoring	Monitoring polega na analizie postępów realizowanych prac, na podstawie której stwierdza się stopień realizacji przyjętych założeń oraz konieczność ich aktualizacji. Podlegają mu wskaźniki zdefiniowane dla poszczególnych kierunków działań, przedstawione w rozdziale <i>Rezultaty planowanych działań</i>. Bieżący monitoring będzie przeprowadzany corocznie przez cały okres obowiązywania strategii, a jego wynikiem będą sprawozdania dotyczące poziomu realizacji poszczególnych zadań. Burmistrz Szczyrku, jako osoba odpowiedzialna za wdrażanie strategii, powinien złożyć sprawozdanie Radzie Miejskiej, która przyjmie je lub odrzuci na drodze uchwały. Dzięki bieżącemu monitoringowi możliwe jest odpowiednio wczesne wykrywanie ewentualnych problemów i modyfikacja planowanych działań zgodnie z aktualną sytuacją, co wpływa na efektywność wdrażania poszczególnych etapów strategii.
Ewaluacja	Ewaluacja umożliwia zapewnienie realizacji założeń strategii i osiągnięcia zdefiniowanych celów. Na jej drodze oceniana jest skuteczność, efektywność i użyteczność prowadzonych prac, a także trafność doboru celów wobec zidentyfikowanych potrzeb i wyzwań rozwojowych, co pozwala na podnoszenie jakości działań, udoskonalenie bieżącej interwencji czy podejmowanie decyzji dotyczącej aktualizacji/modyfikacji dokumentu. Rekomendowanymi terminami przeprowadzenia ewaluacji jest rok 2026 (ewaluacja mid-term) i rok 2030 (ewaluacja ex-post). Wynikiem ewaluacji będzie szczegółowe sprawozdanie obejmujące podsumowanie wyników monitoringu i ocenę poziomu realizacji poszczególnych celów. Zostanie ono przedstawione Radzie Miejskiej i uzupełnione o rekomendacje elementów podlegających aktualizacji i uzupełnieniom.
Aktualizacja	Aktualizacja zapisów <i>Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030</i> dokonywana będzie w uzasadnionych przypadkach, w szczególności w związku ze zmianami uwarunkowań rozwoju (m.in. społecznych, gospodarczych, prawnych, przestrzennych czy politycznych) na terenie miasta, bądź w jego otoczeniu. Aktualizacje Strategii Rozwoju będą dokonywane na drodze uchwał Rady Miejskiej na wniosek Burmistrza Szczyrku po wydaniu stosownej opinii przez komisję (komisje) odpowiednią dla danego typu zadania.

13. Podsumowanie i wnioski

- *Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030* jest zgodna ze strategicznymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym.
- Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów Strategii z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju powiatów i gmin jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu Strategia może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie.
- Strategia umożliwia identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu.
- Projektowana Strategia określa obszary problemowe i wyzwania w zakresie rozwoju społecznego, gospodarczego oraz ochrony środowiska na omawianym terenie oraz wyznacza cele i kierunki interwencji mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz środowiska.
- Niektóre z zadań zaplanowanych do realizacji w ramach projektowanej Strategii mogą wywierać negatywny wpływ na środowisko. Oddziaływanie to może być chwilowe, na etapie prac budowlanych i modernizacyjnych.
- W niniejszej prognozie zaproponowano szereg działań ograniczających negatywne oddziaływanie zaplanowanych zadań na środowisko oraz przykłady kompensacji przyrodniczej.
- Podczas podejmowania działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów.
- Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury.

14. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030*. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029).

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030* nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko.

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej.

W projekcie *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030* obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz dokumentów lokalnych. Na ich podstawie wyznaczono cele strategii, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym.

W rozdziale 6 Prognozy scharakteryzowano obszar Miasta Szczyrk oraz oceniono istniejący stan środowiska.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030* na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie pośrednie, wtórne, skumulowane, stałe/długoterminowe, chwilowe/krótkoterminowe, pozytywne, negatywne i neutralne na następujące komponenty środowiska wykorzystując metodę macierzy interakcji:

• Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000;	• Klimat;
• Różnorodność Biologiczna;	• Klimat akustyczny;
• Ludzie;	• Wody (w tym JCW);
• Rośliny;	• Powierzchnia ziemi;
• Zwierzęta;	• Krajobraz;
• Powietrze;	• Zasoby naturalne;
	• Zabytki.

W przypadku omawianego regionu istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030* jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Przedstawione przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie jednej gminy, a często także w granicach jednej miejscowości.

W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa sieci kanalizacji sanitarnej główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Zadania inwestycyjne są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy.

Do negatywnych oddziaływań na środowisko podczas realizacji inwestycyjnych można zaliczyć:

- zmianę warunków siedliskowych;
- tworzenie barier w migracji zwierząt;
- wycinkę roślinności;
- użycie maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji);
- naruszeniem jego pierwotnego stanu obiektów zabytkowych;
- zajęcie terenów pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych.

Pozytywne skutki realizacji planowanych zadań:

- pozytywny wpływ na bioróżnorodność;
- zapewnienie stabilności siedlisk przyrodniczych;
- mniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód, ziemi i powietrza;
- poprawa stanu środowiska i jego elementów, w perspektywie długoterminowej;
- zminimalizowanie negatywnego oddziaływania podtopień;
- minimalizacja zużycia zasobów naturalnych.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci kanalizacyjnej czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030* powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (dotyczy inwestycji, które rozpoczęły się w latach poprzednich i są kontynuowane). Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia

postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W kolejnych rozdziałach omówione zostały oddziaływania transgraniczne oraz rozwiązania alternatywne. W przypadku projektu *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030*, rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji Strategii. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, a także stanu środowiska na terenie gminy i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030* nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie *Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030* na wybrane elementy środowiska oddziaływania w formie opisowej zawarto w rozdziale 8. Przeanalizowano: przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta, ludzi, powietrze atmosferyczne, klimat, zabytki oraz dobra materialne, zasoby naturalne, wody, krajobraz i powierzchnię ziemi, hałas i promieniowanie elektromagnetyczne.

Kolejnym etapem przeprowadzenia prognozy oddziaływania na środowisko była analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu. Zgodnie z Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029) przedstawiono rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W niniejszej Prognozie oddziaływania na środowisko opisano potencjonalne oddziaływanie transgraniczne oraz zaproponowano sposoby monitorowania realizacji Strategii Rozwoju.

15. Zestawienie tabel, rysunków i wykresów

Spis tabel

Tabela 1. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza.....	28
Tabela 2. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2019-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.....	30
Tabela 3. Klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za lata 2019-2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.....	31
Tabela 4. Jednolite Części Wód Powierzchniowych w zasięgu których miasto Szczyrk.....	37
Tabela 5. Charakterystyka JCWPd na terenie miasta Szczyrk.....	39
Tabela 6. Ocena stanu JCWP na terenie miasta Szczyrk.....	46
Tabela 7. Kompleksowa ocena stanu JCWPd na terenie miasta Szczyrk.....	47
Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.....	50
Tabela 9. Charakterystyka Obszaru Natura 2000 na terenie miasta Szczyrk.....	53
Tabela 10. Charakterystyka Parku Krajobrazowego zlokalizowanych na terenie miasta Szczyrk.....	55
Tabela 11. Charakterystyka pomników przyrody na terenie miasta Szczyrk.....	56
Tabela 12. Przegląd dokumentów europejskich i krajowych oraz zawartych w nich celów środowiskowych istotnych dla realizacji Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030.....	61
Tabela 13. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030.....	70
Tabela 14. Opis oddziaływania działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030.....	80

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Szczyrku.....	25
Rysunek 2. Podział województwa śląskiego na strefy ochrony powietrza.....	27
Rysunek 3. Lokalizacje stacji pomiarowych jakości powietrza uwzględnionych w Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie śląskim raport wojewódzki za rok 2022.....	30
Rysunek 4. Strefy energetyczne warunków wiatrowych.....	34
Rysunek 5. Mapa temperatury na głębokości 2000 metrów pod powierzchnią terenu.....	35
Rysunek 6. Średni czas nasłonecznienia w ciągu roku na terenie Polski.....	36
Rysunek 7. Mapa nasłonecznienia Polski.....	36
Rysunek 8. JCWP na tle miasta Szczyrk.....	38
Rysunek 9. JCWPd na tle miasta Szczyrk.....	40
Rysunek 10. Obszary zagrożenia powodziowego na terenie miasta Szczyrk.....	41
Rysunek 11. Klasy zagrożenia suszą atmosferyczną na tle miasta Szczyrk.....	42
Rysunek 12. Klasy zagrożenia suszą rolniczą na tle miasta Szczyrk.....	42
Rysunek 13. Klasy zagrożenia suszą hydrologiczną na tle miasta Szczyrk.....	43
Rysunek 14. Klasy zagrożenia suszą hydrogeologiczną na tle miasta Szczyrk.....	43
Rysunek 15. Klasy łącznego zagrożenia suszą na tle miasta Szczyrk.....	44
Rysunek 16. Sieć komunikacyjna miasta Szczyrk.....	51
Rysunek 17. Formy ochrony przyrody na tle miasta Szczyrk.....	57
Rysunek 18. Korytarze ekologiczne na tle miasta Szczyrk.....	58
Rysunek 19. Lokalizacja planowanych inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko na tle Miasta Szczyrk.....	102
Rysunek 20. Występowanie roślin naczyniowych na tle miasta Szczyrk.....	114
Rysunek 21. Występowanie płazów na tle miasta Szczyrk.....	114
Rysunek 22. Występowanie ptaków na tle miasta Szczyrk.....	115
Rysunek 23. Występowanie ssaków na tle miasta Szczyrk.....	115
Rysunek 24. Siedliska przyrodnicze na tle miasta Szczyrk.....	116

Uzasadnienie

Gmina Szczyrk opracowała dokument strategiczny pn. „*Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030*”. Na podstawie art. 10f ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym „Strategia rozwoju gminy jest przyjmowana przez radę gminy w drodze uchwały.”

Strategia rozwoju gminy stanowi jeden z kluczowych dokumentów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego. Jej założenia są podstawą do podejmowania zintegrowanych działań w kierunku rozwoju określonego obszaru zarówno pod względem gospodarczym i społecznym, jak i przestrzennym. „*Strategia Rozwoju Miasta Szczyrk na lata 2023-2030*” powstała zatem, aby zapewnić ciągłość jego rozwoju poprzez realizację szczegółowych celów zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców i tworzenia warunków wzrostu gospodarczego. Będzie się to odbywało poprzez wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w zarządzaniu strategicznym. Ponadto, opracowanie spójnej strategii daje możliwość wykorzystania jej jako podstawy do pozyskiwania środków finansowych na realizację przedsięwzięć planowanych przez gminę.